(٦)

كتاب ذخيرة الملوك

[redacted] صحيح

حسن پاشا كتبخانه‌سي

آيا صوفيه

نو دفتر

٢٨٥٨

ذهيرة الملوك

ذخيرة الملوك

ذخيرة الملوك

N. S.

هرکو بزیر قف بلاشد اسیرتو
کمره بود یکی ز انعام او درحیات
نام فرشته ازتو و فرش جا بخش
چون آفتاب بر سر ما هم حیات

٢٦٥٨

قد وقف هذه النسخة الجليلة سلطاننا الأعظم والخاقان المعظم مالك البرين
والبحرين خادم الحرمين الشريفين السلطان ابن السلطان السلطان الغازي
محمود خان وقفا صحيحا شرعيا لمن طالع وتذكر حرره الفقير احمد شيخ زاده المفتش
بأوقاف الحرمين الشريفين غفر لهما

هذا شرح كتاب ذخيرة الملوك

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد بی‌پایان حضرت ملک کریمه که اسباب معاش سکان خطهٔ
ملک دنیایه تمهید قوانین سیاست حکمی ایله نظام ویردی • و
ثنای بی شمار جناب سلطان حکیمه که جیوش ملک معنوی یه
الطاف قواعد مکارم اخلاق ومحامد اوصاف برله لباس کیوردی •
بر قاهر درکه سطوت قهری رقاب جباران ظلمه‌یی حضیضه ایندردی
بر عادل درکه آثار رأفت عدلی ادعیهٔ مظلومان ضعفه‌یی
اوج محل قبوله ایرکوردی • وصلوات زاکیات • وتحیات نامیات •
صاحب لواء اعظمه • وواضع شرع اکرمه • وممهد سیاست
اقومه • وباسط قانون احکمه • اعنی هادی هر کمراه محمد
رسول الله جنابنه اولسونکم سید نعره ملوک انبیا ومقتدای

ارباب سلوک واولیادر • وسلام وتحیات النه اولسونکم مناب
انوار ولایت دررلر • و تعظیم ومدحت اصحابنه اولسونکم
منار آثار هدایت دررلر اما بعد بو بندهٔ فقیر سروری
حقیر شویله لسان ایله تقریر وقلم برله تحریر قلورکه اول زمان
وشول اواننده که شاهزادهٔ صاحب القدر • ونوباوهٔ کان بدن
ملک وارث ملک سلیمان • وملک لابس لباس انسان • زبدة السلاطین
العظام • وعمدة الخواقین الکرام • حضرت سلطان مصطفی بن
سلطان سلیمان ادام الله اقبالهما • واقام افضالهما خدمتنده
ایدم صید صوری بهانه سیله شکار بحولت موتین نیت ایدوب •
وبو بنده کمینه سن رفیق سفر ظفر آیت قلوب • رکاب همایونلرنجه
شرف قربتده ایدم اتفاقا عز حضور سرور انجاملرنده وجناب عزت
حبور اختتاملرنده ذخیرة الملوک نام کتاب بطریق الاهداء
المستطاب صونلوب • وکتاب مذکور فارسی زبان ایله معبر
والفاظ مشکله ایله مفسر اولوب خاطر جواهر مأثرلرینه بو معنی
لایح • وضمیر منیر مشتری تنویرلرینه بو مضمون واضح اولمشکه

کتاب مزبور ترکی دلایله تفسیر و روشن عبارات ایله
تعبیر اولنسه نفعی عام و مقبول خاص و عام اولور ایدی و بو عبد
کمترینه بعض کتب شرح ایتمک فرمان اولنمش ایدی اما همتلرنه
قرین و عنایتلرنه مقترن قلوب ذکر اولان کتاب دخی شرح و
بیانه و حسن تعبیر ایله عیان قلنمق ایچون اشارت عالیه اولوب
امر عالی به امتثال قلنوب سعز اوزرنه اکی تألیفه معاً مباشرت
و شروع اولنوب عون حقه اعتماد قلندی و بلکه کم
مصنف کتاب مولانا علی بن شهاب الدین الهمدانی حفی بالرحمة
الجلیلة والغفران السبحانی بو کتابی اون باب اوزره ترتیب
ایلمش باب اول شرایط و احکام ایمانده و لوازم کمال ایقانده در
باب ثانی اداء حقوق عبودیتده در باب ثالث مکارم
اخلاقده و حسن خلقده و حاکم و پادشاه سیرت خلفاء راشدینه
تمسک ایتمک وجوبنده در باب رابع حقوق والدین و زوج و زوجه
و اولاد و عباد و اقربا و اصدقاده در باب خامس احکام
سلطنت و ولایت و امارت و حقوق رعایا و شرایط حکومتنه

و اونک عهده سنک خطرینه و وجوب عدل و احساننده در باب
سادس شرح سلطنت معنویه و اسرار خلوت انسانیه ده در
باب سابع امر معروف و نهی منکر بیاننده و اونک فضایلی و
شرایط و آدابنده در باب ثامن حقایق شکر نعمت بیاننده و
ذکر اصناف انعام و افضال حضرت صمدیتده در باب
تاسع مکارهه صبرک حقیقتی بیاننده و مصایب دنیویه ده در
اول لوازم امور ولایت و سلطنتده در باب عاشر مذمت کبر
و غضبده و اونک حقیقتنده و ختم کتابده در باب اولده
شرایط و احکام ایمانده و لوازم کمال ایقانده در قال الله تعالی
فآمنوا بالله و رسوله والنور الذی انزلنا وعن عمر بن الخطاب
رضی الله عنه انه قال بینما نحن عند رسول الله صلی الله علیه وسلم
اذ طلع علینا رجل شدید بیاض الثوب شدید سواد الشعر
لا یری علیه اثر السفر ولا یعرفه منا احد حتی جلس الی النبی
صلی الله علیه وسلم واسند رکبتیه الی رکبتیه ووضع
یدیه علی فخذیه فقال یا محمد اخبرنی عن الایمان فقال الایمان

ان تؤمن بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر وتؤمن
بالقدر خيره وشره فقال صدقت قال فاخبرني عن الاسلام
قال الاسلام ان تشهد ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله
وتقيم الصلوة وتؤتي الزكوة وتصوم رمضان وتحج البيت
ان استطعت اليه سبيلا قال صدقت قال فاخبرني عن
الاحسان قال الاحسان ان تعبد الله كانك تراه فان لم تكن
تراه فانه يراك قال فاخبرني عن الساعة قال ما المسئول عنها
باعلم من السائل قال فاخبرني عن اماراتها قال ان تلد الامة
ربتها وان ترى الحفاة العراة العالة رعاء الشاء
يتطاولون في البنيان ثم انطلق فلبثت مليا ثم قال لي يا عمر
اتدري من السائل قلت الله ورسوله اعلم قال فانه
جبرائيل اتاكم يعلمكم دينكم عمردن رضي الله عنه
روايت اولنور كه بر زمانده بز رسول الله عليه الصلوة و
السلام قتنده ايدك ناكاه بر رجل كوردك قفتانينك اقي
زياده وقيلينك قره سي زياده كوردك اوزرنده سفر اثري

وبلمز ايدي بزدن بر كمسه حتى رسول الله عليه الصلوة والسلام
حضورنه اوتوردي و ايكي دیزلرن رسول الله عليه السلام
دیزلرنه اولشدردي و ايكي الكرن ايكي اويلقلري اوستنه قودي و
ديدي يا محمد خبر وير بكا ايماندن رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديدي ايمان اولدر كه ايناننه سن اللهه وملكلرنه ورسوللرينه
ويوم آخره واينانه سن تقديرينه خيرنه وشرنه ديدي كرچك
ديدك ديدي امدي خبر وير بكا اسلامدن ديدي اسلام سنك
شهادت ايتمكلكدر كه هيچ لايق عبادت يوقدر الا الله وشهادت
ايتمكلكدر كه محمد رسول الله در ونمازي دوغرو قلمكلكدر وزكوة ويرمكلكدر
ورمضاني صايم اولمكلكدر وحج ايتمكلكدر اكر قادر اولورسك ديدي
كرچك ديدك ديدي امدي خبر وير بكا احساندن ديدي احسان
سنك عبادت ايتمكلكدر اللهه سن آني كوررسن كبي اكر سن آني
كورمزسك اول سني كورر ديدي امدي خبر وير بكا قيامتدن
ديدي صورلن كمسه يك بلمز صورندن ديدي يعني سن قيامتك
وقتني نيجه بلمزسك بن ده بلمزم امدي خبر وير علامتلرندن

دیدی جاریه دوغرو کیرجه سنی وسن کوره سن یالن ایاقلری
یعنی علم ودیانتدن خالی اولانلر ناسک حاکملری اولالر و
عریانلری وفقیرلری قیون چوبانلری تطاول ایدرلر بنالرده
یعنی یوکسک بنالر ایدرلر اندن صکره اول کیمسه کیتدی بن چوق
اکلندم اندن صکره دیدی بکا یا عمر بیلورمیسن کیمدر بو سؤال
ایدن بن دیدم الله ورسولی بیلورلر دیدی جبرائیلدر
کلدی سزه دینکزی اوکرتمکه . امدی بو حدیث شریف موجبنجه
حقیقت ایمان التی اصل اوزره مبنیدر اصل اول اللهی بیلمکدر
اصل ثانی ملکلرینی بیلمکدر اصل ثالث کتابلرینی بیلمکدر اصل
رابع پیغامبرلرینی بیلمکدر اصل خامس آخرتی بیلمکدر اصل
سادس هر نسنه حق تعالی قضاسی ایله ایدوکنی بیلمکدر و
حقیقت اسلام بش اصل اوزره مبنیدر . اصل اول کلمهٔ شهادتدر
اصل ثانی نمازدر اصل ثالث صومدر . اصل رابع زکوة در
اصل خامس حجدر بو بشدن ایکیسی فقیرلردن ساقطدر
واجماع علماء امت بو نیله در که اصل ایمان تصدیق قلبیدر

٥

واما کمال ایمان که مانعدر عذاب جهنمدن و وسیله در وصول درجات
موقوفدر درت اصلک استحکامنه که هر بر اصل بر رکندر ارکان
کمال ایماندن اصل اول قلب ایله تصدیقدر اصل ثانی دل ایله اقرار
اصل ثالث بدن ایله عملدر اصل رابع متابعت سنتدر هر کیم
بو درت اصلدن محرومدر کافر مطلقدر . وهر کیم دل ایله اقرار
ایدوب قلبی ایله تصدیق اتمیه منافقدر . وهر کیم دلی ایله اقرار وقلبی ایله
تصدیق ایده اما بدنی ایله عمل اتمیه فاسقدر . وقصوری عبادتی
مقدارنجه عذابه مستحق اولور که اقل بر ساعت واکثری یدی بیک
ییلدر وهر کیم قلبی ایله تصدیق ودلی ایله اقرار وبدنی ایله عمل ایده
اما متابعت سنت نبویه اتمیه مبتدعدر ومبتدعلر کلاب جهنم
اولورلر که رسول الله علیه السلام بیورمش **اهل البدع**
کلاب اهل النار چون معلوم اولدیکه حقیقت ایمان
التی اصل اوزره مبنیدر . اصل اولکه معرفة الله در وبلکه
معرفة الله نهایت یوقدر وبوکا متعطشلر چوقدر . ومقصود ایجاد
جمیع کائناتدن تحقیق ظهور واظهار اصل مذکوردر . وملائکه و

حدیثده بویله وارد اولمشدر

جن

وانسانک عقولی فهم ایلیوب وعبارته کتوردکلری اول حضرتک
معرفتنه نسبت بر قطره در بحرنی پایانه نسبت که • وما قدروا الله
حق قدره ولا یحیطون به علما • وهر بر فرد افرادکابر اولیادن و
عظماء انبیادن بو بحر زاخرده ریاضت ومجاهده سی مقداری
مشرب خاصی اولور • وهر بر عارف میدان طریقت مبارزلرندن
تزکیهء نفس وتصفیهء قلوب حسبنجه اسرار جناب کبریا خزینه
برینه اطلاع ویریلور ولی اول اسرار جواهری نقودنی عوام اعمی لری
نظرینه عرض ایتمک اولمز و بر یوک که ییر و کوک طاقت کتورمیه
مرکب ضعیف کتوریمز • واما اول مقدار که صحت ایمان ایچون عامهء
خلقه ضروریدر • اولدر که بیله لر رب العالمین • واحددر که
اکا شریک یوقدر • وفرددر که اکا مثل یوقدر • صمددر که اکا
ضد یوقدر • بر قدیمدر که اکا اول یوقدر • بر قیومدر که اکا
آخر یوقدر • بر ازلیدر که انوک اولینه ابتدا یوقدر • بر ابدیدر که
انک آخرینه انتها یوقدر • بر ظاهردر که ادراک ظهور هویتنه
عجز وحیرت مانع دکلدر • بر باطندر که کنه اسرار بطوننه

هیچ مخلوقک اطلاعی یوقدر • بر حیدر که جمیع کائناتک حیوتی
انوک رحمتی فیضندن بر نمدر • بر عالمدر که جمله مخلوقات انوک
علمی دائره سندن بر نقطه در • بر مریددر که مجموع مرادات انک
مشیتی کتابندن بر رقمدر • بر قادردر که جمیع مقدورات انک
قبضهء قدرتنک مقهوریدر • بر سمیعدر که اختلاف لغات
واصناف خطرات انک مسموعیدر • بر بصیردر که قرنجه جق تحت
ارضده انک منظوریدر • بر متکلمدر که طوق امتثال
اوامر ونواهی جمیع مخلوقات بوینینه انوک تکلمی سرینک نتیجه سیدر
بر لطیفدر که ذات متعالیه سی جسم دکلدر وجوهر دکلدر وعرض
دکلدر واکا صورت یوقدر وکیفیت ومقدار وجهات واقطار
ونهایه ونیچون ونیجه در دیمکه ذات پاکنه راه یوقدر وذاتنه
مکان یوقدر وانوک علمی وقدرتی واراده تی احاطه ایتمدوکی مکان
یوقدر وجناب عزتی تمکن واستقراردن وحلول واستضراردن
وقرب وبعد وزمان ومکان وتغیر وحدثاندن وعروض و
زوالدن وتحول وانتقالدن منزهدر • وانک کبریاسی رفعتنک

نسبتی عرشه خاکه نسبتی کبیدر وجلالت رفعتی وکمال عظمتی ایله
قوله اقرب‌در بدننک نفسنه قربندن • وسایر حواسه وقوی یه
دخی شویله قریبدر بر قرب ایله که صفات مقدسه سنه
لایق‌در شول قرب ایله دکل که افهام مکدره واوهام مدرکه
انی تصویر ایده بلکه لم یزل ولا یزال انوک ذات مقدسی
موصوفدر صفات کبریا وکمال ایله • ومعروفدر نعوت عظمت
وجلال ایله وبکون شویله‌در که ازل آزالده ایدی وتا ابد بوییله
اوله‌سه‌کرکدر • انوک ذاتنک عظمتی ظاهر اولمز مکر انوار صفاتنه
وانک انوار صفاتی اشراقی منصور دکلدر مکر تجلیات ذات
تعاریفنده انک بساط قربنه ایرشمک اولمز مکر انوک رحمتی ایله
انوک جمالن بلمک اولمز مکر انوک مشیتی ایله وانک ذاتنک
تجلی جمالن مشاهده ایتمک اولمز مکر انوک نوری ایله اکر
دیلرسه خلقک غایت حقیرن کندو ذات مقدسنک بیلیجیسی ایلر
واکر دیلرسه آسمان وزمینی انک معرفتنک یوکن کتورمکده
عاجز اولور وهر نسنه که انواع عذابدن وعقابدن وبلیات

ورنج وسخط وخوف وغصه وزحمت وخوارلق ومضرت • و
کرفتارلق که عالمده اولور جمله اول حضرتک عدلی اثرلریدر
وهر نسنه که اصناف رحمتدن وسهولتدن وغنا وراحتدن
وسروردن وفراغتدن وامن وسعادتدن وعیش وعشرتدن
خلق اوزره کیدر جمله انک احسانی نتایجیدر • وهر نسنه که وجوده
بولدی وبوله‌سه‌کرکدر قلیلدن وکثیردن واشکاردن ونهاندن
وکفر وایماندن وعطا وحرماندن واصح وزیاندن وزیاده
ونقصاندن وطاعت ومعصیتدن ودولت ومحنتدن جمله
انک قضا وارادتیدر • وهیچ نسنه انوک حکم ومشیتندن
طشره دکلدر هرنکه دیلدی ایلدی واولدی وهرنکه
دیلرایسه‌دخی اولور لاراد لقضائه ولامعقب لحکمه • وشویله
عالم وقادردر علم وقدرتیله اکلاین سمیع وبصیر ومتکلم‌در
سمع وبصر وکلام ایله آلات وحواسدن وبعد وقربدن وکوجکه
وبیوکه وظلمت ونوردن انک سمیع وبصیر اولمسنده برابردر • و
هرنه که قللرینه اعلام ایلدی اخبار غیبیدن ووعد ووعیددن

وحلال وحرامدن و امر و نهیدن جمله حقدر • وجمیع کتابلرکه
انبیایه کوندردی • جمله انک کلامیدر وانک کلامی انک صفتیدر
وانک صفتی قدیمدر • وانلرک کلامی حرف وصوت ایله دکلدر و
مصحفلرده مکتوبدر ودللرده مذکوردر وکوکللرده محفوظدر وقرائت
وکتابت وحفظ مخلوقدر ومکتوب ومقروء ومحفوظ غیر مخلوقدر
و بو عالمی منزلکاه مسافران عالم بقا وکذرکاه طالبان سعادت
لقا قلدی • وهرکسیه بو منزلده بر مدت تقدیر ایلدی تا بو
منزل دنیادن که مکان مهلت واوان فرصتدر ومزرعهٔ آخرتدر
زاد راه سعادت ابدیه کوتوره لر وبی زاد وبی دلیل قصد بادیهٔ
قیامت ایتمیالر • وهرنسنه که پیغامبرلر علیهم السلام لسانلری
ایله خلقه کوندردی • واجللر ورزقلر وعذاب قبر ورؤیت
حق ودرجات جنت ودرکات جهنم وشفاعت انبیا واولیا و
علماء دین ومؤمنین جمله حقدر وجمله یه ایمان واجبدر • و
افضل خلق پیغامبرلردر • وافضل پیغامبرلر رسوللردر • وافضل
رسل اولوا العزم اولانلردر • وانلر بشدر • نوح وابراهیم

وموسی وعیسی ومحمد صلوات الله علیهم وسلامه • ومحمد صلی الله
علیه وسلم سید انبیادر • وچون درجهٔ نبوت وجود محمدی ایله
کماله ایرشدی مراتب نبوتی انک وجود شریفی ایله ختم ایلدیلر
وانک صحابهٔ کرامی اندن صکره افضل خلق ایدیلر وبونلرک
افضللری خلفاء راشدین یعنی ابوبکر وعمر وعثمان وعلی
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین • بو معتقداتک معرفتی اصول
ایماندن اجمال طریقی ایله جمله مسلمانلره واجبدر وهرکمه
بو معتقداتی حقایق ایماندن بلمیه اول خطر اوزره در وچون
معلوم اولدیکه عمل صالح بر رکندر ارکان کمال ایماندن بو
جهتدندرکه حق جل وعلا هر یرده که قرآنده ذکر ایمان قلدی
عمل صالحی مقرون قلدیکه ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات
وچون اقسام اعمال صالحه چوقدر رسول الله علیه السلام
امتی اندن خبردار ایلدی وبیوردی که ایمان یتمش وبرنیجه
بوداقدر وبو اقسامک بیاننده احادیث چوقدر وهرحدیث
اشارتدر بر قسمه اقسام اعمالدن واول اعمالدن صکره اثنا

اوامر واجباتدن ومندوباتدن در وبعضی اجتناب محظوراتدن
ومکروهاتدن در وبو مختصرده اول حدیثلردن بعضی ذکر
اولنورکه اول اقسامک اصولنه مشیردر عن ابی هریرة رضی الله
قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم الایمان بضع وسبعون
شعبة افضلها قول لا اله الا الله وادناها ازالة الاذی
عن الطریق والحیاء شعبة من الایمان ابو هریرهدن روایت
اولنورکه رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش ایمان یتمش بر
قاچ بداقدر افضلی قول لا اله الا الله در ادناسی زائل قلمقدر
انجدر نسنه یولدن واوتانموق بر بداقدر ایماندن وعن فضالة
بن عبید رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
المسلم من سلم المسلمون من لسانه ویده والمؤمن من امنه
الناس علی دمائهم واموالهم والمجاهد من جاهد نفسه
فی طاعة الله فضالة بن عبیددن روایت اولنورکه رسول الله
صلی الله علیه وسلم دیمش مسلمان اولدرکه مسلمانلر سالم اوله
انک دلندن والندن ومؤمن اولدرکه ناس انی امین قلولر

قاتلری ومالری اوستنه وغازی اولدرکه کندو نفسی ایله غزا
ایده الله طاعتنده وعن انس بن مالک رضی الله عنه قال
قلما خطبنا رسول الله صلی الله علیه وسلم الا قال لا ایمان
لمن لا امانة له ولا دین لمن لا عهد له انس بن مالکدن
روایت اولنورکه دیمش رسول الله صلی الله علیه وسلم
هیچ بزه خطبه اتمزدی الا دیر ایدی ایمانی یوقدر امانتی
اولمیانک ودینی یوقدر عهدی اولمیانک وعن ابن عباس
رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
لا یزنی الزانی حین یزنی وهو مؤمن ولا یشرب الخمر حین یشرب
وهو مؤمن ولا یقتل القاتل نفسا حین یقتل وهو مؤمن
فایاکم ایاکم ابن عباسدن روایت اولنورکه رسول الله صلی الله
علیه وسلم دیمش زنا اتمز زنا ایدیجی کشی زنا اتدوکی حینده
مؤمن اولدوغی حالده وخمر ایچمز خمر ایچدوکی حینده مؤمن
اولدوغی حالده وقتل اتمز قاتل قتل اتدوکی حینده مؤمن
اولدوغی حالده صاقنک صاقنک چونکه بو حدیثده خمرک

آنت دينن ابتداسى ذكر اولندي نيجه حديث كه بو بابده وارد اولمشدر
ذكر اولنور عن عائشة رضي الله عنها قالت قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم ان اول ما يكفأ الاسلام كما يكفأ الاناء
في الخمر قيل فكيف يا رسول الله وقد بين الله فيها
ما بين قال يسمونها بغير اسمها فيشربونها عائشه دن رضي الله
عنها روايت اولنور كه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش
تحقيقا اول نسنه كه اسلامى آكريلوب دوريلوب دوكلور چناق
آكريلوب دوريلوب دوكلدوكى كبى خمرده در ديديلر نيجه خمر
ايچرلر يا رسول الله تحقيق حق تعالى بيان خمرده بيان ايلدوكن
رسول الله صلى الله عليه وسلم ديدي خمره غيرى اسملر ويردلر
دخي ايچرلر وعن ابن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله كل
مسكر خمر وكل مسكر حرام ابن عمردن روايت اولنور كه رسول الله
صلى الله عليه وسلم ديمش هر نسنه كه مست ايدر خمردر هر نسنه
مست ايدر حرامدر وعن عائشة رضي الله عنها قالت قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم ما اسكر الفرق منه فملء الكف منه

حرام عائشه دن رضي الله عنها روايت اولنور كه رسول الله صلى الله
عليه وسلم ديمش هر نسنه كه آندن بر فرق مست ايده بر كف طلوسى
آندن حرامدر وعن جابر بن عبد الله رضي الله عنه قال قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم كل مسكر حرام وان على الله عهدا لمن يشرب
المسكر ان يسقيه من طينة الخبال قالوا يا رسول الله وما
طينة الخبال قال عصارة اهل النار جابر بن عبد الله دن روايت
اولنور كه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش هر نسنه كه مست ايده
حرامدر وحق تعالى اوزرينه عهددر كه هر مست ايدر نسنه ايچنه
ايچوره طينة خبالدن ديديلر يا رسول الله طينة خبال نهدر ديدي
جهنم اهلينك صقندسيدر وبر روايتده وارد اولمشدر كه اول الله
حقيچون كه محمدك جانى آنك قبضه قدرتنده در اكر بر قطره اول
عصاره دن دنيايه دوشسه اهل دنيا آنك مردارن قوقوسندن
هلاك اولورلردي وعن عائشة رضي الله عنها قالت قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم من اطعم شاربا الخمر لقمة سلط الله
عليهم حية وعقربا في قبره ومن قضى حاجته فقد اعان

يعني جهنم اهلينك جراحتلرينك صارو صولى واديكي قدمنه

على هدم الاسلام ومن جالسه حشره الله يوم القيامة اعمى لا
حجة له عايشه دن رضى الله عنها روايت اولنورکه رسول الله صلى الله
عليه وسلم ديمشدر هر کیمز شارب الخمره بر لقمه طعام ویررسه حق تعالى
انك اوزرینه مسلط ایدر یلان وعقرب قبرنده وهر کیمز شارب الخمرك
حاجتن روا ایلسه تحقیق معاونت ایدر اسلامی یقمغه وهر کیمز
شارب الخمره اوتورسه الله تعالى انی حشر ایدر قیامت کوننده
اعمى حجت یوق اولدیغی حالده وعن ابی هریره رضى الله عنه قال قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم من سلم على شارب الخمر او
صافحه احبط الله عمله اربعين سنة ابو هریره دن
روایت اولنورکه رسول الله صلى الله عليه وسلم دیمشدر هر کیمز
سلام ویره شارب الخمره یا مصافحه ایده اکا حق تعالى باطل
ایدر انك قرق ییللق عملنی بلکه بو تقدیرده شارب الخمره طعام
وسلام ویرمک رعایت ایدنلك حقنده در شارب الخمرك حالنی
بلدکده فهم اولنسه کرکدر وعن على رضى الله عنه
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما منكم من احد الا

وقد كتب مقعده من النار ومقعده من الجنة قالوا
يا رسول الله افلا نتكل على كتابنا وندع العمل قال اعملوا فكل
ميسر لما خلق له اما من كان من اهل السعادة فييسر لعمل
اهل السعادة واما من كان من اهل الشقاوة فييسر لعمل اهل
الشقاوة على رضى الله عنه دن روایت اولنورکه رسول الله صلى الله
عليه وسلم دیمشدر سزده برکیمسه یوقدر الا تحقیق یازلمشدر اونك
یری جهنمدن ویری جنتدن دیدیلر یا رسول الله بز اعتماد
ایتمیالمی کتابمزه وترك ایتمیالمی عملی دیدی عمل ایدك هر کیمسه
میسر اولورلر انك ایچون خلق اولنمشلر ایسه اما شول کیمسه که اهل
سعادتدندر آسان قلنور اهل سعادت عملنه واما شول
کیمسه اهل شقاوتدندر آسان قلنور اهل شقاوت عملنه عن
عایشه رضى الله عنها قالت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
ستة لعنتهم ولعنهم الله وكل نبي مجاب الزايد في
كتاب الله والمكذب بقدر الله والمتسلط بالجبروت
ليعز من اذل الله ويذل من اعز الله والمستحل لحرم الله

والمستحل من عترتي ما حرم الله والتارك لسنتي عايشه دن
رضي الله عنها روايت اولنوركه رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديمشدر آلتي كسه دركه الله تعالى آنلره لعنت ايلمشدر وبن
لعنت ايتمشدر وجمله پيغامبرلر مستجاب الدعوه دردركه بري
كتاب الله ده زياده ايدنلر بري اولدركه اينانميه تقدير
حقه بري اول حاكمدركه تكبر ايلدي عزيز ايتمك ايچون الله تعالى
ذليل قلدوغني وذليل ايتمك ايچون الله تعالى عزيز قلدوغني بري
اولدركه حلال ايده اني كه حق تعالى حرام قلدي بري اولدركه
حلال ايده بنم نسلمدن الله حرام ايتدوكي نسنه‌ي بري اولدركه
بنم سنتمي ترك ايدر وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم
والذي نفسي بيده لا يؤمن عبد حتى يحب لاخيه ما يحب
لنفسه ديمك رسول الله صلى الله عليه وسلم ديدي اول الله
حقيچون كه بنم جانم انوك قدرتندن در مؤمن اولمز هيچ برقول
حتى استمينجه برقرنداشي ايچون شول نسنه كه استر كندو نفسي ايچون
عن انس بن مالك رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه

مثل المؤمنين في تراحمهم وتوادهم وتعاطفهم كمثل الجسد
اذا اشتكى عضو تداعى له سائر الجسد بالسهر والحمى انس بن
مالكدن رضي الله عنه روايت اولنوركه رسول الله صلى الله عليه
وسلم ديمشدر كوررسن سن مؤمنلري بربرنه رحمتده ومحبتده و
شفقتده برجسد كبي كه نيجه كه برعضو خسته اولسه دعوت ايدر
وشريك اولورلر انوكيچون جمله جسد اويانقلق ايله وصتمه ايله
عن ابي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
آية المنافق ثلث وان صام وصلى وزعم انه مسلم
اذا حدث كذب واذا وعد خلف واذا ائتمن خان
وفي رواية عبد الله بن عمر واذا خاصم فجر ابو هريره دن
رضي الله عنه روايت اولنور رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديمشدر علامت منافق اوچدر اكرچه اوروج دوتسه وناماز
قلورسه دخي وزعم ايدرسه مسلمانم ديو سوز سويليه
يلان سويلر وچون وعده ايده خلاف ايلر وچون امين قلنه
خيانت ايده عبد الله بن عمر روايتنده چون خصومت ايده

بس نشان صحت ايمان بو
نجه برمؤمني الكي كوزت
كندويي دخي متالم اوله

لحق ايدر عن ابي سعيد الخدري رضي الله عنه قال قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم يسلط على الكافر في قبره تسعة وتسعون
تنينا وتلدغه حتى تقوم الساعة لو ان تنينا منها نفخ تهنسه
في الارض ما انبت خضرا ابو سعيد خدريدن روايت اولنور كه
رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش حاله قلنور كافره
قبرنده طقسان طقوز اژدها اوله شورلر اكا وصوقرلر انى
تا قيامت قوپنجه اگر بر اژدها انلردن يرده اوفورسه برشيل
نبات بتورمزدي وعن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يؤمن احدكم حتى
يكون هواه تبعا لما جئت به عبد الله بن عمردن روايت
اولنور كه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش مؤمن اولمز سزدن
بريكز حتى تابع اولمينجه هواسى بنم كتوردكمه يعنى حقيقت كمال
ايمان كمسنه حاصل اولمز تا مراد نفسى حق تعالى رضاسنه وامر
الهى يه تابع اولمينجه اي عزيز حقيقت ايمان خورشيد عالم جبروت
مشرق عنايتدن سالكلرك جاننه ومنازل اخلوصه يلدزدن نفخ
تندكم

دریای اسرار سلكونده كه هدايت بلوتلري واسطه سي ايله مخلصلك
صدفلري روضه لري اوزره يغركتاب اسرار هوتيدركه
عالم علوي نقاشلري اولئك كتب في قلوبهم الايمان اشارتي ايله
الهام قلملري ايله مقدسه تقوى ملو زملرينك همدي لوحلري
اوزره نقش ايدركر كوهر بحر وحدتدركه توفيق موجلري قرتمسي
واسطه سي ايله بحر صندوبندن صور اعمال صالحه ايله جوارح
واعضا ساحللري اوزره ظهور كلور لمحه ء نار محبت دركه
باديه ء رياضت يا نمشلرينك وجودي شجره سنده يلدرز برق انوار
ولايتدركه وادي ايمن قدوسيدن عالم يقين سايرلرينك قلبي
آينه سي اوزره جلوه ايدر وبو معنيلري بركسنه فهم ايدركه
وجه شيطانينك چشمني تير توحيد ايله دكمش اولا وخاشاك
حرص وحسدي آتش شوق ايله ياقمش اولا وعقل معاشنك
معراض اغراض ايله زبان فضولني كسمش ونفس رعنا ني ميدان
غيرتده يا عال رياضت اتمش وهوا باشني بردار ايدوب اتمش
ولشكر شهوتي صولت عشق ايله صيمش وكوكل آينه سني

صیقل صدقله آچمش و روضهٔ روحی روح و ریحان معارف ایله
مزین ایلمش ایدی بار نفس و طبع خسیس عارندن قورتلمش و وجودی
شبنمی بحر احدیته اولاشمش مغرور تردامنلر که آنلرک ترس
جانی امور فانیه نفسلری کبولری ایله محجوبدر و آنلرک عقل
مکدری هوا جهنمنده مقیددر و کرلو نفسلری دنیا پرده‌لرینک
عشوه سی مستلکی ایله آشفته و ایمان کوزینی تقلیدلری خواطر
نفسانیه و وساوس شیطانیه چکشدرمشدن اضطرابده قالمشدر
انوار ایمان تجلیسی حجابلندن و اسرار عرفان تجلیسی کمالندن
نه خبری وار **قطعه** تا بولمیجق بادیهٔ دردی نهایت
بلکل بونی هیچ جهله دمادم ارلمز • تاکه سربام اوزره قدم قومیه سن سن
هرکز حرم وصلت جانانه ارلمز • ای عزیز بو آیت کریمه تونتعی

قل ان كان اباؤكم وابناؤكم واخوانكم وازواجكم
وعشيرتكم واموال اقترفتموها وتجارة تخشون كسادها
ومساكن ترضونها احب اليكم من الله ورسوله وجهاد
في سبيله فتربصوا حتى ياتي الله بامره والله لا يهدي

القوم الفاسقين بیان ایدرکه آتالرکوز و قرنداشلرکوز و
سائر اقربا و اموالکز خان ومان ره سعادت ابدیه‌ده رتا
بونک طالبی وجاهدوا فی الله حق جهاده حکمی ایله راه سعادتی
بو موانعک جمله سندن پاک اتمیه بر نسیم اسرار ایمان لطائفی
نفسلرندن و بر قوقی عالم عرفان عطری رائحه‌لرندن آنک مشام
جاننه ارشمز و تا مشاطهٔ تجرید و تفرید نقاب علویقی جمال
ایماندن آچمیه کلام انا مؤمن حقا قائلندن ددست کلمز انس بن
مالکدن رضی الله عنه روایت اولنورکه رسول الله صلی الله علیه وسلم
دیمش لا یزال قول لا اله الا الله یدفع سخط الله عن العباد
حتى اذا نزلوا بالمنزل الذي لم يبالوا ما ينقص من دينهم اذا
سلمت لهم دنياهم فاذا قالوا عند ذلك قال الله تعالى كذبتم
كذبتم لستم بصادقين يعني متصل قول لا اله الا الله دفع ايلر
الله تعالى نك خشمين قوللرندن تا غفلت و حرصدن بونلر قونسه لر
شول منزلره که قیرمسه‌لر نقصان دینندن چونکه سالم اولسه
آنلره دنیالری پس اول حالتده چونکه بوکلمه دیه لر حق تعالی دیر

يلدن سويلرسز يلدن سويلرسز صادق دكلسز زيرا نور ايمان
ظلمت كبر وحرص وهوا بر يرده جمع اولمز و بو خطر عظيم خوفندن
انبيا و صديقلرك قلبلري قان اولمشدر وهيچ كمسنه يه معلوم
دكلدر كه بو آزاجق قماش كه اني ايمان تصور ايتمشلردر اول
حضرته لايق ميدر كلميدر حكايت حضرت رسالت
پناه عليه افضل الصلوات بر اوغلانجق جنازه سي اوزرنده نماز
قلدي ايشتدي بر قائل ديركه جنتلكسن بو اوغلانجغك جاني كناهسز
دنيادن كتدي بر مرغ اولسه كركدر جنت مرغلرندن رسول الله
عليه الصلوة والسلام غضب ايلدي و ديدي ندن بلدك اكا
بليجكلرن الله حقيچون بن اللهك رسوليم بن بوكا نيلسه لر كرك
بلمزن حسن بصري يمين ايدر ايدي و دير ايدي الله حقيچون هيچ كمسنه
امين اولمدي تعال ايمانندن الاخالع نزعن ايماني اندن آلديلر •
حكايت عيسى عليه السلام حواريني كوردي كه اغلرلر انلرك
حالني صوردي ديديلر اي الله رسولي كناهلرمزه اغلرز عيسى
عليه السلام ديدي سز كناهلردن قورقرسز بزكه پيغمبرز

كفردن قورقرز حكايت يحيى پيغامبر عليه السلام شول دكلو
اغلدي كه ايكي يكاغي ايرمق كبي يارلوب ديشلري كورينور اولدي
بر كون باباسي زكريا عليه السلام ديدي اي اوغل حق تعالى حضرتندن
اوغل طلب ايلدم كه كوزم آنك ديداري ايله روشن اولا سن بو
قدر اغلق ايله جهاني بنم كوزمه قره ايلدك ديدي اي بابا
جبرائيل عليه السلام بكا خبر ويردي كه جنت ايله جهنم اورتاسنده
عقبه وار دخي اندن خلاص بولمز كمسنه مكر شول كمسنه حق تعالى اخوفندن فندن
متصل اغليه زكريا عليه السلام ديدي اي اوغل اغله قادر اولدوغك
قدر اندن اول كه اغلق قابي اغز و هم اول ديمشلر هر نسنه نك
علامتي وار دخي اغلمق قورقمغك و جنته اشتياقك علامتي صبردر
مشقته و طاعته حكايت ابراهيم پيغامبر عليه السلام عمرنده
اوچ يلدن سويلدي مصلحت دين ايچون هر بار كه اني ياد ايدردي
آنك خوفندن بيهوش اولوردي دوشر ايدي اولكه آنك يوركي
اونيمسي آوازني ايشيدرلر ايدي جبرائيل عليه السلام نازل اولدي و
ديدي حق جل و علا سلام كوندردي و بيوردي كه هر كز كوردكمي كه

دوست دوستدن قورقه ابراهیم علیه السلام آغلدی و دیدی الهی
بن کنا هم اکیجق دوستلق بکا اورتلور **حکایت** عمر رضی الله عنه
بر صمان بیر غنی کوردی بوکه دوشمش آغلدی و دیدی نوله‌یدی عمر
بو صمان بیر غنی اولیدی و خوف حسابدن خلاص بولیدی **حکایت**
ابو عبیدة ابن جراح آغلردی و دیر ایدی نولیدی بن بر قیون اولیدیم
و عذاب تبردن و قیامت کرفتارلغندن خلاص بولیدیم **حکایت**
عطای سلمی قدس سره حق تعالی خوفندن قرق ییل سمایه نظر ایتمدی
و کولمدی و دینجه طعام یمدی و هر وقت که بر قحط و بر بلا اولسه
دیر ایدی بو هب بنم شوملغمدندر و ذحی دیر ایدی کاشکی عطا
اولیدی تا خلق انک شوملغندن قورتلیدی بلملکه احوال انبیا و
صحابه و تابعینن قدرلرنک جکولکی و کندولرک اولولکی ایله نولدیکه
اشتدک ولیکن عادة الله بویله در که اکا بردنی و اربابن یقین
متصل نفسلرن و وقتلرن کوزلمک و ایام و ساعتلرن حساب ایتمک
اوزره ملازمت ایدرلر و عمر زمانی انواع طاعات و اصناف عبادت
ایله معمور دوترلر و پاک بدنلرن و نفس مرضیه‌لرن مجاهدت و ریاضت

یوته سنن ایدرلر و بونک برله سیلوب حسرت و ندامتی کوزدن
روان ایدرلر و کندولری بر درکاهدن جفا ایدیجی عاصیلردن
کمتر بیلورلر اما مغرور و هوا پرستلر و هلاک اولاد قره کوکللیلر
جمله عمرلرن مخالفت حق ایله ضایع و کوکلرن سیاه ایتمشلر
و نفس و شیطانه اطاعت کرن جان بلنه باغلمشلر و دنیای
فانیه و مکدره و مرداره لذاتنی کندو قبله‌لری قلمشلر و هوا
باغلرن کندو معبودلری ایتمشلر کندولری مسلمان حقیقی
صانورلر و غزا و صوم رسمی ایله مغرور اولورلر و تقلید مزور ایله
فخر ایدرلر و تقلید انا مؤمن حقا لافنی فلکه ایرشدررلر و
حضرت حق تعالی غافللره تنبیه ایچون بیورر **الم احسب الناس**
ان یترکوا ان یقولوا آمنا وهم لا یفتنون ولقد فتنا
الذین من قبلهم فلیعلمن الله الذین صدقوا ولیعلمن الکاذبین
یعنی ناس بویلجی ظن ایدرلرکه بونلر ترک اولنالر بو مقدار ایله
که دیه‌لر بز ایمان کتوردک و بونلر امتحان اولنمیه‌لر تحقیق بز امتحان
قلدق انلری که بونلردن اول ایدیلر تا بلسه کرکدر الله صادق اولانلری

شله
وكاذب اولالري اي عزيز اكر حاكم بر قوله امر ايده فلان اشي
وفلان اشي اشلمه واكر مخالفت ايدرسك سني قتل ايدرم
وانك اوزرينه بر كمسنه موكل ايده تا انك احوالن تجسس ايده
جون اول قول موكلي كوره وحاكمك سياستنه اعتقاد ايده شكسز
ترك مخالفت وامتثال امر ايده ايدي جون حق تعالى امرنه
كله اشيدك كه حق تعالى امر ايتمشدر كم اقيموا الصلوة واتوا الزكوة
ولتكن منكم امة يدعون الى الخير ويامرون بالمعروف
وينهون عن المنكر ولا تاكلوا اموالكم بينكم بالباطل انما
الخمر والميسر والانصاب والازلام رجس من عمل الشيطان
فاجتنبوه لعلكم تفلحون واكي ملكي ملائكه كرامدن انك
اوزرينه موكل ايلمشدر تا انك احوالنه شاهد ولالر واول
بوجمله اشيدر وبيلور وانك ايله هيچ عمل ايتمز بوندن دركه
سياست حاكمه علي وآر خدايه علي بو قدر واولدلي ايله ديدكي بلوه
كوكلنده اندن اثر بو قدر اكر يقين بيلدي كه جل وعلا وعزته
وعين نه صادق در وانفاذ حكمنه قادر در وهر نه بيوردي ايسه

اتسه كركدر وعذاب آخرت عذاب دنيادن صعبتردر وهلوك ابدي
مشكلتردر هلوك دنيويدن هر كز مخالفت فرمان حق اتمز ايدي
وچون بو معني محقق ايده سن بيلورسن كه خلقك اكثرينك ايماني
يوقدر الا ما شاء الله وحق تعالى بيورر ومن الناس من يقول
امنا بالله وباليوم الاخر وما هم بمؤمنين وما يؤمن اكثرهم
بالله الا وهم مشركون حكايت شيخ ابو بكر كتاني وفات
ايتدكدن صكره كورديلر قبر اوستنده طورمش آغلر ديديلر اي
بزركوار دين نيچون آغلرسن ديدي نيجه آغلميم كه بنك جنازه
طقوز يوز طقسان طقوزي ايمانسز كلدي وابو سعيد خدري
رضي الله عنه رسول الله صلى الله عليه وسلم دن روايت ايدر
رسول الله صلى الله عليه وسلم ديدي اذا كان يوم القيامة
يقول الله تعالى يا آدم اخرج بعث النار من ذريتك قال
وما بعث النار قال من كل الف تسعمائة وتسع وتسعون فعند
ذلك يشيب الصغير وتضع كل ذات حمل حملها وترى الناس
سكارى وما هم بسكارى يعني يوم قيامت اولا حق تعالى

دیرای آدم چیقر جهنم قسمنی ذریتکدن دیه آدم ندر جهنم قسمی دیه
حق تعالی هر بیکدن طقوز یوز طقسان طقوز اول حینده کوجك
کوجر و بوکلی عورت دوشرر حملنی و کورسن ناسی سرخوش کی
حال بوکه انلر سرخوش دکللر **حکایت** شیخ داود طائیدن
رضی الله عنه روایت اولنور که اندن ایمان ندر دیو سؤال اولندی
دیمش که **ما يورثك النور بعد الظلمة واللين بعد القسوة والسنة**
بعد البدعة والتلذذ بالعبادة بعد المجاهدة یعنی ایمان اولدر
کوکلکه نور ویره ظلمت معصیتدن صکره دخی کوکلکه ملایمت ویره یورك
و غلیظ لکندن صکره و سنته اتباع ویره بدعتدن صکره دخی لذت
لنمك ویره عبادت ایله زحمتدن صکره یعنی اول عبادت کوکلکه مشکل
کلور ایکن لذیذ کلور اوله **باب ثانی** که اداء حقوق عبودیت
بو نوعك اقسامی چوقدر جمله دن افضلی نمازدر که اول دینك
دیرکیدر وانك ترکی دینك ویرانلکیدر نیتکم حدیث نبوی بوکا
ناطقدر که **الصلوة عماد الدين فمن اقامها فقد اقام الدين**
ومن تركها فقد هدم الدين و نمازدن صکره زکوة در هر یرده که

نماز امر ایلدی زکوتی اکا قرین قلدی کیم **اقيموا الصلوة وآتوا الزكوة**
اندن صکره صوم در که شیطان مجری لرینك سدی و آتش حرمانك
سپریدر **قسم اول نمازده در** بو قسمده ذکر اولنور نیجه حدیث
که متعلقدر وجوب صحته و استحباب وقته و سر و حقیقت نمازه
و هر قسمك ایضاحی ایچون على سبيل الاجمال اشارت و بیان قلنور
تاکه طالب سعادت اخرویه تذکره اولوب و قاصد مقاصد دینیه
تمسك اوله ان شاء الله العزيز عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم **ليس بين العبد والكفر فرق**
الا ترك الصلوة جابر بن عبد الله انصاریدن روایت اولنور که رسول الله
صلی الله علیه وسلم دیمش قول ایله کفر اورتسنده فرق یوقدر
الا ترك نماز یعنی قولك نمازه مداومتی محافظت اوقاته و اتمام
ارکانه نشان ایماندر و قولك ترکی نشان کفردر وعن بريدة
بن الاسلم رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
العهد الذي بيننا وبينهم الصلوة فمن تركها فقد كفر بریده
بن الاسلمدن روایت اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم

دیمش فرق بزم ایله کافرلر اورتسنده نمازدر هر کم نمازی ترك ایده
تحقیق کافر اولور یعنی کفره قریب اولور ونفسنی متعرض قلور
زوال ایمان خطرینه زیرا شجرهٔ ایمان طاعات صوییله سقی اولنوب
قوت بولور چون شجرهٔ ضعیفه قوری یرده دیکلسه وصو ویرلمسه
قورر وعن عبادة بن الصامت رضی الله عنه قال قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم خمس صلوات افترضهن الله تعالی من احسن
وضوءهن وصلاهن لوقتهن واتم رکوعهن وسجودهن
وخشوعهن کان له علی الله عهد ان یغفر له ومن لم یفعل
لیس له علی الله عهد ان شاء غفر له وان شاء عذبه عبادة
بن صامتدن روایت اولنورکه رسول الله صلی الله علیه وسلم
دیمش بش نمازی حق تعالی فرض قلدی هر کمکه بونلرك آبدستنی
کوزجك ایده واول نمازلری وقتلرنده ادا قیله وتمام ایده رکوعلرن
وسجودلرن وخشوعلرن آنوکیچون الله اوزره عهد اولورکه مغفرت
ایده وشول کمسنه که اتمیه آنوکیچون یوقدر الله اوزره عهد دیلرسه
مغفرت ایده اکا دیلرسه عذاب ایده عن عبد الله بن مسعود

رضی الله عنه

رضی الله عنه قال سألت رسول الله صلی الله علیه وسلم ای
الاعمال افضل الصلوة بوقتها قلت ثم ای قال بر الوالدین
ثم ای الجهاد فی سبیل الله عبد الله بن مسعوددن روایت
اولنورکه دیمش بن سؤال ایتدم رسول اللهدن که قنغی عمل افضل
دیدی نمازدر وقتنده دیدم اندن صکره قنغیسیدر دیدی
ایلوك ایتمك آتایه وانایه دیدم اندن صکره قنغیسیدر دیدی
غزادر الله یولنده وعن عائشة رضی الله عنها قالت قال
ما صلی رسول الله صلی الله علیه وسلم صلوة لوقتها الآخر
مرتین حتی قبضه الله تعالی عائشهدن روایت اولنورکه دیمش
رسول الله صلی الله علیه وسلم هیچ بر نمازی ایکی کره آخر
وقتنده قلمدی تاکه حق تعالی انی قبض ایلدی وعن ابی برزة
الاسلمی رضی الله عنه قال کان رسول الله صلی الله علیه وسلم
یصلی الهجیرة التی تدعونها الاولی حین تدحض الشمس و
یصلی العصر ثم یرجع احدنا الی رحله فی اقصی المدینة
والشمس حیة ابو برزهٔ اسلمیدن روایت اولنورکه دیمش رسول الله علیه وسلم

یعنی نمازی قلمقده استعجال ایدردی آخر وقته قومزدی منه

اویله نمازینی قیلورلر ایدی شول حینده که کونش زائل اولور ایدی وعصر
نمازینی قیلورلر ایدی آندن صکره بز مربرمزه رجوع ایدردی اسبابنه
یعنی مسکننه مدینه نك نهایتنده وکونش هنوز یوکسك ایدی و
عن ابن عمر رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
الوقت الاول من الصلوة رضوان الله والوقت الآخر عفو الله
عبدالله ابن عمردن روایت اولنور که رسول الله صلى الله عليه وسلم
دیمش نمازك اول وقتنده حق تعالى رضاسنه موجبدر واخر وقتنده
عفو الله موجبدر وعن ابي ذر الغفاري رضي الله عنه قال قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم كيف بك اذا كانت عليك امراء
يميتون الصلوة او يؤخرون الصلوة شك راو قلت يا رسول الله
فما تأمرني قال صل الصلوة لوقتها فان ادركتها معهم فصل
فانها لك نافلة ابو ذر غفاریدن روایت اولنور که رسول الله صلى الله
عليه وسلم دیمش اکا نیجه اولور سنك حالك نیچون سنك اوزریکه
امیرلر اوله که نمازی اولدرهلر یا تأخیر ایدهلر شك راویدندر دیدم
یا رسول الله نه بیورورسن دیدی نمازی قیل وقتنده آندن

صکره نمازه ایرشورسك آنلر ایله قیل که اول نماز نافله در سکا
وعن ابي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
الصلوات الخمس والجمعة الى الجمعة ورمضان الى رمضان
مكفرات لما بينهن اذا اجتنب الكبائر ابو هريره دن روایت
اولنور که رسول الله صلى الله عليه وسلم دیمش بش وقت نماز وجمعه دن
جمعه یه ورمضان دن رمضانه پاك ایدیجیدر کناهلری که
بونلرك اورتهسنده واقع اولور نیچون اجتناب قلنسه کبائردن اصحاب
عددی کبائرده اختلاف ایتمشلردر شیخ ابو طالب مکی قدس سره
دیمش کبیره خصوصنده وارد اولان جمله احادیثی جمع ایلدم جمله یی
اون یدی یه ارشدی بونلرده درت قلبده ودردت دلده واوج
قرنده وایکی آلت جماعده وایکی الده وبری ایاقده بری جمیع
اعضاده در اما اول دردت که قلبده در بری شرك بری معصیه
مصر اولمق بری رحمتدن نا امید اولمق بری مکر حقدن امین
اولمقدر اما اول دردت که دلده در بری یالان شهادت بری محصنه
قذف ایتمك بری یالان یمین ایتمك بری سحردر اما اول اوج که قرنده
در

بري شرب خمردر وبري اكل مال يتيم در بري اكل مال ربا در اما اكي

اكي كه آلت جماعدر بري زنا بري لواطه در اما اول اكي كه اكي

اللردر بري قتل ناحق بري سرقه در اول بري كه اياقدر نفس

عاملين قجمقدر اما اول بركه جميع اعضادر عقوق والدين در بو قول

شيخ ابوطالب مكي قوليدر وصحيح اولدركه اسم كبيره لفظ مبهمدر و

احاديث مأثوره ده لفظ قطعي عددكبائرده وارد دكلدر ظاهر

بودركه حضرت رسالت بناهك قصدي ابهام در حصر دكلدر ابهام

مقصود تحذير انام در كه هر مفسده دن اجتناب ايده لر بينكم شب

ابهامندن مقصود هر شب طاعته مداومتدر واسم اعظم ابهامندن

حكمت هر اسم الله تعظيم قلنوب ذكر اتمكلردر واصح وجوه اولدركه هر نسنه

اندكه نهي نص كتاب ايله ثابت در يا السنه انبياده انك جزاسنه

جهنم ايله وعيد قلنمشدر يا انك ارتكابي سبب وجوب حدا ولا كبيره در

وعن ابى هريرة رضى الله عنه ان رجلا دخل المسجد ورسول الله

صلى الله عليه وسلم جالس فى ناحية المسجد فصلى فاخف صلوته

ثم جاء فسلم عليه فقال وعليكم السلام ارجع فصل فانك

لم تصل فرجع فصلى ثم جاء فسلم عليه فقال وعليك السلام

ارجع فصل فانك لم تصل فقال علمنى يا رسول الله فقال اذا

قمت الى الصلوة فاسبغ الوضوء ثم استقبل القبلة فكبر ثم

اقرأ ما تيسر لك من القرآن ثم اركع حتى تطمئن راكعا

ثم ارفع حتى تستوى قائما ثم اسجد حتى تطمئن ساجدا

ثم ارفع حتى تطمئن جالسا ثم اسجد حتى تطمئن ساجدا

ثم ارفع حتى تستوى قائما ثم افعل ذلك فى صلوتك كلها

ابو هريره دن روايت اولنور كه رسول الله صلى الله عليه وسلم

مسجدك بر كوشه سنده اوتورد غي حالده بر رجل مسجده داخل اولوب

نماز قلوب نمازني خفيف ايدوب آندن صكره كلوب رسول الله عليه السلامه

سلام ويردي رسول الله وعليك السلام ديوب رجوع قل و نماز قل

تحقيقا سن نماز قلمدك ديمش پس اول كمسنه دونوب نماز قلوب آندن

صكره كلوب رسول الله عليه السلامه سلام ويروب وعليك السلام

ديوب ديمش رجوع قل و نماز قل تحقيقا سن نماز قلمدك ديمش پس اول

كمسنه ديمش تعليم قل بكا يا رسول الله پس رسول الله ديمش چون

نمازه دوره سن آبدستی کامل قیل آنده صکره قبله یه توجه قیل آندن
صکره تکبیر قیل آندن صکره اوقی قرآندن سکا میسر اولانی آندن
صکره رکوع قیل تا قرار ایده سن راکع اولدوغک حالده آندن صکره
باشکی قالدر تا مستقیم اوله سن قائم اولدوغک حالده آندن صکره سجده
قیل تا قرار ایده سن ساجد اولدوغک حالده آندن صکره باشکی قالدر
تا قرار ایده سن جالس اولدوغک حالده آندن صکره سجده قیل تا قرار ایده سن
ساجد اولدوغک حالده آندن صکره باشکی قالدر تا مستقیم اوله سن
قائم اولدوغک حالده آندن صکره قیل بویله جمیع نمازکده بو حدیث
دلیلدر که اطمینان رکوعده و سجودده و اعتدال و جلسه بین
السجدتین ارکان صلوتدندر وعن ابن مسعود رضی الله عنه
قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لا تجزی صلوة لا یقیم
الرجل فیها صلبه فی الرکوع والسجود ابن مسعوددن روایت
اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم دیدی کفایت اتمز اول
نماز که کشی دوغورمیه آنده بلینی رکوعده و سجودده و بو حدیثلر
مشکلدر تخویف و تهدیدده. اول حدیث که امام ابو حامد غزالی

رحمه الله کتاب احیاده کتورمشکه من صلی الصلوة لوقتها فاسبغ
وضوءها واتم رکوعها وسجودها وخشوعها خرجت وهی بیضاء
مسفرة تقول حفظک الله کما حفظتنی ومن صلی لغیر وقتها
فلم یسبغ وضوءها ولم یتم رکوعها ولا سجودها ولا خشوعها
خرجت وهی سوداء مظلمة تقول ضیعک الله کما ضیعتنی حتی
اذا کانت حیث شاء الله لفت کما یلف الثوب الخلق فیضرب
بها وجهه رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش هر کیم نماز قیله
وقت مستحبنده واوله نمازک آبدستنی کامل ایتمش اوله ورکوعنی
وسجودنی وخشوعنی تمام ایده چقر اول نماز محل عرضه آق و
یلدریجی دیر الله سنی صقلسون سن بنی صقلدغک کبی وهر کیم
نماز قیله وقت مستحبنده دکل و آبدستنی کامل قلمش اولمیه ورکوعنی
وسجودنی کامل قلمیه چقر اول نماز قره و قرهکو دیر الله سنی ضایع
ایتسون سن بنی ضایع ایتدکک کبی تا که وارب اولور شول مکانه که
الله دیلشدر دورلور اسکی ثوب دورولدوکی کبی آنده صکره یوزینه
اورلور ای عزیز بلکل که نماز تمثیل وجهیله آدمی کبیدر

نیتکم آدم مرکبدر اجزاء باطنه دن و اعضاء ظاهره دن آدمه تمام
دیمزلر الا بو جمله نک سلامتی ایله و مراتب اجزا و اعضا متفاوتدر
بعضی بو اجزا و اعضا دن اولدرکه آنک عدمی ایله آدم منعدم اولور
اعضاء رئیسه کبی که اول قلب و جگر و دماغدر و بعضی بو اجزا و اعضادن
اولدرکه آدم آنک عدمی ایله منعدم اولمز لکن عدمی ایله ناقص
اولوب منافع حیوة آندن فوت اولور گوز و قولاق و ال و ایاق کبی که بونلر
گیتمک ایله آدم منعدم اولمز اما قدر و قیمتدن ناقص اولور بو تجلینی نماز
هیئت معنویه در که صاحب شرع انی امر حق ایله و نور نبوت علمی ایله
تصویر ایتمشدر و بونک کمالنک اقامتی و اکتسابی ایله بیورمشدر
پس نیت و اخلاص و حضور قلب و خشوع نمازک روحی مثابه سنده در
و رکوع و سجود و باقی ارکان قلب و جگر و دماغ مثابه سنده در کم
آنک عدمی ایله نماز منعدم اولور یعنی باطل اولور و نمازک سنتلری
سبحانک و قنوت و تشهد اول و اذکار گوز و قولاق و ال و ایاق
مثابه سنده در و شول کمسه که رعایت ارکان صلوة اتمیه و حضور
قلب ایله و خشوع ایله اولمیه شول کمسیه بکزر که بر قاچ پادشاه بر

بر شخصی تجارته گوندروب آکا امر ایده که بنوم ایچون بر صاحب جمال قول
صاتون آلوب گتوره سن که بنوم مجلسمه لایق اوله دیسه اول کمسنه
بر قول صاتون آلسه که گوزی چیقمش و الی ایاغی کسلمش اولسه و پادشاه
نظرینه گتورسه حقیقتده اول کمسه پادشاهی مسخره لغه المش اولور
بو حال ایله پادشاهدن خلعت و انعام امید ایده اول کمسه انعامه
مستحق اولمز بلکه عذابه لایق اولور انوکیچون رسول الله صلی الله علیه
بیورمشدر من لم تنهه صلوته عن الفحشاء والمنكر لم يزدد
من الله الا بعدا یعنی شول کمسه که نمازی منع ایتمیه معاصیدن
و فعل منهیدن زیاده اولمز الله جانبندن الا ایراقلق یعنی
حاصلی حضرت حقدن بعد اولور عمرو بن العاصدن روایت اولنور
که رسول الله صلی الله علیه وسلم بر کمسه یی گورمش نمازنی بیکنی قلوب
ارکانی رعایت ایتمزدیمش اترون هذا لو مات علی هذا لمات علی
غیر ملة محمد یعنی گوررمیسز شونی اگر فوت اولورسه بونک اوزرینه
محمد ملتنک غیری اوزره اولور امدی ذره ایمانی اولنه بو مقدار
تهدید کافیدر ای عزیز سعادت اخرویه نشانی اولدر که بو تنبیه

لردن

غافل اولميه وشرايط واركان نمازده اهمالى روا كورميه چونكه
اذان ايشيده عرصهٔ عرصات منادى سنى ندا ايده ويقين بيله
هركيمكه دنياده بو ندايه اجابت ايده رغبت ايله سرعت ايده
اول كونده نداء خدا ايله دعوت اولنوب فزع اكبر خوفندن امين
اولور وطهارته كوكلنى تطهير ايتمكه نيت ايده كه منظر الهى در و
بونى معلوم ايدنه كه مراتب طهارت درت در اول مرتبه
طهارت تن وطهارت ثوب وطهارت مكاندر و بو طهارت عامهٔ
خلقدر وايكنجى مرتبه طهارت اعضاء ظاهره در معاصى تلوثندن
و بو طهارت ابراردر واوچنجى مرتبه طهارت نفسدر كدورات
صفات ذميمه دن و بو طهارت سالكان طريقتدر ودردنجى مرتبه
طهارت قلبدر غير حقدن و بو طهارت صديقلركدر بورادندر
شيخ ابو يزيدك ديدوكى • لو خطر ببالى الدنيا لتوضأت ولو
خطر ببالى الآخرة لاغتسلت • يعنى اكر قلبمه دنيا خطور
ايتسه ابدست الورم واكر قلبمه آخرت خطور ايتسه غسل ايدرم
ومعلوم ايدنه كه ستر عورت كه ظاهر بدندن فضايح وقبايحى

ستر ايتمكدر كه بدن منظر خلقدر بوكا قصد ايده كه قبايح باطنى قلب وسردن
ستر ودفع ايده كه قلب منظر حق تعالى در و بونى يقين بيله كه باطنده
اولان رسوايلق نظر حقدن ستره قابل دكلدر انوك سترى توبه
ندامت وخوف وحيا وخجالتدر پس حضور حقدن شونكله دوره كه
كويا بر بنده در ابق ايده كرفتار اولوب افنديسى حضورينه
كتورلمشدر ومعلوم ايدنه كه استقبال قبله كه اعراض جهات
مختلفه دن وتوجه در جهت كعبه يه پس توجه قلب آيينه سنى غبار
ما سوادن پاك ايده جناب عزت حضرت صمديتى قبلهٔ قلب قلمق
اول حضرته نياز ومسكنتى كندو لباسى ايدنه وتكبير افتتاحده
اصنام هواى نفسى عظمت مشاهدهٔ كبرياء احديت ايله صيه
وسبحانك اللهم ده اشراق سبحات تنزيهى وحضرت قدوسك
پاكلكى مشاهده ايده واعوذ بالله ده نفس وهوا عدولرينك
اضلال ومكرلرى شرلرندن خالق كايناتك عصمتى حصارينه ايدنه
وبسم الله اسمنك مرتبه سنده ذات مقدس مسماىكه تبرم كاينا
متجلى بيله وجميع اشخاص وافراد وجودى قوت فيض تبرم ايله

بوز نوزلرى

تكدر

قایم کوردە ودخی الرحمن الرحیم دە عموم امطار الطاف جمالی و
خصوص آثار انوار کمالی ظواهر مظاهر و سرائر مفاخر اوزرە
متوالی و متعاقب بولە دخی الحمد لله رب العالمین دە اول
حضرتک انعام و افضال فیضانی و سخا و نوال سرمانی وجود اعیانی
ارزانی قلدقنی جاری کورە دخی الرحمن الرحیم تکرارندە رحمت بحرلری
موجلرینک تجددی مشاهدەسین حقایق علویات و سفلیات اوزرە
دریای توحیدە غرق قله و دائرەء ازل ابتداسین نقطهء ابدیها یی ایلە
اولشدورە بولدە مالک یوم الدین صورتینک جمالی منظر عرفانده
جلوە ایدوب حقارت حدوث طالبی آستانەء نیازدە آتی ملازمت
آداب عبودیتی کندو اوزرینە واجب بیلور ایاک نعبد آنک
خلعتی وقتی اولور پس چون شدت خواطف عزت غایبک وارلغی کوکلرین
انوار معبود شعاعلرندە محو ایدە و فنا صحراسندە عین حیات
بقایە ارشد دن جناب احدیتدن غیری بر حول و بر قوت کورمین
و حضرت صمدیتدن غیری بر ناصر و معین بلمز و ایاک
نستعین حقیقتی صدق و یقین صحیفەسندن اوقور پس فاستقم

کما امرت آیینەسنک دواعی اوهام فاسدە خطوری و بواعث تصورات
باطلە آفاقی کە راه صوابک مزاحمی و حجاب نارلرینک نقیضی دورلر
مشاهدەیە دوشر زبانە اخلاص تأیید ربانی طلبندە اهدنا الصراط
المستقیم دعاسی ایلە ناطق اولور پس صفوف استقامت مبارزلرینک
اثرلرندە اقتدا تمنی ایلە صراط الذین انعمت علیهم دیر پس بساط
قرب مردودلرینک همتلری بیونلرن دواعی هوا دمورلرینە قیدلنمش
کوردر و عواطف غیرت ضربلری عرصەسندە کرامت مردودلرینک سعی
قدملرین شهوات بندی ایلە باغلو کوردر و قهر خواطف عزت صحرای حرمان
محنتلرینک سیری فنادە برق مشیت ایلە یانمش کوردر غیر المغضوب
علیهم و لا الضالین ضروری دیلمش اولور مصنف دیمش جهد قیل
قاوالکه بو معنیلر رایحەلری سعادتندن بر قوق جان مشامنه ایرشه
اگر بولدک ایسه سعادت سکا و الا فضای وحدت مرغلری پرە غیب
آردندە دەکە بو حقایق انلرک حوصلەسنک غذاسی اولسه گرگدر مثنوی
پادشا خلق ذوق معنی بولە دە • صنمە کم زور ایلە امرال آلە دە •
جیفەء دنیا اولور کلبە غدا • دولت آنوکندکە اول معنی بولە •

ای عزیز اکر اول قوتک یوق ایسه که صفای فهم یازدوغی ایله مهر
مولانی خزانهء اسراردن قلدوره سن وکنج عرفاندن حقا یقندن
غنیمت ابدیهء آله کتوره سن باری نمازده جهد قل که تا حضرت
پروردکارده حضور قلبی صاقلیه سن وپریشان خاطرلکی کرو قوییه سن
وکلام ربانی کلماتنه کوزی قومان اوزره دونه سن وقبایح احوال
وافعالک ایچون اول حضرتدن اوتانه سن ونفس امارهء راه جفادن
وفا وعزده کتوره سن زیرا اوج درجات اهل عرفانه که آنلر ملوک
حطهء ایقاندن وسلاطین عرصهء عالم عیاندر انلر ایرشکه قادر
اوله سن جهد قل که آستان عبودیتده ملازمتدن محروم قالمیه سن
فان لم یصبها وابل فطل حکایت طلحة بن عبد الله کندو بو
ستاننده نماز قلور ایدی بر طوغان کوردیکه بر قوشجغزه قصد
ایلدی اول قوشجغز اغاج بدا قلدی آراسنده اوچر خلوص اولمغه
دیلر خاطری آکا مشغول اولوب بلمدی که قاچ رکعت نماز قلدی
رسول الله علیه السلام حضرتنه کلوب اول حالی حکایت قلوب دیدی
یا رسول الله بن اول بوستانی الله یولنه صدقه ایتدم بو نمازک
کفارتی ایچون رسول الله علیه الصلوة والسلام اول بوستانی مبلغ
عظیمه بیع ایدوب مستحق اولانلره صرف ایلدی حکایت زین العابدین
چون آبدست آلور ایدی مبارک رخساری صارارر ایدی وحالی انک
اوزرنه متغیر اولور ایدی آکا دیرلر ایدی ای الله رسولینک اوغلی
بو نه حالتدر جواب ویروب دیر ایدی هیچ بیلور میسز کیمک حضورینه
دورمسم کرکدر حکایت عایشه دن روایت اولنور که دیر ایدی رسول الله
صلی الله علیه وسلم بزمله سوز سویلشور ولطیفه ایدیشور ایدک
چون نماز وقتی کلسه شویله متغیر اولوردی که کویا نه اول بزی بیلور
نه بز انی بیلورز حکایت حق جل وعلا موسی علیه السلامه وحی
قلدی که یا موسی اذا ذکرتنی فاذکرنی وانت تنتفض اعضاک
وکن عند ذکری خاشعا مطمئنا واذا ذکرتنی فاجعل لسانک
وراء قلبک واذا قمت بین یدی فقم قیام العبد الذلیل
یعنی ای موسی چون بنی ذکر ایده سن شول حالده ذکر قل که
اعضاک دیترنه واول بنم ذکرم قتنده قورقجی وبکا تیجانلک کوستریجی
و قرار ایدیجی و چون بنی آکا سن قل لسانکی قلبک آردنده یعنی

غفلت ايله ذكر ايتمه بني بلكه اول لسان قلب ايله انتدن صكره لسان
راس ايله ذكر ايله وبجن دوره سن بنم حضورمده عبد ذليل كبي دور
بلكه بو نوع عبادت شول كمسه دن متصور اولور كه جميع غصه
آخرت تدبيري غصه سن قيله وهر فكركه صمديتدن مشغول اولور
قلبي اكا اهتمامدن خالي قيله وجلال وعظمت جباري نصب عين
ايدوب يعني كوزي اوكنده ديكلبش وحاضر مكر حظه قلوب وقوم
حساب وقرنن يا دايليوب وشهوات مجري لري عفت سدي ايله
باغليوب واتش حرصي قناعت صويي ايله سوينديروب ويقين بيله كه
تا قدر حاجتدن وزاد آخرت يتشدكن زياده بردكه ميل خاطري محبت
دنيايه ايلديسه وطمع قيلورسه كه نمازنده صفاء لذت مناجات بوله
كه اول غايت نعيم اكابر اوليا ونهايت آرزوي افاضل اتقيادر غلط
كمسنك حالي شول كمسنك مثالي حدكه كندويه مرودارلق بولشدره دخي
او سمه مكس قونسون ديو **حكايت** عايشه روايت ايدركه ابو جهم
بن حذيفه رسول الله عليه السلام حضرتنه خميصه شاميه
ارمغان ويردي كه بيرنواق علملري واردي رسول الله عليه السلام

انك ايله نماز قلدقدن صكره بوني ابو جهمه ايلتك كه بو بني مشغول
ايلدي ديدي **حكايت** رسول الله عليه السلام حضرتلرينك نعلينك
قايشي اسكيدي اصحابندن بري اول كهنه قايشي چقروب يكي قايش
كچوردي چون رسول الله صلى الله عليه وسلم نعلينه كيدي ونظر
مباركي اول يكي قايش اوزرنه واقع اولدي بيوردي كه بوني كيدرك
ينه اسكي قايشي كچورك زيرا چون نظرم بو يكي قايشه واقع اولدي نفسمه
فرح كلدي حق تعالينك خشمندن قورقدم ديدي امدي صاحب بصيرت
كوركدركه نظر انصاف بركه بقوب كندو حاللرين تأمل ايدركه سيد انبيانك
كمال نبوتي ايله حالي بويله اولنجق كه بر يكي قايش سببي ايله نقصان
دينندن قورقوب كوره معروف هوا پرستلر اوله لغي ابريشم قفتانلرده و
التون يوزكده اسلرلو دينو سيرت مشايخ نام كمسنه لر كثرت اسباب
تجمل ايله فخر ايدرلر و عالم صورت جاهللر عز اسلامي فاخر تلرده
وفاخر قبلرده اسلرلر وحرص وهوا ظلماتنك تيره روزكارلري
شمس الدين ونور الدين دردكر بس ارباب بصيرت قتنده معلوم اولدي كه
بو طايفه نك ديني شياطين دينيدر ارباب يقين مذهبي دكلدر

حكايت خبرده وارد اولمشدر حق جل و علا موسى عليه السلامه
وحي قلدي كه يا موسى امتك عاصيلرينه ديه سن كه بني اكميه لر زيرا
بن كندو اوزريمه واجب قلمشم در كه هر كيمكه بني ياد ايده بن اني ياد ايدم
چون بني تلوث معصيتله ياد ايدرلر بن انلري لعنت ايله ياد ايدرم
بلمليكه بر حال شول عاصيلرك حقنده در كه انك ذكري غفلت ايله اوله
نه ديرسن شول عاصي حقنده كه نجاست معصيت ايله خباثت غفلتي
جمع ايده دخي اكي مردارلق تلوثي ايله حضرت جباره بي واسطه سوز
سويليه و بو معني خطرلردن جمله ضدي تفكرك جاني پايمال حيرت
اولمشدر و مقربلرك كوزلرندن سيلاب حسرت دوكلمشدر زيرا كه
هيچ آدمي بو ايكي صفت ظلمتك شائبه سندن خالي دكلدر مكر جذبات
عنايت مجذوبلري و حفظات هدايت محفوظلري و بو جهتدندر كه
امير المؤمنين كرم الله وجهه چون نماز وقتي كلسه مضطرب اولوردي
و مبارك يوزي متغير اولوردي اكا ديرلردي يا امير المؤمنين سكا
نه ارشدي ديرايدي شول امانتك وقتي كلدي كه آسمان و زمين اكا
طاقت كتورمدي والحاصل هر كيمكه كوزينك روشناسي زن و فرزند

و خدم و حشم ايله اوله و فرجي اسباب و مال و منصب سلوتي ايله
اوله هركز انس طاعت شربتنك ذوقي انك جاني طماغنه ارشمز
و بساط عبوديت اوزره لذت روحانيه مخاطبات و مناجات
حضرت صمديتي بولمز و بو مرض مهلك كه اهل روزكار باطنلرينه
مزمن اولمشدر و انك اصولي خلق كوكلرنده رسوخ بولمشدر بوكا
علاج زن و فرزند ماده سن قطعدن غيري و حب مال و جاه شجره سين
قطعدن غيري اولمز و بو علاج بغايت مشكلدر و نهايتده تلخ دارودر
بو دارونك اچلغندن و بو علاجك مشكللكندن امت اولوكرنك
اكثري هر چند سعي ايدرلر كه ايكي ركعت نماز قيلولر انده حقدن
غيري خاطره كلميه عاجز اولدقلري بر مرام امثالردن لكن بو سعادت
تصور اولنه اما اكر اول سعادت ال ويرمزسه باري جهد قيل
نمازك نصفي يا ثلثي وسواسدن سلامت قله تا اول جمله دن اوله كم
خلطوا عملا صالحا وآخر سيئا عسى الله ان يتوب عليهم
ان الله غفور رحيم

قسم ثاني

آداب عبوديت اقسامنده
شرايط و آداب زكوة ده در و اول حديثلر ذكرنده در كه متعلقدر

انك معانی وحقایق واسرارنه عن ابی هريرة رضی الله عنه قال قال
رسول الله صلی الله عليه وسلم ما من ذهب ولا فضة لا يؤدی منها
حقها الا اذا كان يوم القيامة صفحت له صفايح من نار
فاحمی عليه فی نار جهنم فتكوی بها جنبه وجبينه وظهره كلما
بردت اعيدت له فی يوم كان مقداره خمسين الف سنة حتی
يقضی بين العباد فيری سبيله اما الی الجنة واما الی النار
ابو هريره دن رضی الله عنه روايت اولنور كه رسول الله صلی الله
عليه وسلم ديمشدر هيچ بر التون وكومش يوقدر كه انك حقی يعنی
زكوتی ويرلميه الا كه يوم قيامت اولدقده انلرقلنور صاحبی
نارده وقزدرلور جهنم اودينه داغ ايدرلر انك ايله يانی والنی
وارقه سی وهر باركه اول لوحلر صوقودقده اعاده اولنور يعنی
تكرار قزدرلور اول كونده كه مقداری اللی بيك ييللق در تا
اكا دك كه قضا اولنور عباد اوزرينه يعنی فصل خصومت
اولنور وحساب تمام اولور حق ديلرسه يولی جنته ايدر عفوا بله
ديلرسه جهنمه ايدر عدل ايله عن ابی ذر رضی الله عنه قال قال

رسول الله صلی الله عليه وسلم ما من رجل يكون له ابل او بقر او
غنم لا يؤدی حقها الا اتی بها يوم القيامة اعظم ما يكون واسمنه
تطأه باخفافها وتنطحه بقرونها كلما جازت عليه اخريها
ردت عليه اوليها حتی يقضی بين الناس ابو ذر غفاريدن
روايت اولنور كه رسول الله صلی الله عليه وسلم ديمشدر هيچ بر رجل
يوقدر كه انوك دوه سی يا بقری يا قيونی اوله كه انك حقنی يعنی
زكوتنی ويرميه الا كه كتورلور يوم قيامتده اول حيوانلر
اولدوغنك بيوكی وسموزی يعنی غايتده بيوك وسموز اولوب چكنيوب
ديركله قلری ايله وسوسرلر بوينوزلری ايله چونكه انك
اوزرنه حيوانلرك اخری رد اولنور اولی يعنی چون حيوانلر بونی
چكنيوب دپوب سوسوب اخری كچوب تمام اولا اولی كرو دوندرلور
تكرار بتكرار بويله اولور تا قضا وحساب ناس اوزرينه تمام
اولنجيه دك وعن ابی هريرة رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله عليه
من اتاه الله مالا فلم يؤد زكوته مثل له يوم القيامة شجاعا
اقرع له زبيبتان يطوقه ثم يأخذ بلهزمتيه ثم يقول

آنا مالك آنا كنزك ابو هريره دن روايت اولنور كه رسول الله
صلى الله عليه وسلم ديمش شول كيسه كه حق تعالى اكا مال ويره
اول كيسه آنك ذكوتن ويرميه اول مال متمثل قلنور آنك ايچون
يوم قيامتده بر بيوك ييلان كه كل اولا يعني زهرنك شدتندن
باشنك درسي دوكلمش اوله واكي كوزي اوستنده اكي قره نقطه
اوله يعني اول ييلان طوق اولنور اكا يعني دوركشر آنده صكره اكي
آورولرن دوتر آنده صكره ديه بن سنوك مالكم بن سنك
خزينه كم رسول الله صلى الله عليه وسلم كندو كلام مبيني تأييد ايچون
بو آيتي اوقودي ولا تحسبن الذين يبخلون بما آتيهم الله من
فضله هو خيرا لهم بل هو شر لهم سيطوقون ما بخلوا به
يوم القيامة معنى آيت بودر كه ظن ايلمه اي محمد آنلري كه
بخيللك ايدرلر اكا كه حق تعالى ويردي آنلره كندو فضلندن
اول بخيللك خير اوله آنلره بلكه اول مال شردر آنلره طوق قلنور
آنلره بخيللك ايتدكلري نسنه يوم قيامتده وعنه قال قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم اتقوا الشح فان الشح اهلك

من كان قبلكم حملهم ان يسفكوا دماءهم واستحلوا محا
دخي ابو هريره دن روايت اولنور كه رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديمش صاقنك بخيللكدن تحقيقا بخيللك هلاك ايلدي سزدن
اوكل اولانلري وسبب اولدي آنلره قانلرن دوكمكه وحلال قلمغه حرا
وعنه قال رجل يا رسول الله اي الصدقة اعظم اجرا قال ان
تصدق وانت صحيح شحيح تخشى الفقر وتأمل الغنى ولا تمهل
حتى اذا بلغت الحلقوم قلت لفلان كذا ولفلان كذا وقد
كان لفلان دخي ابو هريره دن روايت اولنور كه بر رجل ديمش
يا رسول الله قنقي صدقه بيوكدر ثواب جهتندن رسول ديمش سن
صدقه ايتمكدر شول حالده كه صحيح اولاسن بخيل اولاسن فقردن
قورقه سن وغنالك اميد ايده سن وقومیه سن شول وقته كه
جان حلقومه يتشه وديه سن يعني وصيت ايده سن فلانه شو
وفلانه شو آنده حال بوكه فلانك اولمش يعني وارثك اولمشدر
وعن ابي ذر قال انتهيت الى رسول الله صلى الله عليه وسلم
وهو جالس في ظل الكعبة فلما راني قال هم الاخسرون ورب

على
رمهم
ملري
الكعبة

فقلت فداك ابي وامي من هم يا رسول الله قال هم الاكثرون
اموالا الا من قال هكذا وهكذا من بين يديه ومن خلفه
وعن يمينه وعن شماله وقليل ما هم ابو ذر غفاريدن روايت
اولنور كه ديمش رسول الله صلى الله عليه وسلم حضورينه كتدم رسول الله
عليه السلام حضرتنه ارشدم شول حالده كه كعبه كولكه سنده
ايدي چون بني كوردي ديدي آنلر زيانكارلردر كعبه ربي حقيچون
ديدم آتم انام سكا فدا اولسون كيملردر آنلر يا رسول الله ديدي
آنلركه اكثر اولانلر اموال جهتندن الا اول كه ايده شويله شويله
اوكندن وآردندن وصاغندن وصولندن وآزدر آنلر اي عزيز
طالب سعادت اخرويه اولانلر وجوب زكوتك دقايقي معرفتندن
وآنك باطننك اداي حفظنده سكز شرط رعايتي واجبدر كه
شرط اول وجوب زكوة معناسن فهم ايتمكدر شرط ثاني آنك
اداسنه مبادرت ايتمكدر وقت وجوبنده اول شرط ثالث خفی
زياده سري رعايتدر شرط رابع خلقك ترغيبي جهتندن
اظهاردر شرط خامس منتدن وايذادن احترازدر شرط

سادس عطاي صغيره عد ايتمكدر شرط سابع مالنك ايوسن
وسوكلوسن چقرمقدر شرط ثامن مستحق اولانلري طلبدر
انقيادن وصحادن كلدك امدي شرط اول كه فهم معاني
وجوب زكوة در بلكدر اني كه نه وجهدن اداء زكوة مؤمنلرك
صدقنك محكي در ونه جهتدن جمله مباني اسلامدن اولمشدر
بونك برله كه زكوة عبادات بدنيه دن دكلدر بلكه اهل
بصيرته بو شرطك رعايتنده اوچ معني مفهوم اولمشدر اول
معني بودر كه ارباب قلوب طاهره صفاء فهمي ايله معلوم ايتشلردر
كه كلمه شهادتك تلفظي التزام توحيددر وتوحيد اثبات
وحدانيت معبوددر وفردانيت محبوبه شهادتدر دنياهه نسنه
محبوبدر حقيقتده معبوددر بوراده ديمشلردر هر نسنه كه
انك بندنه سن انك بنده سي سن وخلوقك همتلري محبوبلر
بندن كي نبذنه متفاوتدر وبو علو ايله جمله سي دعوي
محبت حق ايدركن ودرجات محبت تفاوتي محبوبلرنك مفارقتي ايله
محقق اولور پس كلمه الله اني اقتضا ايلديكه فاني مالي محبوب

خلق ايدر

اردن

تاكه انلرك بذلي وانفاقي واسطه سيله صادق محققلر كاذب مبطللر
ممتاز اوله وخسيس طبعلر كه هاويهٔ هواء منصب ومال مكدري فاني
كوكل قبله سي قيلورلر وعالي همتلو محبلر محبوب مجازي فاني محبوب
حقيقي يولنده بذل ايدرلر وعملي لن تنال البر حتى تنفقوا مما
تحبون مقتضاسنجه غنيمت بيلورلر وان الله اشترى من المؤمنين
انفسهم واموالهم بان لهم الجنة اشارتنك مطالعه سنده
كوكلي جاندن وبادن قلديلر واهل ايمان بو معنيده اوچ قسمدر
قسم اول عرصهٔ تحقيق صادقلري وحطهٔ توفيق سابقلريدر كه
عهد توحيد حقوقنك اداسنه وفا كوسترمشلردر وحبوباتك
عشرنك حسابي ونقودك ربع عشري حسابي خصاصندن تنزه
ايتمشلردر وهر نسنه كه دار فناده همت انلره دوندیلر نثار
راه دوست قيلديلر حكايت شيخ ابو القاسم جنيد ايله ابو
الحسن نوري قدست اسرارهما نعمت ايله كرفتار اولوب يولري
محبت ايله التزام ايتك دليلي ابو الحسن نوري يه صورديلر كه
زكوتده نه ديرسن ديدي كه عامه مذهبنده ايكي يوز درهمده

بيش درهمدر بزم مذهبمزده اكرچه جمله دنيا درويشك ملكنده
اوله انلرك جمله سني معرفت ومحبت حضرت صمديت نعمتنك شكرانه
سيچون بر لحظه ده ايثار ايليه هنوز مقصر اولور يعني شكر نعمتي
ادا ايتمش اولمز نتاكم چون بو ايت نزول ايلديكه من ذا الذي يقرض الله
قرضا حسنا ابو بكر صديق رضي الله عنه جميع مالني رسول الله صلى الله عليه وسلم
حضورينه كتوردي وعمر رضي الله عنه مالنك نصفني كتوردي ورسول الله صلى الله عليه وسلم
ابو بكردن صوردي كه ما ذا ابقيت لعيالك يعني نه قودك عيالك
ايچون ابو بكر ديدي الله ورسوله يعني اللهي ورسول اللهي قودم و
عمرده صوردي ديدي مثلها يعني بر بو قدر قودم رسول الله صلى الله عليه وسلم
الفرق بينكما كلمتكما يعني ايكيكز اورتاسنده فرق سوز (كركز)
اورتاسنده كبيدر يعني سنك حق تعالى قتنده مرتبك ابو بكر مرتبه (سنك)
نصفيدر زيرا صدق محبت اتمامنده وفا اولدركه عاشق معشوقدن
غيريني ذخيره ايتميه مكر اول نسنه كه وسيله اوله قرب محبوبه
قسم ثاني بو قومده دخي اولانلردركه بونلرك صدق محبته
وفا ايدبحك حوصله سي يوقدر وحلال مال فراغت طاعت ايچون

جائز كورمشلردر وكندو الكرينه محافظت مال الله يد امانت بلمشلردر
ومراقب مواقع حيرات اولوب ارباب حاجات طلب قلوب چون محل
استحقاق بولكن صرف مالى بحلتنه قلمغى غنيمت بيلورلر ومقدار زكوته
قصر ايمزلر وبو قسم متوسطلردر قسم ثالث مرتبهء عوام اهل
اسلامدر كه واجب اولان زكوته قصر ايدرلر نه زياده ونه نقص
ايدرلر وبو ادناى مراتبدركه حكمت حكيم بونلرك بخلى ومال
شدتى ميلى واسطه سى ايله بونلرك حقنده بو مقدارى قبول
ايلدى ومسامحه طريقندن ادنى مرتبه دن زياده نك تحصيلنى
امر ايلمديكه إن يسألكموها فيحفكم تبخلوا ويخرج اضغانكم
تنده ده قاف قربك عنقا صفتلرى درجاتنك سنن سيكو علو همت
وقوت عرفان ومحبت مقتضاسى ايله جان ومال ايثارى ايله
مامور اولديلر دكى إن الله اشترى من المؤمنين انفسهم
واموالهم بأن لهم الجنة يقاتلون في سبيل الله فيقتلون
ويقتلون توبيخى ايله مشرف اولمشلردر وجاه طبيعتك بوم
صفتلرك مرتبه سى دنائتنده بو حكايتى ايدرلر ان يسألكموها

فيحفكم تبخلوا وبو سبب ايله رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيورمشلر ليس شئ خيرا من الف مثله الا المؤمنون معنى ثانى
تطهير آينهء قلب درن خباثت بخلدنكه اول امراض مهلكه دندر
اوبلكم حضرت حق بيوردى كه ومن يوق شح نفسه فاولئك هم
المفلحون يعنى هر كيم نفسنك بخلندن صاقلنه فلاح وخلاص
بولانلردن در ورسول الله صلى الله عليه وسلم ديدى ثلث
مهلكات شح مطاع يعنى اوچ نسنه هلاك ايديجيدر برى
بخل غالبدر وچون بخل مرض معنويدركه تأثير هلاكى اونك
آخرتده ظاهر اولسه كركدر وبو شخصى هلاك ابديه يه چكسه كركدر
بو مرضك ازالتى ايچون معالجه واجب اولمشدر وانك علاجى بذل
مال اللهدر پس اول مقدار كه انك بذل واعطاسى وملكندن اخراجى
ايله شاد اوله بو مرضك خطرندن خلاص بوله معنى ثالث
شكر نعمت مالدر چون حق تعالى جل وعلا قوللرندن برينى ماله و
نعمته مخصوص ايلر واول كيسه كندوكبى بر قولى كوره كه رزقه
محتاجدر وعمرنى شدتيله كچوره انصافى انى اقتضا ايتمز كه

اول نعمتك فضلندن كه حق جل وعلا اكا ويرمشدر سد احتياج
اول محتاج اغنيه والا حقيقتده بر بدبخت دركه بى رحملك ايله
كفران نعمت قلمشدر ومستحق خشم وغضب حقدر عن ابى هريرة رضى الله عنه
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يؤتى بالعبد يوم القيامة
فيقول الله تعالى عبدى قد استطعمتك فى الدنيا فلم تطعمنى
واستكسيتك فلم تكسنى فيقول الهى كيف ذلك يقول الله تعالى
مر بك فلان جائع وفلان عارى فلم تعطه من فضلك
الذى انعمت بها عليك وعزتى وجلالى لامنعك اليوم من
فضلى كما منعته ابو هريرة رضى الله عنه ديمش رسول الله
صلى الله عليه وسلم ديدى كتورلور بر قول قيامت كوننده حق تعالى
ديوارى بنم قولم بن سندن طعام طلب ايلدم دنياده سن بنى
طعاملندرمدك وبن سندن لباس طلب ايلدم سن بنى لباسلندرمدك
اول قول دير الهى نيجه اولور بو يعنى سن طعامدن ولباسدن
منزه سن حق تعالى ديه مرور ايلدى سكا فلان آج وفلان
عريان سن اكا ويرمدك شول فضلكدن كه بن سكا انعام

ايتمش ايدم بنوم عزتم وجلالم حقيچون بن منع ايدرم بوكون سندن
فضلمدن نيتكم منع ايلدك سن اكا شرط ثانى كه مبادرتدر
وقت وجوبندن اول بالكليه كه اداء زكوة تعجيلندر نيجه فايده واردر
اول اثبات رغبت مؤديدر امتثال امره واول علامت صحت
ايماندر اكنجى ادخال سروردر مستحقلرك قلبنه كه اول بكلكدر انسانك
وجنك عملندن نيتكم حديث نبوى بونك ايله ناطقدر ادخال
السرور فى قلب المؤمن يوازى عمل الثقلين اوچنجى مبادرده ايتمك
موانع وحوادث روزكاره دوشمكدن اجابتدر دعوت داعى خيره كه
اول لمه ملكيدر ملكو نكدهء كرامدن چون بو خير خاطره سى قلبنه
ظاهر اوله طالب آخرت كركدر كه بو فرصت وقتنى غنيمت بيله دكى
الشيطان يعدكم الفقر ويأمركم بالفحشاء كلمين كا هنده
امين اولميه واكر اداء زكوة ايچون بر وقت تعيين ايتمك ديلرسه
اول وقت افضل ايام وشهوردر اولا محرم آيى كبى كه ييل اولى در و
رمضان آيى ورجب آيى وذى الحجه آيى كبى كه انده افضل ايام
معلومات وحج اكبر وايام معدودات جمع در شرط ثالث

لمه فتح لام وميم وتشديد ميم ايله ... وقصد الدرمك ديمكدر

يعنى شيطانك خبرى وقصد ايلسه تأخير ايتمسون ... نعتيله ...

که رعایت سر ایله وقت اداء زکوتده بالکلیه اداء زکوة سر ایله
اولمق حصارنده آفت ریا و سمعه دن و دلیلنده اخلاص معطی به
وسیله تده محل قبوله رخبرده وارد اولمشدرکه افضل الصدقه
جهد المقل الی فقیر فی السر افضل الصدقه فقیرک طاقتی درک
فقیره سرده درجی رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمشی ان العبد
لیعمل عملا فی السر فکتب الله له سرا فان اظهره نقل من السر
وکتب فی العلانیة فان تحدث بها نقل من السر والعلانیة
وکتب ریاء یعنی تحقیقا بر قول عمل ایدر سرده یعنی عملی کزلوجه
ایدر حق تعالی یازار اونکیچون سرده یعنی محل قبولده ثبت ایدر
اندن صکره اگر اظهار ایدرسه نقل اولنور سردن یازلور اشکاره
یعنی قبولی مقرب اولمین محلده یازلور اندن صکره اگر سویلرسه
اول صدقه سن نقل اولنور سردن و آشکاره ده یازلور دفتری
ریاده وخبرده وارد اولمشدر بری کیسه قیامت کوننده حق تعالینک
لطفی کولکه سنده اولورلر بری شول کیسه درکه صدقه سن شویله
کزلو ویره که صاغ الی ویردوکنی صول الی بلمیه تا بعین اولکرندن

بنجه کمسنه لر صدقه لرین بر کیسه یه قویوب مستحق اولانلک یولنه براغرلردی
اول فقیر مستحق اولور عطا ایدن کیم ایدوکین بلمزدی و بعضیلر ریادن
امین ایدنلر و کیل ایله صدقه ایتدررلردی مواجهه ده نسندن
احتراز ایله کورمی جوزن بلمزلر ایدی که مقصد زکوة و صدقه
اداسنده مرض بخل ازاله سیدر وانک اظهاری موجب ریادر
و بخل درجی ریا اکی صفت مهلکه درکه آخرتده سبب عذاب اولورلر
وخبر نبوی ایله معلوم اولمشدر صفت بخل قبرده صورت عقربده
ظاهر اولور و صفت ریا یلان صورتنده ظاهر اولور یلانک زخمنک
الم عقرب زخمنک المندن زیاده در لا جرم بو ایکی صفتک ازاله سی
ایچون اعطاده و اخفاده مبالغه ایتمشلردر **شرط رابع** اظهار زکوة
و صدقه ده عوامه ترغیب و اقتدا ایتدرمک ایچون بو حال قویلرک
و بزرگلرک ایدی اولانلرک درکه نفس اماره ینجه بیلکز ریا ضنت
ومجاهده ایتمکه سندن ارتمشلر و کمال اینه سندن صفات ذمیمه
پاکلرندن ارتمشلر و خلقک وجودی وعدمی آنلرک قتنده یکسان
اولمش و آفت عجب و ریادن خلاص اولمشلردر و حق جل وعلا بونلرک

وجودنی مقتدی اولمق ایچون خلق اورتسنده ظاهر ایتسه اظهار خیرا
بوطایفه نک ترغیب خلق واسطه سیله عملنک اجری مضاعف اولور
من سن سنة حسنة فله اجرها واجر من عمل بها
اکر فقیر مستحق عطا ایدندن اورتامق احتمالی اولسه اخفا بهر حال
واجبدر شرط خامس اخیرا ذدر منتدن واذادن نیته کیم حق تعالی
کلام مجیدنده واردر لا تبطلوا صدقاتکم بالمن والاذی صدقه
باطل قلمک منت ایله واذا ایله بلکه منت واذا حقیقتده علما نک
اختلافی واردر بعضیلر دیمشلردرکه منت اولدرکه عطا ایدن
کمسه فقیره خدمت بیوره عطاسی سببیله واذا اولدرکه
فقیره عیب بولا وآندن عار ایده فقیری سببیله بعضیلر دیمش
منت اولدرکه فقیره تکبر ایده واذی اولدرکه فقیره غلیظ سوز
سویلیه بعضیلر دیمش منت اولدرکه خاطرینه کتوره که بن آکا ایلک
ایلدم واذی اولدرکه ذل ایله آنی سویلیه وتواضع اتواللدربو
جمله دن عکس واجبدر زیرا وظیفهء معطی اولدرکه فقیردن
منت قبول ایده بر نیجه وجهدن اول اولدرکه فقیر اولوب قبول

ایتمکله عطا ایدنک ذمتنی کرفتارلق خطرندن خلاص قلدی لکن
اولدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش الصدقة تقع بید الله
قبل ان تقع بید السائل یعنی صدقه حق تعالینک قبضهء قبولنده
واقع اولور فقیرک النده واقع اولمزدن اول اولکیه فقیر اولدن
حق تعالی یونک صدقه سنک قبولنه سبب اولدی آنک ذمتنی
خطر مواخذه دن بری قلدیغیچون آکا منت ایتمک کرک واوچنجی
اولدرکه حق تعالی بیورمشدر ما عندکم ینفد وما عند الله
باق یعنی اول نسنه که سزکدر تکنمه دردوکنور واول نسنه که
خیرات سببیله حق تعالینک کریمی خزینه سنده در باقیدر پس
فقیر عطا ایدنک مالنک بقاسنه سببدر اولکیه فقیر معطیه
منت ایتمک کرکدر زیرا معطی یه دعاسی انک کونینه فریاددرس
اولور وبو معنی جهتندن بر جماعت سلف صالحیندن ذکو تلرینی
الکری اوستنه قورلر وتواضع برله فقیرک اوکنه دورلردی تاکیم
المقدن فقیرک الی یقاره اوله حکایت عمر وام سلمه وعائشه
رضی الله عنهم صدقه ایدرلردی وچون فقیر دعا ایلسه بونلر دخی

دعا ایدرکدی و صدقه لرن قبول ایتدیکیچون فقیردن منت بیلورک
ایدرکدی شرط سادس که عطانی صغیر عد ایتمکدر بلکه
عطانی عظیم عد ایدیجک عجب و تکبر متولد اولورکه اول اعمالی
باطل قیلور و جمله ٔ صفات مهلکادندر و علماء دین دیمشلرکه
طاعتک خاصیتی بودرکه هر نه دکلو صغیر دوتلسه کبیر اولور و
معصیتک خاصیتی دخی هر نه دکلو کبیر دوتلسه صغیر اولور و حق
صاحب مال اولدقده اداء واجبدن کندویی مقصر بیله اوچ وجهدن
اول اولدرکه اوی و خانه سی و مسکنی سبیل حوادث و فنا ممر ینده در
و حق تعالی آکا خانه ٔ باقی و محکم تعیین ایلمشدر و بیورمشدرکه
هر نه سی وار ایسه اول اوه کوندره و آنی ذخیره ایده‌لر خطر حوادث
و فنادن امین اوله و ابد الاباد انتقال وقتنده آنک ثمره سی ایله
نعیم روح و راحتده اوله و اولکه فرقدن بوری مقدم کوندرمین
کندو حقنده ظلم ایتمش اولور و شک سز شرط حقوقده مقصر اولور
ایکنجی وجه بودرکه خبر الهی ایله فقیرن عطا ایدیجی مالی فقیره ویرسه
که وکیل حقدر آنک عوضنی یدی یوز باقی آلسه کرکدر اکثر

عطا ایدن بو معامله یه ایمان کتورمش اوله کرکدرکه بو معامله ٔ
غنیمت بیله و هر نه سی وار ایسه بو عقدن صرف اینه چونکه اکی یوزده بیشی
ویرمکده بری بو بخیلینی معامله یه صرف اتمیه کندو تقصیرینی بیله و
عطاسینی عظیم عد ایتمک کرکدر اوچنجی وجه بودرکه هر نسنه که عالمده
واردر مالدن و نعمتدن جمله سی حقیقتده حق تعالینک ملکیدر
و هیچ کمسه یه استقلال ملک یوقدر و هر نسنه کیم قوللرک النده در
عاریت و امانت وجهیله در پس حق تعالی فقیرلری که کندونک
وکیللریدر غنی یه کوندروب امانتی طلب ایلیه اکر غنی امانتک
ایکی یوزده بیشنی تسلیم اتمیه خیانت ایتمش اولور پس کرکدرکه
خجالتی و کندو غفلتندن تقصیری بیله کرک اکر بیلمزسه حقیقت امره
جاهلدر شرط سابع که اخراج احب و اطیب اموالدندر
حدیث نبویده وارد اولمشدرکه ان الله طیب لا یقبل الا طیبا
یعنی حق تعالی پاکدر قبول ایتمز الا پاککی و حق تعالی بیوردر انفقوا
من طیبات ما کسبتم یعنی تصدق ایدک کسب ایتدوککزک
پاکلرندن دخی حق تعالی بیوردر ولا تیمموا الخبیث منه

تنفقون ولستم بآخذيه الا ان تغمضوا فيه يعني قصد ايتمك
خبيثه كه آندن تصدق ايده سز حال بوكه الميزسز خبيثي الا
مكر اغماض ايدرسز آنى وعلامت صحت ايمان محبت حقدر و
نشان محبت حق اولدر كه حق هر نسنه دن عزيز اوله نته كه رسول الله
صلى الله عليه وسلم ديمشدر لا يؤمن احدكم حتى يكون الله ورسوله
احب اليه مما سواهما يعني هيچ كيمسنك ايمانى كامل اولمز تا اوله
الله ورسولى آكا سوكلو اول ايكيسندن ما عداسندن وبو معنى نك
علامتى اولدر كه صدقه وقتنده اول نسنه كه بكركلر انى الله
يولنه صرف ايده ومنافقلر حقنده بيورر ويجعلون لله ما يكرهون
يعني منافقلرك حالى بودر كه صدقه وقتنده برامز اولانى ويررلر
اي عزيز اكر بر كيمسه بر شخصى ضيافت ايلسه اودنه اولان ثفل
طعامك آويسن مهمان اوكنه كتورز زيرا بيرمزن كتورمكه اوتانور
اما ماليك بيرمزن فقيره ويرر باوجودكه فقير وكيل حقدر و
حق تعالى دن اوتنمزمه ديرسن بونك كبى كيمسنك ايمانى حققنده كه
مخلوقدن اوتنه خالقدن اوتانميه وقدر مخلوق انك قتنده قدر

تعالى
خالقدن زياده اوله بر غايت ايمان اخرتده هيچ ده منتكين اولور حق
بيورمشدر ومن الناس من يقول آمنا بالله وباليوم
الآخر وما هم بمؤمنين • شرط ثامن كه طلب اهل استحقاقدر
انقيادن وصحادن بلكه معطى به واجبدركه وقت اداء زكوة
بر جماعت طلب ايده مستحقلردن كه بنش صفت ايله موصوف اوله لر
اول تقوى • ايكنجى علم • اوچنجى عفت • دردنجى ضرورت • بشنجى قرابت •
صفت اولى كه تقويدر پس معطى به كركدر كه حق الهى تحقيقنه
تسليم ايده يعني پرهيزكار اوله تارك صلوة اولميه وبدعت ومناهى
مباشرتندن محترز اوله زيرا كه مقصود وجوب زكوتدن سدّ
احتياج ارباب تقوى بدر وتحصيل فراغت اهل الله در كه مجموع قلبلرى
انواع طاعات مواظبتنه صرف ايتمش اوله لر وظاهر وباطنلرى مستغرق
عبادت ايتمش اوله لر وكسب وتجارت واختلاط قپوسن كندولرى اوزرلرينه
باغلمش وهر حالده ذكر الله دن غافل اولميه لر رجال لا تلهيهم تجارة
ولا بيع عن ذكر الله پس حكمت الهيه انى اقتضا ايلدى كه فراغت قلوب
جهتى ايله جمع همتى بو قومك ارباب اموال واهل دنيا اوزرينه قالى

پس زكوة واجب اولدیغی تا حق الله دن بر جرم اولمیه ارشدیه تا اونلرك
همتی فقر پریشانلغندن محفوظ قاله تا كه جمع همت و فراغ خاطر ایله حقه
مشغول اوله لر و طاعات و عبادات مقبوله مسارکتنك آثاری اول قومك
نجاتنه سبب اوله بو جهتدن رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمش
اطعموا طعامكم الاتقیاء یعنی طعاملرڭزی اطعام ایدك
تقیلره زیرا طعام ویرمك قوت ویرمكدر هر كیم بر شخصه طعام
ویره اول قدر كه اول طعامك قوتی انوك بدننده در هر بر عمل كه اول
شخصدن صادر اوله طاعتدن و معصیتدن اول طعام ویرن انوكله
شریك اولور ثوابده و عقابده زیرا طعام ویرن انوك معاونی اولمشدر
قوت طعامیله و اخبارده كلمشدركه **حكایت** موسی علیه السلام
بر حالدن ملول اولوب دیدی الهی ما هذه المذلة اذللتنی بین
عبادك یغدینی هذا یوما ویعشینی هذا لیلة فاوحی الله تعالی
الیه یا ابن عمران هكذا افعل باولیائی افرق ارزاقهم
علی ایدی البطالین لیؤجروا فیهم یعنی موسی علیه السلام
دیمش الهی نه ذلتدر بو خوارلق كه بنی قوللرك اوزرینه خوار ایلدك

[illegible]

بری قوشلق طعامنی ویرور بری آخشام طعامنی ویرور حق تعالی وحی
قلدی موسی یه كه ای عمران اوغلی بن دوستلرومه بویله ایدرم
انلرك رزقلرنی متفرق ایدرم بطاللر الّرینه تا اول بطاللره
اجر اوله **صفت ثانیه** كه علمدر پس فقرلك هم تقوی هم
علم ایله متصف اوله ثواب صدقه مضاعف اولور و مراد علمدن
علم توحید و معرفت حقایق آداب وصول عبددر جناب قرب حضرت
صمدیته علوم رسمیه دگلدر مجادلات و خصوماتدن كه زمانك
مترسملری اكا علم آدی ویرمشلردر و انك تحصیلی ماده حرص
حسد و كبر و عجب قلمشلردر و علامت توحید موحد اولدركه
عطایی الله دن بیلور فقط الطاف و عنایت حقی مشاهده ایده كه داعیه
خیری عطا ایده نك باطننه حواله ایلدی انك سرّینی شونكله
مشغول قلمش پس اسباب و وسایطی فراموش ایدوب و لسانی
حمد و ثنای حق ایله گویا اوله كوروجوده امواج حكمت حركاتی
انوك سرّنی دریای وحدت اوزرینه دن ایقلق و فرق و تمییز
ساحلنه براغه وجود وسایطی دخی معتبر اولمیه زبانی تحریكنك

مقتضاسی اننی شکر منعم مجازی که معطی در مشغول قلورر حکایت
روایت در که رسول الله صلی الله علیه وسلم صدقه وجهی ایله بر
نسنه ء فقراء اهل صفه دن برینه کوندردی و اول آلوب کیدنجه
اضمار ایدی که ایلتدوکک وقت اول فقیر نه دیرسه حفظ ایده سن
چون اول فقیر رسول الله علیه السلام کوندردکی کوردی دیدی
الحمد لله الذی لا ینسی من ذکره ولا یضیع من شکره اللهم انك
لم تنسنی فاجعلنی ممن لا ینساك یعنی حمد اول الله که اونتمزانی
ذکر ایدنی و ضایع اتمز انکا شکر ایدنی یا ربی سن بنی اونتمدك بنی قل
سنی اونتمیانلردن اول کیسه کلدی رسول الله علیه السلام حضرتنه
خبر ویردی رسول الله صلی الله علیه وسلم شاد اولدی و دیدی بیلورکم
اول کیسه بویله دیسه کرکدر صفت ثالثه که عفت در و عفیف اکا
دیرلر که کندو حالنی جاهللر نظرندن مستور دوته هر حسنی اولکنه
فقردن شکایت اتمیه و تحمل یره سن مروت بوزندن آچمیه اولکم
حق تعالی بو قومك حالنده حکایت ایدر للفقراء الذین احصروا
فی سبیل الله لا یستطیعون ضربا فی الارض یحسبهم الجاهل اغنیاء

من التعفف تعرفهم بسیماهم لا یسئلون الناس الحافا یعنی صدقات
فقیرلر ایچوندر که حبس اولنمشلردر الله یولنده و طاعتده قایدلردن
یوریمکه ارضده و حفظ نفس ایچون هر برخسیس قبحسنه واردن کرو
فقرلرین ستر ایدرلر که انلرك حالنی بلمین انلری غنیلر صنور و صانور
ستر جهتندن سن انلری بیلورسن سیمالری ایله انلر ناسدن
سؤال اتمزلر ابرام ایله صفت رابعه که ضرورتدر بلکه
شول فقیرلرکه تغیر زمان و شدت امراض و کثرت عیال ایله و
اسبابه عدم قدرت ایله مضطر اولمشلردر پس ارباب امواله لازم
واجب درکه هر بیل حاجت مقداری حق الله دن انلره ارشدوره کره
و خبرده وارد اولمشدر که کان رسول الله صلی الله علیه وسلم
یعطی العطاء علی قدر العیال یعنی رسول الله علیه السلام
عطا ایدردی اهل و عیالی مقداری صفت خامسه که قرابتدر
بلکه که عطا ایدن کمسه اداء زکوة وقتنده اقرب اولا فی رعایت
ایده اگر اقربا سنده یا جوارنده مستحق اوله که بو صفات ایله موصوف
اوله انی غیریلر اوزرینه تقدیم ایده زیرا که صله ء رحم سبب ایله

وتحقق جواندن رعايت واسطه سيله ثواب مضاعف اولور پس معطى كه
سعادت دينك مساعى سيله صفات مذكوره ايله متصف مستحق
بولنسه هر نه كه اكا ويرر غنيمت بى نهايتدر **حكايت** شيخ جنيد
زمانينده بر عزيز وار ايديكه صدقه سن اهل تصوف وصاحب تقوى
وصلاح اولانلردن غيريه ويرمز ايدي اكا صوردىلر كه سبب ندركه
احسانكى بو طائفيه مخصوص ايدرسن وغيريلرى محروم قورسن ديدي
بونلر بر قومدركه حقدن غيرى مقصودلرى يوقدر وهمتلرى رضاى حقدن
غيريه مصروف قلمزلر وفقر سببيله بونلرك خاطرلرى پريشان اولور
پس بونلردن برينك خاطرنى سد فقرله جمع ايلمك تاكه حقه مشغول اوله
افضلدر غيريه بيك قلورى صدقه ايتمكدن بو سوزى شيخه ايرشدكده
تعجب ايدوب ديدي بو سوز اولياء الله دن برولى سوزيدر **قسم**
ثالث آداب عبوديت اقسامندن آداب حقائق صومدن واكا
متعلق اولان احاديثدندر عن ابى هريرة رضه قال قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم اذا دخل رمضان فتحت ابواب الجنة و
غلقت ابواب النار وصفدت مردة الشياطين ابو هريره دن

رضي الله عنه روايت اولنور كه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمشدر كه
قچان رمضان داخل اولور جنت قپولرى اچيلور وجهنم قپولرى
قپانور وشياطينك قوللرى باغلنور **اي عزيز** هر كيمسنه نك
ميدانى واردر وميدان كه محل جولان وتردد شيطان اولور وجود
انسانيدر شهواتدر وقوت شهوات ضمننده اولان اجلق شدتى ايله
وشيطان ميدانينك مجريلرى سد اولنمز الا رياضت ايله صوم
امرى سعادت دين طالبلرى صدرلرينك ميدانيكه محل خواطر
ملكيه والهامات ربانيه در پاك وصافى قلمزلر ايسه ظلمات
وساوس شيطانيه دن ونجاسات شهوات نفسانيه دن نصف
نهار اجلغى وقوه كونكيجه اويانقلغى صيقلى ايله قابل تجلئ اسرار
جناب حضرت صمديت اولمز واولكه حضرت رسالت پناه صلى الله عليه وسلم
بو وقتده لولا ان الشياطين يحومون على قلوب بنى آدم لنظروا
الى ملكوت السموات ايشارت ايدر بو معنى يه يعنى اگر شياطين
آدم اوغلانلرينك قلبلرنى احاطه ايتمش اولمسه نظر ايدرلردى يعنى
مشاهده قيلورلردى ملكوت سماواتى وخاصيت صوم اولدركه

شياطين يولني كه بن سعادتك موانعي جدر باغلر وانجق نفس اماره كه
دين دد مضطرب جوع وعطش ايله باشني دوكر وقوه غضبيه و
شهوانيه كه نور عقلي ضلول ايدجيلردر قوه رياضتله مقهور
ايدر وكوكل ايينه سي صفاي مجاهده واسطه سي ايله مستعد
قبول واردات غيبيه اولور بو مجاهده دن حق جل وعلا بوركبي جميع
اركان اسلاميه دن شرف اختصاص ايله مخصوص قلمشدر و انك
حقوقنك وفاسي اونده ثواب بي نهايت وعد بيورمشدر نته كيم
احاديث قدسيه ده وارد اولمشدر عن ابي هريرة رضي الله عنه
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول الله تعالى كل حسنة
بعشر امثالها الى سبعمائه ضعف الا الصيام فانه لي وانا
اجزي به حق جل وعلا بيوردي كه هر حسنه عوض كتورر اون مثل
يدي يوزه وارنجه الا صوم كه اول بنم در و بن عوض ايدرن اكا
وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم لخلوف فم الصيام اطيب
عند الله من ريح المسك يعني صايم كسنك اغزي قوقوسي خوش
قوقلودر الله قاتنده مسك قوقوسندن اي عزيز بلمك كه حق جل

وعلا كمال حكمتي ايله وجود انسانده ايكي نوع ادراك وضع ايلمشدر
بر نوعنه ادراك صوري ديرلر كه قوه سمع وبصر وشم وذوق و
لمسدر بو نوع ادراك ثمره لطايف عناصردر وبر نوعنه ادراك
معنوي ديرلر كه قواي قلب وعقل وسر وروح وخفيدر واول نتيجه
آثار حقايق قدرتدر نادرده وهر بر قوتنه بو قوتلردن انوك
وجودنك خاصيتي حسبي ايله كندو مدركلرينك مشاهده سندن
بر لذت وبر الم واردر وحديث نبويده وارد اولمشدر كه ما مثل
الدنيا في الآخرة الا كما يغمس احدكم اصبعه في اليم
فلينظر بم يرجع عالم صورينك ترقيدر وسعتي ايله عالم معنويه
نسبتي حكمنده انكشونك كبيدر كه سزدن بريكوز بر ماغني دكيزه
طالدرسه نظر قلسون كه نه ايله رجوع ايدر يعني نه مقدار صو الور
پس عالم صورينك طارلغنك عالم معنوينك وسعتنه نسبتي كبي بو
عالم مدركاتنك لذات والامنك آثارينك اول عالمك مدركاتنك
لذات والامنك آثارينه هيچ نسبتي يوقدر پس كذلك والم قوه باصره
صورتلرك ولونلرك كمال حسن وقبحي مشاهده سو حسبي ايله حظ ولذت

والم قوة سامعه اصواتك حسن وقبحي حسبي ايله در ولذت والم
قوة شامه روايحك خوشلغي وناخوشلغي حسبي ايله در ولذات والم
قواي معنويه ء بونك كبي نيل اصعاف آثار ايله در وقلب وسر وروح
كه قواي معنويه لردر هر بري نك بر سري واردر اسرار ذات متعاليه دن
امدي هر نسنه كه مدركات معنويه دن حضرت حقك مقبولي اوله
آنلرك مشاهده سي بو قوتلرك لذتنه سبب اولور وهر نسنه كه اول
حضرتك مردودي اوله بو قوتلرك تألمنه وعذابنه سبب در وچون
صفات صائم مجاهده بونه سنك تصفيه ء صوما ايله مصفى اولور
تلوث لذات انقطاعي تنزهي ايله سائر سري خبائث شهواتدن
مطهر ايدر واتش امساك مؤمنك وجودي عودينك كه عود تني مجمر
رياضتده يقار فوائح عطر تخلقوا باخلاق الله كه سر مراد حضرت
موجد در ايجاد موجودات جناب كبريايه واصل اولور وبو جمله نك
خلاصه سي شول وجهله كه هر كسنك فهمنه ايريشور اولدر كه
آثار طاعات عطر در كه اول عطرك رايحه سي مرغوب ملائكه ء كرام در
وهر نسنه كه ملائكه مقربينك مرغوبي ايدر اول حضرتك مقبولي در

وآثار معاصينك رايحه ء قبيحه سي واردر كه اندن وجود ملائكه
نفرت ايدرلر وهر بر طاعتكه آنك آثارنك صفاسي باطن اهل
طاعتده اقوي وزياده اوله آنك عطري رايحه لري ملائكه ء مقربين
طبقه ء علياده اولانلر كه حاجبان حضرت جلالدندرلر اقرب اولور
وعبادتلردن هيچ بر نوعي عابدلرك باطني نورلندرمقده و
صافي قلمقده اثر يوقدر صومك اثري اولدوغي كبي كه بونك اثري
عابدلرك قلبلري آيينه سنه زنكار شهواتدن جلا ويرمكدر و
آنلرك بيرين وسايط فكرندن وتكاليف اسباب بدندن قورتروب وصائمي
بساط قربه ومقعد صدقه ينشدرر پس حقيقتده صائمك استعداد
همتنك حرص نفوسه كه بوي دهننده عبارتدر حضرت صمديتك
منك نفوسنده يكرك اولور بو سبب ايله در كه حضرت حق حقيقت
صائم جمالني فخر محلنده ملائكه ء عالم علويه ذكر ايدر عن انس بن
مالك رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الله
تعالى يباهي ملائكته بالشاب العابد وفي رواية يقول الله
يا ملائكتي انظروا الى عبدي ابتليته في الدنيا بالطعام و

الشراب والشهوات فترك شهوته وطعامه ولذته من اجلي
انس بن مالك رضي الله عنه دن روايت اولنور كه رسول الله صلى الله
عليه وسلم ديمش حق جل وعلا فخر ايدر ملكلرينه عابد بكيت ايله
وبر روايتده حق تعالى ايدر اي بنم ملكلرم نظر ايدك بنوم قولمه
بن اني مبتلا ايلدم طعام ايله وشراب ايله وشهوات ايله ترك ايلدي اول
شهوتني وطعامني ولذتني بنوم اجلم ايچون وعن ابي سعيد الخدري
رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما من عبد
يصوم يوما في سبيل الله الا باعد الله بذلك اليوم وجهه
عن النار سبعين خريفا ابو سعيد خدريدن رضي الله عنه
روايت اولنور كه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش هيچ بر قول
يوقدركه صايم اولور بر كون في سبيل الله يعني الله ايچون الا حق تعالى
ايراغ ايلر اول كون سببي ايله انك يوزني جهنمدن يتمش ييل مسافه
عن ابي ايوب الانصاري رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
من صام رمضان ثم اتبعه بست من شوال كان كصيام
الدهر ابو ايوب الانصاري رضي الله عنه دن روايت اولنور كه

صلى
رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش هر كم رمضانده صايم اولسه اندن
اكا تابع قلسه التي كون شوالدن دهري صايم اولمش كبي اولور وعن ابي
قتاده رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم صوم يوم عاشوراء
يكفر السنة الماضية وصوم يوم عرفة يكفر السنتين الماضية
والمستقبلة ابو قتاده دن روايت اولنور كه رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديمش عاشورا كوني صايم اولمق كچمش بر ييلك كناهلرينه پاك ايلر وعرفه
كوني صايم اولمق ايكي ييلك كناهلرينه پاك ايدر بر كچمش ييلك بر كلجك ييل
وعن ابي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
تعرض الاعمال على الله يوم الاثنين ويوم الخميس واحب
ان يعرض عملي وانا صايم ابو هريرة رضي الله عنه دن روايت
اولنور كه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش عرض اولنور عمللر حق تعالى يه
دوشنبه كون وپنجشنبه كون وبن سورم كه عرض اولنه عملم حال
بو كه بن صايم اولم من لم يدع قول الزور والعمل به فليس لله حاجة
في ان يدع طعامه وشرابه سهل بن سعددن رضي الله عنه
روايت اولنور كه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش شول كمسنه كه ترك

اتمیه یلان سوزی دخی اول کله عملی حق تعالینک حاجتی یوقدر که
آنوک طعامنی و شرابنی ترک ایتدوکنه و عن زید بن خالد الجهنی رضی الله عنه
من فطر صائما فله مثل اجره غیر انه لا ینقص من اجر صائم
شیئا زید بن خالددن روایت اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم
دیمش برکمسه صائم کمسیه افطار ایتدرسه اکا صائم اجری اولور
صائمک اجری ناقص اولمزسزن و عن انس رضی الله عنه قال قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم خمس یفطرن الصائم الکذب
والغیبة والنمیمة والیمین الکاذب والنظر بشهوة انس
رضی الله عنه دن روایت اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم
دیمش بش نسنه صائمک صومنی صندررز یلان سوز و غیبت
و قوجیلق و یلان یمین و شهوتله نظر بلمکه بو حدیث شریفک
معناسنه علم فقیه اد ایتمز زیرا انک حکمی ادنی مرتبه یه در
انجق و بونک معناسنی اول وقت بیلورسن که بیله سن صومک
اوج درجه سی واردر درجهء اولی مرتبهٔ عامهٔ خلقدر
بو مرتبه ده صحت صوم مشروط در حفظ ایتمکله بطننی اکلدن

و شربدن و فرجنی جماعدن طلوع صبحدن غروب شمسه وارنجه
بو ادنی مراتبدر که نفوذ احکام فقیه و مفتی بو مرتبه دن زیاده
دکلدر درجهء ثانیه مرتبهء صلحا و اتقیا ابرار در و صحت
صوم بو مرتبه ده مشروط در حفظ ایتمکله کوزی و قولاغی و دلی
والی و ایاغی و قرنی و فرجی و آلدا یاق تابع در کوزه و قولاغه و
دله هر کمکه کوزنی لایق اولمیاندن و قولاغنی کرک اولمیاندن و
دلنی قول زوردن صقلیه النده و ایاغنده خلاف شرع صادر
اولمز و شیطان بیکلکنده جایک اولان وجود انساندر کوزدر
زیرا غیری حواس کندو محللرنده ساکن در بر نسنه انلو ارشمسه
آنوک ادراکنه مشغول اولمزلر و لیکن کوز بر حاسه در که قریبدن
و بعیددن واسطهٔ معصیت اولور بو جهتدن رسول الله صلی الله علیه
دیمش النظر سهم مسموم من سهام ابلیس فمن ترکها
خوفا من الله تعالی آتاه الله ایمانا یجد حلاوته
فی قلبه یعنی نظر بر اوقدر زهرلنمش ابلیس اوقلرندن هر کم
ترک ایلسه انی یعنی صاقنسه خوف ایدوب الله دن الله اکا

ویرر بر ایمان که انک لذتنی قلبنده بولور و بلملکه کوزدن اشاغه
دلکدرکه زیاده عاصی عضودر عامهٔ خلقه و حفظ اغلک دلی
یلاندن و غیبتدن و فحشدن و خصومتدن و هذیاندن آداب
اهل صلاحدن و ارباب قلوبدندر روایت در عبد الله ابن عمردن
رضی الله عنهما که رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش من کف
لسانه ستر الله عورته ومن ملک غضبه وقاه الله عذابه
یعنی بر کیمسنه منع ایلسه دلنی حق تعالی ستر ایدر انک جرکینلکلرن
و بر کیمسنه مالک اولسه غضبنه الله صقلار انی عذابندن وعن معاذ
بن جبل رضی الله عنه قال قلت یا رسول الله اخبرنی بعمل یدخلنی
الجنة ویباعدنی من النار فذکر رسول الله صلی الله علیه
وسلم فضائل الاعمال کلها ثم قال الا ادلک بملاک ذلک
کله قلت بلی یا رسول الله فاخذ بلسانه وقال کف علیک
هذا قلت یا رسول الله وانا لمؤاخذون بما نتکلم به قال
ثکلتک امک یا معاذ وهل یکب الناس علی مناخرهم الا
حصائد السنتهم معاذ بن جبلدن رضی الله عنه روایت اولنور که

قال
دیمش بن دیدم یا رسول الله بکا خبر ویر بر عملی که بنی جنته داخل
و بنی ایراق ایده ناردن رسول الله صلی الله علیه وسلم جمیع عمللرک
فضیلتلرن ذکر ایلدی اندن صکره دیدی سکا دلالت ایدهیم بونلرک
جملهسنک ملاکنی یعنی بونلری طوتوب دوردقلرانی دیدم بلی یا
رسول الله رسول الله صلی الله علیه وسلم دوتدی دلنی و دیدی
سن صاقن بونی بن دیدم یا رسول الله بز مؤاخذ اولورمیوز سوز
دیدی اناک یتسن سنی یا معاذ ناسی دوشرمز یوزلری اوزرینه
الا دللری بچدکلری و بلملکه دلدن اشاغه قولاقدر امدی
کرکدر که صایم کوزنی لاینق اولمیانی کورمکدن و دلنی کرک اولمیاندن
صقلدیغی کبی قولاغنی صاقنه یلاندن و بهتاندن و هذیاندن و غیبت
اشتمکدن زیرا هر نسنه که انی سویلمک حرام اوله اشتمک حرامدر
مستمع اولان عقوبتده قائل ایله برابردر نتا کم رسول الله صلی الله
دیمش المغتاب والمستمع شریکان فی الاثم یعنی غیبت ایدیجی ایله
اشیدیجی کناهده برابرلردر بلکه اکثر احوالده رغبت مستمع
سبب قائل اولور سوز سویلمکه امدی حقیقتده مستمع شریک

بلدوکلومز له

علیه وسلم

اغنش دوکور

اوتلكيه مؤاخذيه وعقوبته لايق اولورلر فاتلكده زياده اما درجهٔ
ثالثه مرتبهٔ مقربلر وصديقلردر بو طائفه نك صوفيلك صحتي
مشروطدر آيينهٔ قلبي حفظ ايتمكله غبار خواطر نفسانيه دن ودواعي
لذات جسمانيه دن وهموم تصرف امور فانيه دن وجملك كركه عنان
التفاتي هر نسنه دن كه حقدن غيريدر وطرق شواغلي سد ايتمك
كرك دوام مراقبه ايله لاجرم ملاحظهٔ حدوث بو طائفه نك احوالنده
جمالنك قبائحندندر ورؤيت وسائط واسباب بونلرك كمالنك نقصاني
والتفات غير بو قومك وجودنك تلوثيدر وتعلق اكوان بونلرك
سرينك جنابتيدر بوندندر ابو يزيد بسطامي قدس سره ديدوكي
لو خطر ببالي الدنيا لتوضأت ولو خطرت ببالي الآخرة
لاغتسلت معناسي بركره بيان اولنمشدر حكايت اخبارده
كلمشدركه موسى عليه السلام زماننده بش يل يغمور ياغموب
جوق خلق قحط ايله هلاك اولديلر موسى عليه السلام بني اسرائيل
ايله استسقايه طشره چقديلر اجابت اولمدي بني اسرائيل طعن
ايتديلر موسى عليه السلام مناجات ايلدي وديدي الهي نه حكمتدر كم

بندن كرك دعاسي مستجاب ايتمزسن حق جل وعلا وحي بيوردي كه يا موسى
بنجه اجابت ايلمز بو قومك دعاسني كه كندو بدنلريني معاصي ايله
ملوث ايتمشلردر ودللرني كذب وغيبت نقوشي ايله نجس ايتمشلردر
والكلرين حرام ايشه چكمشلردر وقارنلرين حرام خزينه سي قلمشلردر
اما بر قولم واردر اكر انك نفسي بركاتي وسيله‌سي دعا ايدرلر
ايسه سزه بو طاولقدن فرج ويره موسى عليه السلام ديدي الهي
اديني ندر وصفتي نيجه در خطاب ايرديكه آدي برخ در وقره قولدر
اسكي قفتان ايله وقرشق صاچله وتوزلو يوز ايله موسى عليه السلام
بركوني صحرايي دولندي اول شخصي كوردي بيلدي انك اوكنه واردي
ديدي اي الله قولي آدوك ندر ديدي برخ در موسى عم ديدي سني
ارادم ديدي اي كليم الله نه حاجتك واردر ديدي دعا قيل كه حق
تعالى خلقي بو شدتدن خلاص ايده ديدي اي كليم الله سن اراقدل
اورته دن تا بن كندو دعمه سوز سويليم موسى عليه السلام بر طرفه
دوردي اول يوزني آسمانه دوتوب ديدي ملكا خزينه‌نك بو شمشدر يا
بلكه سكا مخالفت ايتمشدر يا بولتلر سنوك امركدن طشره چقمشدر

ايدك

ياقوردقدكه فرصت عقوبت ويرت اولادي يوقلركه عقوبتي تعجيل
چون بونلرده منزه سن قوللرك رزقني كوندرن درحال بولكتلوكا لغوب
يعوذ ياعوب بركونده اوتلرديوزه ارشدي موسى عليه السلام غيرتده
متغير اولوب جبرائيله مرزولا ايدوب ديدي ياموسى حق تعالى سكا
سلام ايدر ديركه اگر بو قولمدر اما بونده بر عيب واردر ديديكه
عيبي ندر يارب ديدي سحر سليدندن حظ ادوب انوكله اكثر ذوق
شولكسنه كه بني سوره بندن غيري ايله اكثر ذوقمن **باب ثالث** كه
احكام اخلاقده وحسن خلقده در وحاكم وپادشاه خلفاء راشدينه
تمسك ايتمكله وجوبنده دركه انلر سلاطين اهل اسلامك پيشوالري
وحكام وملوك انامك مقتدالريدر حق تعالى بيوردي **خذ العفو**
وأمر بالمعروف واعرض عن الجاهلين رسول الله عليه السلامدن
بو آيتك تفسيرين صوردقلرده ديمش كه صله ايله سن سندن صلة
قطع ايدني وعطا ايله سن سندن منع ايدني وعفو ايله سني سكا
ظلم ايدني وعن ابي درداء رضي الله عنه قال سمعت رسول الله
صلى الله عليه وسلم **يقول اول ما يوضع في الميزان حسن الخلق**

والسخاء ولما خلق الله الايمان قال اللهم قوني فقواه
بحسن الخلق والسخاء ولما خلق الله عز وجل الكفر قال
اللهم قوني فقواه بالبخل وسوء الخلق ابو الدرداء رضي الله عنه
روايت اولنوركه ديمش بن اشتدم رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديو ايدي اول نسنه كه ترازوده قونلور حسن خلق وسخاوتدر
وچون حق تعالى ايماني خلق ايلدي ايمان ديدي الهي بني قوي قيل
حق تعالى اني قوي قلدي حسن خلقيله وچون كفري ياراتدي
كفر ديدي الهي بني قوي قيل حق تعالى اني قوي قلدي بخل ايله
ويرامز خلق ايله وعن ابي هريرة رضه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
كرم المرء دينه ومروته عقله وحسبه خلقه ابو هريره رضي
رضه روايت اولنوركه ديمش رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديمش كشينك كرمي دينيدر يعني ديانتي ندكلو زياده اولسه
الله قتنده مكرم اولور وكشينك مروتي عقليدر يعني عقلي كامل
اولدقجه مروتي واحساني زياده اولور زيرا كمال عقلي ايله
بيلوركه هرنه دكلو مروت واحسان ايلسه دعانينك يازلورق

كشينك

شرفی و اولولغی انک خلقیدر یعنی هر کیمکه ای خلقلر له متصف اولسه
ناس اوره سنده شریف و بزرگوار اولور وعن اسامة بن شریك
قال شهدت الاعاریب یسئلون النبی صلی الله علیه وسلم
یقولون ما خیر ما اعطی العبد قال حسن الخلق اسامة بن شریکدن
روایت اولنور که دیمش بن حاضر ایدم اعرابیلر نیجه کسنه
رسول الله دن صلی الله علیه وسلم سؤال ایدر کیدیلر ایدی
خیرلوسی ندر قوله ویرلنك رسول الله علیه السلام دیدی حسن
خلقدر وعن ابن عباس رضی الله عنهما قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
ثلث من لم یکن فیه واحدة منهن فلا یعتد بشیء من عمله
تقوی یحجزه عن معاصی الله عز وجل او حلم یکف به السفیه
او خلق یعیش به فی الناس ابن عباس دن رضی الله عنه روایت
اولنور که دیمش رسول الله صلی الله علیه وسلم دیدی اوچ نسنه
واردر که هر کیمکه اول اوچدن بری انده اولمیه اعتبار اولنمز
بر نسنه انك عملرندن بری تقوی در انی الله معصیتلرندن
منع ایدر بری حلمدر که انوکله سفاهتدن منع اولنور بری خلقدر که

انوکله ناس ایچنده زندکانی ایدر وعن انس رضی الله عنه قال قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم ان حسن الخلق لیذیب الخطیئة
کما یذیب الشمس الجلید • انس رضی الله عنه دن روایت اولنور
که رسول الله صلی الله علیه وسلم دیدی حسن خلق کناهلری اریدر
کنش بوزی اریتدوکی کبی وعنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
ان العبد لیبلغ بحسن خلقه • دخی انس رضی الله عنه دن روایت
اولنور که دیمش رسول الله صلی الله علیه وسلم تحقیقا قول بنده
حسن خلقیله درجات آخرتك عظیمنه و شرف منازله حال بو که
ضعیف العباده در یعنی اکرچه عبادتی آزدر وعن عکرمة بن وهب
رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لا یدخل الجنة
الجواظ ولا الجعظری • عکرمة بن وهب دن رضه روایت اولنور که
دیمش رسول الله صلی الله علیه وسلم دیدی جنته کیرمز بخیل و بد خلق
یرامز سوزلو • عن ابی الدرداء رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
ان اثقل شیء یوضع فی میزان المؤمن یوم القیامة حسن خلق
وان الله یبغض الفاحش البذیء ابو الدرداء دن رضه روایت

اولنور که

رسول الله صلى الله عليه وسلم دیمش تخفیفا زیاده ثقیل اولان كه
وضع اولنور مؤمنك میزاننده یوم قیامتده حسن خلقدر تخفیفا
الله سومز براغز سویلیوب چوق سویلیانی وعن عائشة رضی الله عنها
قالت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان المؤمن لیدرك
بحسن الخلق درجة قائم اللیل وصائم النهار عائشه دن رضی الله عنها
روایت اولنور كه دیمش رسول الله صلى الله عليه وسلم دیدی تحقیق
مؤمن البته ایرشور حسن خلقله قائم اللیل وصائم النهار درجه سنه
وعن ابن عمر رضی الله عنهما قال كان رسول الله صلى الله عليه وسلم
یكثر فی دعائه اللهم انی اسئلك الصحة والعافیة وحسن
الخلق • ابن عمردن رضی الله عنهما روایت اولنور كه دیمش رسول الله
صلى الله عليه وسلم دعاسنده دیر ایمش یا ربی سندن دیلرم صحتی
وعافیتی وحسن خلقی حكایت امیر المؤمنین علی كرم الله وجهه
كندو قولنه بر نیچه كره چاغردی قولی جواب ویرمدی علی رضی الله عنه
قلقدی قولنی كوردی كه یوزی اوزره دوشمش اویور اویان دیدی
بنم اوازم ایشتمدكمی دیدی ایشتدم دیدی نیچون جواب ویرمدك دیدی

بلشمدكه بكا عقوبت ایتمزسن انوكیچون كاهللك ایتدم علی دیدی
امدی بن سنی الله رضاسیچون آزاد ایلدم حكایت امیر المؤمنین
عمر رضی الله عنه منبر اوزرنده دیر ایمش خاتونلرك كزك مهرنی
زیاده ایتمك اگر اول سبب شرف اولیدی رسول الله اكا اولی ایدی
بر خاتون قلقدی دیدی خطا ایلدك یا عمر ایشتمدكمی حق تعالی
بیوردی • وآتیتم احدیهن قنطارا فلا تاخذوا منه شیئا یعنی
اگر بر خاتونه بیك مثقال آلتون ویرمش اولسه كز آلماك اندن بر
نسنه عمر رضی الله عنه دیدی سبحان الله اصابت امراة و
اخطا رجل یعنی عجب دركه بر عورت صواب وحق بلدی بر ار
خطا ایلدی حكایت عمر بن عبد العزیز بر شخصه فعل نامشروع
ایتدیكیچون تعزیر بیوردی اول شخص اكا سوكدی اول دیدی
طالبوبرك دیدیلر ای امیر المؤمنین انوك تعزیره استحقاقی
وار ایكن سكا سوكدی نیچون ترك ایلدرسن دیدی بن انی الله ایچون
دوكر ایدم چون بكا سوكدی بكا غضب كلدی قورقدم شمدی انی
تعزیر ایدرجك كندو نفسم ایچون ایتمش اولام حكایت اخبارده

كلمشدر كه لقمان حكيمك اوغلى باباسنه صوردى كه اكر بر قولى بر نعمتده
مخير ايده لر قنغى نعمتى اختيار ايتمك اولىدر لقمان ديدى نعمت دين
اوغلى ديدى اكر نعمت ايكى اولورسه لقمان ديدى دين ومال حلال
تا كندو دينينى انونكله آفت طمعدن صاقليه اوغلى ديدى اكر اوچ
نعمت اولورسه لقمان ديدى دين ومال حلال وسخاوت تا انونكله
سعادت بنيادين محكم ايده اوغلى ديدى اكر نعمت درت اولورسه
لقمان ديدى دين ومال حلال وسخاوت وحيا تا انوك واسطه‌سيله
كندو ماليني ريايه ومخالفت خدايه صرف ايتميه اوغلى ديدى
اكر بيش اولورسه لقمان ديدى دين ومال حلال وسخاوت و
حيا وخلق حسن اوغلى ديدى اكر آلتى اولورسه لقمان
ديدى اى اوغول هر كيم كه بو بيش نسنه ويرله اول الله دوستلرندندر
وحقك مختار كرنده اولور **حكايت** بيلكل كه حق جل وعلا آدمى
ايكى حقيقتدن يراتدى بريسى صورت ظاهره وبريسى سيرت باطنه
صورته خلق ديرلر سيرته خلق ديرلر وهر برينك بو ايكى حقيقتدن
حسنى وقبحى واردر نتكم حسن صورت تمام وكامل اولمز اكر

آندن تناسب جميع اعضا اولميه بونكلين حسن سيرت كه اكا حسن
خلق ديرلر كامل اولمز مكر كه اعتدال صفات حميده اوله علم
وحكمت وتقوى وسخاوت وشجاعت وحلم وتواضع ومسكنت و
عفت كبى وبو صفاتك اعتداللى افراط وتفريطدن خالى اولمسيدر
زيرا كه بو صفاتدن هر قنغيسى حد افراطه وتفريطه ايريشه قبح
جمال وسيرت اولور آنكلين كه طرف افراط سخاوته اسراف ديرلر
بونكلين طرف افراطه امساك ديرلر هر ايكى طرف مذموم در ونقصان
حسن سيرتدر زيرا كمال حسن سيرت حد اعتداله در كه افراط ايله
تفريط اورتاسنده جمله صفاتك بو نهجيله بيلنمسى بيت حسن سيرتكه
اكا حسن خلق ديرلر عبارتدر نفسنه هيئتدركه آنك واسطه‌سيله
شخصك حد اعتداله تقربى آسان اولور وبر جماعت جهال ملاحده
وزنديقلردن بصيرتلرى كوردن لكيندن بو معنايى فهم ايتمديلر
وغايت حماقتلرندن ظن ايتديلر كه حسن خلق اولدركه صفات
شهوانيه وغضبيه كه منشاء صفات ذميمه واخلاق رديه دندر
باطندن قوپوب كيدرلر بو وجود ممكن دكلدر وشول نسنه كه ازاله‌سى

ممکن اولمیه انك دفعنه اشتغال تضییع وقت در پس نفسك غنا
صالحیه ترکی اباحت میداننه جایز کوردیلر واجرا احکام وحدود
شرعیه یی کیرودی ترك ایدیلر وضلالت صحراسنده ضال اولدیلر
وبر جماعت که انلرك اردنجه کتدی کمراه قالدیلر که فضلوا
واضلوا کثیرا واهل نظر وارباب بصیرت قاتنده امکان
تغیر صفات واتوك ردی افراط وتفریط صحراسندن حد اعتداله
دلایل عقلیه ونقلیه ایله مبرهن اولمش در اکر بویله اولمیدی
جمیع نصایح ومواعظ باطل اولوردی وجمله سیاسات شرعیه
وتادیبات نبویه عبث اولوردی ورسول الله صلی الله علیه وسلم
بیوردی حسنوا اخلاقکم یعنی خلقلرکزی کوزلك ایدك وقوت
غضب وشهوت اکرچه صفات مهلکه دن دیدلر اما بقای قاعده
بنیه انسانیه بونلرك وجودینه متعلق در زیرا اکر قوت شهوت
اولمسه جذب غذا که ماده حیات ادمی در غیر قوتدن متصور
اولمز واکر قوت غضب اولمسه دفع اسباب هلاك هیچ بر
غیر قوت ایله ممکن اولمز اما بو ایکی قوتك حسنی وقبحی وصلاحی

وفسادی واردر قبح نفسادی بونلرك افراط وتفریطنده در وحسن و
صلاح لری حد اعتدالده در وبو ایکی صفتك حد اعتداله اداب شرعیه
مؤدب اولمقده در وحرکت وسکون بونلرك امر ورضای خداوند
موجبنجه اولمقده در وسعادت اخرویه طالبلری مامورلردر که بو ایکی
صفتی افراط وتفریط مهلکه سندن صاقلیه لر اول معنی یه دکل که
انك ماده سن بالکلیه قلع ایده لر بو اعتدال تمکنده در بوندندر که
حق تعالی بیوردی والکاظمین الغیظ بیورمدی والقالعین
والفاقدین پس کمال بو صفتلرده رد ایتمکدر حد اعتداله قمع
وقلع ایتمك دکلدر وشویله که خرما چکردکی حقیقتنده
بر قوت ترکیب ایتمشلردر که ممکن در تدریج وتربیت ایله اول
چکردك بر یمش ویرر اغاج اوله بو تخلیق وجود مؤمن ده بر سر
ودیعت قومشلردر که ممکن در که مؤمن انوك تقویتی وملاحظت
تربیتی واسطه سیله درجه حکمته وولایته ایریشه وخلق
تاثیر تربیت قبوللنده وبونك تعیین نده اوچ مرتبه در مرتبه
اولی طفولیت در هنوز حقی باطلدن فرق ایتمامشدر وابوی زیرا

بلمشدر وانك كوكلي آينه سي غبار افكار فاسده وظلمات اعتقادات
باطله ايله قرارمشدر وانك نفسي متابعت شهوات اوزره مستمرا
اولمشدر بونك كبي كمسنه نك كوكلي نصيحت ناصح ايله ترجه متأثر
اولور وارشاد مرشد انك باطننده آسانلق ايله رسوخ بولور
مرتبهٔ ثانيه اولدركه ايويي يرامزدن تميز ايتمش اولا اما غلبهٔ
شهوت سببي ايله خير ايشه ملازمت ايدميه وزحمت طاعت تحملينه
ولكن كندو تقصيرينه معترف اولور بونك كبي كمسنه نك امري بردرجه
مشكلرك اولور اوكيدن زيرا انوكا مادهٔ فسادي باطنندن قلع
ايتمك كرك آندن صكره برصنعت ديكمك كرك كه عبادت وصلاح
اوزره معتاد قاله **مرتبهٔ ثالثه** اولدركه خلق فاسد واعتقاد
باطل ايله نشو ونما بولمش اولا واول باطلي حق تصور ايلمش واول
يرامزي ايو بلمش وشرلك اظهاري ايله فخر كوسترمش اولا بو كمسنه نك
امري غايتده مشكلدر كندو طاغي طرنغ ايله قزمش واهن سرد
دوكمك عقله اقرب‌در بونك كبي كمسنه نك ارشاد واصلاحنده
وعوتب مثللرينه دنلمشدركه **من اشد التعذيب تهذيب**

الذيب يعني مشكلدرك عذاب ويردي ادب اكلمكدر **اي عزيز**
اهل تحقيق قتنده حسن خلق صحت روح وقلب‌در وشونكله كم
اعضاء آدميدن هر بر عضونك صحتي ومرضي واردر وهر عضونك
مرضنك علامتي اولدركه اكا مخصوص اولان فعلك آندن
صدوري متعذر اولا كوزك كورمسي وقولاغك اشتمسي ولسانك
سويلمسي كبي بونلرين خاصيتي وقوت قلب معرفت ومحبت حق
حق‌در ونشان مرض قلب اولدركه اول خاصيتدن دور اولوب
كندو نفسندن متنفر اولا ومحبوبات رسميه ومألوفات صوريه
اكا مستولي اولا بو كمسنه نك مثالي شول خسته در كه مرض استيلاسندن
طعام وشرابدن متنفر اولوب بالچقي وطپراقي يمككه سبب هلاكدر
اكا حريص اولور وهركيمكه بو معناي محقق بيلور اول كمسه بيلور
كه خلقك اكثرينك قلبلري بو مرضه كرفتارلردر آندن خبرلري
شول وقت اولور كه بو مرضدن هلاك ابديه ايرشه كركه كشف پرده
اجل حاصل اولور اول وقت بيلورلركه بو مرض آنلري هلاك
ابديه چكدي كندونك خبري يوغيمش وبعضي بو مرضدن خبر دار

اولدیلر لکن طبیب حاذق بولنمدیلر وامراض قلوب طبیبلری علماء دین
ومشایخ اهل یقین ایدیلر وچون علما ومشایخ زمانه دوکلی خلق ده
مریض اولدیلر غیره نجه معالجه ایده بیلورلر وچون انلر که
دین رهبرلری ایدیلر کندولر یول ازمشلردر غیره نجه قولاغوز
اولورلر وبعض بر خسیس همتلر که حوصله دنیا صنعت وقوت دن
مخالفت نفسلری یوقدر اگرچه طبیب اولورلر اما دوا مرارتنه
طاقتلری یوقدر معالجه دن ال چکرلر بو سبب ایله دین طبیبلری
همت انکنه دامنلردن چکرلر ویوزی نقاب غیرت برله بورتدیلر
لاجرم حقایق علوم دینی خلق اورتهسندن مندرس اولوب محو اولدی
وانوار ارشاد منتفی اولوب سوندی واعلام اداب عبودیت
جهال بی ادب اورتهسندن کوتورلدی وزمانه نوکه هوا پرستلری
بو مرضی اونتدیلر وحب مال ومنصب اوتنده دوکلدیلر وطلب شهوت
ولذات دنیاده کندو دینلرین بیکه ویردیلر وبو طایفه که زمانه نك
صلحا وابراری ایدیلر سرمایه عمری ملازمت اعمال اوتنده که
صورت عبادتدر وحقیقتده رسم دنیا وعادتدر اوتندیلر

وبو جمله علامات مرض معنویدندر اما علامت ظهور صحت قلب
اولدر که داعیه معالجه طالب سعادت باطنه غالب اولا وعین
انصاف ایله غلبه علته نظر ایده وهر علتک مادهسنه انوک علته
ضدیله معالجه ایده نیتا کم مرض بخلی بذل ایله وحرصه قنا
وکبره تواضعله وغضبه حلم ایله وجهله علم ایله وحسده نصیحتله
وریایه اخلاصله ومعالجه ده حد اعتداله رعایتندن غافل اولمیه
وشویلهکه بو صفتلر مرض قلبدر بونلرک اعتدالی دخی مرض قلبدر
وصحت قلب اعتدالدهدر بو صفاتله اضدادی اورتهسنده واکی
جانبک برینی ترجیح بیل قلبده ومیل قلب حجاب بعد حضرت صمدیتدر
وهر ندکلو میل زیاده اولا حجاب زیاده اولور وصراط مستقیمکه
فاتحهده اوقرسون بو اعتدالک حقیقتیدر وصراط جهنم بو صراطک
روحیدر وبو اعتدالک حقیقتی قلدن اینجه وقلیجدن کسکزدرکه
دنیاده بو صراطه اوتنه یول بولدی یارین اول صراطدن اوتده برق
خاطف کبی کچر وهر کیمکه بوکون طلب استقامت قلدی اول صراطدن اوتنده
یول بولمز **نظم** بولمیانه کیشی جهانده اگر صراط مستقیم

روان

بلمش اولسون اندن اولور آکا چوق خوف ایلدیم ٭ حشر بازارینه اولمن قلبا نعمده
خالص اولملق کرکدر حقیقه آتشدن سالم ٭ بو صراطک اینجه لکی و کسکنلکی
سببی ایله یکرمی بیدت ساعتده اهل اسلامه اون یدی کره بو صراط طلب
هدایتنی طلب اتمکی فرض ایتدیلر که اهدنا الصراط المستقیم
وچون هیچ کمسه بو صراطک استقامتندن میلدن خالی دکلدر لاجرم
هیچ کمسنه آتش جهنمه اوغرامقدن طریقی یوقدر بو جهتدن حق تعالی
بیوردی وان منکم الا واردها کان علی ربک حتما مقضیا ثم
ننجی الذین اتقوا ونذر الظالمین فیها جثیا یعنی هیچ یوقدر
سزدن الا داخل اولور جهنمه بو اولمشدر ربک اوزره امر واجب
قطعی اندن صکره نجات ویرورز بز متقیلره که آیینۀ قلبی میل
غیردن صقلمشدر وترک ایدرز آنی ظالملری ودیزلری اوزره
چوکمش حکایت ابو میسره قدس سره که اکابر تابعیندن ایدی
اوتوز ییل یاتوب یره قومدی وچون کیجه اولوردی صباحه دک
کندو اوستنه فریاد ایدردی ومبارک یکاغی چوق اغلمقدن یاره
اولوردی بر کون آناسی دیدی ای اوغل سندن بو زمانه کلنجه هیچ

کناه صادر اولمدی وجمله عمرک طاعتده وریاضتده کچدی وحق تعالی
سنی شرف اسلام وعلم ایله مشرف قلدی بیچون فریاد ایدرسن اول
دیدی ای آنا حق جل وعلا بکا خبر ویردی که جمله مز جهنمه کرمک
کرک وبلمزم که نجات بولانلردنمی اولورم یاخود بولمیچی بودن
آنک ایچون دیدی که حقیقت استقامت صراط عدالت اوزره مقدور
نوع بشر دکلدر مکر توفیق عنایت ربانیه وتأیید هدایت
سبحانیه اوله ولحاصل هر کیم که کندو آینۀ سرینی خباثت اخلاق
ذمیمه دن پاک ایده وخلیفۀ روحنی صفات حمیده حلیه لری ایله
مزین قیله حد استقامته قریب اولور بو کمالک تحصیلی مقداری
صراطدن کچمکی کندویه آسان قیلور وامهات واوصاف کمالکه
اصول مکارم اخلاق انسانیه در اون وصف در ومجموع صفات
حمیده بو اون صفته متفرعدر واول اون صفت علم در وحلم در
وحیادر وسخاوتدر وتقوی در وشجاعتدر وعدالتدر وصبردر
وصدقدر ویقین در وبو صفاتک کمالی ذات مطهر محمدیدن
غیریه دکلدر وهر کمسه انبیادن واولیادن وصلحادن

وعلمادين دخى بو حقايقك حصولى مقدارى روحانيت احمدى ايله
رابطهٔ معنويه ومناسبت روحانيه ثابت اولور واول رابطه
حضرت صمديته قربه وسيله اولور وهركمكه بو صفاتك كمال
حقايقى ايله متصف اولور آنك ذات شريفى منظور نظر الهى ومقبول
عنايت ذات نامتناهى در وبر ملكدر صورت بشرده يكانهٔ
روزكار ومقتداى اهل دهور واعصاردر وهركمكه آنوك
وجود خبيثى بو صفات فضايلندن عارى وبونلرك ضدلرينك
احكامى آنك نهادننه جارى در شيطان لعيندر كسوت انسانده
ظاهر اولمش واغوا واضلال مكرلرى ايله عباده فتنه وبريجى و
بلودى خراب ايديجى اولمشدر ومستحق طرد وبعددر نتاكم
مستحق محبت وقربايدى اى عزيز ارباب قلوب واهل تحقيق
قاتننده حسن خلق عبارتدر ايماندن وسوء خلق عبارتدر نفاقدن
وهربرى بو ايكى صفتك معيار ومحكّ در وحق جل وعلا دنيا
مختلفنى محل امتحان حسن خلق محبان حضرت قلمشدركه
وكنبلونكم حتى نعلم المجاهدين منكم والصابرين

هركمكه موقع محنت وجفاده اثبات قدم وفاده اقدام كوستره
وظهور سوابق قضا ايچون بذل روح ورضا ايله اوكه كله
صادق مؤمنلردن وسابق محبلردندر وبو محلده يعنى ايچون
رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردى المؤمن بين خمس شدايد
مؤمن يحسده ومنافق يبغضه وكافر يقاتله وشيطان
يضله ونفس تنازعه يعنى مؤمن بيش شدتلر اوزرينه در
اول مؤمندركه اكا حسد ايدر ايكنجى منافقدركه اكا بغض
ايدر اوچنجى كافردركه انوكله جنك ايدر دردنجى شيطاندر
كه انى اضلال ايدر بشنجى نفسدركه انوكله منازعه ايدوب
انى هر لحظه هواى نفسانيه چكر پس بو شدتلره تحمل وسيلهٔ
سعادت ابديه اولور شيخ ابوبكر وراق ديمشدر من ارخى
عنان الجوارح بالشهوات فقد غرس فى قلبه شجر الندامات
يعنى هركمكه اعضاسنى شهواته صاليويره تحقيقا دكر قلبنده
پشيمانلق اغاجنى وهب بن الورد كه اكابر تابعيندندر ديمشدر
من اراد شهوات الدنيا فليتهيأ للذل يعنى هركمكه دنيانك

شهوات دنيايي حاضر اولسون ذلت ايچون **حكايت** چون عزيز
مصر زليخايه يوسف عليه السلام محبتني اظهار ايتدوكي ايچون
طاوق ويردي هر كيمكه يوسف آدني ذكر ايتسه حاضر هر نسني
بولنسه ويرر ايدي تا شولكه محتاج اولديكه يول اوزرنده
اوتوردي دلنجيلك ايدر ايدي چون يوسف عليه السلام پادشاه لغه
ارشدي زليخايي نكاح ايلدي زليخا ديدي اي يوسف بكا بو
واقعه ده بر عظيم تجربه واقع اولدي كه تحقيق بلدم حرص و
هوا شوملغي پادشاهلري قوللغه التر وصبر وتقوي تركي
قوللري پادشاهلغه ايرشدرر وتقوي بر اسمدر كه جميع اوامر
شرعيه ايله مأمور اين وجميع نواهيدن اجتناب قيله وبويله
اولان كيسه حضرت صمديت مقربلرندن اولوركه **ان اكرمكم
عند الله اتقيكم** بيورلمشدركه چون عايشه رضي الله عنهادن
رسول الله صلى الله عليه وسلم خلقندن صوردلر ديدي **كان
خلقه القرآن** يعني هر نسنه كه حق تعالى قرآنده امر ايتمشدر ايدي
رسول الله صلى الله عليه وسلم اني كندويه خلق وعادت

ايتمشيدي وهر نسنه كه حضرت حق قرآنده اندن نهي ايتمشيدي
اندن اجتناب ايدردي وبو جهتدن ايدي كه چون رسول الله عليه
افضل الصلوات حضرتنه غصه ايرسه **يا بلال ارحنا
بالصلوة** دير ايدي يعني يا بلال بزي راحت قيل نمازله ديردي
پس كندو راحتلكي حق تعالى قوللوغنده بيلوردي وكوز نوري
نمازده بولور ايدي وشمدي نيجه كمسنه لر واردركه كندولري مسلمان
بيلورلر اما راحتلكي معاصيده ايسترلر وكوز نورين محظوراتده
بولورلر وعورت زينتلريله فخر قيلورلر ايين فخشه دين محمدي
ديوار ويررلر وقلقلقه لسانه ايمان اد ويررلر ورسوم
عوامه كه انلر كالانعامدر اسلام ديرلر **نظم**

سر عشق اولدي چون زباندن دور • شرحي بو ايتك بياندن دور •
هر خسي ايرمز كمال اوجينه • طالب نام بونشاندن دور •
اي گرفته هوا و طمع • بو حكايت دد اول عياندن دور •

حضرت رسالت پناه صلى الله عليه وسلم بيوردي **اذا اراد الله
بعبد خيرا بصره بعيوب نفسه** يعني چون حق تعالى بر قوله

خیر دیلسه اکا کوستره کندو عیبلرینی ایدی قولك سعادتینك علامتی
کندو عیبلرینی که نقصان دیندر کورمکدر اوله زیرا که اول عیبلری
بلمیه و کورمیه کنده نفسنی نقصاندن پاك ایده و بو بخللین کمسه هر
زماننده آن اولور و اکثر خلق کندو عیبنی بلمزلر و غیریلرك
عیبنی بلورلر زیرا غلبهٔ رمد شهوات و عمش لذات خلقك بصیرتی
کوزینی اورتمشدر و موانع مألوفات حسی حواجز محجوبات نفسی
عین انصافله رذایل اخلاق اورتسنده حایل اولمشدر و طالبلر
قدم صدقیله قطع عقبات صفات نفسانیه ایدرلر و ذکر مصقله‌سی
ایله آینهٔ قلبی صفات قبیحه خباثتلرندن پاك ایدرلر متفاوتلردر
بعض اندکدرکه شیخ کامل ناصح وجودنی کندو روزکارلرینك
آینه‌سی قیلورلر و هر نسنه‌یه که شیخ نظر تحقیقله منع ایدر
اندن اجتناب ایدرلر و بو نوع تصرفه شول شیخ کرك که احکام
شریعته عالم و آداب طریقته عارف اوله و اسرار حقیقته
واقف اوله و بو بخللین شیخك وجودی زمانه‌ده عزیز و کم یابدر
بو سببدن طالبلرك چوغی غفلت و جهالت صحراسنده سرکشته

و مطلوب بولنی بولمشلر و مقصوددن محروم قالمشلردر و بر جماعت
مقتدای عارفك وجودی اذا کلنده عاجز اولوب بر بصیر و متدین
و مشفق ناصح طلب قیلدیلر و آنی کندو نفسلری اوزرنه نکهبان
قلمشلردر تا آنلرك افعال و احواللرینك نقصانینی تمام حفظ
قیله‌لر و آنلری آفات اوصاف ذمیمه‌دن خبردار ایده‌لر نیته کم
عمر رضی الله عنه متصل حذیفه‌دن و سلماندن و ابوذردن
و بونلرك غیرلردن کندو صفاتی عیوبینی صورردی و دیردی •
رحم الله امرأ اهدی الی عیوبی یعنی الله رحمت ایلسون
اول کشی‌یه که کشینك عیبنی غرضسز و حسدسز و ریشخندسز
کما هو حقه اداء ایده‌لر کمیاب و نادردر

نظم

دریغا دردمه مرهم کوردمز • او مردم وصلنی اولهم کوردمز •
آنونکچون اولدی سست بنیاد کارم • که عهدی دوستلرك محکم کوردمز •

و بر قوم دخی وجود عامهٔ خلقی کندو روزکاری آینه‌سی قیلدیلر که
المؤمن مرآت المؤمن و هر فعل و قول غیر مقبول که خلقدن
مشاهده ایده‌لر کندو نفسلرنی آنك خباثت آثارندن پاك
قیلورلر

حکایت عیسی دن علیه السلام صوردیلر آدبی کیمدن اوکرندك دیدی بی آدبلردن دیدیلر نیجه سنه دیدی هرنسنه که جاهللردن نظرومه غیر مقبول کلدی آندن اجتناب ایتدم و بر جماعت صادق طالبلردن بو مقدار ایله اکتفا ایتمیوب بلکه عداوت اعدایی غنیمت صایارلر زیرا بونی بیلورلرکه دوست نظری عیبی اوردر و دشمن نظری عیبی کوزلر پس دشمانلر دللرینه کندو افعال و احواللرینه شاهد قلدیلرکه کندولرك دیلدکی نقصانی دشمانلر لسانیندن بولدیلر و آنوك ازاله سنه دورشدیلر و هم دینی اهتمامندن انتقام عدوینه مقید اولمزلر **حکایت** بر شخص حضرت سلمانه رضی الله عنه سوکدی سلمان دیدی ای قرنداش اکر موقف قیامتده بنم ترازوم یرامزلقله اغر کلورسه سنوك دیدوکك دن دخی بدترین و اکر بنم ترازوم ایلوکله اغر کلورسه سنك دیدوکك بکا هرکز زیان اتمز **حکایت** بر کمسه حضرت ابوبکره رضی الله عنه سوکدی ابوبکر حضرتلری دیدی ما ستر الله عنك اکثر الله سندن ستر ایتدوکی عیبلرم

اکثر دو سنوك دیدوکلکدن **حکایت** بر کمسه مالك دیناره قدس سره ای مرائی دیدی اول دخی دیدی بصره ده هیچ کمسه بلمدی بنی سندن غیری ❁ بو طایفه نقادان نقود احوال و صرافان مصارف احوال ایدیلرکه اهتمام امور دینیه بو قومی شویله مشغول اتمش ایدیکه دوستلرك دوستلغندن و دشمانلرك دشمانلغندن خبرلری اولمیوب متصل اول ارزوده ایدیلکه بر کمسه بونلری کندو عیبنده خبردار ایده لر و آنی منت بیلورلردی و بکوده نوبت بزم کبی هوا پرستلره کلدیکه زیاده دشمن بزم قاتمزده اولدرکه بزه بزوم عیبمز کوستره و دلیکه که بزی اول نقصاندن کورفنا ارلیغی اکا تندن خلوص ایلیه و بو علامت ضعیف ایماندن بلکه نشان عدم ایماندر و بو ظاهردرکه اکر بر یلدوه یا بر عقرب بر کمسنك قفتانینه دیرمنوب چقمقده اولسه که اول کمسه آنی بلمسه بر شخص آنی خبردار قلسه اول کمسه آنی منت بیلور حقیقتده اوصاف ذمیمه و اخلاق قبیحه معنی یوزنده یلان و عقربلردرکه ابد الاباد قبرده سبب عذاب

ایدیلکه

جونکه برکمسه اول کشیه بو صفات اوزره تنده خبردار اولمز ور بر سه اول
کشی آکا منت ایتیوب بلکه جفا وخصومت وعداوت ایلسه
آنده ذکر ایمان واعتقادی بوقدر زیرا اکر اعتقادی
اولسه بلوردی که عقوبت تنبیهندن آرتق بو تنبیه ایچون منت ایلر دی
زیرا اول حیات فانیه نفعی ایچوندر اما بو حیات باقیه نفعی ایچوندر ور
بوننده حق تعالی نک بو قوم حقنده دیدیکی یعلمون ظاهرا
من الحیوة الدنیا وهم عن الآخرة هم غافلون باب رابع
که حقوق والدین وزوجه وزوج واولاد وعباد واقربا
واصدقاده در قال الله تعالی وقضی ربک الا تعبدوا
الا ایاه وبالوالدین احسانا یعنی حکم ایلدی سنک ربک که
عبادت ایتمیه سز الا آکا وآنا یه وآتایه احسان ایدیسز
عن ابی الدرداء رضی الله عنه قال سمعت رسول الله صلی الله
علیه وسلم یقول الوالد اوسط ابواب الجنة فان شئت
فحافظ علی الباب او ضیع ابو الدرداء رضی الله عنه دیمش
بن اشتدم رسول الله صلی الله علیه وسلم دیردی بابا یعنی اتک

قوله

رضاسی جنت قپولرینک بیوکیدر اکر جنته ایسترسک قپوسی صاقله
واکر دیلرسک ضایع قیل وعن حکیم بن حزام رضی الله عنه
قال قلت یا رسول الله من ابر قال امک قلت ثم من قال
امک قلت ثم من قال امک قلت ثم من قال اباک
حکیم بن حزام رضی الله عنه دیمش رسول الله دن صلی الله علیه وسلم
صوردم کیمه ایلک ایدیین دیدی آناکه دیدم آندن صکره کیمه
دیدی آناکه دیدم آندن صکره کیمه دیدی آناکه دیدم آندن صکره
کیمه دیدی باباکه بلکل کیم جون دلایل شرعیه ایله حقوق
قرابت رحم متأکد ومحکم در اویله که هر بار یکه بو نسبت اختصاصه
اقرب اوله حقوقی متأکد اولور واخص قرابت ولادتدر لاجرم
انونک حقوقی رجحان ایله جمله دن زیاده در وجون والدین ضعفی
وعجزی ایله مشقت حمل ورضاع وتربیت وشفقت ومحبت انک
جهتندن زیاده در اویله که آنانک حقوقی والد حقوقندن زیاده
رکدر وعن مالک بن ربیعه رضی الله عنه قال بینا نحن عند
رسول الله صلی الله علیه وسلم اذ جاءه رجل من بنی سلمة فقال

يا رسول الله هل بقي من بر ابواي شيء ابرهما به بعد وفاتهما قا[ل]
نعم الصلوة عليهما والاستغفار لهما وانفاذ عهدهما واكرام
صديقهما مالك بن ربيعه دن رضي الله عنه روايت اولنور كه
ديمش بز زمانده بز رسول الله قاتنده ايدك بركمسه كلدي بني سلمه
قبيله سندن و ديدي يا رسول الله هيچ اتام و انامك حقندن بنم اوزريمه
نسنه قالمشميدر كه بن اني ادا ايدم انلرك وفاتندن صكره رسول الله
عليه السلام ديدي بلى انلره دعا و انلر ايچون طلب مغفرت و انلرك
وصيتن يرينه كتورمك و انلرك دوستلرن اكرام ايتمك وقال رسول الله
عليه السلام دعاء الوالدة اسرع اجابة قيل ولم ذاك يا رسول الله
قال هي ارحم من الاب ودعوة الرحيم لا تسقط يعني والده نك
دعاسي تيزجك قبول اولنور دنلدي نيچون ديدي يا رسول الله ديدي
زيرا انادن شفقتلودر و شفقتلونك دعاسي دوشمز يعني رد اولنمز
وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم من اصبح مرضيا لابويه اصبح له
بابان مفتوحان الى الجنة ومن امسى مثل ذلك وان كان واحدا فواحدا
ومن اصبح مسخطا لابويه اصبح له بابان مفتوحان الى النار ومن

امسى مثل ذلك وان كان واحدا فواحدا رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديمش هر كيمكه صباح وقتنه داخل اولورشول حالده كه اتاسي و اناسي
اندن خوشنود اوله اول كمسنه صباح وقتنه داخل اولور انوكيچون
جنتدن ايكي قپو اچلمش و شول كمسنه اخشام وقتنه داخل اولسه بويله
واكر اتاسنك و اناسنك بري وار ايسه بر قپو اچلور و هر كيمكه صباح
وقتنه داخل اولورشول حالده كه اتاسي و اناسي اندن خوشنود دكليه
صباح وقتنه داخل اولور انوكيچون جهنمدن ايكي قپو اچلمش و كمسه
اخشام وقتنه داخل اولسه بويله در و اكر اتاسنك و اناسنك بري
وار ايسه بر قپو اچلور وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم الجنة يوجد
ريحها من مسيرة خمسمائة عام ولا يجد ريحها عاق ولا قاطع رحم
يعني جنتك قوقوسي دويلور بش يوز ييللق يولدن و انك قوقوسني
دويمز والدينه عاق اولان و رحمي قاطع قرابت اولان وفي الخبر ان
الله تعالى اوحى الى موسى عليه السلام يا موسى من بر والديه
وعقني كتبته بارا ومن برني وعق والديه كتبته عاقا
خبرده وارد اولمشدر كه حق تعالى وحي قلدي موسى عليه السلام

رايحه بش يوز ييللق يول
جنتدن ايراق اولورده

دیدی یا موسی شول کمسنکه آتاسنه وآناسنه مطیع اوله وبکا عاق
اوله انی مطیع یازرین وشول کمسنه که بکا مطیع اوله آتاسنه وآناسنه
عاق اوله انی عاق یازرین **حکایت** کچمش زمانلرده مصرده عادت
بو ایدیکه هر پادشاه که بر کمسنه‌یه عزت ایدوب برندن دورسه آنی
سلطنتدن عزل ایدرلردی چون یعقوب علیه السلام یوسف علیه السلام
کلدی یوسف علیه السلام دورمق استدی منع ایدوب دیدیلر که
بو دورمقده خطر ملک واردر یوسف علیه السلام دورمدی حق تعالی
آکا وحی ایتدیکه ای یوسف ملک فانی ایچون باباک عزتنی ترک ایتدک
بنم عزتم جلالم حقیچون سنک صلبکدن پیغامبر کتورمزم
وبخل کرمه علما دیمشلردر احتسابک یعنی امر معروف ونهی منکر ایتمکک
بش مرتبه سی واردر اول بلدرمکدر اکنجی نصح ووعظ ایتمکدر اوچنجی
فعل ایله منع ایتمکدر دردنجی عنف وغلظت ایتمکدر بشنجی ضرب ایتمک
اوغل ایچون باباسنه وآناسنه اکی مرتبه احتساب جایزدر ودردنجی
وبشنجی جایز دکلدر اما اوچنجی مرتبه که فعل ایله منعدر علمانک
آنده نظری واردرکه اکثر اوغلدن بر فعل صادر اولورسه اول

آتانک وآنانک ایذاسنه سبب اوله مثلا آنلرک الاتی لهولرین صیه
یا خمرلرینی دوکه یا حرام قفتانلرین چکه وصاحبنه ویره یا مال
غصبی آنلرک اوندن چقاروب صاحبنه ویرسه اکرچه آنلر بو افعاللله
اغضبنورلر اصح اولدرکه بو افعال ایله اوغول عاق اولمز وآنلرک
انجمسنه اعتبار اولمز بونلرده حق تعالینک قولی **یا ایها الذین
آمنوا لا تتخذوا آباءکم واخوانکم اولیاء ان استحبوا الکفر
علی الایمان** یعنی ای آنلر که ایمان کتوردیکز دوتمک باباکزی وقرنداشلرکزی
دوستلر اکر آنلر استرلرسه کفری ایمان اوزرینه بجملهکزه والدین
حق تعالی یه مطیع اولمسلر آنلرک رضاسن طلب ایتمک افضل عبادتدر
پیغامبرمز رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی **بر الوالدین افضل
من الصلوة والصوم والحج والعمرة والجهاد فی سبیل الله**
یعنی ایلوک ایتمک آتایه وآنایه افضلدر صلوتدن وصومدن و
حجدن وعمره‌دن وغزا فی سبیل الله دن وجوددن والدینک ذاتی
وجودی فرزندک سببیتندن مصدردرکه فرزندک وجودی حسبی اول
مصدردن عالم محسوسه صادر اولور پس اول مرتبه ده ذات وصفات

فرزندکه آثردر آثار ذات وصفات حضرت ربوبیتدن آنلرک تربیه سی
واسطه سیله ظهور ایلدی وحالت صغرده که فرزند ضعف وعجزده
هیچ حرکته قدرتی یوقدر آثار شفقت والدین فرزندک ضعفنه
جابر اولور پس آنلرک وجودی اول مظهردرکه آثار صفات ربوبیت
ورحمت بونلرک آینه ذاتنده ظهور بولور وبو صفاتک
نتایجی وجود مولودیدرکه نقصانده درجه کماله ارشد ویررلر
حضرت حق جل وعلا بونلرک طاعتنی کندو طاعتنه قرین قلدی
اول حضرتک شکر نعمتنه آناسنک وصلنه آنلرک شکرنی واجب قلدیکه
اشکرلی ولوالدیک بو قسم اول والدین حقوقنده اولان دلائلدر
اما قسم ثانی بو باندن آداب نکاحده وحقوق زوجه ده که زوج
اوزرنه وحقوق زوج ده که زوجه اوزرنه حق تعالی بیوردر ولقد
ارسلنا من قبلک وجعلنا لهم ازواجا وذریة ورسول الله صلی الله علیه وسلم
دیدی من نکح لله وانکح لله استحق ولایة الله یعنی هرکیمکه نکاحلنه
الله ایچون ونکاحلندرنه الله ایچون مستحق اولور الله دوستلغنه
وقال رسول الله صلی الله علیه وسلم من رغب عن سنتی فلیس

منی النکاح سنتی فمن احبنی فلیستن بسنتی یعنی هرکیمکه بنوم
سنتمدن یوز چویرسه بندن دکلدر ونکاح بنم سنتمدر هرکیمکه
بنی سورسه سنتلنسون بنوم سنتم ایله وقال رسول الله صلی الله علیه
اذا اتاکم من ترضون دینه وامانته فزوجه الا تفعلوه
تکن فتنة فی الارض وفساد کبیر یعنی قچانکه سزه کلسه
شول کمسنه که سز راضی اولاسز دیننه وامانتنه آنی اولندرک
اکر ایتمز سکوز یعنی تقیرده دیو تکلم ایتسکز فتنه اولور یرده وفساد
عظیم اولور چونکه امر نکاح محاسن امور دینیدندر ومصالح دنیادندر
وسبب بقاء وجود آنام وتکثیر سواد اسلامدر جمیع متاهل لرکه
اهل اسلامدن اولا شرایط وحقوق واحکام وآداب نکاحی بلمک
واجبدر تا اولکه طالب طریق حق اولا حقوق نکاح رعایتنی بلسی
ورعایت قلمسی ضروری اولاکه یدی شرطدر شرط اول
معاشرت شرط ثانی سیاست شرط ثالث غیرت شرط
رابع نفقه شرط خامس تعلیم شرط سادس قسمت
شرط سابع تادیبدر شرط اول که معاشرتدر حق تعالی بیوردر

دنکز

وعاشروهن بالمعروف یعنی خاتونلرکزله کانی ایدک ایلوک
وخلق حسن ایله ورسول الله صلی الله علیه وسلم آخر وصیتی بونی دیدیکه
الصلوة وما ملكت ایمانكم واتقوا الله فی النساء فانهن عوان
فی ایدیكم یعنی سزک اوزرکزده اوکسوزده تمازکه انی قلوسز واسیرلر
آنلرک حقلرنه رعایت قلوسز و قورقک الله دن خاتونلر حقنده که
آنلر اسیرلر کبیدرلر الکزده امدی حقوق معاشرت اهل بیتدن
بری بودرکه ار خاتوننه خشونت قول وفعل ایله ایذا ایتمیه بلکه
خاتوندن بدخویلق وخفت اتسه قوة حلم وصبر ایله تحمل ایدوب اکثی یوزلی
اولمیه حکایت رسول الله صلی الله علیه وسلم دیدی عایشه یه رضی الله عنها
یا عایشه بن سنوک بندن راضیه اولدغک وبکا غضب اوزره اولدغک
بیلورم عایشه دیدی ندن بیلورسن رسول الله صلی الله علیه وسلم
دیدی هروقت که بندن راضیه اولاسن اندا ایچیجک محمد ربیسی
حقیچون دیرسن وهروقت که بندن راضیه اولمیه سن ابراهیم ربیسی
حقیچون دیرسن ورسول الله صلی الله علیه وسلم خاتوننک ایذاسنه
صبر ایدردی امدی مؤمن اولدر که کندوکه اهلی وعیالی ایله

معاشرتده رسول الله علیه السلام حضرتنه اقتدا ایده وملاعبت و
لطیفه ایله آنلرک خاطرن خوش ایده لقمان حکیم دیمش ینبغی
للعاقل ان یکون فی اهله کالصبی فاذا کان فی القوم وجد
رجلا یعنی لایقدر عاقله که اهلنده اوغلانجق کبی لطیفه
ایده وقوم ایچنده اولسه ار بوله یعنی وقار وصلابت اوزره اولا
حکایت عایشه رضی الله عنها دیمش رسول الله صلی الله علیه وسلم خاتونه
حسن خلق ولطف انبساط ایدردی برکون بکا دیدی یا عایشه کل سنکله
سکرده لم دیدی انی کچدم برکون بنه دیدی یا عایشه کل سنوکله سکرده لم
بوکره اول بنی کچدی دیدی که هذه بتلك یعنی بو اونک مقابله سنده در
امدی برابر اولدق شرط ثانی که سیاستدر امدی کرکدر که
مؤمن اهل غیرت اولا عورتلرک هواسنه تابع اولمیه وانبساطی
عورتلرک فسادنه ایرشدرمیه وانلرک کوکلنه ارک هیبتی قالمیه
هروقت که آنلردن بر فعل غیر مشروع کورسه زجر ومنعده تقصیر ایتمیه
وانلری قوت سیاستله مقهور قله آنلرک مغلوبی اولمیه خصوصا
امردینده آنلرک مشاورهسی ایله ایش ایتمیه که خبر وارد اولمشدر

شاوروهن وخالفوهن فان في خلافهن البركة يعني
خاتونلرله مشاوره ايدك وانلره مخالفت ايدك تحقيقا انلرك
خلافنده بركت واردر حكايت عمر رضي الله عنه بر ايشه عزم ايلدي
خاتوني اني منع ايلدي عمر غضب ايدوب ديدي ما انت الا لعبة
في البيت اذا كانت لنا حاجة والا جلست كما انت يعني سن دكلسن
الا آلت لعب سن اوده بزم حاجتمز اولمجق لعب ايدرز يوخسه
اوکورغك كبي اوتور يعني اوده آرام اوتور و رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديدي لا يفلح قوم تملكهم امرأة يعني فلاح ونجات بولمز
شول قوم كه انلره مالكه اوله عورت و الحاصل جمله كائنات قوامي
بقاسي اعتدال ايله در لطفده و قهرده دخي اعتدال اختيار اولنمق
كركدر اعتدالدن خروج موجب فساد و نقصاندر شرط ثالث كه
غيرتدر رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردي ان الله يغار والمؤمن
يغار وغيرة الله ان يأتي المؤمن ما حرم عليه يعني تحقيقا
حق تعالى غيرت ايدر ومؤمن غيرت ايدر وغيرت حق اول مؤمن
اوزرينه دركه اكا حرام اولاني اشليه و رسول الله صلى الله عليه وسلم

ديدي اني لغيور وما من امرئ لا يغار الا منكوس قلبه
يعني بن اهل غيرتم و هيچ بر آدم يوقدر كه غيرت ايتميه الا باشي
آشغه اولمش اولك عقلنك و مؤمنك غيرتنك شرطي اولدركه
غير محرمدن حرمنه دخولني قوميه و كندويه خاتوني آرنلر جمع
اولاجق مجلسه كوندرميه اما خاتونلر حقنده سوء ظني حددن
زياده قلميه و انلرك احوالني تجسس اتمكده مبالغه اتميه و عيبلرني
آرامیه و رسول الله صلى الله عليه وسلم المرأة كالضلع ان
استمتعت بها استمتعت وبها عوج وان قومتها كسرتها
يعني عورت اكو كبي در اكر فائده كورور سك انوكله فائده كورورسن
اكري بلك وار ايكن انوكله واكر طوغرلدرسك صنيرسن امدي بونده
اشارت واردر كه عاقل اولان عورتلرك افعالنك واقوالنك
نقصانندن تغافل ايدوب تلطف و مدارا و نصيحت ايله بونلري
حقه طالبه وراغبه ايده آخرت كرفتار لغندن كندو نفسني خلاص ايچون
سعي ايتديسه انلرك خلاصنه داخي انكله سعي ايده و اول جهانك
خطرلرندن انلري خبردار ايده شرط رابع كه نفقه در حق تعالى

والذين اذا انفقوا لم يسرفوا ولم يقتروا يعني اهل نجات و ارباب
درجات انلردر كه نفقه ده حد اعتدالي رعايت ايده لر و شويله
مضايقه ويرميالركه خسته و بيچكه ارشدرميه لر و شويله بذل
اتميه لركه حد اسرافه و طغيانه ايلتميه و عيالك نفقه و كسوه
سنك تحصيلنده جميع حرامدن و شبهاتدن اجتناب ايده و هر نسنه
كفايتدن زياده اولسه مستحقلره و محتاجلره ايثار ايده و اكر
تحصيل نفقه و كسوه ده بعضي حلالدن ميسر اولوب و بعضي شبهاتدن
ممتنع اولورسه حلالي نفقه يه و شبهه لويي كسوه يه صرف ايده زيرا
هر ات كه حرامدن و شبهاتدن بتمش اوله مستحق جهنم اولور شرط
خامس كه تعليمدر حق تعالى بيوردي يا ايها الذين امنوا قوا
انفسكم واهليكم نارا يعني اي انلر كه ايمان كتوردكز
صاقينك نفسلركزي و اهللركزي ناردن ايمدي هر مؤمنه
واجبدر كه اولكه معتقد اهل سنتدر امور دينيه ده خاتوننه
تعليم ايده و عذاب اخرتدن قورقته و عبادتنه كاهللكدن و عقوبت
مخالفتدن اگاه ايده و احكام طهارتي و غسلي و نمازي و صومي

و حيضي و نفاسي و استحاضه يي تعليم ايده و اكر بونلرده تقصير
ايدرسه عاصي اولور و خاتونه واجب اولور ارينك اجازتسز اودن
چيقه اهل علم اولانلردن صوره شرط سادس كه قسمتدر بو شرط
شول كمسنه يه واجبدر كه انك خاتوني بردن زياده اوله ايمدي
اكا واجبدر كه نفقه ده و كسوه ده و كيجه يتمكده برابر ايدوب
عدل ايليه عن ابي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
اذا كان عند الرجل امرأتان فلم يعدل بينهما جاء يوم
القيامة وشقه ساقط ابو هريره دن رضي الله عنه روايت اولنور
رسول الله عليه السلام ديمش كه هر كشينك ايكي عورتي اولسه
بونلرك اورتاسنده عدل ايتمسه كلور يوم قيامتده يارسي دوشمش
يعني نيم تن اولمش كبي كلمش حكايت رسول الله صلى الله عليه وسلم
كيجه لمكده و نفقه ده و كسوه ده خاتونلري اورتاسنده تسويه ايدردي
اما عايشه يه جمله سندن محبتي زياده ايدي و ديردي اللهم
هذا جهدي فيما املك فلا تلمني فيما تملك ولا املك يعني
يا ربي بو بنم سعيمدر قادر اولدوغمده بني ملامت قيلمه سن

بر روايتده هذا قسمي [illegible]
وارد اولمشدر

قاقیدنا اولوب بن قادن اولدم عمده شرط شایع که تا دیبدر حق تعالی
بیوردی والّاتی تخافون نشوزهنّ فعظوهنّ واهجروهنّ
فی المضاجع واضربوهنّ فان اطعنکم فلا تبغوا علیهنّ سبیلا
یعنی اول خاتونلرکه قورقه سز آنلرک نفرتلرندن و مغانقتندن
نصیحت ایدک آنلره و ترک ایدک آنلری دوشکلرنده و ضرب ایدک
آنلری واکر اطاعت ایدرلرسه سزه آنلرک اوزرینه زیاده تعدی
ایتمک حکایت رسول الله صلی الله علیه وسلم خاتونلرندن برینک
اونده ایدی طعام کتوردیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم اول طعامدن
بر مقدارینی خاتونلرندن زینبه کوندردی زینب کندوبه طعام برن غیری
خاتوندن اوندن کلدیکیچون غیرت ایدوب المیوب کوندردی اول خاتون که
رسول الله انک اونده ایدی رسول الله حضرتنه زینب سکا اهانت
ایدوب خورلدی دیدی رسول الله صلی الله علیه وسلم غضب ایدوب
دیدی سنز حق تعالی قاتنده آندن خورسنز که بکا اهانت ایدن بنله
دیدی پس برای خاتونلریله سوز سویلشمدی بوذکر اولنان حقوق
زوجه دن زوج اوزره. اما حقوق زوج زوجه اوزره چوقدر

وحقیقتده نکاح دیمکدن بر نوع در نیرا شریعتده ملک ایکی نوعدر
بر ملک یمین بر ملک نکاح در امدی قولک افندیسنه نیجه اطاعتی
واجب ایسه زوجه نک دخی زوجنه شویله اطاعتی واجب در
بوندندر که رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی لو امرت
احدا ان یسجد لاحد لامرت المرأة ان تسجد لزوجها
من عظم حقه علیها یعنی اکر بن برکمسنه یه امر ایدیدم
سجده ایتمکه برکمسنه یه خاتونه امر ایدیدم که سجده ایدیدی
ارنه حق بیوک اولدیغیچون خاتونده اوزرینه حکایت
رسول الله صلی الله علیه وسلم زماننده برکمسنه سفره کیتدی و
خاتوننه بیوردیکه بن کلنجه یه دک یقاریدن اوده اشغه اوه
اینمیه سن اول خاتونک باباسی اشغه اوده اولوردی خسته
اولدی اول خاتون رسول الله علیه السلام حضورینه خبر کوندردی
باباسی کورمکه اشغه اوه اینمکه اجازت طلب ایلدی رسول الله
علیه افضل الصلوة دیدی ارکک امرینی یرینه کتور پس باباسی
وفات ایتدی اول خاتون کرو اجازت طلب قلدی رسول الله علیه

دیدی ارککلك امرینی یرینه کتورن باباسی دخی ایتدیکی اوغلانك اشفقه
ایتمدی رسول الله صلی الله علیه وسلم ان الله قد غفر لابیها بطاعتها
لزوجها تحقیقا حق تعالی باغلدی اوغلانك باباسی آرنه
طاعتی سببیله وبیلکیله حقوق زوجدن در زوجه اوزره جمن
زوجدن رغبت اولسه زوجه منع ایتمیه وارنك اوندن آنك اجازتسز
کیمسنه یه نسنه ویرمیه وارنك اذنسز اودن طشره چقمیه وارنك
عیبنی کندو خصملرینه دیمیه وارندن قدرخا جندن زیاده نسنه
طلب ایتمیه وارنك شادلیکی شاد وغصه سیله غصه لنه وارنی
زیاده قصقنمیه ودائما کندوبی پاك دوته ماری انجنه جنك
ایشی ایتمیه واوغلی قزلرینه بد دعا ایتمیه اما قسم ثالث
بو بابده اوغل حقنده در عن ابی هریرة رضی الله عنه قال جاء
رجل الی رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال یا رسول الله من
ابر قال بر والدیك فقال لیس لی والدان فقال بر ولدك
کما ان لوالدیك علیك حقا فکذلك لولدك علیك حق ابو هریره دن
رضی الله عنه روایت اولنور که دیمشدر بر رجل کلدی رسول الله علیه السلام

دیدی یا رسول الله کیمه احسان ایدیم دیدی آناکه وآناکه احسان
دیدی بعده آتاکه وآتاکه بوقدر دیدی ولدکه احسان قل زیرا آتاکه
وآناکه سنوك اوزرینه حقی اولدوغی کبی ولدکك دخی حقی وار دیدی
وعن انس بن مالك رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
الغلام یعق عنه یوم السابع ویماط عنه الاذی فاذا بلغ
ست سنین ادب فاذا بلغ سبع سنین عزل عنه فراشه فاذا بلغ
ثلث عشرة سنة ضرب علی الصلوة فاذا بلغ ست عشرة سنة
زوجه ثم اخذ بیده وقال قد ادبتك وعلمتك وانكحتك اعوذ
بالله من فتنتك فی الدنیا وعذابك فی الآخرة انس بن مالك رضی الله
عنه دن روایت اولنور که دیمشدر رسول الله صلی الله علیه وسلم دیدی
اوغلان نجق ایچون عقیقه یعنی قربان قلنور یدنجی کون وقیلی کیدریلور
وچن التی یاشنه ایرسه تأدیب اولنور وچن یدی یاشنه ایرسه دوشکی
آیروجه قلنور وچن اون اوچ یاشنه ایرسه ضرب اولنور نمازی قلمغیچون
وچن اون التی یه ایرسه اولندره آنی باباسی آندن صکره بابا آنك
الینه یاپشه دخی دیه سنی ادبلدم وتعلیم ایلدم ونکاحلندردم

صیغنو دمر الله‌ه فتنه‌لکدن دنیاده و عذابلکدن آخرتده ای عزیز بیلکل که
اوغلان امانت حقدر آنا و آتا قتنده و بو حقوق مجمع قیامتده طلب
قلنور و بو امانتك وجودی یعنی ولد آیینه در که جمیع نقایص و کمالات
صورتلرینه قابلدر و آنك جوهر حقیقتنه هر نه میل ایدرلر ایسه
آکا مایل اولور و اگر آتا و آنا و استاد و معلم اهل خیر و ارباب
صلاحدن اولورلر ایسه آنلرك آثار صلاحی آنده ظاهر و ثابت اولور و
ازدیاد علم و تقوی آنك طبیعتی اولور تا کی جهانك نیکبختی اولور
و آتا و آنا و استاد و معلم آنکله ثوابده مشترك اولورلر و اما آتا
و آنا و معلم فاسق و غافل و جاهل اولورلر ایسه آثار ظلمت و فسق و غفلت
و جهل اوغلانك طبیعتنده مستحکم و مباشرت فسق و ظلم و خیانت
و عجب و کبر آکا طبع اولور و ایکی جهانك بدبختی اولور آتا و آنا
و معلم جمله گناهده آنکله شریك اولورلر بوندندر رسول الله
صلی الله علیه و سلم دیدیکه كل مولود یولد علی الفطرة فابواه
یهودانه و ینصرانه و یمجسانه یعنی هر اوغلان که دوغر فطرة
اسلامیه و قابلیت دین و مذهب اوزره دوغر اندن صکره آناسی

و آتاسی آنی یهودی ایدرلر و نصرانی ایدرلر و مجوسی ایدرلر و بیلکل که
آتا و آنا شفقت سببیله اوغلانی حالت صغرده آفت آب و آتشدن
صقلارلر و غرقدن کبی اول جهانك آتشندن دخی صاقلمق گرکدر تا هلاك ابدیه
گرفتار اولمیه بیلکه بریرده صقنمق اولیدر و بو آنکله اولور که اوغلان
کوچکلکندن ایو خلقلرله تعلیم اولنه و یرامز مصاحبلردن صقلنه
و زینت دنیا ایله آنی آلدامیالر و تنعم آکا عادت ایتمیه‌لر و اوایل
تربیه‌ده بی نماز و حرام خوردن عورتلر سودن ایچورمیه‌لر و حرام لقمه
آکا غدا ایتمیه‌لر تا که طبیعتنده ظلمت و قلبنده کدورت اولمیه و جوان
اولیجق فساده میل قلمیه و اوغلان جنچه حد تمیزه ایرجك آنك حالنه
نظر ایده‌لر اول ایو خصلت طفلده حیادر و اول یرامز خصلت آنده
که حرصکده مثلی گرکدرکه طعام ییمك آدابن آکا تعلیم ایده‌لر و چوق
ییمکلیکی آکا ذم ایده‌لر و رنگین و فاخر و حرام لباسلردن منع ایده‌لر و
بونلری مذمت ایده‌لر و چونکه حد تعلیمه ایرشه تعلیم قرآن ایچون بر
استاد طلب ایده‌لر که صلاح و تقوی ایله موصوف اوله و علم
مخارجندن استاد اوله و قرآندن صکره احادیث و مواعظ و حکایات

مشایخ واخیار صلحا ایله مشغول قلورلر تا محبت اهل صلاح انلرك باطننده
بیته وغزللر که انده عشق مجازی وزلف وخال ذکر اوله انی دن
منع ایدرلر وتعلیم کونلرینده هر کونده بر ساعت اوغلانه رخصت ویر
مامیش اکا مکتب اوکلیه وطبعی اعتدال اوزره قاله وقوة ذکاسی باطل
اولمیه وسوکمکدن وفحش سویلکدن ولعنتدن وچوق سویلکدن و
تکبر ایتمکدن وچوق کولمکدن منع ایدرلر واولولر خدمتنده اوتورمق
وطورمق ویورمك ادبیله تنبیه وتاکید ایدرلر ویدی یاشنده
نماز وطهارت ترك ایتمکیچون مسامحه ایتمزلر وحدود واحکام
شرع تعلیم ایدرلر ایچون حد بلوغه ایرشه اکا تنبیه ایدرلر که
طعام دوادر غیری دوالر کبی شویله که هر دوانی کرد ایچون
استعمال اولنور طعام دخی اجلی کیدردی ایچون استعمال اولنمق کرك و
دوانی اونکیچون بر تمثیلدر که مرکب بدندن اجلی ضعفنی کیدره کر
تا روح قوت مرکب بدن ایله حق تعالینك طاعتی یوکنی چکه وصید
معرفت ومحبت حق ایده بیله وتخم سعادت ابدیه یی مزرعه
دنیاده اکه بیله ودنیا بر کوپری ودر قیامت صحراسی باشنده

قونمش وبنا اولدر که اکا هیچ قدر وصل وبقا یوقدر وجمله نعمت و
دولتی بر اولان تماشاکیدر که تعلكلری سبیل فنا اولدی وبو جمله بادی
اجل ایله ناخیر وفانی اولسه کرکدر وا اجل ادمی هر ساعتده ممکندر
وعاقل اولدر که اخرت توشه سین فالدره وفانی نخمین تخم دولت
باقی ایده چون اوغلان چوجغی بو تربیت ایله تربیت ایده لر چون حد بلوغه
ایرشه انك اثرلرینك برکاتی انك ظاهرندن وباطنندن ظهور
ایدر واهل خیر واهل صلاحدن غیری ایله انس طوتمز واهل شر و
فساد اولك صحبتلرندن نفرت ایدر واکر نشو ونماسی بونك خلافی
اوزره اوله اوغلانلق زماننده اهل غفلت وجهالت ایله انس طوتوب
وفکر ایتمکدن اوصافك ومنع ارکانك احوالك اضدادی ایله متصف
اولدی وبلوغه ایرشنجه تنبل حسدك بیكانه اولور ووعظ ونصیحت
انك کوکلنه کار ایتمز وجمله همتی فسق وفجور ومعاصی وشرور
اولور وشقاوت ابدیه یه کرفتار اولور وانك کناهی اتاسنك
واناسنك دیوانینه راجع اولور حکایت سهل بن عبدالله تستری
قدس سره دیمش اوچ یاشنده ایدم وبن طایم محمد بن سوار ایدی

كيجه لر عبادت ايدردي بن قالقردم كه كوردم اول نيلي بڭا ديدي اي
سهل اول الله كه سني ياراتدي اني ذكر قيل بن ديدم نيجه ذكر ايدەيم
ديدي هر وقت كه اويقودن اويانه سن اوچ كره كزلوجه ديه سن
الله معي الله ناظري يعني الله بنمله در الله بني كورر سهل ايتدي
بن نيجه كيجه ديدم واڭا خبر ويردم ديدي شمدن كرو هر كيجه ده
يدي كره دي بر قاچ كوندن صكره ديدي شمدن كرو اون بش كره
دي بر قاچ كوندن صكره لذت بنم قلبمده ظاهر اولدي و بنم خاطرم
خلق مصاحبتندن نفرت ايلر اولدي و متصل خلوت استر اولدم تا بني
مكتبه كوندردیلر قورقدم كه اوغلم تحققلي بنم خاطرم پريشان ايده
بابامه ديدم معلمه دي تا هر كون بر ساعت بڭا تعليم ايده آندن بني
آزاد ايده چونكه تعليم آلوردم كيرو دونردم خلوت يرده ذكره مشغول
اولوردم چونكه آلتي ياشنه ايردم قرآني ازبرلدم و كوندز اوروچ
دوتردم چونكه اون ياشنه ايردم بڭا بر مشكل دوشديكه اتامدن
و انامدن استدم كه بني بصره يه كوندره لر جميع علمادن مشكلمي
صوردم جواب شافي بولمدم عبادانه كتدم آنده حمزه بن عبد الله

عباداني يه صوردم جواب ويردي بر مدت آنك صحبتنده قالدم
كوكل آيينه سنه آنك سوزيله جلا ويردم و آداب طريقتي آندن
كسب ايتدردم كندو شهرمه كلدم و هر ييل بر آقچه لق آربه آلوردم
و اوكندردم و تا بر ييله دك اني آزق ادينوردم تا يكرمي ييله دك
بو نوع ايله ياشه ايلتدم محصل كلام بودر كه اوغلان اول نشاء سنك
آيينه در قابل هر صورتدر كه آنك مقابلنده سنك دوتدڭ آنوك
دوتدڭ صورتنك عكسي آنده ظاهر اولور اكر بر عارف كامل ملك
صحبتنده كه تربيت بوله مرحوم اولور كه ولي اوله اولياء الله دن
و اكر بر فاسق و جاهل تربيتن بوله شيطان لعين اولور كه
المرء على دين خليله • فلينظر دائم بو بابده حقوق خدمتكار
و آل الندن اولانلره در. وعن عايشه رضي الله عنها قالت آخر
ما اوصي به رسول الله صلى الله عليه وسلم الصلوة وما ملكت
ايمانكم • عايشه دن روايت اولنور كه ديمش رسول الله صلى الله
عليه وسلم آخر وصيتي بو ايدي كه نمازي قيلك و قوللركزي رعايت
قيلك و قال صلى الله عليه وسلم اتقوا الله وما ملكت ايمانكم

سنی دوستك قرينك اولور
اولعدیه

أَطْعِمُوهُمْ مِمَّا تَأْكُلُونَ وَاكْسُوهُمْ مِمَّا تَكْسُونَ وَلَا تُكَلِّفُوهُمْ مِنَ العمل
مَا لَا يُطِيقُونَ فَمَا أَحْبَبْتُمْ فَأَمْسِكُوا وَمَا كَرِهْتُمْ فَبِيعُوا وَلَا
تُعَذِّبُوا خَلْقَ اللهِ فَإِنَّ اللهَ مَلَّكَكُمْ إِيَّاهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللهُ
لَمَلَّكَهُمْ إِيَّاكُمْ رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش قوللرڭ
اللهدن وانلرڭ حقنده كه قوللركزدن طعام لندرڭ انلري ييدكلركزدن
وكسوه لندرڭ انلري كيدكلركزدن وانلره تكليف اتمڭ عملدن
انلر قادر اولمدقلرينه واستدكلركز دوتڭ واستمدكلركز بيع ايدڭ
وعذاب اتمڭ اللهڭ خلقنه الله سزي مالك قيلدي انلره اكر
الله دلسيدي انلري مالك قيلوردي سزلره وقال لا يدخل الجنة
خب ولا خائن ولا سيء الملكة دخي رسول الله صلى الله عليه
ديدي جنته كيرمز ادم الدايجي دخي خائن دخي قوللرينه يرامزلق
ايديجي وعن ابن عمر رضي الله عنهما قال جاء رجل الى رسول الله
صلى الله عليه وسلم فقال يا رسول الله كم نعفو عن الخادم فصمت
رسول الله صلى الله عليه وسلم ثم قال اعف عنه كل يوم
سبعين مرة ابن عمردن رضي الله عنهما دن روايت اولنوركه

ديمش بر رجل كلدي رسول الله عليه السلام ديدي يا رسول الله
ندكلو عفو ايدەلم خذمتكارجه رسول الله صلى الله عليه وسلم
سكوت ايلدي اندن صكره ديدي هر كون يتمش كره وعن ابي مسعود
الانصاري قال بينا انا اضرب غلاما لي فسمعت صوتا
من خلفي يا ابا مسعود فالتفت فاذا رسول الله صلى الله عليه وسلم
فالقيت السوط فقال والله الله اقدر عليك منك على
هذا فقلت يا رسول الله هو حر لوجه الله فقال لو لم تفعل
لسفعت وجهك النار ابو مسعود انصاريدن روايت اولنور
كه ديمش بر زمانده بن ضرب ايدردم كندو قولمي بر اواز اشتدم
اردمدن كه يا ابا مسعود ديو نظر ايتدم رسول الله صلى الله عليه وسلم
ايمش ديدي والله الله قادر در كندي سنڭ اوزرڭا سنڭ بونڭ
اوزرينه اولدندن بن ديدم يا رسول الله ازاد اولسون الله ايچون
ديدي اكر ايتميدڭ قوردي سنڭ يوزوڭي نار حكايت
ابو الدردا رضي الله عنه بر جاريه يه مالك ايدي كه انڭ خذمتني
ايدردي بركون اكا ديمش بر نيل ارلشدركه بن سكا زهر ويرمشدم

آنی ازمدی ابو الدردا دیدی بکا بیچون زهر ویردک جاریه دیدی
دیلدم که قوللق ذلتندن خلاص اولم ابو الدردا دیدی هر نه یه
استرسک کیت بن سنی الله رضاسیچون آزاد ایلدم **حکایت**
عون بن عبد الله قدس سره بر قولی واریدی بدخلق ایدیکه آدمیسنی تحقیر
ایدردی و هر گاه عون بن عبد الله آکا غضب ایتمک اولسه دیر ایدی
بو قول افندیسنه بکزر افندیسنه عاصی اولمغله چون آکا طعن ایدرلردی
بیچون بو قولی صاتمزسن دیر ایدی بن قولک بدخولغی ایله نفسمک
باشنی دوکمک استرن و الحاصل هر کیمکه انک بر قولی یا بر جاریه سی
اوله قیامتده انک حقوقندن سؤال اولنسه گرک و خدمتکارک
افندیسی اوستنده یدی حقی واردر **اول** اولدرکه یمکده و کیمکده عدل
ایده **ایکنجی** اولدرکه طاقتندن زیاده ایش بیورمیه **اوچنجی**
اولدرکه احکام شرعدن انک اوزرینه واجب اولانی آکا تعلیم ایده
دردنجی اولدرکه کوندز خدمتنی ادا ایتدکدنصکره کیجه آکا ایش
بیورمیه **بشنجی** اولدرکه آکا حقارتله نظر ایتمیه **التنجی** اولدرکه
اداء فرض ایتدکی وقتده آکا خدمت بیورمیه تاکه فرضی قضایه

قالمیه **یدنجی** اولدرکه هر خطاسیکه انک نقصان دیننی اولمیه عفو ایده
قسم خامس بو بابده حقوق مصاحبتدن و اخوتده شرایط
صداقتدندر قال الله تعالی وَاَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ اِخْوَانًا
وعن ابی هریرة قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان حول
العرش منابر من نور علیها قوم من نور لباسهم نور و وجوههم
نور لیسوا بانبیاء ولا شهداء یغبطهم النبیون و الشهداء
فقالوا یا رسول الله صف لنا قال هم المتحابون فی الله والمتجالسون
فی الله والمتزاورون فی الله ابو هریره دن رضی الله عنه روایت اولنور
که رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمشدرکه تحقیقا عرشک اطرافنده
منبرلر واردر نوردن انک اوزرنده بر قوم واردر نوردن لباسلری
و یوزلری نور و بونلر پیغامبرلر دکللردر و شهیدلر دکللردر انلره
کونوا ایدر پیغامبرلر و شهیدلر دیدیلر یا رسول الله وصف قیل بزه
دیدی بونلر انلردرکه بر برینه محبت ایدیشه لر الله ایچون و بر برینه
اوتورالر الله ایچون و بر برینه زیارت ایدەلر الله ایچون وقال صلی الله علیه
من اراد الله به خیرا رزقه خلیلا صالحا ان نسی ذکره و ان ذکر اعانه

رسول الله صلى الله عليه وسلم ديدي شول كمسنه كه اكا حق تعالى خير
دليه اكا بر صالح دوست ويرر كه اوكا يقين ايله او نسه اكلدرر واكر
معاونت قيلور وفي الاخبار ان الله تعالى اوحي الى داود
عليه السلام فقال يا داود ما لي اراك منتبذا وحدانا قال
الهي قليت الخلق من اجلك فقال يا داود كن يقظانا وارتد
لنفسك اخوانا فكل خدن لا يوافقك على مسرتي فلا تصحبه
فانه لك عدو يقسي قلبك ويباعدك مني اخبارده وارد
اولمشدر كه تحقيقا حق تعالى وحي ايلدي داوده عليه السلام
ديدي يا داود نيچون تنها بن سني كوررم تنها وغمناك ديدي الهي
خلقي دشمان دتدم سنوكيچون ديدي يا داود اويانق اولدجي كسب قل
كندو نفسك ايچون قرنداشلر هر همسركه سكا موافقت ايتميه بنم
رضام اوزره انوكله مصاحبت قلمه تحقيقا اول سنوك دشمانكدر
قلبكه قساوت ويرر وسني اراق ايدر بندن واوحى الله تعالى
الى عيسى عليه السلام يا عيسى لو انك عبدتني عبادة اهل السماء
والارض ولم يكن فيه حب في الله وبغض في الله ما اغنى

ذلك شيئا وحي ايلدي حق تعالى عيسى يه يا عيسى اكر سن
بكا عبادت ايدرسن اهل سموات واهل ارض عبادتي كبي وانده
اولميه حب في الله وبغض في الله سكا فايده ويرمز بو بر نسنه
وقال علي بن ابي طالب كرم الله وجهه عليكم بالاخوان
فانهم عدة في الدنيا والاخرة الا تسمع الى قول اهل
النار فما لنا من شافعين ولا صديق حميم علي رضي الله عنه
ديمش سزك اوزركزه لازم اولسون قرنداشلركه سزك
يراغكز ويارديمجيكزدر دنياده وآخرتده اشتمزميسز اهل نارك
قولني كه حق تعالى حكايت ايلر بو قدر بزم شفاعتجيلرمز
دخي شفقت ايدر دوستمز حكايت هارون رشيد خليفه قتدن
اول صلحا وارباب قلوب ايله صحبت ايدردي واهل دنيا يي منت
ايدردي وسفيان ثوري ايله عقد مواخات باغلمش ايدي چونكه
خليفه زماني موسى بن محمد الهادي وفاتنده هارون رشيدي
خليفه نصب ايتديلر جميع علما ومشايخ غراي مبارك باده كلديلر
سفيان ثوري كلمدي بر كون هارون اكا مكتوب يازدي مضموني

بو ایدیکه قرنداشم سفیانه معلوم اولسون کم بزوم هرکز ملکه
وخلافته رغبتمز یوق ایدی اما حق تعالی بزوم سعیمزسز واختیارمزسز
ولایت اهل اسلامی بزه تفویض قلدی وبز دیلرزکه بونک حقوقنک
اداسنه ایده وز وبونلک حقوقنک اداسی علماء دین معاونتنسز اولمز
امدی کوکلدی ای برادر حق برادرلق حقنی رعایت ایدوب بو خیر
ایشده بزه مدد ایده سن چون سفیان مکتوبنی کوردی اکا جواب
یازدیکه بن قرنداشلق عقدنی سنوکله اول شرطله باغلمش ایدک
که هوای کندوکه معبود ایتمیه سن وجیفهٔ دنیانی کندو قلبک
قبلیه سن وخدمت شیطانی طاعت رحمنی اوزره اختیار ایتمیه سن
چونکه بو شرایطی ضایع ایتدک بزدخی قرنداشلغی قطع ایتدک و
دنیاده وآخرتده سندن بیزار اولدق کرکدرکیم بوندن
صکره بزی انکمیه سن هارون بو مکتوبی اوقیوب اغلدی وچون
کیجه اولدی اسکی قفتان کیدی سفیانک قپوسنه واردی واوتوردی
تا صباح نمازینک وقتی اولوب سفیان اوندن چقدی هارون
قالقوب سلام ویروب سفیان ردّ سلام ایدوب اندن یوزن

بونده معلوم اولدیکه اخرت اسبابنه علما ایله وانلره محبت ضروریدر

دوندردی ودیدی بن سندن بیزارم هارون اغلدی ودیدی
سکا بندن بیزار اولمق اساندر زیراکه سکا دنیا ضروری دکلدر
لکن بکا سندن بیزارلق ممکن دکلدر زیراکه بکا اخرت ضروریدر
حکایت ملک صالح که شام پادشاهلرینک صلحاسندن ایدی
کیجه لرده بر خدمتکار بله طشره چقردی ومسجدلرده ومقبرلرده
ومزارلرده دولاشوب هر کسنک احوالنی تفحص قلوردی بر قیش کیجه [سی]
بر مسجده واردی وبر درویش کوردی که چپلاق تلقدن دیترردی
ودیر ایدی الهی اکر قیامتده بو غافل پادشاهلرکه سنک
نعمتلرکی سرمایهٔ حظوظ نفس وهوا قلمشلردر وفانی دنیالق تخم
تجبر وتکبر ایتمشلردر وضعیفلرک احوالنده غافل اولمشلردر
بونلره جنته یول ویرورسک سنک عزتک وجلالک حقیچون بن
ایاغمی جنته باصمزم ملک صالح قفتانینی چقاروب بر بدره [التون]
درویشک اوکنه قویوب واغلیوب دیدی بن اشتمشم در رسول [الله صلی الله علیه وسلم]
دیمشکه جنت پادشاهلری انلردرکه دنیاده رزقلری ولبا[سلری]
اولمیه وانلر حقدن راضی اولالر وبکوه بزوم پادشاهلغمز

نوبتی دخی بن صلح قپوسنه کلدم یارن که سزك پادشاهلغکوز
نوبتی اولا خصومت قپوسنی برمم اوزریمزه اچمیه سز وحمایتکز
هماسنك سایه سن بزوم حالمزده دریغ اتمیه سز وفیض فضل
شفاعتی بزدن دریغ اتمیه سز ای عزیز چون شرف ودولت
اخوتی ومصاحبتی بلدکسه بلکل که هرکسه که سکا قرنداشم
دیرسه تمام اعتماد اتمه سن دیو ادبی قرنداشلغنه هرکسه لایق
دکلدر وخلعت حب الله هر مصاحبك قامتنه راست دکلدر
المتحابون فی ظل هماسنك سایه سی سرلرنی محقق ومتورع
کوزنده غیری کورمز وعنقای هوا صلت معنوی هر فاسق
وجاهلك جیفه مکدرنه قونمز بو سببدن اکابر دین دیمشلردر
عاقله کرکدر که بش کسه ایله مصاحبت اتمیه بری احمق
وجاهل ایکنجی بدخوی ومتکبر اوچنجی فاسق مصر دردنجی اهل
بدعت معاند بشنجی حریص بخیل بلکل که جاهل واحمق اورتسنده
فرق بودر که جاهل بلمزه دیرلر احمق عکس مقصودی مقصود تصور
ایدنه دیرلر پس هرکمکه احمق ایله مصاحبت ایدن هرکونه حقده

اراق اولور بو سببدن شیخ حسن بصری قدس سره دیمش مقاطعة
الاحمق قربان الی الله یعنی احمقدن کسلمك حقه
اولشمقدر وسفیان ثوری رحمه الله دیمش النظر الی وجه
الاحمق خطیئة یعنی احمق یوزینه باقمق کناهدر
اما بدخوی باب سابقده ذکر اولنمشدر که حقیقت خلق
حسن حسن سیرتدر وبدخوی اولکمسه دیرلر که صفات
ذمیمه اکا غالب اوله وبو خلقلرن کمسه هر وقت که دلیه امورندن
بر امری تدبیر ایلیه چون صفات ذمیمه دن بر صفت غلبه ایده
اول صفتك اثری انك عقلنك تدبیری کوزنی قرکو ایلر ومقصود دن
محروم قالور واما مصاحبت فاسق مصر اعتماده لایق دکلدر
وآخر نسو ایلغه چکر زیراکه هرکسه حقدن قورقمز مخالفته
اصرار قلمز ابدی شول کمسه که حقدن قورقمیه دین ودنیاده
مصاحبته یرامز اما مصاحبت اهل بدعتده خطر سرایت
بدعت واردر که یحشر المرء علی دین خلیله وصاحب شرع
امرا تمشدر مؤمنه که اهل بدعته اهانت ایده ایلیه مؤمنه

بنجه لایق اولدر که انک مصاحبتنی اختیار ایده جعفر صادق
رضی الله عنه دیمشکه بش کسنه ایله مصاحبت ایتمک اول
یلنجی ایله مصاحبت ایتمکه یلنجی سراب کبیدر بر نسنه
کوسترور سنی انوکله آلدر اما حقیقتده یوقدر ایکنجی احمق ایله
مصاحبت ایتمکه احمق هر بار که سکا خیر ایدیم دیسه حما
ضرر ایلر اوچنجی بخیل ایله مصاحبت ایتمک اکر بنجه سلکلی اغله
مصاحبت ایتسک احتیاج حالنده سندن یوز چویرر دردنجی
یورکسز ووهام ایله مصاحبت ایتمکه بر حادثه واقع اولسه
کندو خلاصی ایچون سنی دشمانه ویرر بشنجی فاسقله مصاحبت
ایتمکه دنیا نتنه قصورندن حقی نان ونمکی بلمز سنی بر لقمیه
صاتر عبدالله بن مأمون که بدنجی خلیفه ایدی بنی عباسدن
اول دیمشکه خلق اوچ قسم اوزره در قسم اول غدا مثابه سنده
بونلرک مصاحبتی غایتده مهمدر وانلر ارباب قلوبدرکه
آنلرک وجود شریفی مجموعه علم وتقوی در وغافللرک اولو
کوکلی آنلرک نصیحتی صوییله حیات بولور قسم ثانی دوا مثابه

حال مرضده بونلره احتیاج دوشر بونلر عقلا امراسیدر صلحادر
مصالح دنیادن بعض مهماتی بونلرله دفع اولور قسم ثالث
مرض مثابه سنده در که هرکز بونلرکمن اما کاه کاه
مبتلا اولنور ایچون عقد اخوت وصحبت دینیه شرفی واسطه
مؤمنلر اورتسنده وانلرک حقوقنک معرفتی اهل وفانک طریقیدر
واول حقوقک اداسنه قیام اهل صفانک خصلتیدر واول
حقوق دراجی یدیدر حق اول مالده در حق تعالی بیوردرق
یؤثرون علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة حضرت
حق مدح ایلدی شول کیمسه لری که ایثار واختیار ایدر لر غیر لرینی
کندو نفسلرینه اوزره. اکرچه کندولرک حاجتی اوله ورسول الله
صلی الله علیه وسلم مثل الاخوین مثل الیدین یغسل احدهما
الاخری یعنی ایکی قرنداشلر ایکی ال کبیدر بریسی برینی یوز
حکایت خیثمه رحمة الله که اکابر تابعیندن ایدی وغایت
سخی ایدی بر ییل بصره ده قحط اولدی ایتمش بیک درهم دینی
ایدندی ومسکنلره صدقه ویردی ومسروق ایله اخوت قرنداشی

ایدی

مسروق دخی وافر دین ایدنمشدی خیثمه کندو دینی ادا ایتمزدن
اوّل مسروق بلمزسزن انک دینینی ادا ایلدی و مسروق دخی
کندو دینی ادا ایتمزدن اوّل خیثمه بلمزسزن انک دینینی ادا
ایلدی **حکایت** برکسه ابو هریره یه کلدی دیدی دیلرم که
سنوکله قرنداشلق ایدم ابو هریره دیدی بیلورمیسن برادرلق
حقی ندر دیدی سویله دیدی قرنداشلق حقی اولدر که بنوم تصرفم
سنوک مالکده سنوک تصرفکدن زیاده اوله و حکماء عرب مثلا
دیمشلردر **مقادیر الشفقة موازین المحبة** یعنی بذل ایتمک
محب کندو مالینی رضای محبوبه میزان محبتدر دنیا حق تعالی
مال دنیایی محبوب خلق قلدی آدمی بوقدر علوقی ایله دعوی
محبت فی الله ایدیجک اکا نشان صدق اولدر که محبوب فانی
محبوب باقی یولنه فدا ایده **حق ثانی** معاونت کندو نفسی ایله
کوکلی یوزله و همت قبول ایله و علی رضی الله عنه دیمش **احبّ**
القلوب الی الله ارقها علی الاخوان یعنی کوکللرک سوکلوسی
الله که شفقتلوسیدر اولادن قرنداشلرینه و حسن بصری دیمش

اخواننا احبّ الینا من اهلنا واولادنا لانّ اولادنا
یذکروننا الدنیا واخواننا یذکروننا الآخرة یعنی
قرنداشلرمز سوکلودر بزه اهلمزدن و اولادمزدن زیرا اولادمز
بزه دنیا اکدرردر قرنداشلرمز بزه آخرتی اکدررلر و تابعین
زمانینه اکابردن بعضی قرنداشنک وفاتندن صکره قرنداشنک
قرق ییل قپوسنه اوغرادی اهلنک و عیالینک مصالحنی کوریر دی
حق ثالث دل ایله در و اول اولدر که غیبتده و حضورده
قرنداشنک عیبنی سویلمیه و انک اسرارینی افشا ایلمیه و خلقک
انک حقنده سویلدوکی نامرضی لفظلری اکا سویلمیه و انک ایلو کلمه
خلقه سویلمیه **حکایت عیسی علیه السلام** حواریونه دیمش
سیزک بر قرنداشکز اویومش اولسه و ییل انوک اتکنی اچمش کشف
عورت واقع اولسه نیلرسکز انلر دیمشلر که اورتردک
اویاندرردق عیسی علیه السلام دیمش یوق بلکه کشف
عورت ایدرسکز دیدیلر سبحان الله بو نیجه اولور دیدی سزدن
بریکز بر قرنداشنک عیبنی کورسه اشکاره ایدر بو اندن اقبحدر

حق رابع نصرت وحفظدر علامت صحت محبت دینی اولدیغی
مؤمن کرکدرکه قرنداشنک احوالنی تفحص ایدوب غیبت ایدنلری
منع ایلیوب مخالفتده تقصیر ایتمیوب وسکوت وتحملی بونک کبی محلده
روا کورمیه بونک مثالی بودرکه برکمسه‌کو بیدن قرنداشنک غیبتنی
ایشدوب دینمسه اول قرنداشی کلبلر اورتسنده کورسه که آکا
کلوب اوشوب دریسنی واتنی پرتسلر آکا دیمق کبیدر وشکسز بو
عرض پرتمق ویوز صوین دوکمک نفسه دشوار کلور دری وات
پرتمقدن بوندندر حق تعالی غیبتی اکل لحم میته تشبیه ایلدوکی
ایحب احدکم ان یاکل لحم اخیه میتا فکرهتموه یعنی سورمی
سزده بریکز قرنداشنک اتنی اکل ایتمه میت اولدوغی حالده حق
خامس تعلیم ونصیحتدر مؤمن اوزرینه واجبدر قرنداشنه
امور دینی تعلیم ایده وآکا نصیحت ایلیوب خیره ارشاد ایده وانی
عیوب نفسانیه‌سنه مطلع قله واقوال شنیعه‌دن وافعال قبیحه‌دن
منع ایده ونصیحتده تلطف رعایت ایده وخلق اورتسنده
تشهیر ایتمکدن اجتناب ایده عمر رضی الله عنه دیر ایمش الله رحمت

ایلسون اول کمسه‌یه که بکا عیبم ارمغان کتوره ایمدی هر مؤمن که
قرنداشندن عیب کوره که دینه متعلق اولا وانی مطلع قلیه خیانت
ایتمش اولورلر ویوم قیامتده انوکله مؤاخذ اولورلر حق سادس عفودر
خطالرندن ومعنی ایکیدن خالی دکلدر یا تقصیر سببی ایله‌در
حقوق اخوتده یا تساهل واسطه‌سی ایله‌در امور دینده قسم اولدن
بهر حال عفو اولیدر اما قسم ثانیده اکابر اصحاب وتابعین اختلاف
ایتمشلر ابوذر غفاری دیمش اذا انقلب اخوك عما كان عليه
فابغضه من حيث احببته یعنی تحول دونسه قرنداشک اولدوغی
حالدن بعض قل آکا شول حیثیتدن که محبت ایدردک یعنی محبتک لله
اولدیغی کبی بغضک دخی لله اولسون عمر وعلی وابو الدردا واکثر
اکابر امت بونک اختلافنده اختیار ایتمشلر ابراهیم نخعی دیمش
لا تهجر اخاك غدا لذنب فانه يرتكبه اليوم ويتركه غدا
یعنی ترک ایتمه قرنداشی کناه قتنده زیرا کناهه بکون
ارتکاب ایلدیسه یارین ترک ایدر وحق تعالی تنبیه ایچون رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم حضرتنه خطاب ایلدی فان عصوك فقل

انى برئ مما تعملون يعنى لكن عاصى اولورسه سكا دكل بن
بیزارم سزك عملكزدن شمدیكى بیزارم سزدن دیمدى بوندن دكد
آكلنديكه دن صوڭره بر كيمه فلاندن قرنداشك معاصى يه مشغول
اولدى سن انى دشمن دوتميسن ديدى فعلنى دشمن دوترن
اما اولك كما كان دوستمدر بو طريق الطف واتقه در ابو ذر
طريقندن زيرا لطف ورفق ايله وشفقت ونصيحت برله اكا خجالت
كلوب توبه ايدر اما قطع محبت ايديجك معصيت اوزره مصر اولور
دخى بو كيمسه عقد اخوت ايديجك دنيوى فقرنده معاونت لازمدر
اخروى فقرنده معاونت بالطريق الاولى دربس عصيانى حالنده
ترك ايتمويب آنده خلاصنه سعى ايتمك كركدر حق سابع وقادر
حقوق اخوته دعاء خيرايله حيوتنده ووفاتندن صكره احسان
اهلنه واولادنه وشرط اخوت اولدركه هر دعاكه كندو نفسى ايچون
ايدر قرنداشنى اول دعاده شريك ايده وانك وفاتندن صكره
انك ايچون دعاء خيرى تخصيص ايده رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديمش اذا دعا الرجل لاخيه فى ظهر الغيب قال الملك ولك مثل

ذلك يعنى كيمسه بر كيمسه دعا ايلسه قرنداشى ايچون غايبانه ملك
دير سكا اولسون آنوك مثلى ومحمد يوسف الاصفهانى ديرايمش
برادر صالح قنده واهل واولاد قنده زيرا اهل واولاد مالكى تقسيم ايدر
انوكله تنعم ايدرلر اما برادر صالح كيجه وكوندز دعاء خير ايدوب روحكى
راحت ايدر بلكه اهل واولادكه دخى كندو كمالندن بذل ايدر حكايت
سفيان بن عيينه رحمه الله باباسنك متروكاتندن الكى بيك فلورى
ميراث آلدى جملهسنى دينى قرنداشلرنه واخرت دوستلرينه صرف
وخرج ايلدى اكا ديدلر نيچون عيالك ايچون نسنه قومدك ديدى
بن دوستلرم ايچون جنت استرن حقيقى دنيانى آنلردن دريغ مى
ايلرن امدى عيالمى الله تعالى يه اصمرلرن خبرده وارداولمشدر كه
عيسى عليه السلام ديمش تحببوا الى الله ببغض اهل المعاصى
وتقربوا الى الله بالتباعد منهم والتمسوا رضاء الله بسخطهم
قالوا يا روح الله فمن نجالس قال جالسوا من يذكركم الله
رؤيته ويزيد فى عملكم كلامه ويرغبكم فى
الآخرة عمله يعنى سوزلرى كندوكزى حق تعالى يه بغض

سببی ایله اهل معاصی یه ویقینلق قیلمق حضرت حقه ایراق
اولمغله اهل معاصیدن وطلب ایدك الله رضاسی انلرك غضبی ایله
دیمیشلر یا روح الله کیمك ایله اوتورالوم دیدی اوتورك شول کمسنه ایله
سزه الله اکدوره انی کورمك وزیاده ایده عملکزی انك کلامی
ورغبت ویره سزه آخرته آنك عملی ای عزیز بیلمك که اهل
حقیقت قاتنده محبت حقیقی اولدرکه مقرون اوله نصیحته وتقوایه
وهر محبت که تقوی اولمیه آخر اوله عداوته واردرکه الاخلاء
یومئذ بعضهم لبعض عدو الا المتقین وحاصل مصاحبت
اشرار ومجالست فجار قیامتده زیاده پشدردرکه یا لیت
بینی وبینك بعد المشرقین نولیدی بنوملکه سنوك اوده تکلكه
مغربله مشرق ایراقلغی اولایدی ومحشرده حسرت وندامت اولورکه
یا لیتنی لم اتخذ فلانا خلیلا ونشان صدق محبت اهل الله اولدرکه
مصاحبت نصیحت حلیه سی ایله محلی اوله وشرط اولدرکه سعادت
ابدیه یه ارشادی کندو اوزرینه واجب بیله واسباب نجات اعلی
اهمالینی دعا کورمیه چونکه نوع انسانه اکتساب مطالبده و

واجتناب ماربده واستیفاء لذائذه واستیفاء خیراتده
مصاحبت ضروریدر خصوصا حاکم وپادشاهه که امور مملکت
وولایت نواب وحجاب معاونتیله اولور وعمال وکتاب
مظاهر تنفیذ وجود بولور پس حاکم وپادشاهه واجبدرکه تدبیر
امور معاشده واستصلاح احوال معادده شول کمسنه لری
اختیار ایده که ظاهرلری افعال ناممدوحه عیبندن
وباطنلری اعمال نامقبول کدورتندن مبرا اوله تاکه
اکثر احوالده اهوالدن امین اوله ویقین بیله که جهال
مصاحبتندن واهل فسق وضلال مجالستندن قواعد امور
دین مختل ومراسم ملك وسلطنت مهمل اولور واشرار
مخالطه سی شوملغی ایله اصول دین ودنیا خلل بولور

باب خامس که احکام ریاست وسلطنتده در وخوف
رعایا وشرایط حکومتده در وآنك خطرنده ووجوب عدل واحسان
حق تعالی بیورد ان الله یأمر بالعدل والاحسان وایتاء ذی
القربی وینهی عن الفحشاء والمنکر والبغی یعظکم

لعلكم تذكرون بو آيتك مضمون خطابي اولدركه حق تعالى
قوللرني ظلم يولندن عدل واحسان طريقنه دعوت ايدر وقبايح
احواللرندن وفضايح افعاللرندن منع ايدر خصوصا ملوك وحكام
كه بونلر بو عباداته مخصوصلردر واول حقوقي ادا سندن مسؤوللردر
وعن سلمان رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

ما من وال يلي شيئا من امور المسلمين الا اتي به يوم القيمة
ويداه مغلولتان الى عنقه لا يفكهما الا عدله اذ يتوقف
على جسر من النار فينتفض به ذلك الجسر انتفاضا
يزيل به كل عضو عن موضعه ثم يعاد فيحاسب
فان كان محسنا نجا باحسانه وان كان مسيئا
ينخرق به ذلك الجسر فهوى في النار سبعين خريفا

سلمان فارسيدن روايت اولنوركه رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديمشدركه هيچ بر حاكم يوقدركه مسلمانلرك امورندن بر نسنه يه
حاكم اوله الا اول حاكم كوررگز يوم قيامتده شول حالده كه اكي
اللري بوينينه باغلنمش هيچ نسنه انى اچمز مگر عدل

واول طوردجهنمدن بر كوپري اوستنده سلكر انى اول كوپري
بر سلكمك ايله كه هر عضوي يرندن زايل اولور اندن صكره گرو
يرينه گتورلر اندن حساب اولنور اگر محسن ايسه خلاص اولور
احساني ايله واگر برامز ايسه يارلور انوكله اول كوپري ودوشر
اولكسه جهنمه تا كه يتمش ييلده دبينه ارشور وعن ابي سعيد
الخدري رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

ايما راع لم يرحم رعيته حرم الله عليه الجنة | ابو سعيد
خدريدن روايت اولنوركه رسول الله عليه وسلم ديمشدر
هر قنغي حاكم كه رعيتنه رحمت اتميه حق تعالى اكا جنتي
حرام ايدر وعن ابن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم *من ولي امرا من امور المسلمين ثم اغلق*
بابه دون الضعيف وذوي الحاجة اغلق الله دونه
باب رحمته عند حاجته وفقره | ابن عمر رضي الله عنهما
روايت اولنوركه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمشدر شول
كمسنه كه حاكم قلنه بر امره مسلمانلر امورندن اندن صكره اول

كمسه قپوسن بركره ضعيف واهل حاجت اولانلر اوكنه حوائجلرى
بركيدر رحمتى قپوسن آنك اوكنه احتياجى وضرورتى وقتنده
وعن عبدالله بن المغفل قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
ما بات راع غاشا لرعيته ليلة حتى يصبح الا حرم الله
عليه الجنة عبدالله بن مغفلدن روايت اولنوركه رسول الله
صلى الله عليه وسلم ديمشدر باعتز هيچ بر حاكم رعيتنه برامزلق
ديلبجى اولدوغى حالده بر كيجه تا صباح وقتنه داخل اولور الا
حرام ايدر رسول الله صلى الله عليه وسلم ان اهون الخلق على الله
من ولى من امر المسلمين شيئا ولم يعدل فيهم ابو موساى
اشعريدن روايت اولنوركه رسول الله عليه السلام ديمشدر
تحقيقا خلقك زياده حقيرى الله قتنده شول كمسه دركه
حاكم اوله مسلمانلره اشنده بر نسنه يه عدل ايتميه انلره وعن
امير المؤمنين على رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه
ان لى على قريش حقا ولهم على الناس حق ما استرحموا واستحكموا
فعدلوا وائتمنوا فادّوا فمن لم يفعل ذلك فعليه لعنة الله

والملائكة والناس اجمعين لا يقبل الله منه صرفا ولا عدلا
امير المؤمنين على رضى الله عنه دن روايت اولنوركه رسول الله
صلى الله عليه وسلم تحقيقا بنم حقم واردر قريش اوستنده وانلرك
حقى واردر ناس اوستنده يعنى حاكم اولنلرك حقى واردر سائر
ناس اوستنده مادام كه ناس انلردن رحمت طلب ايده لر رحمت
ايده لر وحكم طلب ايده لر عدل ايده لر وانلرى امين قيله لر حقلر
مستحقنه ادا ايده لر شول كمسنه كه بويله ايتميه انلرك اوزرينه
اولسون الله لعنتى وملائكه لعنتى وناسك جميعسنك
لعنتى الله قبول ايتمز اندن فرضى ونفلى وعنه رضى الله عنه قال
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اول من يدخل الجنة شهيد
وعبد مملوك احسن عبادة ربه ونصح لسيده ورجل عفيف
متعفف ذو عيال واول من يدخل النار امير مسلط لم يعدل
ذو ثروة من المال لم يعط من المال حقه دخى على رضى الله عنه دن
روايت اولنوركه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمشدر اول
كمسه كه جنته داخل اولور شهيددر وعبد مملوكدركه كوجنه

ایله ربنك عبادتنی وخیر طاعه افندیسنه واول اردنکه بر حقین کار و
اجتناب ایدیجی واهل عیالی اوله واول کمسنه که جهنمه داخل اولور امیردر که
تسلط وغلبه ایدیجی اوله عدل ایتمیه وغنی صاحبی اوله مال جهتندن اما
مالدن حقنی ویرمیه وعن عبد الرحمن ابن سمرة قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
ما استرعی الله عبدا رعیته فلم یحفظها بنصیحة الا حرم الله علیه
الجنة عبد الرحمن بن سمره دن روایت اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم
دیمش الله تعالی بر قولی حاکم قلدی بر رعیته اوزره که اول کمسنه حفظ
ایتمدی اول رعیتی خیر دیلك ایله الا حرام ایلدی حق تعالی اکا
جنتی وعن علی کرم الله وجهه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
یؤتی یوم القیمة بالامام الجائر ولیس معه نصیر ولا عاذر
فیلقی فی جهنم فیدور کما یدور الرحی ثم یرتطم فی قعرها
علی رضی الله عنه دن روایت اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم
دیمش کتورلیور یوم قیامتده سلطان ظالم حال بو که انوکله اولمیه
یاردمجی وعذر ایدیجی ویراغلور جهنمه دونر نیتکه دکرمن دونر نیتکبی
اندن صکره جهنم دیبنه تعلنور وعن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال

رسول الله صلی الله علیه وسلم ویل للامراء لیتمنین اقوام لو ان
ذوائبهم کانت معلقة فی الثریا یتذبذبون بین السماء والارض
وانهم لم یلوا عملا ابو هریره دن رضی الله عنه روایت اولنور که
رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش وای بکلره تمنی ایدرلر بر نیجه قوملر
بونلردن که باشلری صاچلرندن آصلمش اولالر ایدی اوکلرده دونه لر
ایدی سما ایله ارض اورتسنده یعنی شو جهتله معذب اولالر ایدی
بر عمله قریب اولمیه لر ایدی وعن عمرو بن عوف المزنی عن ابیه
قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان اخوف ما اخاف علی امتی
بعدی من اعمال ثلثة قالوا یا رسول الله وما هن قال زلة
عالم وحکم جائر وهوی متبع عمرو بن عوف المزنی باباسندن
روایت ایلدی که رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش تحقیقا
بن قورقدوغم امتم اوزرینه بندن صکره اوچ عملدندر دیدیلر
یا رسول الله ندر انلر دیدی عالملك کناهی وحاکم ظالم وهوای که
اکا تابع اولنه عن ابی هریره قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
ان احب الناس الی الله یوم القیامة واقربهم منه مجلسا امام جائر

ابو هریره دن روایت اولنور كه رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمشدر
ناسك سوكلوسی اللهه یوم قیامتده دخی ناسك اقربی اللهه سلطان
عادلدر و دخی ناسك غایت مبغوضی اللهه یوم قیامتده و اشد
اولانی عذاب جهنمدن سلطان ظالمدر ای عزیز بلمك كه اكابر
علما و حكما قاتنده مقرر و محقق در كه نفوس و طبایع نوع انسان
اول خلقتده و بدایت فطرتده خصوصیاتك نتیجه نوع المسی و
استعداداتك اختلافی سببیله فیضان انوار تجلیات الهیه كه
جمالیه و جلالیه در متفاوت واقع اولمشلردر بو سبب ایله خلقك
مطالبی و مقاصدی و اغراضی مختلف اولمشدر و امثالك اقوالده و
افعالده و عقایدده تباینی ظاهر اولمشدر و صفات ردیه و اخلاق
خبیثه ظلم و بغی و حقد و حسد و بخل ادمینك جبلتنده مركوز اولمشدر
پس كمال حكمت ذات متعالیه كه اقتضا ایلدیكه خلق اوزرینه
بر حاكم عادل و مصلح كامل اولا كه اعمال عمال اولاد ادمی و
احكام اشغال اهل عالمی نهج صواب و تقویت فصل خطاب اوزره محفوظ
و مسلوك دوته دخی تنفیذ احكام شرعده سعی كوستره و قواعد

حدود اسلامی حفظ ایله خاص و عام اوزرینه عدل صاقلیه و زجر
سیاست و منع حكم ایله قویلرك تعدیسی الن مظلوم ضعیفلردن
قصه ایلیه تا نظام عام حتی بر قرار قاله و خلل ظلم و بدعت حدود
شرع قودیسنه یول بولمیه و طبیعت بهایم و انعام خاص و عام
اوزرینه ظاهر اولمیه و اولكیسه كه سلطنت قبول ایلدی ادم
علیه السلام ایدی خبرده كلمشدر كه ادم علیه السلام حیوتنده
اولادی فرق بیكه ارمشیدی و اول حق تعالینك امری بونلره
ارشد ایدر ایدی و بونلرك معاشینك قانونی ضبط ایلردی و
عدلی بونلرك اوزرینه حفظ ایلردی و طعام دونیجه یمزدی
و دكلمشی فقتادن كیمز و كولمز ایدی و ضرورتسز سوز سویلمزدی
و غایت ضعفنده كموكلری ترد بادن قدمه لری كبی ایدی و اكثر
اوقات مراقب اولوردی و اولادیده كوچكلری یانینه كلورلر بوكرینه
باصوب اموزینه چقرلردی و باشنه اوتورلردی و اول بر طرفندن
اینرلردی و اول باشنی قالدرمز و سوز سویلمزدی اولادندن
بعضی اكا دیدیلر كه نچون بونلری منع ایلمزسن انلره دیدی

ای اوغللر بن کوردم که سز کورمدکز بن بر حرکت سببی ایله مناصب نعیم
جنانندن مهالك دار هوانه انلدم قوردقن بر حرکت دخی ایدرسم
اسفل سافلین دیبنه اولم چون آدم علیه السلام ایکی منصبه جامع ایدی
بری نبوت بری منصب سلطنت و تصرف نفس و هوا ایله منصب نبوته
یول بولمدی لاجرم بو منصبك حقیقتی هرگز ظهور ایتمدی الا
اجسام زکیه ده و ابدان ظاهره ده انبیادن صلوات الله علیهم
اجمعین اما منصب سلطنت چون تصرف نفس و هوانك متعلقی ایدی
و بو ایکی صفت ذمیمه ایچون بو منصبدن حظ وافر وار در بو سبب ایله
بو منصب اکثر زمانده مظاهر ملکده ده و ابدان مدنسه ده ظاهر
اولور جبابره ده و اشقیادن و آدم علیه السلام زماننده برو سلطنت
انبیادن انلرك الکنده اولمشدر یوسف و موسی و داود و سلیمان و محمد
علیهم السلام کبی و اولیادن انلرکه سلطان اولمشلر خلفاء
راشدین یعنی ابو بکر و عمر و عثمان و علی کبی رضوان الله
علیهم اجمعین و انلر بونك حقوقنی تمام ادا ایتدیلر که انلرك
سیرتی جانی ظالملر و عاصی جاهللر اوزرینه حجت اولمشدر امدی

ظالم و فاجرلره و فاسق و جابرلره تنبیه ایچون بو بابده بر نیچه حکایات
احوال سلطنت انبیادن و آثار خلوص اتقیادن ایراد اولنور تا
تذکره اولا سعادت آخرت طالبلرینه و حجت اولا محاربد شیطان
تابعلرینه **حکایت** موسی علیه السلام فرعونك هلاکندن صکره
سلطنت و نبوتی جمع ایلدی حق تعالی آکا وحی قلدیکه بنی اسرائیل
لشکرین اریحا طرفنه التمه و عمالقه ایله جنك ایده و ولایت
بیت المقدسی انلردن پاك ایده چون لشکر بوقلندی اون ایکی جماعت
ایدی و هر جماعت یوز یکرمی بیك آر ادی خاتونلردن و اوغلانجقلردن
غیری و لشکر نقیبلری دخی اون ایکی ادی هر نقیب یوز یکرمی بیك اره
حاکم ایدی حق تعالی بویوردی **ولقد اخذ الله میثاق بنی اسرائیل**
وبعثنا منهم اثنی عشر نقیبا موسی علیه السلام بر نقیبی
اوتوز التی ییل و بر روایتده اوتوز طقوز ییل بو لشکره حاکم
ادی و بو مدتده انلك نه مرکبی وار ایدی و نه اوی وار ایدی بلکه
بو دکلو مدتده نفقه یه قادر اولمدی بر توسکرك گیردی و ترده
کلوهی وار ایدی و خام دریدن چاروق کیردی و اوچ چتال

النبي

عصاسی واراپدی وبنی اسرائیل انی نوبت ایله طعاملندرردیلردی بری
قوشلق یمکنی بری اخشام یمکنی ویررلردی برکون لاوی جماعتنک
ادی ونوبت طعام برکسنه یه گلمش ایدی واول کسنه طعام گتورمکده
بر ساعت تأخیر ایلدی موسی علیه السلام اجلق غالب اولمشیدی
تضرع ایدوب دیدی الهی بونه مذلتدر که بنی آکا مبتلا ایلدک
بری قوشلق طعامی ویرر وبری اخشام طعامی حق جل وعلا وحی
ایدوب بیوردی که ای عمران اوغلی دولتنک اولدر که بن دوستلرومک
رزقنی بطالتلر النده پراکنده قلوردم تا اول مدبرلر کونلر رزق
یتشدرمک سببی ایله سعادت ابدیه یه ایرشه لر حکایت چون
یوسف علیه السلام عزیز مصر اولدیغی کونلرده کوکسنده ضعفی زیاده
اولدی بوحالده سؤال قلدیلر جواب ویرمدی برکون ابرام ایتدیلر
ودیدیلر اگر بو ضعف کوکسکز مرضی ایچون ایسه اطبا علاجه
مشغول اولسونلر دیدی بو مرضک علاجی موجود دکلدر دیدیلر
نیچه دکلدر دیدی بدی یلدر که عزیز مصر اولدم نفسم آرزو ایتدکی
انی آرزیه ایتکی ایله بوقت ایدم بن آکا دونیجه آرزیه ایتمکنی یوقدم

دیدیلر بو قدر مشقتی نفسکه ایچون ایلدرسن دیدی اجلوه موافقت
ایتمک ایسترن وقورقرن که ملک مصرده برکسنه آچ اولا بن قیامتده
گرفتار اولم که سن ملکه مشغول اولوب محتاج وضعیفلرک
حالنده غافل اولدک دیه لر حکایت دیدیلر سلیمان علیه السلام
مطبخی ایچون طاشدن قزغانلر یوندیلرکه هر برینه اون دوه
طالار ایدی نتاکه قرآن خبر ویرر وجفان کالجواب وقدور
راسیات هر کون بو قزغانلردن بیک قزغانک طعام پیشر ایدی
وخلقه ویررلر ایدی سلیمان علیه السلام صائم اولوردی و
زنبیل دوقیوب کیجه اویلجه زنبیلی صاتوب بهاسی ایله اکی آرپه
چورکی آلوب وبر کلیمی باشنه چکوب مقابر ایچنده گزوب بر مسکین
بولوب اول چورکلری انوکله افطار قلوردی حکایت دیدیلر
سلیمان علیه السلام ایچون کمشدن بر تخته میدان دوکمشلردی
طولی وعرضی بر فرسنک ایدی والتوندن تخت آنک اورتاسنده
قومشلردی وصاغ جانبنه التوندن التی بیک کرسی وصول جانبنه
کمشدن التی بیک کرسی وبرابرنده التی بیک محراب دوزمشلردی

چون سلیمان علیه السلام اول تخت اوستنه اوتوردی اوکرده انبیا
آلتون کرسیلر اوستنده و علما کمش کرسیلر اوستنده و زهاد بنی اسرائیل
اول محرابده اوتوردی و آدمیلر و پریلر و وحوش و طیور ترتیب اوزره
صف باغلرلردی و قوشلر هواده بونلرک اوستنده صف بغلیوب سایه لرن
بونلرک اوزرینه صالرلردی و یل بونلرک جمله سنی اول کشیدن تختنه
ایله قالدروب بیت المقدسدن عجمه ویا یتنه ایلترلردی که بر آیلق یولدر
و کیجه ینه کتوردی نتکیم قرآن خبر ویرر غدوها شهر ورواحها

شهر بر کون سلیمان علیه السلام بر شخصدن اشتدیکه دیر ایدی
حق تعالی سلیمانه ملک عظیم ویرمشدرکه هیچ برکسیه ویرمامشدر
و نه ویرمسه کرکدر سلیمان علیه السلام دیدی ای نادان حضرت
حقه صدق و اخلاص ایله اولان تسبیح که مؤمن کیسنه نک دیوانینه
یازلور بوندن یکدر زیرا بو ملک سلیمان ملکی فانیدر و ثواب
تسبیح باقیدر

حکایت رسول الله صلی الله علیه وسلم ایکی لشکر
نجد جانبنه کوندردی علی رضی الله عنه بر لشکره امیر نصب اولنوب
ویرینه خالد بن ولید امیر نصب اولنوب رسول الله صلی الله علیه وسلم

بیورمشدی اگر ایکی لشکر جمع اولورسه علی جملسنه امیر اوله و اگر
متفرق اولورسه هربری کندو لشکرنه امیر اوله و اول مدتده فاطمه
رضی الله عنها خسته اولوب رسول الله صلی الله علیه وسلم عمران بن
حصینه دیمشکه فاطمه نک مرضنی کورمه واره لم عمران روایت
ایتمشکه رسول الله ایله فاطمه نک قپوسنه واردق رسول الله صلی الله علیه وسلم
الني قپویه اوروب فاطمه کیمدر دیوب رسول الله بابا کلدی دیو جواب
ویروب فاطمه کلک ایچرو کیره دیوب رسول الله عمران ایله کلسونمی
دیوب فاطمه دیدی یا رسول الله اول نیجه کلور که بنم اکنی کلیمم
واردر باشم اورترسم ایاغم اچق قالور ایاغم اورترسم باشم اچق قالور
دیوب رسول الله صلی الله علیه وسلم ردای مرقع اکننده ایدی فاطمه نک
اوکنه اتوب دیدی اول کلیمی ایله بدنکی اورت و بونی باشوکه
چک دیدی پس رسول الله صلی الله علیه وسلم کیردی و اوتوردی
و بن کیردم و اوتوردم فاطمه یی کوردم صارارمش طپراق اوزره
اوتوردق و اونده اول کلیمدن غیری نسنه یوق پس رسول الله صلی الله علیه وسلم
دیدی ای ولدم نیجه سن دیدی یا رسول الله حالم اوزره مه غایت

مشکل ایدی بر مرضدن بر آجلقدن که اوچ گوندر طعام یمکدم رسول الله
صلی الله علیه وسلم آغلدی و بن دخی آغلدم پس رسول الله صلی الله علیه وسلم
دیدی الله حقیچون اوچ گوندر بنم بوغزمه طعام ازمیشدر و بن
حق تعالی قاتنده سندن مکرمم اگر استسم ویروردی و جبرائیل
علیه السلام یریوزینک خزینه لری مفتاحلرین بنم اوکومه گتوردی
دیدی حق تعالی بیوردی که استرسک که بو خزینه لره امر ایدم تا
قنده گیدرسک سنکله بله وار اولا بن تعالی دن دیلدم که رسول
و فقیر اولم دیو ابو هریره دیمش والله ما شبع رسول الله صلی الله علیه وسلم
یومین متتابعین من خبز شعیر حتی قبض ابو هریره یمین ایدر که
رسول الله صلی الله علیه وسلم دویمدی ایکی گون بر بری اردنجه اربه
اتمکندن حتی قبض اولندی و انس بن مالک دیمش که کاه اولوردی که
قرق گون گچردی رسول الله صلی الله علیه وسلم حجره لرینه اود یانمزدی
و چولک اوجاغنه قونمزدی و حجره لرده طعام دن هیچ نسنه اولمزدی
مکر نصفا اولرندن کلسه طعام گوندریردی و کیسه نک بو حالدن
خبری اولمزدی و ابن عباس دیمش **مات رسول الله صلی الله علیه**

وسلم فی قمیص من صوف علیه اثنی عشرة رقعة بعضها من
ادیم و علیه سبعون الفا من کان یستقرض و ینفق علی
الفقراء فقضاها عنه علی رضی الله عنه یعنی رسول الله علیه السلام
وفات قلدی بر یوکدن گوملکده که آنک اوزرینه اون ایکی یمه واردی
بعضی دریدن و یتمش بیک دین واردی که قرض آلوردی و فقیرلره نفقه
ایدردی آنی علی رضی الله عنه ادا قلدی **حکایت** چون ابوبکر
رضی الله عنه خلافته نصب اولندی الینه کوده بز سیدن گتوردی
بازارده ایلتدی که آندن اول بز صاتردی و نفقه و عیالن آندن
حاصل ایدردی اصحابه بو خوش گلمدی که دیدیلر بو کار منصب خلافته
لایق دکلدر ابوبکر دیدی تحصیل نفقه و عیال بنم اوزرمه
واجبدر اگر آنلرک حقوقینک اداسنده تقصیر ایدرم بنم
نعمت اداء حقوقدن تقصیری عادت ایدرایکیه سزلر انلرک
حقوقینک اداسنده تقصیر ایدر اولورم پس اصحاب اتفاق ایدیلر
ابوبکرک عیالنک کفایتی مقداری بیت المالدن ویره لر تا
اول فراغ خاطرله قضای حکومته مشغول اولا هر گون ایکی یچوق درهم

انك عیالنك نفقه سی ایچون تعیین ایتدیكچون انك وفاتی قریب اولدقده
بر مزرعه سی وار ایدی اوغلی عبد الرحمنه وصیت ایلدی تا اول مزرعه‌یی
صاته بیت المالدن نفقه یه صرف اولنانی اداء ایده اول داخی اویله ایلدی
حكایت چون عمر رضی الله عنه خلافته نصب اولندی اصحاب
واحباب اتفاق ایتدیلر كه انك وعیالنك نفقه سن بیت المالدن
ویره لر عمر قبول ایلمدی و دیدی كسبه قدرتم واركن بنم اكا حاجتم
یوقدر چون اشراق نمازنی قیلوردی دیوانه اوتوروردی ومسلمانلر اوز
نسنده حكومت ایدردی تا ضحوهٔ كبری اولوردی چون دیواندن
قالقردی بر جبه الینه الوب بقیع جانبنه طشره چیقردی انده
كرپیچ كسردی چون اویله نمازی وقتی اولوردی ابدست الوب مسجده
كلوب امامت ایدردی اندن صكره كرو كرپیچ كسمكه كیدردی تا
عصر نمازینه دك نفقهٔ عیالنی اندن ایدردی **حكایت** ابو
موسای اشعری بیت المال خزینه سن سپوردی بر اقچه بولوب
عمرك اوغلنجقلرندن بر اوغلنجغه كوردی اول اقچه‌یی اكا
ویردی عمر اول اقچه‌یی اوغلنجغك الینده كوردی دیدی قندن

كوردك اوغلنجغم دیدی ابوموسی ویردی عمر ابوموسایی اوقیوب
بولدی دیدی خلق اوزرنده عمر اوغلنجقلرندن زیاده دشمانك
یوق ایمشكه بر اقچه‌یی انلردن برینه ویرمشسن استرسك كه قیامتده
امت محمدك مستحقلری عمره یاپیشه لر بر اقچه ایچون پس اول اقچه‌یی
اول طفلدن الوب بیت الماله كوندردی چون بر نیجه یللردن صكره
پیر اولدی ضعف اكا غالب اولوب منبر اوزرنه اوتوروب دیدی
ای مسلمانلر بن ضعیف اولدم ایشه طاقتم یوق اككی مصلحت
كوردسكز كفایت مقداری بنم عیالم ایچون بیت المالدن تعیین
ایدك مسلمانلرده برینك كفایتی مقداری تا عمرك عیالی بیت المالدن
اكل ایده لر عمر مسلمانلرك مصلحتنه مشغول اوله **حكایت**
عمر رضی الله عنه حكومت ایچون ابو الدردایی حمص شهرینه كوندردی
ابو الدردا بر مدت انده حكومت قلدی واول مدتده انك اوینده
بر اسكی حصیر وبر قلیچ وبر مصحف وبر ماتره وبر طپراق چناغندن
غیری نسنه یوق ایدی وهر كون شهردن طشره كیدر وانده قضاء
حاجت ایدردی بر كون بیوردی بیت المالدن خرج ایده لر اوینك

آردنجه آنخانه اينه كر عمر بوني اشيدب ابو الدردايه مكتوب يازدب
يا عويمر بلغني انك بنيت كنيفا وانفقت فيها درهمين
ونصفا من بيت مال المسلمين اما كان يكفيك بقايا
عمران الروم حتى تشتغل بعمارة الدنيا فاذا اتاك
كتابي فاعلم اني سيرتك الى دمشق تسكن بها الا ل
ان يأتيك الموت يعني ديدي اي عويمر بكا ارشدي كه سن
آنخانه بنا ايلمشسن وآكا ايكي بچق درهم خرج ايتمشسن بيت المالدن
نه عمر عمارتلرينك بقايا سي سكا يترمز مي ايدي تا عمارة دنيايه
مشغول اولاسن چونكه سكا كله بنم مكتوبم بيلكه بن
سني كيدردم دمشقه آنده ساكن اولاسن سكا موت كلنجيه دك
ابو الدردا رضي الله عنه چونكه مكتوبي اوقودي قالقدي يايا ق
دمشقه كلدي هم آنده وفات ايتدي **حكايت** ابن عباس
رضي الله عنهما دن روايت اولنور كه چونكه علي رضي الله عنه
خلافته نصب اولندي حسن ايله حسيني كندو صحبتندن
دورادكيدي اول سبب ايله كه حسن زياده بكزر ايدي رسول الله

عليه السلام صورتنده وسيرتنده علي رضي الله عنه بوندن خوف
ايدي كه امور مسلميندن بعضي نسنه يه شفاعت ايده لر واول رد ايده ميه
خلق حسني زياده سورلردي وبجلر واشراف اطرافندن آكا هدايا
واموال كوندررلردي وعلي رضي الله عنه هفته ده بر كله آربه
اوني ايدردي وبر قباغه قويب آغزيني مهرلردي وكاه كاه آنده
بر چورك بشوررردي افطار وقتنده آنوكله افطار ايدردي وكاه
اولوردي افطار وقتنده اول اوتمكي بر اوج آغزنه قوردي كرو بر كيدوب
مهرلردي وبماسي چوق آنكي قفتان كيردي وخرما يپراغندن
نعليني واريدي وآكا ديرلردي اي امير المؤمنين نيچون بوني
مهرلرسن ديرايدي قورقرن حسن وحسين نسنه قاتشدره لر
حكايت عرب بكلرندن بريسي حسن رضي الله عنه زيارتنه كلدي
شول زمانده كلدي كه خلق آخشام نمازيني ادا ايدوب كتمشلردي
اول بك مسجده كيردي تا اداء فرض ايده علي رضي الله عنه آنني
اوتورمغين اول كباغنى اوكنه آلمش آربه اوندن افطار ايدردي
چونكه اول بك نمازدن فارغ اولدي علي رضي الله عنه اني دعوت

ادوب بر قدح اول اوندن اکا ویردی اول کمسنه انی دستمال اوجنه باغلدی
وعلی رضی الله عنه بو ایتدوکنی بلدی چون حسن مجلسنه واردی الوان
اطعمه کتوردیلر اول بکه تمعتدن اول طعامدن قالدوب مسجدده بر
فقیر وار که اجلغندن اغزیه اوت بیر انی استرکدم اکر اجازت
اولورسه بو طعامی اکا اولشدره یم دیدی حسن رضی الله عنه اغلیوب
دیدی که اول فقیر خلیفه زمان امیر المؤمنین در اول انی اختیار
ایلمشدر حکایت کرو ابن عباسدن روایت اولنورکه دیمش جمعه کون
مسجده کردم علی رضی الله عنه منبر اوستنده ایدی بر عباسی چوق اسکی
تفتان انک اوستنده و بر قلیج النده که باغی خرما بیراغندن ایدی
دیرادی لقد رقعت مدرعتی هذا حتی استحییت من راقعها ما لعلی
وزهرة الدنیا کیف افرح بلذة تفنی ونعیم لا یبقی وکیف
اشبع وحول الحجاز بطون غرثی او کیف ارضی بان اسمی
امیر المؤمنین ولا اشارکهم فی خشونة العیش وشدائد الضر
والبلوی تخفیفا چوق اولدی یمه لرم بر خرقه یعنی جبه ام
ایلدم بر کا حق بن اوتاندم یمه ایدن کمسنه دن دیه دیرنه اشیتدکلر

علینک دنیا زینتی ایله نیجه فرح اوله‌م شول لذتله که فانی اوله‌رق
شول نعمتله باقی قالمز و نیجه توق اوله‌م که حجاز اطرافنده نیجه
قرنلر واراج و نیجه راضی اوله‌م بکا امیر المؤمنین دیدکلرینه حال اکه
مشارک اولمیم مؤمنلرله دیرلک خشونتنده وضرر وبلو شدتلرینده
ابن عباس دیمش که خلق چوق اغلشدیلر و بن دخی اغلدم و دیدم
ای امیر المؤمنین نه اولا اکر بکی قفتان کیرسک علی رضی الله عنه
دیدی ان الله اخذ العهد علی ولاة الامر ان یکونوا فی ذی
ادنی اهل الرعیة لیقتدی بهم الاقویاء ولا یتأسف الضعفاء.
تحقیق حق تعالی امر ایلمشدر امر حاکملرینه که اوله‌لر رعیتک ادناسی
لباسنده تا اقتدا ایلیه بونلره قویلر و تأسف اتمیه ضعیفلر.
حکایت علی رضی الله عنه ابو امامه باهلی دیدکلری عزیزی
بصره حکومتنه کوندردی بر مدتدن صکره بصره‌دن کلمش بر
شخص کوروب احوال ابو امامه‌دن صوردی اول کمسنه دیدی
انی بر ضیافتده کوردم اکا مکتوب یازوب دیدی ای ضیف استدم
که اهل بصره ضیافتلرینه حاضر اولوب والوان اطعمه اکل ایدرمشسن

برکسنه که بر قومك طعامندن اکل ایده که آنلر غنیلری دعوت ایده‌لر و فقیرلری

رد ایده‌لر اول کسنه حتی باطلدن تمییز ایده‌مز لاجرم امانی عزل ایلدی

حکایت ابو هریره روایت ایتمش که بر آدمك ضعیفلغی

علینك قپوسنه جمع اولمشلر ایدی علی کرم الله وجهه طشره

چیقوب ابو موسی یه بیوردی که خزانه و بیت المالده یتمش بیك

درهم دیمشلر تفرقه ایده آلله انلری آندن عیدکاهه

کندی بر آدم غازن قلدی کوردی دوب اتوکله بیله اونه کلدك

بو کچ بشورمشلردی آدبه اوندن یا غنی بنی دیدم اکر بوسودمش

اولیدك اول مالده بر حصه لك یاغ المش اولورکوردی ابو ایدی

دیدی یا ابا هریره استرمیسن که بنی مجمع قیامتده شرمنده ایده‌سن

وخیانت داغنی علینك آلننده قویه‌سن والله علی هیچ آندن

اعظم نعمت بلمزکه موقف قیامتده خجالتدن وخیانت

رسوالغندن امین اوله حکایت عمر بن عبد العزیز باباسندن

چوق میراث بولمشیدی خلیفه اولمزدن اول تنعم افراط ایدردی

چون خلیفه اولدی امر ایلدی تا بغدادك یتیملرینه و مسکینلرینه

جمع ایلدیلر کندونك جمله مالنی بونلره قسمت ایلدی آندن

صکره شهرك عامللرندن صوردی که بر ارغادی هرکونه نه کلور

اجرته دورت کره دیدیلر دورت درهمه دیدی امدی بکا بیت

المالده درت اقچه ارغادلق اجرتی ویرك تا بنم عیالم اونکله

زندکانی ایده‌لر وبن مسلمانلر مصلحتنه مشغول اولم وفات ایندوکی

وقتدن بر مصحف و بر قلیجدن غیری اوننه نسنه یوق ایدی

ای عزیز چون بو جمله‌دن که ذکر اولندی بلدك

انبیا و خلفاء الراشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین

سلطنتده نیجه زندکانی ایتدیلر قدرت وخزاین وار ایکن کندی

نفسلرینه نیجه طارلق ویردیلر و محنت دنیایه صبر ایتدیلر عدله

احسانه نیجه خلقی اوستنه آچدیلر بونکله بر له خطر ولایت

وحکومتده امین دکللر ادی امدی بلوسن مسلمانلرك حکومتنه

مباشرت کار عظیم در وحکومتده اشتغال امر خطیردر و پادشاه

وحاکم چون عدل واحسان طریقی اوزره اوله وحدود شرع اقا

واحکام دینی نفاذینه دورشه اولکسه یرینه حق تعالی نك

متنبه

نایبی

و مختاريدر و سايهٔ الهى و خليفهٔ رحمتيدر رجوعن طريق عدل و
احسانى ترك ايده و قوللرى اوزره شفقت اتميه و متابعت نفس
هوا ايده و اقامت حدود شرعده اهمالى روا كوره اول حقيقتده
نايب دجال و دشمن الله و رسول الله و خليفهٔ شيطاندر و
سعادت ابديه طوبى شول كمسه ميدان سلطنت و حكومتده
اولوركه انصافله فكر ايدوب بيله كه بوندن قنده كلمشدر و
آخر قنده كيتسه كركدر و انك بو عالمه كلمسندن مقصودندر
پس شواهد كتاب و سنتدن معلوم ايدنه كه هر كمسه بو عالمده
مسافردر و بو سفرك بيچه منزللرى واردر منزل اول آتانك
ارقه سى منزل ثانى آنانك رحمى منزل ثالث ميدان دنيا
منزل رابع قبر منزل خامس موقف قيامت منزل سادس
جنت يا جهنم هر كمسه جنت سعادتى منزلى و جهنم شقاوتى
منزلى دنيادر. ايدر و مركب عمر بو منازلده على الدوام سيرده در
يعنى متصل كلمكده در اما بو كمسنه نك خبرى يوق هر نفس
بر قدم و هر كوز بر ميدانده و هر آى بر ميل و هر يل بر فرسخدر

وهر بر نفس كه بو كمسنه تنفس ايدر بر كونجى عمرنك اوى ديوارندن
ويران ايدر و بر قدم آخرته قريب اولور و دنيادن ايراق اولور
پس حقيقتده دنيا بر كبريدر آخرت اوغراغنده و كاروان
سرايدر قيامت صحراسى باشنده و عاقل اول كمسنه در كه كبرى اوزره
عمارت اتميه و دنيا كاروان سرايندن آخرت صحراسنك زادنى كوره
و دنيا زينتنه الداغميه و قدر حاجتدن زياده‌ء زهر قاتل بيله
و يقين بيله كه جميع يريوزينك پادشاهلرى يارن حسرت طپراغنى
باشلرينه دوكسه كركدر و فرياد ايتسه كركدر كه كاشكى جمله خزاينى
دنيا طپراق اولوردى هيچ كمسه آلتون اولميدى **حكايت** چون
عمرو بن العاص مصرده سلطنت اولوردى اوغلى عبد الله صحابه دن
ايدى باباسنك مصاحبتنى ترك ايدوب عبادته مشغول اولدى چون
عمرو بن العاص وفاتى قريب اولدى اوغلنى دعوت ايدوب شول
صندوغى آل ديدى اوغلى ديدى صندوق حاجتم دكلدر باباسى ديدى
بو صندوغى آل كه طلى آلتوندر اوغلى ديدى آلتونه حاجتم يوقدر
باباسى آغليوب ديدى نوليدى اول صندوق طپراق ايله طولمش

اوليدى

چون ذکر اولنان کلماتدن بیلدک که حکومت و ولایت خطرلو نسنه ایمش
بیلمک کرکدر که پادشاهلغک شرایطی واردر که اول شرایطسز امور
سلطنت دینده و دنیاده نظام بولمز و رعایای مملکتک پادشاه
اوزرینه حقوقی واردر اول حقوقی ادا ایتمکسزن پادشاه عذاب
آخرتدن نجات بولمز و بو جمله بو بابده ذکر اولنسه کرکدر و هر
برینک حقیقتنه اشارت قلنسه کرکدر و شرایط سلطنت اون در
شرط اول اولدر که هر واقعه که رعایانک اوکنه واقع اولور
پادشاه و حاکم اول واقعه ده کندوی رعایادن بری تصور ایده
و غیری کندونک اوزرینه حاکم کوره و اول حالده هر کیم که
غیریدن کندو اوزرینه روا کورمیه آنک کبی حکمی کندودن غیره
داخی روا کورمیه و هر نسنه که کندویه بکنمیه هیچ بر مسلمانه
داخی بکنمیه شرط ثانی اولدر که مسلمانلرک حاجتن بیتورمکی افضل
عبادات بیله که خبرده وارد اولمشدر ادخال السرور فی قلب
المؤمن یوازی عمل الثقلین یعنی شادلق ادخال ایتمک
مؤمن قلبنه برابردر جن و انس عملنه پس پادشاه و اسلامه

لایق اولدر که محتاجلر حاجاتنه متصل منتظر اوله و چون بیله که بر
مسلمان قپوده منتظردر و محتاجدر تا آنک حاجتن روا ایتمینجه
هیچ بر عبادته مشغول اولمیه و کندو نفسنک ولحتی ایچون مسلمانلر ك
حاجاتنک اهمالنی روا کورمیه شرط ثالث اولدر که یمکده
و کیمکده اقتدا ایده خلفاء راشدین سیرتنه و نفسنی خوش طعا ملر
و تکلفلو لباسلره معتاد قلمیه حکایت علی رضی الله عنه
اول کون که خلافت مسندینه اوتوردی بازاره واردی بر کوملک
صاتون آلدی اوچ درهمه یکندن و اتکندن آل اوجندن و طو یقدن
اوزونن ارتق کسدی یدی کیجه بونکله اوتوردی دیدی که پاکلکه
یاقرب و تواضعه الیقدر شرط رابع اولدر که حکمت سوزی
مدارا ایله دیه و موجب بولمینجه غلظت ایتمیه و چون سوز ایشتمکدن
ملول اولمیه یعنی بحضور اولمیه و ضعیفلر و مسکینلرکه سوز
سویلیشمکدن عار ایتمیه حکایت مامون زماننده بر کمسه
کناه اشلیوب قاچدی آنک قرنداشنی مامون اوکنه کتوردیلر
مامون بیوردی که برادرکی بول والا قتل ایدرم اول شخص دیدی

اي امير المؤمنين اكر سنوك عاملك بني اولدرمك استسه وسن اكا
حكم كوندروب ديسك فلاني ترك ايت اوك بني ترك ايتمكه ايتمزمي ديدي
ترك ايتمز اول شخص ديدي بن حضرت حقدن حكم كتوردم كه ولا
تزر وازرة وزر اخرى مأمون ديمش كه قوك بونك كه دليل وحجت
كتوردي شرط خامس اولدركه خلق رضاسي ايچون حكمه سستلك
ايتميه وهيچ بيلكسنه نك خشنودلغي ايچون مخالفت شرع وحق روا
كورميه وبوني بيله كه خاصيت حكومت اولدركه خلقك بعضي خلقدن
خشنود اولهلر وجميع خلقي حاكم عادلدن خشنود ايلمك ممكن دكلدر چون
حاكمك حكمي ميل نفس وغرض نفس اولمايه اول حكمده حق تعالى رضاسن طلب
ايدوب خلقك انجيمه سندن غم يميه وچون حق تعالى اندن راضي اوله
خلقي اندن راضي ايلدي نتكيم رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش

من طلب رضاء الله بسخط الناس رضي الله عنه وارضى الناس عنه

هر كيمكه طلب ايلسه الله رضاسني ناسك غضبي ايله الله راضي اولور بعده اندن
وناسي راضي ايلر اندن شرط سادس اولدركه حكومت وولايت
خطرندن غافل اولميه ويقين ايله بيله كه منصب امارت وحكومت

بر الندر كه انونكله هم سعادت هم آخرت بولنور وهم شقاوت ابديه
ابديه حاصل اولنور وبو زمانك ملوك وحكامنك اكثري بو قبيلدن
دولت مكنده وفانيه مغرور اولمشلردر ونفس وهوا آردنجه كيدوب
دينلرين ويران ايتمشلردر وناموس ايچون ايمانلرين بيله ويرمشلردر
الا من شاء الله • ايمدي شول كمسنه كه زمام اختيار الندن
الندن درجهد ايتسون تا دولت دنياي آخرت كرفتارلغي تحصيل ايتميه
طريق ثوابه مسارعت وراه عدله ملازمتي غنيمت عد ايده خبرده
وارد اولمشدر كه بر كون عدل حاكم مجموع رعايا طاعتنه مساوي اولور
ايدي سعي ايده كه بر ساعتدن كندوني محروم ايتميه شرط سابع
اولدركه زيارت وصحبت صلحاء وعلماء دينه راغب اوله اكرچه
بو قوم بو زمانده اقل قليلدر وجاهللر وفاسقلر مصاحبتندن
حكايت • احتراز ايده كه بونلر ديني ويران ايدجيلردر هارون رشيد شقيق
بلخي حضرتلرندن طلب ايدوب ديديكه بكا نصيحت قيل شقيق ديدي اي
امير المؤمنين حق تعالى نك بر اوي واردر اكا جهنم ديرلر سني اول
اولك قپوجيسي ايتديلر وسكا اوچ نسنه ويردي خلقي جهنمدن منع

ایله سن بری مال بری قلیچ بری قاضی کرکدر مال ایله درویشلرک
فقرینی سد ایده سن تا اضطرار سببی ایله شبهاته ارتکاب ایتمیالر
و قلیچ ایله ظالملری قمع و قطع ایده سن و قاضی ایله فاسقلری
تادیب ایده سن اگر بویله ایدرسک هم سن نجات بولورسن هم
خلق نجات بولورلر اگر بونک خلافی اوزره اولورسک سن
خلقدن اول جهنمه کیدرسن غیریلر سنک اردنجه **شرط ثامن**
اولدرکه تکبر و تجبر سببی ایله خلقی کندودن نفرت ایتدرمیه
بلکه عدل و احسان و ضعفایه شفقت ایله کندوی محبوب
و مقبول انام قیله رسول الله صلی الله علیه و سلم دیمش
خیر ائمتکم الذین یحبونکم و تحبونهم و شر ائمتکم
الذین یبغضونکم و تبغضونهم یعنی پادشاهلرکزک
خیرلوسی شونلردرکه انلر سزی سوه لر و سز انلری سوه سز
و پادشاهلرکزک شرلوسی شونلردرکه انلر سزی سومیالر
و سز انلری سومیه سز **شرط تاسع** اولدرکه نایبلرینک
خیانتی تجسسندن و عامللرینک ظلمنی تفتیشدن غافل اولمیه

و قورد سیرتلو ظالملری رعایا اوزرینه مسلط قلمیه و چونکه بونلردن
برینک ظلمی و خیانتی ظاهر اولسه انی مؤاخذه و عقوبتله غیریلره
عبرت ایده و پادشاهلق سیاستده مساهله روا کورمیه
و ارباب دولتی نصیحت و سیاستله مهذب و مؤدب قیله
شرط عاشر اولدرکه فراست استعمالندن خالی اولمیه که
حوادث حدوثنده و وقایع وقوعنده امعان نظر ایده و فهم
و عقل حضوری ایله هر حکمک حقیقتنی مشخص ایده و عین
بصیرتله انک لوازم و لواحق و عوارضنه نظر ایده اکر وا ضحات
جلیه ده ایسه مسائل شرعیه ایله فصل ایده و اکر مشکلات
خفیه ده ایسه انوک سرینی نور فراست ایله ادراک ایده و بونده
ناقللرک قوللرینه اعتماد قلمیه **حکایت** ایکی خاتون سلیمانک
اوکنده بر اوغلانجق ایچون هر بری بنم اوغلانجغمدر دیو دعوی
ایدوب هر بری اثباتدن عاجز اولوب سلیمان علیه السلام بیوردیکه اول
اوغلانجغی ایکی پاره ایدوب بر پاره سن بر خاتونه و بر پاره سن
اول بر خاتونه ویره لر چونکه قلیچ چقردیلر اول خاتونلرک برینی
اختیار

اولوب اغلیوب دیدی اوغلم نجنی پاره لمك بن حقمدن کچدم اما
اول بر خاتونن برقرار دوروب انده هیچ تغییر ظاهر اولمیوب سلیمان
بلدیکه اوغلم نجق اول رحم و شفقت ایدن خاتونکدر اوغلی نجنی
اکا حکم ایلدی و حضرت حق جل و علا حکومت و پادشاهلغی انبیا
حقا نیقله مشروط قلمشدر و بو مسئله ﴿ولو ردوه الی الرسول
والی اولی الامر منهم لعلمه الذین یستنبطونه منهم﴾ و چوق
معاشرت و اختلاط خلق حاکم اولنلره امر ضروریدر پس خلقک
احوالندن فراست انلرک حالنه لوازمندندر و فراست ایکی قسمدر
بری شرعی بری حکمی شرعی اولدر که نور یقین که نفسی اخلاق
قبیحه دن تطهیر و قلبی صفات ذمیمه دن تصفیه واسطه سی
عین بصیرتدن پرده جهالت و حجاب غفلت مرتفع اولمغله خا
اولور تا مؤمن حقیقی نور الله ایله بینا اولور بلکه حق جل و علا
عین و سمع و بصرینه مقبول اولور ﴿ان الله لا یخفی علیه شیء
فی الارض ولا فی السماء﴾ اندن ظهور ایدر و بو معانی قاف قربت
سیمرغ لرینک شیوه سیدر و بو درجه علیا اندن ارفع درکه هر

بتره روزکارک تمناسی الی اکا اریشه الکنی قسمیکه فراست حکمی در
و اول اولدر که حکما تجربه ایله انی بولمشلر و ادله ایله مشاهده
قلمشلردر و بو قسمک کسبی هر کسیه ممکن در کو انسانک اعضا
خلقتندن استدلال ایدرلر که بر غلیظ علم قیافت دیرلر
بتحقیق حکما کندولرک معتدلانینه دیمشلردر لونی بیاض کوزک
کوکلکی و تنبل دنخولکی ایله برک بودلو لکه و او تاغزلغه و ضیانته
و فسقه و خفت عقله دلیلدر و اکثر بو علو مسئله انجه کلو
اولا و کوسه و ابتی کوزلو و بضی انلو اولا و باشنک قلی چوق اولا
حکما دیمشلردر حذر ایتمک بونک کبی کسه دن افعیدن احتراز ایتکدن
اهمدر و حکما دیمشلردر قیلکه معتدل اولا نشان شجاعتدر و
صحت دماغدر و کلشک قیل قوربقلق و ادراك سزلك دلیلدر
و چوق قیل اولمق اموزلرنه و بوینینه نشان حماقتدر و چوق
قیل اولمق سینه ده و قرننه طبع وحشی و ادراك سزلك و ظلم دلیلیدر
و قیل صاروللغی نشان حماقت و تیز جنك قیقیق دلیلیدر و قره قیل
نشان عقل و امانتدر و قیلك رنکی قرالق و قره لق اورتسنده میانه

اعتدال صفات دلیلیدر آلن احوالنه حکما دیمشلردر کل آلن که
آنده خطوط اولمیه نشان خصومت و کفافلق در و انجه و ارق
آلن نشان دناءت و عجزدر و آلن که متوسط اوله آنده خطوط
اوله نشان صدق و محبت و فهم و علم و عقل و تدبیردر قولاق
احوالنه حکما دیمشلردر بیوک قولاق نشان حفظ و فهمدر
لیکن اکثر بدبختی اولور کوچک قولاق نشان حماقت و
سرقه در قاش احوالنه حکما دیمشلردر بیوک قاش و قیللی
چوقلغی سوزده غلظت نشانیدر قاش اوزونلغی که تولکه واره
نشان تکبر و کفافلق در و قره قاش و قیصه اولمسی نشان فهم و
دیانتدر کوز احوالنه حکما دیمشلردر غایتده یرامز کوک
و چقر کوزدر و بیوک کوزکه ایتی نظرلو اوله نشان حسد
و خیانت و کاهللکدر و کوزک قوریلغی و حرکتک قلتی جاهللک
و کودنلک علامتیدر و کوزک حرکتنک سرعتی و نظرنک ایتیلکی
نشان حیله و مکر و سرقه در و کوزک قزللغی نشان شجاعتدر
کوز بیکلنک اطرافنه صاری وجه نقطه چیقار فتنه و فساد قوپوجی

نشانیدر کوزکه بیوکلک و کوچکلک و قره لک و قزللغی اوستنده
میانه اولمق نشان فهم و عقل و دیانتدر بورون احوالنه حکما
دیمشلردر انجه بورون نشان ملومیتدر اکری بورون نشان
شجاعتدر یعنی بورون نشان شهوتدر بورون دلوکنک کنکلکی نشان
حسددر بورون یوغنلغی یا بورون باشنک یصیلغی سوز چوقلغی
کذابلک دلیلیدر و بورون که معتدل اوله یوغونلغنده و انجه لکنده
و اوزونلغنده و یصیلغنده نشان فهم و عقلدر آغز احوالنه
حکما دیمشلردر بیوک آغز نشان شجاعتدر یغون طوداق نشان
حماقتدر طوداق اعتدالی قزللق ایله نشان رای صوابدر دیشلر
اکری اولوب دوز اولمامق نشان مکر و حیله و خیانتدر
دیشلر سیرک و دوز اولمق نشان عدالت و امانت و تدبیردر
یکاق احوالنه حکما دیمشلردر یکاق که آی چوق و شیشک
اوله نشان جهل و غلظتدر و یکاق آزلغی و صاریلغی مرض
نشان خبث باطندر و بوجمله نک میانه سی یعنی معتدللکی
نشان اعتدالدر آواز احوالنه حکما دیمشلردر آواز بلند

نشان شجاعتدر اینجه اولان نشان بدگماندن و توهمدن اولان معتدل
نشان حسن کفایت و تدبیردر غنه یعنی گگز ایچندن سویلك
نشان حماقت و کبردر و سوزده و قاندر و سوزینه تدارك و سوز
سویلرکن الن حرکت ایتدرمك زیرکلك و تدبیر نشانیدر بورن
احوالنده حکما دیمشلردر قصه بورن نشان کبر و خبثدر
و اینجه و اوزون بورن قورقاقلق و حماقت نشانیدر و یوغون
بورن نشان جهلدر و بورن وسط اولمق نشان عدل و تدبیردر
قولق احوالنده حکما دیمشلردر بیوك قولق نشان جهل و
حماقت و خوفدر و قولق وسیله اعتدالی نشان حسن رأی
و صفای عقلدر ازرقه و الا گوزلك احوالنده حکما دیمشلردر
بونلرك یعنی الالغی نشان شجاعت و خفت عقلدر و الا گوزلك
ازرقلغی نشان قبح طبیعت و سوء مذهبدر و برماق احوالنده
حکما دیمشلردر که برماقلر اوزونلغی زیرکلك نشانیدر
صنعتلرده و تدبیرلرده اینجك احوالنده حکما دیمشلردر که
یوغون اینجك جاهللك و بك یوزلولك نشانیدر و بودکلو اولان

و علامات فراست حکمیدر عاقله کافیدر بالجمله کم حقوق رعایا
ایکی نوعدر زیرا رعیت ایکی قسمدر خارج دکلدر زیرا یا مؤمندر یا
کافردر و بونلرك حقوقنك احکامی کفر ایله اسلام حسبنجه مختلف
اولور و رعیت که مسلمان اوله آنلرك ایچون پادشاه و حاکم اوزرینه
یکیم حق واجبدر حق اول اولدر که جمیع مسلمانلره متواضع
اوله حکومت و سلطنت سببی ایله تکبر ایتمیه که حق تعالی متکبرلری
سومز نتکیم رسول الله دیمش صلی الله علیه و سلم
ان الله عز و جل اوحی الی ان تواضعوا حتی لا یفخر احدکم
علی احد یعنی تحقیق حق تعالی وحی ایلدی بکا که تواضع ایدك سز
سزدن هیچ بریکز فخر ایتمیه سزه و خبرده وارد اولمشدرکه لا
یدخل الجنة من کان فی قلبه مثقال ذرة من الکبر
یعنی جنته گیرمز شول کمسنه که آنك قلبنده ذره مقداری کبر اوله
حق ثانی اولدر که خلقك بر بری حقنده سوزلرینه دکلیه
خصوصا فاسقلرك و صاحب غرضلرك و حسودلرك و طمع کارلرك ذکرلرك
حق تعالی بیوردی ان جاءکم فاسق بنبأ فتبینوا تحقیق

فاسق سزه خبر ایله کلسه تحقیق بیلک حکما دیمشلردر من نقل الیک
نقل عنک یعنی سکا نقل ایدن سندن داخی نقل ایدر و دیمشلردر
من عاب عندک عاب عنک یعنی سنک قتکده غیرک عیبن
سویلیه سنک عیبک دخی غیر قتنده سویلر حکایت بر شخص امیر
المؤمنین علی رضی الله عنه حضرتنه بر مسلمانک یرامزلغن سویلدی
علی کرم الله وجهه دیدی ای کشی بن مسلمانلردن صورسم کرکدر
اکر کرچک ایسه غیبت ایتدکک ایچون سکا بغض ایدرم اکر یالان
ایسه سکا عقوبت ایدرم اکر توبه ایدرسک عفو ایدرم اول کسه
دیدی توبه ایتدم ای امیر المؤمنین حکایت محمد بن کعب قرظی یه
صوردیلر که پادشاهلرک خویلرندن غایت مذموم نه در دیدی
چوق سویلمک و مملکت سرینی هر کسه یه دیمک و هر کسه نک سوزن
اشتمک حق ثالث اولدر که چون بر کناه یا تقصیر ایچون
بر مسلمانه غضب ایده و عفو ایتمک وجهی اوله اوچ کوندن زیاده
عفوی تأخیر ایتمیه مکر غضب دینک نقصانی ایچون اوله اکر
جمله عمرنده ترک ایتسه روا اوله و امور دنیویه ده عفو اولیدر

رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش من اقال مؤمنا عثرته
اقاله الله تعالی عثرته یوم القیامة یعنی شول کمسنه که
عفو ایده بر مؤمنک کناهنی الله عفو ایدر انک کناهنی یوم
قیامتده مخبردر و ایدرلر که اوحی الله تعالی الی یوسف علیه السلام
یا یوسف بعفوک عن اخوتک رفعت ذکرک یعنی حق تعالی وحی
ایلدی یوسف علیه السلامه که یا یوسف سنک عفوک سببی ایله
قرنداشلرکدن یوجه ایتدم ذکرکی حق رابع اولدر که عدل
و احسانی جمیع رعایا اوزرنه عام ایده و انعامنده اهلی و نا اهلی
فرق ایتمیه زیرا پادشاه سایه حق در نیته کم حقک رحمتی و برکتی
جمله خلقه عامدر عدل و احسان و انعام پادشاه دخی جمله یه
شامل کرکدر حسین رضی الله عنه روایت ایدر که رسول الله
صلی الله علیه وسلم دیمش رأس العقل بعد الدین التودد الی
الناس واصطناع المعروف الی کل بر وفاجر یعنی عقلک
باشی دیندن صکره محبت ایتمکدر ناسه دخی ایلوک ایتمکدر یا یویه
و یرامزه حق خامس اولدر که حکومت تجربه سببی ایله

مسلمانلرك حرمتنه نظر ایتمیه و اذنسز مسلمانلرك و رعایانك
اولرینه كیرمیه و رسول الله صلی الله علیه وسلم حكومت و نبوت
عظمتی ایله چون مسلمانلرك اوی قپوسنه كلسه اوچ كره آواز ویرردی
اگر اجازت ویررلرسه كیرر ایدی اگر اجازت ویرمزلرسه
دونر كیدر ایدی اخبرنی ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدركه
رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش الاستیذان ثلثة
فالاولی یستنصتون والثانیة یستصلحون والثالثة یأذنون
او یردون یعنی اوچ كره اذن طلب ایتمك كركدر اولكیسی اولدركه
ایشیده لر ایكنجیسی اولدركه كندولری و اوك ایچنی اصلاح ایده لر و
اوچنجیسی اذن ویره لر یا رد ایده لر حق سادس اولدركه خلقه
مكالمه سی خلقك مراتبی مقدارنجه اوله مثلا اراذل ناسدن
لفظ لطیف رجا ایتمیه و رجا اهللردن فصاحت و بلاغت امید ایتمیه
و اتراكدن ادب رعایتن استمیه هر قنغی كندو مرتبه سندن معذور
دوته و هر كیمسه ایله مواجهه دن عار ایتمیه حكایت داود
علیه السلام مناجات ایدوب دیمش الهی نه ایش ایدیم كه خلقك

سوه لر و سنوك قربتكدن دور اولیم حق تعالی وحی ایلدیكه
خالق الناس باخلاقهم واحسن فیما بینی وبینك یعنی ناسیله
خلق قیل كندو خلقلری ایله و ایو قیل بنوم ایله سنك اورتانكی
حق سابع اولدركه مجلسلرده بیرلری محترم دوته خصوصا
شول بیرلركه متدین اوله لر و اوغلو نجقلره شفقت ایله
نظر ایده رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش لیس منا
من لم یوقر كبیرنا ولم یرحم صغیرنا یعنی بزدن دكلدر
شول كیمسه كه تعظیم ایتمیه بیوكلرمزه و رحم قلمیه كوچكلرمزه
و خبرده وارد دركه ما اكرم شاب شیخا من اجل شیبته
الا قیض الله له عند كبر سنه من یكرمه هیچ بر یكیت
تعظیم ایلمز بر پیری پیرلكی ایچون الا حق تعالی حواله ایدر انك
پیرلكی حیننده شول كیمسه یی كه آكا تعظیم ایدر بو حدیثده اشارت
واردركه پیرلره عزت ایدن یكیت پیرلكه ایرشور حق ثامن
اولدركه هر مسلمانه كه وعده ایلیه وعده سنه وفا ایده خلف
وعده روا كورمیه رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش

العدة دين يعني وعده دين در كه اداسي لازمدر ويبورمشدر كه
آية المنافق ثلث اذا حدث كذب واذا وعد اخلف واذا ائتمن
خان يعني نشان منافق اوچدر چون سوز سويليه يالان سويلر وچون
وعد ايده خلاف ايلر وچون امين قيله لر خيانت ايدر وآثرده واردر
كه ان ذا القرنين اعطي ما اعطي بثلث خصال انه كان اذا تكلم
صدق واذا وعد وفى ولم يخزن شيئا لغد يعني تحقيق اسكندر ذو
القرنين نه ويرلدي ويريلدي يعني سلطنت جهان اوچ خصلت سببي ايله
بري بو كم وعد ايلسه وفا ايدردي بري بو كم مالي صدقه ايدوب
خزينه ادوب يارينه قومزدي حق تاسع اولدر كه سوزي عنف ايله
سويليه وهر كشيه يوزي كشاده اوله وضعيفلرله دخي ايله
سويليه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش ان في الجنة لغرفا
يري بطونها من ظهورها قيل لمن هي يا رسول الله قال لمن
طيب الكلام واطعم الطعام وصلى بالليل والناس نيام يعني
جنتده كوشكلر واردر جواهردن ايچلري كورنور طشره سندن
غايت صافي اولدوغيچون ديديلر كيمكدر بو كوشكلر يا رسول الله

ديدي شول كمسنه نككه سوزي كوزل قيله وطعامي طعاملندره
وكيجه نماز قيله ناس اويوركن حق عاشر اولدر كه حكومتده
انصاف رعايت ايده كندوسي غيريدن انصاف طلب ايتدوكي كبي غيريه
كندو دخي انصاف ايده رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمشدر من
سره ان يزحزح عن النار ويدخل الجنة فليأت الى الناس
ما يحب ان يؤتى اليه يعني هر كه استرسه جهنمدن ايراق
اولوب جنته داخل اوله ايلسون ناسه شول كه استركه ايده لر
كندويه حق حادي عشر اولدر كه اصلاح ايتمكي كندويه
واجب بيله وفصل خصوماته تأخير قلميه وحق ظهور ايتدكدن
صكره توقف ايتميه كه اول مادة حقد وعداوت اولندر وفساده
يتشدرر رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمشدر كه الا اخبركم
بافضل من درجة الصيام والصلوة والصدقة قالوا بلى
قال اصلاح ذات البين يعني خبر ويره يمي سزه صيام وصلوة
وصدقه درجه سندن افضل ايله ديديلر بلى يا رسول الله ديدي
اصلاح ايلمك ايكي مسلمان اره سن حق ثاني عشر

اولدرکه مسلمانلرک کناهلرینک کشفینه سعی ایتمیه وهر کناهه عیب

دعیب ضعیفی انجتمیه وخلقک یارامزلقلرندن بقدر الامکان تجاوز

ایده وخلقک عیبلرین مستور دوته ورسول الله صلی الله علیه وسلم

دیمش من ستر مسلما ستره الله تعالی فی الدنیا والاخرة یعنی هر کیم

بر مسلمانک عیبنی اورته الله انک عیبنی اورتر دنیاده واخرتده

حکایت عمر رضی الله عنه بر کیجه مدینه منوره ده کزر ایدی

بر اودن اواز ایشیدی اول اوک دیوارندن یوقری چیقوب نظر قلدی

بر شخصی کوردی بر اجنبیه عورت ایله وخمر اورته ده دیدی

ای الله دشمنی شویله ظن ایدردک که الله سنی رسوای ایتمیه اول

شخص دیدی ای امیر المؤمنین ایومه بن اکرچه بر کناه ایشلدم

سن اوچ کناه ایشلدک دیدی نیجه سنه اول شخص دیدی الله تعالی

بیوردی ولا تجسسوا سن حود تجسس ایتدک وبیوردی واتوا البیوت

من ابوابها سن حود دیواردن کلدک وبیوردی لا تدخلوا بیوتا

غیر بیوتکم حتی تستأذنوا سن حود اذنسز کردک عمر رضی الله

دیدی راست دیدک اما بو کناهدن توبه ایلکه عفو ایدن

خلوص اوله سن اول کسنه دخی توبه ایلدی حق ثالث عشر

اولدرکه کندوسی شهواته ارتکاب اتمک ایله خلقه معصیتلره

جرات ویرمیه وتهمت یرلرندن احتراز ایده واکر احیانا

کناهه ارتکاب ایدرسه غایتده مستور ایده زیرا صلاح حال

وفساد ده خلق حاکم و پادشاهه اولدرلر پادشاهی صلاح اوزره

کوریجک جمله خلق صلاحه میل ایدرلر و اکر پادشاهه

اولورلر واکر پادشاهی فساد اوزره کوره لر جمله فسق وفجوره

مائل اولورلر وکناه پادشاهه اولور رسول الله صلی الله علیه وسلم

دیمش من سن سنة حسنة فله اجرها واجر من عمل بها

ومن سن سنة سیئة فله وزرها ووزر من عمل بها یعنی

هر کمکه بر کوزل سنت قوسه اکا اجر اولور وانک ایله

عمل ایدنلرک اجری اولور وهر کمکه بر یرمز سنت قوسه

اکا کناه اولور وانک ایله عمل ایدنلرک کناهی اولور حق رابع

عشر اولدرکه چون بر مسلمانک حاجتی بیلسنک شفاعتی

ایله بتسه اول شفاعت ایله اول حاجتی روا ایده وانک امثالنی

دوا کوزمیه وحاکمک حکومتی خاصه لرندندرکه اولو عملاری
وعفو وکرملری بر سوز ایله اتمکه قادر در امدی لسانی اناه
امرلر ایدوب ثواب کسب اتمکی غنیمت بیله رسول الله صلی الله علیه
دیمشی ما من صدقة افضل من صدقة اللسان قيل وكيف
ذلك قال الشفاعة تحفظ بها الدماء وتجر بها المنفعة الى
آخر ويدفع بها المكروه عن الاخر یعنی هیچ بر صدقه
یوقدر دل صدقه سندن افضل دنلدی نیجه در بو دیدی
شفاعتدر که حفظ اولنور انکله قانلر وچکیلور انک
ایله منفعت غیره ودفع اولنور انک ایله مکروه یعنی ضرر آخردن
حوت خامس عشر اولدر که مسکینلر وضعیفلر جانبن اهل
دنیادن غنیلر وقویلر اوزره راجح قله وچوق مصاحبتی
اهل الله وصلحا ایله ایده وهر کوره بر کره قلبی آیینه سن
آنلرک مواعظ ونصایحی ایله جلا لندره زیرا مباشرت حکومت
واختلاط خلق قلبی قره کوک ایلر ومصاحبت اغنیا واهل دنیا
دخی بر نیکه در اوبکیه بوکی ظلمت قلبه مستولی اولمق خوف

سنه

خطردن اولور عذاب آخرت کرفتار لغنه بلکه حرمان ابدی به
ایرشدررر نیتکم حق تعالی بیورر كلا بل ران على قلوبهم ما كانوا
يكسبون یعنی بو بد بختلر که کرفتار عذاب ابدی اولمشلردر
اول ظلمتلر سببی ایله در که ارتکاب ذنوب وغفلت وغبار محبت
دنیا ومصاحبت غافل وجاهللر وبونلرک قلوبی آیینه سن
قره تمشلردر وظلمت اصرار معصیت قابلیت ایمانلرن باطل ایتمشلر
رسوم وعاداته تقلید دخانلری بو کونکلری کوزین کور ایلمشلردر
لا بد دار آخرته محروم ومطرود اولوب سعادت لقایه ارزاق ورسول الله
صلی الله علیه وسلم دیمشی ایاکم ومجالسة الموتى قيل ومن الموتى
يا رسول الله قال الاغنياء یعنی احتراز ایدک میتلر ایله
اوتورمقدن دیدیلر میتلر کیمدر یا رسول الله دیدی غنیلردر
حکایت سلیمان علیه السلام چون تختندن قالقار ایدی
مسجده وارر ایدی قتنده که بر مسکین کورر ایدی آنک یاننده اوتورر
ایدی بر مسکین بر مسکین ایله اوتورر دیر ایدی حوت سادس عشر
اولدر که اهل فقرک جانبن غافل اولمیه فقیرلرک وضعیفلرک

حاجتنی كورمكدن تقصیر قلمیه وطول خاتونلرك و یتیملرك احوالنی
تفقد ایتمكی كندو اوزرینه واجب بیله و قیامت فكرین قیله كه اول
كونده مال وملك اولمز بر مستحقلر حالیده حقوق طلب ایتسه لر
كركدر بكوده انلرك حقوقنی ادا ایتمش بولنه ابو هریره رضی الله عنه
روایت ایدر كه رسول الله علیه وسلم دیمش یؤتی بالعبد یوم القیمة
فیقول الله لقد استطعمتك فلم تطعمنی واستكسیتك
فلم تكسنی فیقول كیف ذلك یا رب فیقول فلان كان
فی جوارك جائع وفلان عار فلم تعد علیهم من فضلك
فبعزتی وجلالی لامنعنك الیوم من فضلی كما منعته یعنی
كتورلور بر قول یوم قیامتده حق تعالی دیر بن سندن طعام طلب
ایلدم سن بنی طعاملندرمدك و بن سنی كسوه ایستدم سن بنی
كسوه لندرمدك اول قول دیر نیجه بو یا ربی حق تعالی دیر فلانه
سنك جوارکده ایدی آچ و فلان چپلاق سن انعام ایتمدك
زیاده اولسنكده عزتم وجلالم حقیچون منع ایدرم سنی
بوكون فضلمدن سنی منع ایتدیكك كبی حق سابع عشر

١١٦

اولدر كه مسلمانلرك یوللرین قطاع الطریقدن هیبت سیاست ایله
امین دوته و هركسه یولده تعدی ایلیه اولسه اكا عقوبت ایله غیرتلو
غیرت ایده و مملكتده هر یرده كه محل خوف اولسه انده بنا ایتمك ممكن
ایسه بنا ایده و اكثر محل عمارت دكل ایسه بكجیلر ایله حفظ
ایدره و آثارده واردر اولمشدر كه ایما وال همته امن
طرقات المسلمین بدفع الردی ودفع الاذی نام وسیفه
یستغفر له ومن لم یفعل لعنه سیفه یعنی هر حاكم كه انك
همتی مسلمانلرك یوللرینك امنی اوله یرامزی دفع و اذانی رفع ایله
اول حاكم اویورر انك قلیجی انك ایچون مغفرت طلب قیلور هر كه
بویله قلمز اكا قلیجی لعنت قیلور حكایت عمر رضی الله عنه
ابو ذر حضرتنه دیمش یا ابا ذر نه دیرسن بن حقمده كه خلق
بكا خلیفه دیرلر ابو ذر دیمش اكر بر قوزی فرات كنارنده ضایع اولسه
وسن اندن غافل اولسك سكا خلیفه دیمك اولمز حق ثامن عشر
اولدر كه مملكتده هر بر یرده كه كاروانسرای و كوپری یاپمغه حاجت
اولسه بونلرك بناسنه بقدر الامكان سعی ایده وخبرده واردر اولمشدر كه

مَنْ بَنَى قَنْطَرَةً لِيَسْهُلَ عُبُورُ الْمُسْلِمِينَ سَهَّلَ اللّٰهُ جَوَازَهُ عَلَى الصِّرَاطِ

يعني هر كيمكه بنا ايده بر كوپري آسان اتمك ايچون مسلمانلرك كچمكي
الله آسان ايده آكا كچمكي صراطي اوزره **حق تاسع عشر**
اولدر كه مسلمانلرك اولدوغي يرلرده مسجد بنا ايدوب امام ومؤذن
وضع ايده وبونلرك اسباب معاشن حاضرليه تا فراغ خاطر ايله
اوقات صلوات رعايت ايده لر ورسول الله صلى الله عليه وسلم
ديمشدر **مَنْ بَنَى مَسْجِدًا لِلّٰهِ بَنَى اللّٰهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ** يعني هر كيمكه
بنا ايليه بر مسجد الله ايچون بنا ايدر الله انك ايچون بر بيت جنتده
حق عشرون اولدر كه امر معروف ونهي منكري ترك ايتميه و
نصيحت ديني خاص وعامه دريغ ايتميه وكذلك مملكتنك رعايا سنه
طاعت حق امر ايليه ومعاصيدن ومناهيدن سياست ايله منع ايده
كه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمشدر **مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا**
فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ
وَذٰلِكَ مِنْ أَضْعَفِ الْإِيمَانِ وَفِي رِوَايَةٍ لَيْسَ وَرَاءَ ذٰلِكَ إِسْلَامٌ
يعني هر كيمكه كوره سزدن بر منهي نسنه تغيير ايلسون انى الى ايله

بو مرتبه امرا وحكامه مخصوصدر انلره قدرت وار ايسه واكر الى ايله قادر
اولمزسه دلي ايله بو مرتبه علمانكدر واكر دلي ايله قادر اولمزسه
كوكلي ايله يعني بو فعلكه رضا ويرميه بو مرتبه ضعفاء عوامكدر
اما بو ايمانك زياده ضعيفيدر لكن انلرك بر روايتده بوندن اوته
اسلام يوقدر وابو هريره رضي الله عنه روايت ايدركه رسول الله
صلى الله عليه وسلم ديمشدر **الدِّينُ النَّصِيحَةُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قِيلَ لِمَنْ**
يَا رَسُولَ اللّٰهِ قَالَ لِلّٰهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَلِعَامَّتِهِمْ
يعني دين اخلاص ايله اعتقاددر بو سوزي اوچ كره ديدي دنلديكه
يا رسول الله دين الله وكتابنه ومسلمانلرك حاكملرينه وجمله
سنه خيرده وار ديدي ودخي ديمشدركه **مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْتَرْعِيهِ اللّٰهُ رَعِيَّةً**
فَلَمْ يَحْفَظْهَا بِنَصِيحَةٍ إِلَّا لَمْ يَجِدْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ يعني هيچ
بر قول يوقدركه حق تعالى انى حاكم قلوب بر رعيته واول انلري
حفظ ايتميه ايلك صانمق ايله الا بولمز جنت رايحه سن بو شمديه دك
ذكر اولنان رعيتك حقوقيدر اما اهل كفر اولان رعيتك
حكمي بونلرك غيريدر عمر رضي الله عنه مجوسي واهل كتابي ايچون

عهدنامه يازدي واهل ذمت ايچون انك اوزرينه امان ويردي
هر ولايتك حاكمنه واجب در كه كندو ديارنك اهل ذمتنك
اول شرايط ايله ضبط ايده وبونلرك قانلري ومالليري اكا
منوط قيله واول شرايط داخي يكرمي در شرط اول اولدركه
دار الاسلامده يكي كليسا بنا ايتديميه شرط ثاني اولدركه
اسكي كليسالري اوكلري وضعي اوزره مرمتدن منع ايتميه شرط ثالث
اولدركه مسلمانلر مسافرلري كليسالرينه قونلقدن منع اولنميه
شرط رابع اوچ كونه مسافر مسلمانه اطعامدن منع قلنميه
شرط خامس اولدركه مسلمانلره كافرلر جاسوسلق قلميه لر
وجاسوسه يول ويرميه لر شرط سادس اولدركه خصملري
اسلامه كلمك ايستسه منع ايتميه لر شرط سابع اولدركه
مسلمانلره عزت ايده لر شرط ثامن اولدركه بر مجلسده
اولسه لر مسلمانلر آنده كلسه لر مسلمانلره يرلرين ويره لر شرط
تاسع اولدركه لباسده مسلمانلره تشبيه ايتميه لر شرط
عاشر اولدركه مسلمانلر آدلرينه كندولر قوميه لر شرط

حادي عشر اولدركه آته اكر واوبان ايله بنميه لر شرط ثا
ني عشر اولدركه قليج واوق كتورميه لر شرط ثالث عشر
اولدركه برماقلرينه يوزك ومهر دوكميه لر شرط رابع عشر
اولدركه آشكاره خمر صاتوب واچميه لر شرط خامس عشر
اولدركه جاهليتده كيدكلري لباسدن كيميه لر تاكه مسلمانلردن
ممتاز اوله لر شرط سادس عشر اولدركه مشركلرك رسوم
وعادتلرين اهل اسلام اوزرينه اظهار ايتميه لر شرط سابع عشر
اولدركه مسلمانلر جوارنده او بنا ايتميه لر شرط ثامن عشر
اولدركه كندو ميتلرين مسلمانلر مقابرينه قريب دفن ايتميه لر
شرط تاسع عشر اولدركه ميتلري ايچون رفع صوت ايدوب
فرياد ايتميه لر شرط عشرون اولدركه مسلمانه قول صاتون
آلميه لر وعمر رضي الله عنه عهدنامه سنك آخرنده يازمشكه
فان خالفوا شيئا مما شرطوه فلا ذمة لهم وقد حل للمسلمين
منهم ما يحل من اهل المعاندة والشقاوة يعني اكر مخالفت
ايدرلرسه بر نسنه يه شرط ايتدكلرندن امان يوقدر آنلره وحلال

اولور مسلمانلره انلردن حاصل اولان نسنه اهل حرب اولانلره
یعنی قاتلری وماللری حاصل اولور **باب سادس** که
شرح سلطنت معنویده واسرار خلافت انسانیه ده در یعنی کیفیت
سیاست روحانی واطوار صلاح وفساد مملکت جسمانی و
مشابهت تصاریف ولایت حسی مقادیر اسرار خلافت نفسیه الهی
نجه در **قال الله تعالی هو الذی جعلکم خلائف فی الارض**
فمن کفر فعلیه کفره حضرت حق جل وعلا کندو جناب
عالیسندن خبر ویرر که اول الله سزلری خلیفه لر قلدی
ارضده ومملکت بدنده وهر نسنه که اسباب مملکت مجازیه در
عالمده خلق ایلدی اندن اوترک سزک وجودکز شهرینه مهیا
قلدی پس هر کسه که بو نعمتک شکرن ایتمیوب کفران نعمت دراجر
صورت کفرانی اکا راجع اولور وعن ابن عمر رضی الله عنه قال
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم **الا کلکم راع و**
کلکم مسؤل عن رعیته ابن عمردن روایت اولنور که
رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش جمیعکز حاکمسز وجمیعکز

سؤال اولنورسز رعیتکزدن **ای عزیز** بلمک که وجود آدمی
نسخهء آفرینش در بو جهتدن حکما بو کا عالم صغیر دیرلر زیرا
هر نسنه که حق جل وعلا عرشدن ثری یه دک یرتمشدر انک
مثالنی وجود آدمیده ترکیب ایلمشدر بلکه عرشنه وفرشنه
وآسمان وزمینه صغمیان عرصه قلب انسانه صغمشدر که
ما وسعنی ارضی ولا سمائی ووسعنی قلب عبدی المؤمن
التقی النقی حق تعالی بیوردی که بنی المدی یرم وکوکم وبنی
الدی قلب عبدم که مؤمن تقی نقی اوله پس مملکت وجود انسانی
اگرچه ظاهر صورتده عالم صغیردر اما حقیقت جهتندن ومعنی
یوزندن عالم کبیردر وسعت عرصه عالم انسانی کامل وجلوت
اسرار تصاریف روح قدسی خلیفهء عالم وجوددر بو مختصرده
شرح اولنمز اما غرض بو بابده سلطنت صوری ایله سلطنت
معنوینک مشابهتن بیاندر دنیاکم پادشاه وظاهره هیئه اسباب
وارکان دولت واعیان حضرت لازمدر مثلا پادشاهه وزیر
ونظار بکلربکی دفتردار وقاضی وصوباشی وعامل لازمدر بو نظاوین

روح قدسیه مملکت بدنده سلطنت سورمکده اسباب واعوان
واجبدر وبونلرک هر برینک کیفیت صلاح وفسادی ضروریدر
وحاکمه لابد نفع مصلحی ایله مکن مفسدی تمییز ایتمک مملکت
آفات غوغادن وفتن اعدادن امین اولمق لاجرم بو معانینک
ایضاحی ایچون هر صنفک حقیقتنه اصناف قوای حیوانیه ورد
که انصار واعوان جوارح واعضایه که خدام ورعایای روح
انسانی دررلر اشارت اولنسه گرکدر ان شاء الله العزیز

ای عزیز بلکل کم حق جل وعلا روح انسانی عطیه سنی
کم اسرار ربانیه دن بر سردر خطه مملکت بدنده حاکم وخلیفه
قیلمشدر وبو مملکتک وسلطنتک بر موضعی خلیفه نک قراری ایچون
تعیین ایلمشدر شول زعم اوزره که روح انسانی به متحیز ومکانی
دیرلر یا خود موضع ورود اوامر ونواهی وتصرفات احکام ایچون
اوله شول قول اوزره که آکا متحیز دکلدر دیر واول موضعده
اختلاف واردر واظهر اولدر که اول موضع قلبدر وقول نبوی
بو معنی یه شاهددر که **ان الله لا ینظر الی صورکم واموالکم**
ولکن ینظر الی قلوبکم واعمالکم یعنی حق تعالی سزک صورتلرکزه
ومالکرکزه نظر ایتمز بلکه قلبلرکزه وعمللرکزه نظر ایدر دیمیا
خلیفه نصب ایدن کمسنه نک متصل نظری خلیفه سینک محلینه در وبلککه
مراد قلبدن اول ات پاره سی دکلدر که صول جانبده اولور زیرا
اول جمله حیوانلرده واردر بلکه مراد قلبدن شول لطیفه
الهیه در که اول جامع ملک وملکوتدر وحامل غیب وشهادتدر
واول ات پاره سی بو لطیفه الهیه نک محل تدبیر وتصرفیدر وبو لطیفه
الهیه نفس اماره ایله روح انسانی اجتماعندن متولد اولور وانک
مشابهتی واردر نفس آناسنه اما بو مشابهت عارضیدر و
مشابهتی واردر روح آتاسنه اما بو مشابهت اصلیدر چونکه روح
قدسیه توجه ایدر نسمات انوار روحانیه ونفحات اسرار
ربانیه آنک حقیقتی منور ومعطر ایلر واحکام تصرفات
روحانیه وجه صواب اوزره قبول ایدر واول معانینک آثاری
صفحات جوارح واعضا اوزره ایرر وجمیع اعمال عمال مملکت
بدن صلاحه کلور وچونکه نفس آناسی طرفنه التفات ایدر ظلمات

قوای حیوانی و کدورات قوای نفسانی انك قابلیتی آیینه سنی مظلم ایلر تا حجب تعینیه تدنیس صفات سببیله قابلیت اندن زایل اولور و استقامهٔ انوار روحانیه دن محروم قلور و سرّی روحی تصرفلری معکوس تصور ایلر و انك اعوجاجنك اثری رعایای بدن اوزره ظاهر اولور و جمیع عمال جوارح و اعضا اول سببله فساده کلور و انوکیچون رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمش **ان فی الجسد لمضغة اذا صلحت صلح بها سائر الجسد واذا فسدت فسد بها سائر الجسد الا وهی القلب** یعنی تحقیقا جسدده بر ات واردرکه قچن اول ات پاره سی صالح اولسه سائر جسد انك سببیله وقچن اول پاره سی فاسد اولسه سائر جسد انوك سببیله فاسد اولور اکا اولکه اول ات پاره سی قلبدر و چون پادشاهلق وزیر و عاقلسزدر تدبیر صوابسز نظام بولمز بونجلین خلیفهٔ روح ایچون دخی وزیر اولسه مملکت بدن انتظام بولمز ایدی سلطان روحك وزیری عقلدر و اول محصل اسباب دولت ابدی و مدبر امور نعیم سرمدیدر و حق تعالی مملکت بدن اعلی سنده وزیر عقل ایچون بر قصر عالی بنا

ایتمشدرکه اکا دماغ دیرلر و چونکه عالم حسی موجوداتنك آفاقی بیشدر مبصرات و مسموعات و مشمومات و مذوقات و ملموساتدر و عرشدن فرشه وارنجه هر نه وار ایسه بو قسمدن طشره دکلدر پس حکمت الهیه انی اقتضا ایلدیکه قصر دماغنك بیش منجره سی اوله تا وزیر عقلی هر بر منجره دن بیش نوع ولایتك اسرارینه ناظر اوله و جمله ولایتك اخبارینه واقف اوله نتکم ظاهر پادشاهلرنك هر ولایتی ایچون بر دفتردار لازمدرکه اول ولایتك اموالنی ضبط ایده خزینه یه ایرشدوره بونجلین پادشاه روح ایچون بیش دفتردار واردرکه هر برنی عالم حسی ولایتلرندن بر ولایته موکل ایلمشدر اول بیش دفتردار حواس خمس ظاهره درکه هر برینك تصرفنده بر عالم واردرکه بو عالملرك هر برنده غرایب و عجایب بی نهایه در و حس مشترك که دماغك مقدمنده در بو بیش حسك اوزرینه حاکمدر بکلر بکی مثابه سنده در بو بیش دفتردارك اموالنی اول قبض ایدر و خیال که دماغك ایکنجی مرتبه سنده در اول خزینه ده ضبط ایدر و قوّهٔ حافظه دماغك اوچنجی مرتبه سنده در خزینه داردر خزینه

خیالدر

وزیر سلطان روح عقلدر و اوکی مکانی دماغدر

دفتردار روحدر انلر حواس خمسهٔ ظاهره در

حس مشترك بکلربکی مثابه سنده در

قوهٔ حافظه خزینه دار مثابه سنده در

اولمقدن آفات زوال ونسياندن حفظ ايدر وقوهٔ ذاكره كه دماغك
دردنجى مرتبه سنده در وزير عقلك صاحب ديوانى در آنك خزينه
بردكه قوهٔ حافظه نك ضبطنده اولانى وزير عقل عرض ايدر وزير
عقل قاضى عدله امر ايدر تا جمع اولان جمله اموالى قوهٔ نا بينده ايله
ميزان ذكاده قويب وكمال ادراك ايله نقود حقى ذيوف زيوفدن باطلدن
تميز ايده وصفاى اموال اعمال مقبوله كدورات افعال مردوده دن
جدا ايده واول معنيلرك خلوصه سنى طبق اخلاصه قويب حضرت
خليفه يه دوحه عرض ايدر دوح بزلكرا ايدحى اول هدايايى اعمالى
جناب حضرت حقه وسيله ٔ قربت ايدر وچون محل قبولدن تبشلنه
خزانهٔ غيب خازنلرى اول تحفهٔ اعمالى قبض ايدوب خزانهٔ علم
قديمده امانت قورلرتاكه **يوم لا ينفع مال ولا بنون** ده سبب نجاة
اوله اى **عزيز** هر عمل اعمال صالحه دن كه بنده دن صادر
اولور ابتداء ظهورندن محل قبوله وصوله وارنجيه دك اون عالم
كچر عوالم غيب وشهادتدن وبو عالملردن هر عالمى كه كچر بر ملك
تصرفنده اولور ملائكه ٔ مقربيندن كه اول ملك اول عالمك خالقى

واول عمل اول كچدكى عالمك تصرفاتنك احكامى ايله رنك پذير
اولور واول احكامك آثارندن بر صفت كسب ايدر واول صفت
حسبى ايله بر اسم ايله مسمى اولور بو معانيدن بعضنك شرحى
بطريق ايجاز اولدركه حقايق اعمال ايچون حواس خمسه يعنى سامعه
وباصره وذائقه وشامه ولامسه عالمنه كله اول اعمالده
متفرقات ديرلر زيرا بو حواسك هر برى كندو عالمنك مدركى
هر برينك آخرك ادراك ايتدوكى ادراك ايتمز واهل تحقيق
قتنده هر برى بر ملكدر ملكوت سفليدن وخاصيت ملك
اولدركه هر برى بر عمل ايچون بر اولمشدر آنك غيرى ايتمز
بلمز لر اغلبينى كوز قولاق عملنى وقولاق كوز عملنى ايتمز آكى
وما منا الا له مقام معلوم اشارتدر بو معنيه وچون
موكلدن حواس كندو عمللرندن فارغ اولالر واول عمللرينى
حس مشتركه تسليم ايده لر بو عالمده اول اعماله محسوسات
ديرلر وحس مشتركه آنكچون حس مشترك ديديلر حواس خمسه نك
اعمالى ادراكنده شريكدر وچون اعمال حس مشترك قبضنده

ملككاردن حكايت ايدركه
بزدن بريمز يوقدر الا اكر
ايچمز مقام معلومى واردر

خزانهٔ خیالده مخزون اولا آکا متخیلات دیرلر بو اکی ملک ملکوت
برزخنده در که واسطه در غیب وشهادت اورتده سنی وچون
قوهٔ حافظه بو اعمالی خزانهٔ خیالده ضبط ایدر انلره محفوظات
دیرلر وچون قوهٔ ذاکره اول اعمالی وزیر عقله عرض ایدر انلره
مذکورات دیرلر وچون وزیر عقلک قبضنده قرار بوله انلره معقولات
دیرلر وچونکه قاضی عدل اول اعمالک حق اولاننی باطل اولاندن
فرق ایدر ذاکیات دیرلر بو مدت ملک ملکوت علویدن اول اعمال
زاکیه ایچون دیوان وزیر عقلدن حضرت خلیفهٔ روحه عرض
اولنه انلره روحانیات دیرلر چون ملک ملکه کرام قبض ایدرلر
ملکوتیات دیرلر وچون خزانهٔ غیب احدیتده مخزون اولا اسرار
دیرلر وبو ترقی اعمالده اولورکه قول ایله حق اورتسنده اولاکه
آنده حق غیری اولمیه اما اول اعمالکه حقوق عباده متعلق اوله
خزانهٔ خیالده محبوس اولور ابواب ملکوت آکا آچلمز وترقی
طریقنی بولمز بو ذکر اولنان احکام احکام اعمالدر اما
علومک حکمی غیردر که علم اوچ حالدن خالی دکلدر یا عالم سفلیه

متعلقدر یا لطایف ملکوتیه متعلقدر یا حقایق ذات وصفات
عالم لاهوتیه متعلقدر هر قسم بو اوچ علومدن کندو معلوماتی ایله
منتهی اولور اما علم بالله که هیچ مرتبه مراتب علویادن وسفلیادن تدن
آنک عروجینه مانع اولمز وآنک صعودی جناب حضرت کبریاده
غیری ایله منتهی اولمز وهر عالمی کندو مرتبهٔ علمی ایله مقیددر
اندی علم اسرار ذات وصفات حضرت صمدیتکه شوایب حادثاتدن تدن
منزه ونقایص امکاندن مقدس در هر عالم که آنک محل صدوری دکل
کندو صفاتی ایله موصوف ایدر وذل درکات تقیددن اوج عز
درجات اطلاقه یتشدررکه وما یستوی الاعمى والبصير
ولا الظلمات ولا النور ولا الظل ولا الحرور هل یستوی
الذین یعلمون والذین لا یعلمون انما یتذکر اولوا الالباب
بونده در یحیی بن معاذ رازی رحمة الله علیه دیدوکی که ان
للتوحید نورا کما ان للشرک نارا وان نور التوحید احرق
للسیئات من نار الشرک للحسنات یعنی توحیدک نوری وار در
شرکک ناری اولدوغی کبی ونور توحید زیاده یاقیجیدر سیئاتی نار شرکه

حسناتی یاقدوغندن وحقیقتده مقصود خلیفه‌ء نوع انسانی
ایجادندن بو غلملک تحصیلیدر و مراد آفرینش آدم وجنیدن بو سعادتک
اکتسابیدر وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون یعنی لیعرفون
توریتده کلمشدرکه یا ابن آدم خلقت الاشیاء لک وخلقتک لی
فلا تهتک ما خلقت لاجلی فیما خلقت لاجلک یعنی ای آدم
اوغلی خلق ایلدم جمیع نسنه‌یی سنک ایچون وخلق ایلدم سنی بنم ایچون
هلاک ایله بنم ایچون خلق ایتدیکمی سنک ایچون خلق ایتدیکمده مراد
بودرکه جوهر شریف عمری متاع فانی ایچون ضایع ایتمه وکنز منصب
اهلیت معدنکی طلب غبار غیریدن صاقله ودامن همت نوع مطهری
که خلیفه‌ء ممالک عالم ملکوتدر مزبله‌ء دنیا جیفه‌سی ایله بولشدرمه
وقلب آینه‌سنی ظلمات هوا ایله قرارتمه وبصیرت کوزی نیکن
بزم جمالک مشاهده‌سندن محروم قیلمه ونفس امارهنک آفسونی
افسانه‌سیله فریفته ومزور اولمه وبو مرد مشمار مز دوستلغی
قوشاغی جان بیلنه باغلمه وغفلت صحرالرینه سرکشته اولمه واتشی
حرمانه هیکلنی ظهورینه آندیشه قل کعب الاحباردن روایت ایدرکه

حق تعالی توریتده دیمش یا ابن آدم ان رضیت بما قسمت لک
ارحت قلبک وبدنک وانت محمود عندی وان لم ترض بما قسمت
لک سلطت علیک الدنیا حتی ترکض فیها رکض الوحش
فی البریة ثم عزتی وجلالی لا تنال منها الا ما قدرت لک
وانت مذموم عندی یعنی ای آدم اوغلی اکر راضی اولورسک
بنم سکا قسمت ایتدیکمه راحت ایدرن قلبکی وبدنکی وسن ممدوح و
مقبولسن بنم قاتمده واکر راضی اولمزسک بنم سکا قسمت ایتدیکمه
حواله ایلرم سکا دنیایی تا که دپرندرسن وحوشی بیابانلرده دپرندیکی
کبی آندن صکره عزتم وجلالم حقیچون ارشمزسن دنیادن الا بنم
تقدیر ایتدیکمه سکا وسن مذمومسن بنم قاتمده زیرا عالم اجسام
ظل عالم ارواحدر و محبوبات حسی ظل مطلوبات عقلیه‌در زیرا کم
خطاب ربانی سید انبیایه علیه السلام خبر ویرر الم تر الی
ربک کیف مد الظل ولو شاء لجعله ساکنا یعنی کورمدک
ای محمد کندو ربکی که ظلال مراتب الوانی بساط عرصه‌ء عالم امکانه
اوزره دوشردی واکر استیا بدی خزانه‌ء غیبده ساکن

مینی

ایلدیردی و کتم عدمدن قدرتی ایله مستور ایدردی ولکن حکمت
ازلیه انی اقتضا ایلدیکه اعیان مظاهر ارادات منازل مراتب
عالم غیب وشهادتده دائما سیرده اولهلر ما شاء الله کان
وما لم یشاء لم یکن وچونکه معلوم اولدیکه امور شهادته
ظلال حقایق غیبیه ایمشلر بلملکه خاصیت ظل اولدرکه
چونکه آنک اردنجه کیدرسن هر ندکلو سعی زیاده اولا انی ایاغک
التنده الوب ادمزسن وچونکه آندن یوز چویره سن هر ندکلو قوشسه
آندن ایراق اولیمزسن وحدیث قدسیده وارد اولمشدرکه یا دنیا
اخدمی من خدمنی واتعبی من خدمک یعنی ای دنیا خدمت
قیل بکا خدمت ایدنه وزحمت ویر سکا خدمت ایدنه ای عزیز
بیلملکه کوهر جود مفتاح باب خزانه وجوددر وهر نسنه که
عرصه وجودده وارمق خلعتن بولدی و بولسه کرکدر جمله سی
سلطنت جود فیضنک اثرلرندندر ولولا فضل الله علیکم
ورحمته ما زکی منکم من احد ابدا یعنی اکر بزوم
کرممز دکللری ایمیدی هیچکسنه بزدن خلعت وجود کیمزدی

واکر عرصه وجودده تجدد رشحات جود سزه دستکیر اولمیدی
هیچ کمسنه شرف سعادت مکارم اخلاق ایله مشرف اولمزدی
وچونکه مرتبه خلافت وسلطنت ظل حضرت پروردکاردر
پس بو صفت خاص لوازم خلیفه و پادشاهدندر وچونکه بو
مقدمه معلوم اولدیسه بلملکه خلفا وسلاطیندن درت
حالدن خالی دکللردر زیرا پادشاه یا بخیلدر کندو حقنده
ورعایا حقنده یا سخیدر اکیسنه بیله یا بخیلدر رعایا حقنده
وسخیدر کندو حقنده یا سخیدر رعایا حقنده وبخیلدر کندو
حقنده وافضل خلفا وسلاطین اولدرکه سخا واحسانی عالم
اولا واخس وارذل ملوک اولدرکه بونک خلافی اوله نیته کیم
حدیث قدسیده وارد درکه انی جواد کریم لا یجاورنی لئیم
یعنی بن سخی و کریمم بکا ارشمز خسیس ودنی اولان وبو نجلی
روح قدسیکه خلیفه عالم معنیدر بو درت حالدن خالی دکلدر
وعلم وعمل مقام جمع وتفرقه ده در بو خلیفه نک جود واحسانی در
زیرا زینت ظاهری عملدر وضیای سیرت باطنی علمدر و بو خلیفه نک

مملكتنك رعایاسی پادشاه صوری رعایاسی كبی ایكی قسمدر خارجنه
و داخلنه و خارجدن اولان ایكی قسمدر منفصل و متصل در خارج
منفصل عالم شهادتدر و خارج متصل عالم جسمدر كه خلیفهٔ روح
آنلری واسطه متصرفدر و جسم واسطه سی ایله عالم شهادتده
متصرفدر گاه احكام سلطنت معنویهٔ اطراف مملكت بدنه اجرا
ایلر گاه آیات اسرار الهیه صفحات الواح آفاقدن اوقور و
مقام جمعده ایكیسنی بیله آیینهٔ جمال مطلق بیلور كه سنریهم

آیاتنا فی الآفاق وفی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق

وچون نظری دخی اعلی یه گیدر بو گیدیش ملاحظه سی قیدیدن
و غیریدن قورتلب حق حق ایله بیلور و بن **نظم**
سن بكا مونس روان ایدك ٭ گوزلرمده ولی نهان ایدك ٭ سنی بن ظن ایله بیلوردم دیمدك ٭
بی خبر اولدم و عیان ایدك ٭ جانم استردی بو جهاندن سنی ٭ بلمزدی سن آكا جان ایدك ٭
بالكه و دارلق حجاب اولوردی بوخسه ٭ بنم بنم سنی شویله درمیان ایدك ٭ و رعیت
داخل دخی ایكی قسمدر قوای روحانیه عقل و فهم و حفظ و ذكر و علم
و حزم و حیا و صدق و وفا كبی قوای نفسانیه جهل و كودنلك و

نسیان و جحود و كسل و حماقت و اوتانمزلق و كذب و خیانت كبی و بو
قوای نفسانیه نك اهلی اصحاب شمالدرلر و قوای روحانیه نك
اهلی ایكی قسمدرلر اصحاب یمین و انلرك سابقلری اصحاب عین
ارباب مناصب مقاماتدرلر و انلرك سابقلری مجذوبلردر
ای عزیز چون بلدك كه پادشاهلق تختگاهلری درت قسم
اوزره دردر و بلدك خلیفهٔ دعوتك تختگاهی علم و عمل حسبی
ایله در اندی بیلكه بر خلیفه دن دخی خالی اولمز **اول**
اولدر كه عالم ربانیه ٭ اوله بنفسه و عامل اوله بجوارحه و بو اكمل
خلفای معنویه در و هر زمانده بونك كبی كمسنه نك وجودی شریفی نادردر
و هر كمسنه كه بونك كبی كمسنه نك دولت نظری ایله مشرف اوله سعادت
ابدیه بولور **اكنجی** اولدر كه بو ایكی حالدن بالكلیه عاری اوله بو ایكنجی
كمسنه شیطانی زماندر آدمی صورتنده هر كیمكه بونك ایله مصاحب
اوله شقاوت ابدیه یه گرفتار اولور **اوچنجی** اولدر كه كندوسی
بنفسه زینت علم ایله مزین اوله و لكن رعایای جوارح و اعضاسی
تصعد و اهمال ایله اعمال منجیه عزوسی تاثیرندن عاری اوله و

اهل بادیه‌یه مملکتی اکتساب سعادت ابدیه‌یه دلالت ایدر خلیفه
يوم تشهد عليهم ألسنتهم وأيديهم وأرجلهم که یوم قیامتده
حقوق رعایا ایله مسئول اولوب خطر عذابه اوغرارکه إن السمع
والبصر والفؤاد كل أولئك كان عنه مسؤولا بوکا دلیلدر
دردنجی اولدرکه رعایانک ارشادده پادشاه ساعی و ناصح اوله
لکن کندو نفسنک دبور حقایق جواهر علیه‌دن خالی اولا و بر خلیفه
کندو نفسنک ظالمی اولور زیرا انک سخاوتی رعایایه شاملدر
و اول کندو نفسی حقنده لئیمدر امدی بو جمله‌دن معلوم اولدیکه
افضل صفات خلیفه‌ء روحه سخاوتدر اندن اوترو رسول الله
صلی الله علیه وسلم دیمشدر إن بدلاء أمتي لم يدخلوا الجنة
بصلاة ولا بصيام ولكن دخلوها بسخاوة الأنفس وسلامة
الصدور یعنی تحقیقا بنم امتم اولیاسی جنته کیرمزلر چوق نماز
و چوق صوم ایله ولکن داخل اولورلر جنته سخاوت نفس و سلامت
قلب ایله و خلیفه‌ء روحه افضل سخاوت اولدرکه هر نسنه‌که انک
ملکی و تصرفنده اولمیه اندن سویلیه و حقیقت بیله‌که کندویه

وجود کندودن دکلدر و عرصه‌ء عالمده اولمق و اولمامق اختیاری
انک دکلدر **بیت** شول کیسه که وارلغنده دخلی یوقدر •
وار دیرسه که اوزینه او عقلی یوقدر • **دیگر بیت** وارلغی که حق ایله‌در قیامی
بر عنقا اولورکنک وار نامی • و حدیث قدسی وارد اولمشدرکه
إن هذا الدين ارتضيته لنفسي ولن يصلحه إلا السخاوة
وحسن الخلق فأكرموه بهما ما استطعتم حق تعالی بیوردکه
تحقیقا بن بو دینی اختیار ایتدم نفسم ایچون یعنی کندومه
مخصوص قلدم و بو دینی صلوح و قوام قیلمز الا سخاوت دخی
حسن خلق امدی اکرام ایدک بونلرله قادر اولدیغکز بالجمله که
سخاوت موجب محبتدر و محبت موجب قربتدر و قربت منتج
وصلتدر مقتضی جمع و جمعیتدر و جمع و جمعیت معاون نصرت
دیندر و سخاوتک ایکی طرفی واردرکه مذمومدر و وسطی حد
اعتدالده ممدوح • اما وسطی بیلوب رعایت قلمق قیلدن
انجه‌در و هرکیمسه‌که انک حقیقتنی بیلمزکه اغنیا انده افراط
ایلیوب حد تبذیره یتشدرلرکه مذمومدر و حق تعالی

امرنه مخالفدر که حضرت حق رسول الله علیه السلامه
خطاب ایتمشدر که ولا تبذر تبذیرا دخی بیورمشدر که ان المبذرین
کانوا اخوان الشیاطین یعنی شول عطا که حق ایچون اولمیه
آنده اسراف ایتمه که تحقیقا مسرفلر شیطانلر قرنداشلریدر
وحقیقت سخا زیاده جه اولی بذل ایتمکدر و محل مستحقه صرف
ایتمکدر و بو مستحق اولانلرک حاجتی مقداری نجه ویرمکدر بخل
بونک عکسیدر و بو بیان اولنان ندن زیاده سی افراط درکه
آکا تبذیر دیرلر و بوندن نقصان تفریط درکه آکا تقتیر دیرلر
بو ایکی طرف مذمومدر و خیر اعتدالدر که آکا حد وسط دیرلر
وانی کیچوب دیمشلردر شعر توسط اذا ما شئت امرا فانه •
کلا طرفي قصد الامور ذمیم ترجمه وسط قل چون استسک بر امرینه
ایکی جانبی ایتک اولور چونکه مذموم • و رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیوردیغی خیر الامور اوسطها بو معنایه اشارتدر حکایت
جابر بن عبد الله رضی الله عنه دن روایت اولنور که دیمش •
اذا جاء صبی فقال ان امی تستکسیک درعا فقال صلی الله

علیه وسلم ما من ساعة الی ساعة تظهر عد الینا فذهب الی
امه فقالت له قل ان تستکسیک الدرع الذی علیک
فدخل رسول الله صلی الله علیه وسلم داره فنزع قمیصه
فاعطاه فقعد عریانا فاذن بلال واقام ولم یستطع ان
یخرج من العری فنزل قوله تعالی ولا تجعل یدک مغلولة
الی عنقک الآیة جابر دیمش که بر زماننده بن رسول الله صلی الله علیه
قتنده ایدک بر اوغلان کلدی رسول الله صلی الله علیه وسلم
و دیدی بنم انام سندن کوملک استر رسول الله صلی الله علیه وسلم
دیدی بر ساعت صبر قیل آندن صکره کل اول اوغلان اناسنه
کیتدی آناسی آکا دیدی دی تحقیقا بنم انام استر شول کوملکی که
اوستکده در رسول الله صلی الله علیه وسلم اونه کردی کوملکنی
چیقاردی اول اوغلانجغه ویردی عریان اوتوردی بلال اذان
اوقودی واقامت ایتدی رسول الله علیه وسلم قادر اولمدی چیقمغه
عریانلقندن پس نازل اولدی بو آیت که ولا تجعل یدک مغلولة
الی عنقک ولا تبسطها کل البسط فتقعد ملوما محسورا

امساك

حق تعالی بیورر که ای محمد الوکی بوغرق که باغله یعنی زیاده

اتمه و الوکی تمام آچمه یعنی بذل کلی ایلمه که اوتورا سن غصه لو

و متحیر لاجرم بو آیتده طرفین منهی ایدوکی معلوم در ایکیسه حد

اعتدال ممنوع در ای عزیز سنت الهیه شو یله جاری در که

هر نعمته دنیوی نعمتلردن بر محنتی قرین قیلور و هر دولتی بر

آفتله مخلوط ایدر یا بدبخت جاهلکر دعا م نعمت ایله طاغی اولیه لر

و مغرور غافللر امتداد دولت ایله باغی اولمیه لر زیرا غنا

اکثریا موجب ظلم و طغیاندر و مورث جفا و عصیان اولور نتکه

قرآنده کلور **وَلَوْ بَسَطَ اللّٰهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ**

یعنی اگر حق جل و علا دوشه سه رزقی قوللرینه یعنی و افزون ایتسه

باغی اولورلردی ارضده دخی بیورر **إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيَطْغَى أَنْ رَآهُ**

اسْتَغْنَى یعنی تحقیقا انسان باغی اولوردی کندوسنی کورسه

مستغنی غیریدن پس حقیقت بلکه غنا و محنت و اعدا قاچی دکلدر

حق تعالی حیوان صفت غافللری انوکله تأدیب ایلر و دیوسیرت

جاهللری انوکله راه جفاده بساط و فا به کتورر و تغافل آتش

دنیانک که ماده شقاوتدر صادق مؤمنلرک قلبندن قالدرور

انجلین که هیچ بر مملکت یوقدر ممالک ظاهره دن که دشمن مفسددن

امین اوله و هیچ بر سلطنت یوقدر که قاصد منازعدن خالی اوله

خلیفه روح دخی مملکت بدن تصرفنده قاهر دشمندن خالی

دکلدر که اول دشمنه هوادیرلر و خلیفه روحک که وزیری

عقلدر انک نایبی و کتخداسی حزمدر و قاضی علمدر و دفتردار

فکردر و کاتبی حفظدر و حاجبی ذکردر و بکلی صدقدر و مصاحبی

تلبدر و لشکر قوای روحانیه در و بو خلیفه نک خصم خلیفه روح

که هوادر انک وزیری وهمدر و نایبی مکردر و حاجبی شوق

و طمع و برمکدر و قاضیسی حیله در و دفترداری عهدی صیمقدر

که آکا غدر دیرلر و حاجبیسی حرصدر و کاتبی املدر و بکلی کذبدر

و مصاحبی عجب کندوزنی کورمکدر و لشکری قوای حیوانیه در

و اهل تحقیق قاتنده ملائکه و شیاطین حقیقتده بو ایکی لشکردر

نفس وجود انسانیده زمان بلوغدن تیره وار انجه محاربه و منازعه ده

دردلر و هر بری بر لشکرده کندو پادشاهنک امری جاری اولنق

دشمن سلطان روح هوادر

وزیر عقل کتخدا حزم ... حفظ ... دیرلر

سلطان روح ... ...

اسنترلر وغیري بادشاهك دنغني دیلرلر وخلق بواکي لشکرك
غالبیت ومغلوبیتنده بیش قسمدر ١ مؤمن محفوظ ٢ کافر مشرك
٣ منافق غدار ٤ عاصي مصر ٥ فاسق متلون اما مؤمن
محفوظ تأیید عنایت ربانیه ایله اعداء شهر وجوده ظفر بولش در
ودار الملك بدني عدل علم واحسان ایله معمور ایلمشدر ذلك
فضل الله یؤتیه من یشاء اما کافر مشرك قهر جند الله ایلمش در
وعقل روحي اسیر ومسخر هوا قلمشدر واطراف ممالك جسمي
جهت تصاریف احکام لشکر شیاطین ایله مملو ایلمشدر ونفس
خبیثي مجاري اسباب شقاوت قلمشدر وابواب سعادت ابدیه
خاد ضلالت برله مسدود ایلمشدر ذلك هو الخسران المبین
واما منافق غادر هواي عمال قلبي وسري روحي اوزره حاکم
ایلمشدر وجوارح ظاهره بادیه مملکت ومنقود نظر خلق در لو
عقله اضمر لمشدر وتدلیس وتلبیس ایله کندوي قرین ابلیس قلمشدر
ان المنافقین في الدرك الاسفل من النار واما عاصي مصر
عقل روحي دار الملك قلب اوزره که اصل ولایت در حاکم ایلمشدر

وبادیه ده ملکي هوایه تسلیم قلمشدر وجوارح واعضایي لذات
نفسانیه اوتلو قلرنده وتمتعات جسمانیه ده صالیویرمش در
ذرهم یأکلوا ویتمتعوا ویلههم الامل فسوف یعلمون
واما عاصي متلون که اکثر ناس بویله در غالبیت ایله
مغلوبیت اورتسنده مترددر لر واخرون اعترفوا بذنوبهم
خلطوا عملا صالحا واخر سیئا بونلره صادقدر عسی الله
ان یتوب علیهم اشارتي بونلرك امیدي شجره سني مؤید
ایدر وعنایت مولا غزي تا بونلرك جانلرن بادیه معصیتدن
دریاي عفوه ایرشدرر وطاحب کرم مرض غفلت خسته لرن
لطف دار الشفاسنه الترر ابو هریره دن رضي الله عنه روایت در که
رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمشدر ینزل الله تبارك
وتعالی الی سماء الدنیا حین یبقی ثلث اللیل الاخر فیقول
من یدعوني فاستجیب له من یسألني فاعطیه من یستغفرني
فاغفر له الله تبارك وتعالی ایني دنیا کوکنه کیجه نك
ثلث اخیري قلیجق ودیر کم دعا ایلیه بنا که بن دعاسن قبول

ایدم

وكم سؤال ايتدن بندن كه عطا ايدم وكيم مغفرت طلب ايتدي بن
يارلغيه يم **حكايت** بر درويش مراقب حكايت ايتمش كه بر كيجه
بارگاه كبريايه يول بولدم خطاب عزت ارشدي كه بزم دركاهمزه
نه تحفه كتوردك عملكردن بعضي بم خاطرمه كلدي عتاب ايتدرك
اي مسكين بزم جناب كبريامزه ارنجق متاع كتورلمز بزم دركاهمزك
تحفه سي آه سرد وروي زرد در و بو راهك توشه سي دل
دردددر زيرا بو دركاهده روحانيلرك عرائس ابكار انواري بي
شمار وكروبيلرك نفايس آثار اسراري بيسيار در اما بزم شربت
عنايتمز باديهٔ هجراندن خسته لرن ايستر وبزم مرهم رحمتمز
زخم عصياندن شكسته لرن طلب ايلر وبزم داروي لطفمز
صحراي آتش حرماندن سوخته لرن ديلر **نظم**

هر سحر كه آتش شوقم ره بالاي دوتر • ذوق جانم ابر شوب نور تجلويي دوتر
سوزي سكان فلك مجلسني كرم ايلر • نوري هم مملكت عالم بالايي دوتر
گرچه انوار ملك جمله دن اعلا ولكن • سوز دردم اولور انده يوجه اعلايي دوتر
نه خبر بولسه كرك خاطري هر بيخبرك • جون تجلي جمالك دل شيدايي دوتر

اي عزيز مدرك ظاهره نك رسملري واردر كه تمكني اولدقجه
بقاء صوري يه سعي ايدرلر و اسباب اسقام و آلام بدنيه دن
احتراز قيلورلر و صحت جسمانيه محافظه سنده رعايت قانون
حكمي كندو اوزرلرنه لازم بيلورلر و فصول اربعه دن هر بر
فصلده دفع مرض ايجون بر غذا كه اول فصلده مناسب مزاج
وموافق علاج در مواظبت ايدرلر بو نقلين علامت رشد
خليفه روح كه پادشاه معنويدر اولدر كه بو فصوللردن هر
بر فصلده اغذيه روحانيه دن بر غذا تحصيل كرك كه
مزكي ومطهر ذات شريف ومزاج لطيف اوله مثلا فصل بهار كه
حار و رطب در و بو معني طبيعت حيوانده در بس بو فصلك
زماني جميع حيوانات نوع ونباتات نوع حركت طبيعيه اقتضا ايدر
ونفس حيوانيه ده حركت وطلب سير وتفرج رياض وانهار
وتماشاي رياحين وازهار ظاهر اولور كه زمام اختياري هواي
غافل ونفس مكاره النه ويرمز ووزير عقله خطاب ايدوب
بيوردر تا دفتردار فكره امر ايتم تا مرموزات نبويه وتنبيهات الهيه

مطلب [illegible]

کاتب حافظه دیواننه ثبت اولنشدر تأمل ایله وجواهر حقایق
معانی مقوی قوای روحانیه ومصفی صفای تجلیات ربانیه ایله
وافکار میدانلرینه قوت نظر اعتبار ایله مرکب همتی مصاید تعمق
کثرتنده مقاصد معارف وحدته سورد ودواعی نفس وحشی دوت
غرایب مصنوعدن شهود قدرت صانعه دعوت ایله تا کم
حق تعالی مراحل علیا طالبلرینه تعلیم ومنازل عظمی راغبلرینه
تفهیم ایچون بیوردی متاع الحیوة الدنیا کماء انزلناه من السماء
فاختلط به نبات الارض مما یأکل الناس والانعام حتی
اذا اخذت الارض زخرفها وازینت وظن اهلها انهم
قادرون علیها اتیها امرنا لیلا او نهارا فجعلناها حصیدا
کأن لم تغن بالامس کذلک نفصل الآیات لقوم یتفکرون
تحقیقا متاع دنیانک مثلی شونک کبی درکه بز ما انزال ایلدک
سمادن قرشدی آنک سببی ایله بیوک نباتی ناس وحیوانات
اکل ایتدکلرنده تا کچن یر اخذ ایله نقشی وبزنه وبیوک اهلی
ظن ایلدکه آنلر قادرلردر آکا که بزم امرمز وقهرمز کیجه

یا کوندز بز قیلورز انی بچلمش کوکیا دونکی یوق ایدی بو تحلیلی
تفصیل ایدرز بو آیتلری شول قومه فکر ایدرلر پس طالبه
واجب در که بهارلری آثارلرینک وسحرلری رایحه لرینک مطالعه
نعیم دایمی دار الحیوتک که وفیها ما تشتهیه الانفس وتلذ
الاعین وانتم فیها خالدون ملاحظه سی ایله وجیفه
دنیانی حرص وهوا کلبلرینه ترک ایله ومنزل جفادن همت
یوزینی بساط وفایه کتوره امدی غذای روحانی خلیفه
روحه فصل بهارده بردر اما فصل صیف که آکا یای فصلی
دیرلر بونک طبیعتی نار کبی حار ویابسدر بو فصلده تمام
اهتمامی پادشاه روحک وزیر عقلک پیرلک وضعف احوالنک
تأملنه کرکدر که غلبه ضعف وعدم قدرت اولوب اعمال
صالحه دن قلنلری فکر اولنمق کرک ودرکات جهنم احوالی
وغضب جبار آتشنک ملاحظه سی وقیامت حرارتینک وانک
صوسزلغنک وخلقنک غرق عرق اولدوغنک ذکری کرکدر
اشقیانک حوض کوثردن رد اولنوب جهنمه ودودنک فکری

کرک اما فصل حریف که آکا کوز فصلی دیرلر انک طبیعتی بارد و
یابس در و موت طبیعی ور اهل سعادتک غالب فکری موت
احوالی و انک سکراتی و جان آجیسی و عزرائیل دوئیتی و خوف خاتمه
و نزول ملائکهٔ رحمت و ورود ملائکهٔ عذاب ملاحظه سی
کرک اما فصل شتا که آکا قیش فصلی دیرلر انک طبیعتی صوکبی
بارد و رطب در و بو طبع برزخ در که اول دفن ایله حشر اورته
دیرلر غافل اولمه نک تاملی بو فصلده برزخ کرک که منزل بی زاد
و بادیهٔ بی فریاد در و نیجه دهور و ازمانه بچسه کرک که
جسم لطیف اسیر طبقات خاک و محبوس ظلمات لحد مغاک
اوله کرک اکر ایام حیاتنی اخلاق حسنه دن و اعمال
صالحه دن حظ بولمش ایسه هر ساعت انک مصاحبتی ایله مسرور
و متنعم اولور **فطوبی له** و اکر لباس وجودی اوصاف خبیثه
کیرلری و افعال ردیه تلوثی ایله ملوث اولمش ایسه که انوک
آثاری ظلمتی آتش حسرت و عذاب اولور جانی اچنده مشتغل
اولور **فویل له ثم ویل له** امدی ملاحظهٔ موتدن غافل اولمامق

کرک **نظم** یارانه دکن بیک اجل باشومه کلدی
اباغم اوکب حنجره می خنجره دکدی بوک ایدی عظام دخی قاره ادی موم
دردا که اوقیدی و بو دخی قرلدی غربال ایله یارکن قوبیری آکربسه
جسمدن اثر بولیه لر بریری الذی **ای عزیز** وسعت مملکت
معنویه و سلطنت روحانیه اندن زیاده در که بو مختصره شرح
اولنه ولیکن بو مقدار غافل اولماه طالبلر و زیرک داغیلره
تنبیه ایچون یازلدی تا مرکب عمری مسالک امور فانیه مقصور
دوتمیه لر و طلب سعادت ابدیه دن محروم قالمیه لر و اکرچه
قلبی کور اولانلر بو معنی یه منکر لر و اکی جهانده کور کرکدر

من کان فی هذه اعمی وهو فی الآخرة اعمی واضل

سبیلا و اکر ایسترسک عظمت سلطنت معنویه دن و وسعت
مملکت روحانیه دن برنسنه فهم ایده سن بلکل که حق تعالی
حضرتنک بر ملکی واردر ارض اوزرینه موکل در و اقلیملرک
طمرلری انک قبضه سنده در چون برقومی خواب غفلتدن
اویاندرمق دلیه اول ملکه امر ایدر که اول اقلیمک طمرین

تحریك ایدر و فتنهٔ زلزلهٔ اول قومك اظهار ایدر بونی فكر قلكه
بر ملكك اشارتی ایله اول اقلیمك طاغ و صحراسی حركته كلور كه
جمله جهان پادشاهلری جمیع لشكرلری ایله بر ناحیه حركت
اتمسون دیسه لر قادر اولمزلر بو قدرت ملائكهٔ سفلیه دن
بر ملككدر و ملائكهٔ سفلیه نك جملسی بو دكلو قدرتله ملائكهٔ
علویه دن برینه مقاومت ایده مز و انلرك عددینه نهایت یوقدر كه
وما یعلم جنود ربك الا هو چون بو معنیلرده اوكا نجه تأمل
ایده سن سكا یقین حاصل اولور كه سلطنت صوریه و مملكت فانیه
سلطنت معنویه و مملكت روحانیه یه نسبت ذره كبیدر انتا بونه
نسبت و قطره كبیدر دریای عمانه نسبت بونكیچون رسول الله صلی الله علیه و سلم
دیدی ما مثل الدنیا فی الآخرة الا مثل ما یجعل احدكم
اصبعه فی الیم فلینظر بم یرجع دیمكدر دنیا مثلی آخرته
نسبت الا شو نجلین كه بریكز برماغنی دكزه طالدره نظر اتسون
نه ایله رجوع ایدر **نظم** واردر ای جسم خیلی تقصیرك •
نیجه اولسه كرك سنك یبرك • قویه سن بو خاكدن جسمانی •

كوره سن تا كه بعض روحانی • اهل دنیا دكلدر فتی مغرور •
كه اولان سرّ حرفدن دردر • قویه كل بو جهان ویرانی •
بولكد كوكب وحش و حیوانی • طوره اتورمه كه مؤتدر بی باك •
مركبك پادكدر بیر كدر خاك • بو جهاندن كل ایندی زادوكی دوت •

كادرین اولیانی جمله اونت **ای عزیز** بلكل كه
هر نوعی انواع موجوداتدن بر صفت غالب اولور صفات
حمیده دن یا ذمیمه دن و هر نوع انواع حیواندن بر صفته
مخصوص اولور و هر فرد افرادی وجودده كمال و نقصان سببی ایله
دنیاده مستحق مدح یا ذم اولور و آخرتده مستوجب ثواب یا عقاب
اولور و اول صفت كه غالب اولور آخرتده آنك صورتنده تیلنور
و چون اكثر خلق كندو صفات غالبه سندن بی خبردر تنزیل
ربانی بی خبرلری آگاه قلمق ایچون وارد اولمشدر كه وننشئكم
فیما لا تعلمون امدی بلكل كه ملائكه یه صفت طهارت غالبدر
پیغامبرلره صفت امتثال و ابلوغ یعنی تبلیغ اوامر و نواهی غالبدر
و اولیایه صفت محبت و شوق و رضا و توحید غالبدر بونلرك

مطلب صفت حیوانات

هر بر حیوانه بر صفت مخصوصدر قپلانه یرتمق و پاره لمق صفتی
غالبدر و ارسلانه غلبه و بهادرلق صفتی غالبدر و دلکویه
حیله و مکر صفتی غالبدر و خنزیره صفت حرص غالبدر
و قرنجه و کسکنه طمع و درزق صقلمق صفتی غالبدر و
صغره چوق یمک و ایومق غالبدر و مرکبه کودنلک و عارسزلق
صفتی غالبدر و بو مجموع صفات و بونلرک غیری طینت ادمیده
ترکیب اولنمشدر و ادمی بو صفاتک جملسنه حاکم قلنمشدر
و اکا امر اولنمشدرکه هر برینی بو صفاتک مرتبه سنک
حد اعتدالی اوزره دوته افراطدن و تفریطدن احتراز ایده و
اول صفات اشجارینک اثمارینی زاد آخرت ایده و انک حاصلی
نتایجی وسیلهء سعادت ابدیه قله اکر بو شرایطه رعایت
ایده انک حقایق اثاری دار آخرتده وسیلهء کمال اولور و
سبب فوز و فلاح اولور و اکر بو جمله دن بر صفت غالب
اولسه آخرتده اول صفات اولان نسنه نک صورتی اوزره
حشر اولورلر اکر صفات قبیحه دن ایسه کلب یا خنزیر صفتی

اوزره قوپر و اکر صفت طهارت و محبت و شوق و رضا
و توحید غالب اولورسه بو صفتلرک اثرلری اکا زینت جمال
اولور و مبتدیلرک یوزلرینک نوری عرصهء قیامتده یلدز
نوری کبی اولور و متوسط اولانلرک آی نوری کبی اولور و
کامل اولانلرک کون نوری کبی اولور و کامل مکمل
اولانلرک صدیقلرک و مقربلرک نوری کون نورینه محاذیله
چون بو معانی مقرر اولدیسه بلملکه بعضی ادمی دیرلکی
حقیقتده کلب یا خنزیردر و بو حقیقت عامهء خلقه یوم
تبلی السرائرده ظاهر اولور و ارباب قلوبه دنیاده دخی
مشاهددر نتکم علی رضی الله عنه دیمش لو کشف
الغطاء ما ازددت یقینا پس هر کیمکه بو صفات کمالی
حاصل قلمشدر منظور نظر الهی اولمشدر و مجموع اهل آسمان و
زمین انک احکام سلطنت معنویه سنک محکومیدر کم و سخر لکم ما فی السموات و
ما فی الارض جمیعا و هر کیم کندونک کسوت وجودنی بو صفات
نقایص خبائثی ایله ملوث ایده کلب ده و خنزیرده و

سائر

حيوانده كمتردركه لهم قلوب لا يفقهون بها ولهم اعين
لا يبصرون بها ولهم آذان لا يسمعون بها اولئك كالانعام
بل هم اضل سبيلا يعني قلبلري وار انوكله اكلمز
كوزلري وار انوكله كورمز قولاقلري وار انوكله استماع ايتمز
آنلر حيوانلر كبيدر بلكه دخي آزغونلردر

باب سابع كه امر معروف ونهي منكر
بياننده و آنك فضايل وشرايط وآدابي ذكرنده در بلكه عادات
مألوفه ورسوم معتاده كه خلق اوده سنده متداول و
متعارف اوله وجمله منهيات دن اوله آنك منعي جمله يه واجبدر
حق تعالى بيوردي ولتكن منكم امة يدعون الى الخير و
يأمرون بالمعروف وينهون عن المنكر واولئك هم
المفلحون حق تعالى مؤمنلره بو آيت كريمه ده امر ايدوب
ديندن اوچ امر ايله خبر ويردي اول امر معروف و
نهي منكر ايكنجي اولدركه بو امر فرض كفايه دركه
بر شهرده بر كمسه بو خدمتي ايتسه غيريلردن ساقط اولور اگر

جمله سي اهمال ايتسه لر جميعسي آثم اولورلر اوچنجي اولدركه
حصول سعادت خلق صوردر نجات و وصول درجات فوز وفلاح
بو امرك اقامتي ايله اولور عن ابي بكر رضي الله عنه قال قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم ما من قوم عملوا بالمعاصي
وفيهم من يقدر ان ينكر عليهم فلم يفعل الا ان يوشك
ان يعمهم الله بعذاب من عنده ابو بكر رضي الله عنه دن
روايت اولنور كه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمشدر هيچ
بر قوم يوقدر كه معاصي ايشليه و آنلرك ايچنده اوله
شول كمسنه كه قادر اوله انكار ايتمكه و آنلرك اوزرينه اما
انكار ايتميه الا قريب اولور كه الله تعالى آنلره عام ايده
عذابني كندو قتندن وعن حذيفة رضي الله عنه قال
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم والذي نفسي بيده
لتأمرن بالمعروف ولتنهون عن المنكر او ليوشكن الله
ان يبعث عليكم عذابا من عنده ثم لتدعنه
فلا يستجاب لكم حذيفه دن رضي الله عنه روايت اولنور كه

رسول الله صلى الله عليه وسلم دیمش اول الله حقیچون که بنوم
نوحم النك قدرتنده کدسز امر معروف ونهی منکر ایدرسیز یا
خود قریب اولورکه الله کوندره سیزك اوزرکزه کندو قتندن عذاب
اندن صکره سز دعا ایدرسیز قبول اولنمز وعن ابی سعید الخدری
قال قال رسول الله صلى الله علیه وسلم من رای منکم
منکرا فلیغیره بیده فان لم یستطع فبلسانه فان لم یستطع
فبقلبه وذلك اضعف الایمان بو حدیثك بیانی کچمش ومعلوم
حدیث بودرکه کچن الی ودلی ایله منع ایتمیوب وقلبی ایله انکار
ایتمسه اول کیسه مؤمن دکلدر وعن عرس بن عمیرة
قال قال رسول الله صلى الله علیه وسلم اذا عملت الخطیئة في الارض
من شهدها فانکرها فکانما غاب عنها ومن غاب عنها
فرضیها کان کمن حضرها عرس بن عمیره دن روایت اولنور
رسول الله صلى الله علیه وسلم دیمش کچن کناه اشلنسه یرده
هرکیم اول کناهه حاضر اولسه انکار ایلسه یعنی اول معصیه
رضا ویرمسه کانه اول کناهدن غایب اولمش یعنی اول

کناهی کورمشلر وهرکیم اول کناهدن غایب اولوب یعنی
اول کناهی کورمسه اما رضا ویرسه کانه اول کناهه
حاضر اولمشدر وقال رسول الله صلى الله علیه وسلم لتأمرون
بالمعروف وتنهون عن المنکر او لیسلطن الله علیکم
شرارکم ثم یدعو خیارکم فلا یستجاب لهم رسول الله
صلى الله علیه وسلم دیمش امر معروف ونهی منکر ایدك یا خود الله تعالى
مسلط ایلیه سیزك اوزرکزه سیزك یرامزلرکزی اندن صکره دعا
ایدر ایولرکز دعالری قبول اولنمز وقال رسول الله صلى الله علیه وسلم
اعمال البر عند الجهاد في سبیل الله الا کنفثة في بحر لجي.
دیمش رسول الله صلى الله علیه وسلم دیمش دکلدر جمیع طاعات
جهاد في سبیل الله قتنده الا جرعه کبی دریا بحر عظیمه نسبت
وقال رسول الله صلى الله علیه وسلم ایاکم
والجلوس في الطرقات قالوا ما لنا منه بد انما هي مجالسنا
نتحدث فیها قال فاذا ابیتم الا ذلك فاعطوا الطریق
حقها قالوا وما حق الطریق قال غض البصر وکف الاذى ورد السلام

والامر بالمعروف والنهي عن المنكر دخي رسول الله صلى الله عليه
اصحابه ديمش صقنك سز يولكزده اوتورمقدن اصحاب ديديلر
بزه چاره يوقدر اندن زيرا يوللر بزوم مجلسلرمزدر انده
سويلشورز رسول الله صلى الله عليه وسلم ديدي اكر
امتناع ايدرسكز الا اندن ويرك يوله حقني اصحاب ديديلر
يولك حقي ندر رسول الله عليه السلام ديدي يولك حقي
كوزي يومقدر نامحرمه نظر اتمكدن وانجتكي منع ندر وسلام
المقدر وامر معروف ونهي منكر قلمقدر وقال رسول الله
صلى الله عليه وسلم كلام ابن آدم كله عليه لا له الا امر
بالمعروف او نهي عن المنكر او ذكر الله ورسول الله صلى الله عليه
وسلم ديمش ادم اوغلنك جمله كلامي انك ضررنه در نفعنه
دكلدر الا امر معروف يا نهي منكر يا ذكر الله وقال رسول الله
صلى الله عليه وسلم ان الله لا يعذب العامة بذنوب الخاصة
حتى يرى المنكر بين اظهرهم وهم قادرون على ان ينكروه
فلا ينكروه فاذا فعلوا ذلك عذب الله العامة والخاصة

دخي رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش تحقيقا الله عذاب
جميع خلقه قوم مخصوص كناهلري ايله حتى كوره لر فعل منكرلرنه
وانلر قادر اوله لر اكا انكار اتمكا واكا انكار اتميالر
پس اينسكه انكار ايتمسزلر الله عذاب ايدر عامه يه وخاصه يه
يعني كناهي اشليينه واشليمينه عن ابي امامة رضي الله عنه
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كيف انتم اذا طغى
نساؤكم وفسق شبابكم وتركتم جهادكم قالوا
وان ذلك لكائن يا رسول الله قال نعم والذي نفسي بيده
واشد منه قالوا وما اشد منه يا رسول الله قال كيف
انتم اذا لم تأمروا بالمعروف ولم تنهوا عن المنكر قالوا وكائن
ذلك يا رسول الله قال نعم والذي نفسي بيده واشد منه
قالوا وما اشد منه يا رسول الله قال كيف انتم اذا رأيتم
المعروف منكرا ورأيتم المنكر معروفا قالوا وكائن ذلك
يا رسول الله قال نعم والذي نفسي بيده فعند ذلك
يقول الله تعالى خلقت بي لا يتحن لهم فتنة يصير الحليم فيها حيرانا

ابو امامه دن رضي الله عنه روايت اولنور كه رسول الله صلى الله عليه
ديمش نيجه اولورسز سز قچن باغي چقسه وعناد ايتسه عورتلركز
وفاسق اولسه يكتلركز وترك ايتسه كز سز غزايي يعني دنيا به
اشتغال سزه مانع اولسه آندن ديدلر بو اولسى كركدر يا رسول الله
ديدي نعم اول الله حقيچون كه بنم روحم آنك قدرتنده در
بوندن اشد اولسه كركدر ديدلر بوندن اشد نه در يا رسول الله
ديدي نيجه اولورسز سز قچن كورسكز معروفي منكر وكورسكز
منكري معروف ديدلر بو اولسى كركك يا رسول الله ديدي نعم
اول الله حقيچون كه بنم روحم آنك قدرتنده در اول وقتده
حق تعالى ديدي بن يمين ايدرن كندومه كه مبتلا ايليم كرك
آنلري بلويه كه حليم وعاقل آنده حيران قله وعن ابن عباس
رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا ينبغي
لامرء شهد مقاما فيه حق الا تكلم به فانه لا يقدم اجله
ولن يحرمه رزقا هو له ابن عباس رضي الله عنهما روايت
اولنور كه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش لايق دكلدر

بر كمسنه يه كه حاضر اوله بر مقامده كه آنده حق اوله الا اول حقي
سويليه يعني حقي سويلمك كركدر زيرا حق كلام اوكرمز
اجلني وحرام قلمز رزقني كه اول آنككدر وعن جابر بن عبد الله
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اوحى الله تعالى الى
ملك ان اقلب مدينة كذا وكذا على اهلها فقال
يا رب ان فيهم عبدك فلانا لم يعصك طرفة عين
قال اقلبها عليه وعليهم فان وجهه لم يتمعر في
ساعة قط جابر بن عبد الله دن روايت اولنور كه رسول الله
صلى الله عليه وسلم ديمش الله تعالى وحي ايلدي بر ملكه
يقاروسني آشاغه واشغه سني يقارو دوندر فلان وفلان
شهرك اهلي اوستنه اول ملك ديدي يا ربي آنلرده فلان
قولك واردر كه سكا عاصي اولمامشدر كوز آچوب
يومنجه حق تعالى ديدي دوندر آنك اوستنه وآنلرك
اوستنه زيرا اول يوزني بورتمشدر بنم حقمده بر ساعت
هركز وعن عائشه رضي الله عنها قالت قال رسول الله صلى الله عليه

يعني ازحق زمانده عاصي اولمامشدر

عذب الله قرية فيها ثمانية عشر الفا عملهم عمل الانبياء
قالوا وكيف ذلك يا رسول الله قال لم يكونوا يغضبون لله
ولا يأمرون بالمعروف وينهون عن المنكر عائشه رضی الله
عنهادن روایت اولنورکه رسول الله صلی الله علیه
دیمش الله عذاب ایلدی بر شهره که اول شهرده اون سکز بیک
صالح کمسه وار ایدی انلرک عملی انبیا عملی ایدی دیدیلر
نیچون عذاب اولندیلر یا رسول الله دیدی عاصی اولملر ایدی
اللهه اما امر معروف ونهی منکر قلمزلردی وعن عروة عن
ابیه قال قال موسی صلوات الرحمن علیه الهی ای عبادک
احب الیک قال حکمت عظمته الذی یتسرع الی هوای کما
یتسرع النسر الی هواه والذی یکلف بعبادی الصالحین
کما یکلف الصبی بامه والذی یغضب اذا ارتکب محارمی
کما یغضب النمر لنفسه عروة بن زهره روایت ایلدی باباسندن که
موسی صلوات الله علیه دیمش الهی قنغی قولک سکا سوکلودر حق
جل عظمه دیمش شول کمسه که بنم رضامه سعی ایده ناس هواسنه

سعی ایدوکی کبی دخی شول کمسه درکه صغنه بنم صالح قوللرومه
اوغلان بچه اناسنه صغندوغی کبی دخی شول درکه غضب ایده چون
بنم حرامم ایدوکلرومه ارتکاب اولنور ناکاه قپلان غضب ایلدکی
کبی نفسی ایچون وعن ابی عبیدة بن الجراح رضی الله عنه قال قلت
یا رسول الله ای الشهداء اکرم علی الله عز وجل قال رجل
قام الی وال جائر فامره بالمعروف ونهیه عن المنکر فقتله فان
لم یقتله فان لا یجری علیه بعد ذلک وان عاش ما عاش
ابو عبیدة بن الجراح رضی الله عنه دن روایت اولنورکه دیمش بن دیدم
یا رسول الله شهیدلردن قنغیسی مکرمدر الله تعالی یه دیدی
شول رجلدرکه بر حاکم ظالمه واروب انکا امر معروف ونهی منکر ایده
دن بو حاکم قتل ایده انی اکر قتل ایتمزسه قلم جاری اولمز انک
اوزرینه انده صکره نه دکلو چوق یشارسه دخی وعن ابن عباس
رضی الله عنهما قال قیل یا رسول الله اتهلک القریة وفیها
الصالحون قال نعم قیل بم یا رسول الله قال بتهاونهم وسکوتهم
علی معاصی الله عز وجل عبد الله ابن عباس رضی الله عنهما

روايت اولنوركه دنلدي يا رسول الله هلاك قيلنورمي شهركه انده
صالحلر اوله ديدي نعم دنلدي نه سبب ايله يا رسول الله ديدي
كاهللك ايتدكلري ايچون وسكوت ايتدكلري ايچون الهلرك معصيته
اوزره وعن ابن عمر وابي هريرة رضي الله عنهم قالا قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم الدين النصيحة ثلث مرات قالوا لمن
يا رسول الله قال لله ولكتابه ولائمة المسلمين وعامتهم
عبد الله ابن عمر وابو هريره دن روايت اولنوركه بو ايكيسي ديدلر
رسول الله صلى الله عليه وسلم ديدي اوچ كره الدين نصيحة
ديديلر كيمه نصيحت يا رسول الله ديدي الله حضرتنه وكتابنه
ومسلمانلرك امانلرينه وعامة مسلمينه وعن ابن مسعود رضي الله
عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما بعث الله عز و
جل نبيا الا له حواري فيمكث النبي بين اظهرهم ما شاء الله
يعمل فيهم بكتاب الله وبامره حتى اذا قبض الله نبيه مكث
الحواريون يعملون بكتاب الله وبامره وبسنة نبيه فاذا
انقرضوا كان قوم يركبون المنابر يقولون ما يعرفون ويعملون

ما ينكرونه فاذا رأيتم ذلك فحق على كل مؤمن
جهادهم بيده فان لم يستطع فبلسانه فان لم يستطع
فبقلبه ليس وراء ذلك اسلام عبد الله بن مسعوددن
روايت اولنوركه رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمشدر حق
تعالى هيچ بر پيغامبر كوندرمدي الا انوك يارانى يعني اصحابى
وار ايدي اول پيغامبر اكلندي يارانى اورتسنده يعني حياتنده
اولدي الله ديلدوكى قدر عمل ايدردي كتاب الله ايله والهك
امريله تا الله قبض ايلدي نبيسني اكلندي يارانى يعني صحابه
اولديلر عمل ايدرلردي كتاب الله ايله والهك امريله ونبيسنك
سنتي ايله نجه اصحاب منقرض اولدي يعني جمله سي وفات
ايدوب كيتدكده قالدي بر قوم اولديكه منبرلره بنديلر سوزلري
معروف يعني خير اشلرلر منكر يعني شر نجه كورده سز بونى
يعني بدعه صكره بونلر ايله اوغراشلري واجب در هر مؤمنه
انلرله غزا اليله اكر قادر اولمزسه دلي ايله اكر
قادر اولمزسه قلبي ايله بوندن اوته اسلام يوقدر

ای عزیز چونکه دلایل آیات و اخبار ایله وجوب امر معروف
و نهی منکر معلوم اولدی شمدی بلمک گرکدر که هر بر شخص که
خلق اوزرنده بو امر شریف اقامتی ایله کندوبی مشهور
قلدی اکا محتسب دیرلر و اول عملکه اندن صادر اولور
اکا احتساب دیرلر و اول عمل شخصکه مستحق احتساب در اکا
محتسب علیه دیرلر و اول عملکه اول شخص اول عمل سببیله
مستحق احتساب اولدی اکا یعنی عمله محتسب فیه دیرلر بر امر
معروفک درت رکنی واردر اولکی محتسب ایکنجی احتساب
اوچنجی محتسب علیه دردنجی محتسب فیه بو ارکاندن هر برینک
صحتی موقوفدر اول رکنک شرایط و اداتنک حصولنه رکن
اول که محتسبدر بو رکنک وجوبنک شرطی اولدر که
بو شخص مسلم گرکدر و مکلف گرکدر و قادر گرکدر زیرا کافر
ایچون اهلیت احتساب یوقدر و اوغلانجق امور شرعیه اقامتیله
مأمور دکلدر اما اوغلانجق اهل تمیز اولوب بر فعل
منکری انکار ایدوب نهی قلسه جایزدر و کندوسی مثاب اولور و انی

منع ایتمک جایز اولمز و مجنون و غافل اقامت امور شرعیه یه
قادر دکلدر و بعضیلر اذن حاکم و عدالت و شرایط احتسابدندر
دیدیلر بو فاسددر زیرا احادیث نبویه ده وارددر که افضل
الجهاد كلمة الحق عند امام جائر و اصحاب کبار و علماء
بزرکوار ملوک و حکامه فعل منکرلرینی انکار ایده کلمشلردر
و اجماع سلف بونک اوزرینه در که امر معروفده اذن حاکم
شرط دکلدر بلکه هر کیمکه دین نصیحتنه مشغول اوله
و حق تعالی قوللرینی معاصی و مناهیده منع ایده اکر حاکم
و پادشاه اولورسه نوابنه شریک اولور و اکر راضی اولمزسه
عدم رضا جمله منکراتدندر و حاکمه انکار واجبدر انک
اذننه نیجه شرط اولور **حکایت** رسول الله علیه السلام
زماننده مروان زماننه کلنجیه دک مصلاده منبر یوغیدی
رسول الله علیه السلام و خلفاء راشدین رضوان الله علیهم
اجمعین صحراده بیرام نمازن قلورلر اندن صکره خلقه یوز دوندروب
ایاق اوزره دوروب خطبه اوقورلردی چون خلافت مروانه

كلدي مصلاده منبر بنا ايلدي چون بيرام كوني اولدي
منبره چقدي ابو سعيد خدري ديدي يا مروان ما هذه
البدعة مروان ديدي ما هذا ببدعة اردت ان ابلغ
القوم صوت الخطبة يعني آواز قومه يتشدرمك ديلدم
ديو عذر ايلدي اما ابو سعيد خدري بو عذري قبول قلمدي
حكايت شيخ ابو الحسن نوري قدس سره خلقه مخالطه
ايتمزدي اما امور دينده اولنلري نسنه صورمزدي هر كاهكه
بر منكر كورسه منع ايدردي اكرچه قتل خوفي اولسه
ترك اتمزدي بر كون دجله كنارينه آبدست المغه كيدردي
بر صندال كوردي كه ايچنده اوتوز كوپ وار كه هر برينك اوزرينه
يازلمش لطف شيخ تعجب ايلدي زيرا هيچ طاتلو نسنه كه اوده
نسنه بلمزدي كه اكا لطف ديالر كميجي يه سؤال ايديكه
بو كوپلرده نه وار ديدي كميجي ديدي نيلرسن سن درويش سين
كندوكي بيل شيخ اني بلمكه دخي زياده مشتاق اولدي ابرام
ايدوب كميجي يه صوردي كميجي ديدي بو كوپلرده خمر واردر

خليفه ايچون كتورمشلردر كه بونكله مجلس قوره شيخ كميجي يه ديدي
شول چوماغي بكا وير كميجي غضب ايدوب شاكردنه ديدي چوماغي ني
شونكا وير كور كم نيلر شاكرد چوماغي شيخ الينه ويرب
شيخ كوپلري برر برر صيوب خمرلري دوكلوب كميجي فرياد ايدوب
يونس افلح كه كوپري سوباشيسي ادي آدملري ايله ارشوب
شيخي دوتوب خليفه اوكنه التدي خليفه اول زمانده معتضد
ايدي كه غايتده غضوب وغيور ونهايتده قتال ادي جميع اهل
بغداد غصه لنوب خليفه البته شيخي شهيد ايدر ديدلر چون
شيخي خليفه اوكنه التديلر خليفه بر دمور ده كرسي اوستنده اوتوروب
بر كرزي الينده دوندردي شيخه عتاب ايله چاغروب سن كيمسن
بو بله كستاخلق ايدرسن ديوب شيخ دخي بن محتسبم ديدي خليفه
ديدي كيمك امريله محتسب سن شيخ ديدي الله ورسول الله امريله
خليفه ديدي سني كم محتسب قلدي شيخ ديدي سكا پادشاهلق
ويرن بكا محتسبلك ويردي معتضد بر زمان يعني بر ساعت
باشني اشغه ايدوب آنده صكره ديدي نه سبب اولديكه

بوکوبلری صیدک شیخ دیدی سکا شفقت بکا سببا و کذلک سنی
منکردن منع ایلدکلرنده کرفتار اولقدن خلاص اولماسن یوم
قیامتده معتضد دیدی سکا اجازت ویردک من بعد هر منکر که
کوره سن انی تغییر قیل هیچ کیمسه سنی آندن منع ایتمسون شیخ دیدی
بز بونی الله امریله ایدردک چون سنک امرک اولدی سنوک
عامللرکدن بری اولدق که سنک امرک ایله خلقی اینجدرز من بعد
بونی ایتمزز دیدی اندی بونک کبی حکایتلر اصحاب و تابعیندن
و علمادن و مشایخدن سلاطینک انکارنه چوق واقع اولمشدر
بو جملهدن معلوم اولدی که امر معروفده اذن حاکم پادشاه
شرط دکلدر مکر شول یرده که فتنهیه ایلتدکه و بو مسئلهنک
تحقیقنده تفصیل بودر که محتسب ایچون بش حال واردر اول
بلدرمکدر ایکنجی لطف ایله وعظدر اوچنجی
غلظت و عنف و خشونت ایله سویلمکدر مثلا ای جاهل ای
احمق ای الله‌دن قورقمز دییه دردنجی منع منکراتده مباشرت
فعل ایله مثلا خمرلری صبه و آلات لهوی پاره لیه و ابریشم

قفتانی ارکشیدن چکه و غاصبدن غصب ایتدوکی نسنهلری آلوب
صاحبنه ویره بشنجی ضرب ایله تخویف ایدوب بلکه ضربه
مباشرت ایده اما فتنه و غوغایه باعث اولمغیچون اذن
حاکم و سلطان لازمدر و بلکل محتسب اولانه عدالت شرط
ایدنلرک دلیلی بعض آیات و اخبار در و دلیل عقلیدر مثلا آیت

اتأمرون الناس بالبر وتنسون انفسکم مثال خبر

یا عیسی عظ نفسک فان اتعظت فعظ الناس • و دیدکلرکه
بو تنبیه در که ترک اهم مهمه اشتغال ایله علومت حماقتدر
جواب اولدر که بو مقوله آیات و اخبار افضلیت احکام احتسابه
و اولویته احوال محتسبه دلالت ایدر احتساب وجوبنک سقوطنه
دلالت ایتمز و دلیل عقلی بودر که اصلاح غیر صلاح نفسک
زکاتیدر و کندو نفسنک صلاح اولمیجق غیر اصلاحی واجب اولمز
و غیری دوغرلتمق کندوسی دوغرو اولمقدن صکره اولور جواب
اولدر که اکر عصمت شرط احتساب دیرسک اجماع امته مخالفدر
اصحاب کرام افضل امت ایکن آنلر معصوم دکللر فضلکه عمن دونهم

ایمدی کندو نفسنی اصلاحه ور
مغ غیرک نفسنی اصلاحه ور
ایچون اولایه ترک ایدوب هم
اولانه مشغول اولمق مقتضاه
عقلدر دکلدر

وكلام ربانى وعصى ادم ربه فغوى دليل صريحدر ادم عليه السلام
معصيت اسنادينه وبونلرڭ حالات انبيادن بعضنه واقع اولمشدر
وسعد بن جبير كه اكابر تابعيندندر اوله ديرايمش اگر عصمت شرط
احتساب ايتمك جائز اولمز ايدى وحق بو مسئلده بودر كه
عصمت شرط احتساب دگلدر وفاسق بر فاسقى دخى فسقدن
منع ايتمك گركدر مثلا حرير گيين كمسنه شارب خمرى
نهى ايتمك گرك وبونلرڭ ذنبى ايدوب منع ايتمك گرك زيرا شرب
خمر وزنا حرير لباسنه نسبت كبيره در وشارب خمر وزانى اولان
قاتل نفسى قتلدن منع ايتمك گرك زيرا بونلردن اجتناب
واجب برأسه در وغيرى نهى دخى واجب آخردر بر واجب ترك
ايدرسه واجب آخرى ترك ايتمك گرك وبر معصيته
ارتكاب ايله معصيت آخرى حلال اولمز لكن مألوفات
رسميه ومقالات عاديه وتصورات باطله وخيالات فاسده
عامه خلقك نفوسى اوزره مستولى اولوب دينه بصيرت
جهال مطالعه دقايق شرعيده كورايدوب تبول اوامر الهيه
دنا

متنفر قلمشدر نتاكم بر شخص بر شخصدن آت واويان غضب
ايلمش اول شخص بوغا صيدن اويان طلب ايلدى اتى طلب ايتمز
يا بر شخص اخاذ خلقدن دفع ظلم ايلدى اما كندو باباسندن ظلمى دفع
ايتمز ونفوس عامه ده خلق بونك امثالى افعالدن نفرت ايدرلر
وبو نفرت كه نفوس جهال عوامده رسوخ بولمشدر بو دليل دگلدر
ترك اهم علت نفى وجوب مهم اولمز پس احتسابه عصمت شرط
دگلدر اما مرتبه وعظ كه مرتبه احتسابدن ايكنجى مرتبه دنه
فاسقدن ساقطدر زيرا وعظ فاسقڭ غيره اثر
ايتمز پس عدالت وعظده تأثير ايچون شرطدر خلاف باقى مراتبك
چون بو مسائل معلوم اولديسه • بلمك گركه احتساب اوچ
نوعدر نوع اول امثال امثاله احتساب ايتمكدر عوام عوامه
احتساب ايتمك وخواص خواصه احتساب ايتمك كبى نوع ثانى اعلى
ادنى يه احتساب ايتمكدر سلطانڭ رعايايه ووالدين اولاده و
زوج زوجه يه وافندى قولنه احتساب كبى بو نوع احتساب وسعت تمام
اوزره در كه احتساب ايچون ذكر اولنان مراتب خمسه بو نوعده جاريدر

نوع ثالث ادنى اعلى يه احتساب ايتمكدر احاد رعايا سلطانه
احتساب ايتمك وشاكرد اوستادينه واولاد ابوينه وزوجه
زوجنه وقول افنديسنه احتساب ايتمك كبي بو نوع احتساب
اوچنجي وبشنجي مرتبه ده ساقط واولكي وايكنجي مرتبه ده واجب
ودردنجي مرتبه ده اختلاف في در زيرا ولد صالح فاسق باباسنه
اولكي وايكنجي مرتبه كه بيلدرمك ووعظ ايتمك واجب در واوچنجي
مرتبه كه تخويف وعنف در وبشنجي مرتبه كه ضرب در حرام در
ودردنجي مرتبه كه مباشرت تغيير در آلات لهوي صيمق وخمري
دوكمك واريشم قفتاني باباسنك بدنندن چكمك وغصب ايتوكي
متاعي اندن آلوب صاحبنه ويرمك واوي ديوارندن صورتي
قزيمق والتون وكمش ظرفني صيمق كه بونك كبي افعال ايله بابا
متألم اولور اختلاف واردر واصح اولدر كه ولد ايچون بو جنس
احتسابه رخصت واردر كه بلكه واجب در زيرا ولدك فعلي
بو نوع احتساب مباشرتندن طاعتدر وباباسنك متألم اولمسي
محبت باطل سببي ايله معصيت در بس اكا اعتبار يوقدر اما

زيرا اولاد لا تعلق لطاعتي ايله مخالفت

ولدك احتسابي عنف ايله ومباشرت ضرب ايله حرامدر وجمهورك
علما بونك اوزرنه در كه جلاد كندو باباسني حدده وقصاصده
قتل ايتمك جائز دكلدر كافر دخي اولورسه وزوجه نك زوجنه
وقولك افنديسنه احتسابك حكمي ولدك والدينه احتسابك
حكمنه قريب در واحاد رعايانك سلطانه احتسابنك حكمي
هر نسنه ده مشكلدر زيرا احاد رعايا حاكم وپادشاهه حرمت
تعريف وتلطيف ووعظ ونصيحتدن غيري ايله ممكن دكلدر
اما قدرت كه شرايط احتسابدندر بيتا كم اول بابده ذكر
اولندي هيچ بر عاقله مخفي دكلدر كه عاجز اولانه احتساب
واجب دكلدر مكر قلبي ايله انكار ايده بيتا كم حديث
نبويده ذكر اولندي وبو محلده محتسب ايچون عجز وقدرت اعتبار ايله
درت حال واردر **اولكي** حال وجوب در **ايكنجي** حال سقوط
وجوب در **اوچنجي** حال استحباب در **دردنجي** حال تخيير در
حال اولسي اولدر كه قدرتي وار مطلقا بيلور كه
يقين بيلكه انك احتسابي ايله تغيير منكر اولسه كركدر وكندويه

هر کز زیان اولمز نه عرض جهتندن نه نفس جهتندن بونکله
اولیجق احتساب واجب در اتفاق علما ایله **حال ثانیه**
اولدر که یقین بیله که احتساب مفید اولمز اما کندویه
ضرر کلمك مقرردر بو صورتده وجوب احتساب ساقط در
حال ثالث اولدر که بونی بیله که احتساب مفید اولمز
اما کندویه ضرر دخی اولمز بونده احتساب واجب دکلدر لکن
اظهار شعائر اسلام ایچون مستحب در و محتسب چون علم و ورع
ایله موصوف اوله و بیله که آنك احتسابنك دفع منکرده
یا فاسقك شوکتنك کسرنده یا اهل دینك قلوبنك تقویتنده
تأثیری واردر کرکدر که زوال مال و جاهدن غم چکمیه
و ضرب و قتلدن قورقمیه و نصیحت دینه اهمالی روا کورمیه
مکر انی بیله که آنك احتسابی سببی ایله بر غیره اصحابندن
و اقرباسندن ضرر ایره اول وقت کرکدر که احتساب ایدن ز
بر منکرك دفعنك احتسابی بر آندن اقبح منکره ارشددر
بو اولدر که بر ظالم متغلبی کوره که ظلم ایله بر قیونی بوغزل

اکر اول ظالمی آندن منع ایدرسه غضبه کلوب بر آدم قتل ایده
بو احتسابه حرامدر اما اکر بر شخص دیلسه که بر عضوی
سلیمی کندو اعضاسندن قطع ایده و انی آندن تمکین اولمیه
مکر قتال ایله و احتمال اوله که قتله یتشدره واضح
اولدر که انی آندن منع واجب در اکرچه اول تلف نفسنه
یا تلف عضونه یتشدررسه دخی زیرا غرض آنك نفسنك
یا عضونك حفظی دکلدر بلکه غرض منکرات طریقی
سددر و آنك قتلی بو سبب ایله معصیت دکلدر و آنك
کندو عضوینی قطع معصیتدر و بو اجلدندر بر مسلمانك
ماله هجوم ایدن کمسه‌یی دفع ایتمك واجب در اکرچه قصد
ایتدوکی مال بر فرد درهم ایسه دخی و بو دفع اول هجوم ایدنك
قتلنه یتشدررسه دخی جایزدر اول جهتدن دکلدر که
بر درهم مقابله‌سنده قتل نفس ایده بلکه شو جهتدندر ددکه
مسلمانك ماله قصد معصیتدر و قاصد مالی تلف اول
معصیتك دفعی ایچون معصیت دکلدر و مقصود شارع دفع معاصیدر

وبالجمله جمله معاصی اوچ نوعه راجعدر بری معصیتدر که
ایچمش اوله بری معصیتدر که بالفعل اوله بری
معصیتدر که اولمق احتمالی اوله معصیت که ایچمش اوله واقع
اولمش زنا کبی آنک عقوبتی که حددر حکامه متعلقدر آحاد
رعایانک آنده مدخلی یوقدر واول معصیت که بالفعل اوله بو
اولدر که آنک فاعلی آکا مباشر اوله النده آلت اولمق وقدح الله
النده خمر دوتمق وار کیسی حریر قفتان کیمک کبی بو نوع معاصی
هر نه وجهله ممکن اولورسه دفع اولنمق واجبدر تارکی آثم
اولور واحاد اهل اسلام بونده مشترکدرلر مادام که آندن
آنی بر معصیته ایرشدرمیه واول معصیت که اولمق احتمالی اوله
مجلس خمر تزیین ادوب واسباب حاضرلمق کبی بونده معصیت
مشکوکدر زیرا ممکندر که بر مانع واقع اولوب معصیت
وجود بولمیه بونده احتساب کرکمز مگر بر نسنه اوله که
حرمی حرامدر وار لوندلر حمامی قپوسنده دیکمک وعورتلرک
یولی اوزرنده منتظر اولمق کبی ویا بر اجنبی ار بر اجنبیه عورتله

خلوتی اولمق کبی بو صورتلرده احتساب کرکدر رکن ثانی
که نفس احتسابدر وبو رکنک ادابی یدی درجه‌در اول
معرفت منکردر ثانی تعریفدر وعظ نصیحت ایله ثالث
عنف ایتمکدر رابع تغییر ایتمکدر خامس قورقتمقدر ضرب ایله
سادس مباشرت ضربدر سابع طلب معاونتدر درجه
اولی که معرفت منکردر بو درجه‌نک ادابی بودر که تجسس
منکر ایتمیه وخلقک قپوسنه دکیچه سنه قولاق دوتمیه وخمر
قوقوسن بیلمیه دیو کیسه انکی آلتنده آلات لهو کورسه شویله
شکلی دخی ظاهر اولمسه آنک آلتنی آچمیه وفاسقلک باراستنه
وجیرانندن آنوک فسقنی صورمیه اگر ایکی قول یا بر عدل
حر خبر ویررسه فلان کمسنه اوینده فسق ایدر اقتحم اولدر که
اذنسز آنک مسکنه هجوم ایتمیه زیرا مسلمک حق ثابتی ایکی
عدل خبرنسن ساقط اولمز حکایت لقمان حکیمک
یوزکنک نقشی بو ایدی الستر لما عاینت احسن من اذاعة
ما ظننت یعنی کوردکک نسنه‌یی اورتمک بلکدکن ایدکک

نسنه یی فاش ایتمکدن درجهٔ ثانیه که تعریفده آدابی بونلر
اولدرکه ابتداء تعریفی وجه احسن ایله ایده وعظ ونصیحتلر
تلطف ایله شفقت اخوتی یرینه کتوره زیرا عوامك منکراته
اقدامنك علتی اکثریا جهلدندر چونکه حرام ومنهی ایدوکن
بیلکه فراغت ایدر اما کاهی عنف ایدیجك عناد ایدر پس اول
مسلمانی کندوکبی بیلوب کندونی بیله حمایت ورعایت
ایدرسه انی دخی آنکله ایده نتکم رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیورمشلردرکه المؤمنون کجسد واحد اذا اشتکی عضو
منه تداعی سائره بالحمی والسهر یعنی مؤمنلر بر جسد
کبیدر وحاصلی جسد اولدرکه چونکه بر عضو خسته لنسه
جمله اعضا انکله شریك اولورلر حمی ده واویقوسزلقده
بونلرده صحت ایمان اولدرکه چونکه برمؤمنه بر مصیبت دنیاده
اشد در درجهٔ ثالثه که عنف وغلظت در ادب بودرجه ده
اولدرکه چونکه فاسق وعاصی متعنددن وعظ نصیحت ایله
عاجز اولا واجب اولورکه غلیظ سوزلر سویلیه اما فحشدن

احتراز ایلیه وشول لفظلر سویلیه که کذب اولمیه مثلا ای
فاسق ای جاهل ای احمق دیه زیرا هوای نفسنه متابعت
ایدنه احمق در نتکم رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیورمش الاحمق من اتبع نفسه هواها وتمنی علی الله
المغفرة یعنی احمق اولدرکه نفسنی تابع قله هواسنه
ورجا ایده الله اوزرینه مغفرتی وجنتی ویرسه حق دیه
حق ایچون سویلیه وقدر حاجتجه سویلیه غلظتی دخی
قدر حاجتدن زیاده ایتمیه واکر عنف آنی ایتمیوب
انجمکله وتخفیفا ایتمکله وغضب قلمغه احتیاج اولورسه
بونلری دخی ایده واکر حاجت اولورسه یوزینی اکشیده
درجهٔ رابعه که تغییر منکردر مثلا الی ایله آلات
لهوی کسر ایده وخمری دوکه وغاصبی دار مغصوبه دن چیقره
وبونلرك امثالی اوضاع ایده بودرجه ده احتسابك ایکی
ادبی واردر بری اولدرکه تا که محتسب علیه اولان شخصی فعل
منکردن ازاله ده عاجز اولمینجه الی ایله تغییره مباشرت

اتمّیه اکنجی اولدیغیله تغییرده قدر حاجت ایله اکتفا اینمک مثلا
غاصبک النه یا پشوب دار مغصوبه دن چقرمق ممکن
اولا یقاسنه آل اورمیه و آلات لهوی صیمق ایله باطل
ایتمک ممکن اولنجه یاقمیه و آلات لهوی صیمقدن حذر اولندیغی که
آنی اصلاح ایتمک رخصتی ایله بر کیسنین اشلک مساوی اولوب
و خمر ظرفنی اتمک المزسه ظرفنی صیه اگر ظرف خمرک آغزی
کوچک اولوب علی الفور دوکمک متیسر اولمزسه صیه و اگر
خمر ظرفنی بر یرده اولسه که آکا الی ایرمسه اما طاش ایله
صیمق ممکن اولسه طاش ایله ضرب ایدوب صیه قیمت ظرف
ساقط اولوب ضمانی لازم کلمز **درجهٔ خامسه**
که تهدید و تخویف فاسق ایتمکدر بونک ادب اولدیغی شرعا و خفت
اولمامسنه ایله تخویف اینمک مثلا محتسب علیه
اولمانه دیه بو فعلی ترک قیل و الا سنی تعزیر ایدرم یا
حد ضرب ایدرم یا باشکی یارم و بونی دیعنیه که اوکی
خراب ایدرم یا عورتک و اوغلونک اسیر ایدرم بوسوزی

بطریق الحزم و القطع دیرسه حرامدر و بطریق العزم دینهسه
بلکه اندرکه شرعین حرامدر اما اکر وعید ضرب
و استخفاف ذکر ایدرسه و آکا عازم اولورسه جائزدر و فاسق
اولان شخصک فسقنی اصراری و عنادی اولسه آنک عنادی
مقدارنجه تخویف و تهدیدده تشدید ایلسه دوادرکه
بونک مبالغه اصلاح ذات البین ده مبالغه کبی و زوجتین
اورتسنن تألیف مبالغه سی کبیدر و علماء سلف بونی مستحب
کوروب بونک اوزرینه مواظبت ایله عمل ایلمشلردر **درجهٔ سادسه**
که مباشرت ضربیدر و بو درجه ده ایکی شرط واردر بری اولدرکم
ضرب بحسب ضرورت اولا و بو اولدرکه اضرار فاسق و ظالم
بر مثابه ده اوله که تعریف و نصیحت و عنف و غلظت دخی
مانع اولمیه پس ضرب واجب اولور و ایکنجی شرط اولدرکه
ضربی حدده تجاوز ایتمیوب قدر حاجت اوزره اقتصار ایدوب
چون منکردن فراغت ایله اندن صکره انی انجتمیه و اگر دفع
منکره سلاح چقرمغه حاجت اولورسه سلاح دخی چقره

نتاكم بر فاسق بر اجنبیه عورتی دوتمش اولسه محتسب اول تننی
بر صو یا سقف مانع اولمز اوق چكوب دیه بو منكری ترك ایله
والا سنی اولدره دورم دیه اكر فراغت ایتمزسه اولدره
اوره لكن خطر اولوب برنه اولمیه و معتزله دیرلر حقوق الله اولان
آحاد رعایانك تعریف و نصیحتدن غیری ایله احتسابی دكلدر
و مباشرت ضرب و زجر حاكمدن غیری یه درست دكلدر لكن
علماء اهل سنت قتنده فرق یوقدر كرك حقوق الله كرك حقوق
عباد هر برنده احتساب واجبدر **درجه سابعه** كه
طلب معاونتدر كه محتسب ضعیف و فاسق قوی اولسه و تغییر
منكره صلوحه و اعوانه و انصاره احتیاج اولسه احتمالدر كه
فاسق دخی مدد اعوان انصار ایله مقاتله ایده بو درجه
محل اختلافدر بعض علما دیمشلردر كه آحاد رعیتك بو
درجه ده استقلالی یوقدر و اذن حاكمسز بو امره مباشرت
كركمز زیرا تحریك فتنه یه و تهییج فساده و تخریب بلاده بیلدر
و بعض علما دیمشلردر كه اذن حاكمه احتیاج یوقدر بو قول

قیاسه اقربدر دیرلر چونكه بالاتفاق آحاد رعیت ایچون امر
معروف جائزدر بلكه بونك وجوبی نقل كتاب ایله ثابت
شك یوقدر كه درجه اولی درجه ثانیه یه و درجه ثانیه
درجه ثالثه یه و درجه ثالثه درجه رابعه یه مؤدی اولور
آخر بو درجه یه منتهی اولوب معاونت و مقابله و مقاتله
اقتضا ایلر امدی بو لوازم امر معروفده در پس هر كمكه
بر طاعته قیام كوسترمه كركدر كه آنك لوازمندن
عزم جمعیه و عسكر حاضرلق حق تعالی رضاسنه و دفع
معاصی نصرت اسلام ایچون و اقامت امر شرع ایچون افضل
طاعتدن و اقرب قرباتدندر آحاد رعایا ایچون جائزدر كه
اجتماع ایدوب جمع اهل كفر ایدلر كه كفاردن مقتول
اولانك دخی هدر اولور و اهل اسلامدن مقتول اولانلر
شهید اولور بونجلین آحاد رعیت جمع اهل ایچون اجتماع ایتسه
جائزدر و اكر فاسق متعلق و مضر دفع ایدن كیمسه نك
مقابله سنده مقتول اولسه دخی هدر اولور اكثر علما

قتنده

واكر محتسب محق مقتول اولسه شهيد اولور وچون امر معروفده
بوحده ازمسي نوادردندر ونادر مجازي جريان احكامدن
خارجدر پس قانون قياس شرعي تصوير نوادر سببيله تغيير
قبول اتمز **ركن ثالث** كه محتسب عليهدر واول عباد الله
شول شخصدر كه ترك مامور سببيله ويا ارتكاب منهي ايله
مستوجب عقاب واحتساب اولور وبو ركنك شرطي اولدر كه
محتسب عليه بر صفت ايله اوله كه منع اولنان فعل
انوك حقنده منكر اوله واسم انسانيت بو معنيده كافيدر
كه مكلف اولمق شرط دكلدر مثال براوغلان خمر شراب ايچسه
يا بر مجنون زنا ايتسه منع واجبدر اكرچه بر حيوان
بر مسلمانك ترككه سني افساد ايلسه بونكدخي منع واجبدر
مجنوني زنادن منع واجب اولدوغي كبي لكن اكا احتساب
ديمزلر زيرا احتساب عبارتدر شول منع منكردن كه انك
متعلقي حق الله اوله وممنوع اولمغه صيانت اوله اكتساب منكردن
كه انك حقنده معصيتدر وسبب وجوب احتساب ايكي حقدر

بري حق الله كه اني ضايع قلمق معصيتدر واكنجي تضييع حقوق
عباددر كه مظالمدر پس بعض منكراتدن منع ايكي حق
مرعيدر وبعض منكراتدن منع بر حق مرعيدر نيچون بر شخص
اتلاف غير مال ايلسه بونده ايكي حق واردر بري حق الله كه
خلاف امر الله در وفاعل حقنده معصيتدر وبري صاحب مالك
واكر بر غيرك عضوني انك اذني ايله قطع ايلسه حق
عبد ساقط اولور اما حق الله مقرردر پس معصيتدر احتساب
بونده ثابتدر ومنع صغير خمردن ومنع مجنون زنادن بو
قبيلدندر وحيواني بر مسلمانك ترككه سندن چقرمق بو حكمده
دكلدر زيرا منع حيوان اولجهتدن دكلدر كه اكا نطق
معصيت اوله بلكه اولجهتدندر كه مال مسلمي
حفظ لازمدر انوكيچون بوكا احتساب ديمزلر اكر اولحيوان
نجاست اكل ايلسه يا خمر شرب ايلسه منع اولنمز وصغيري
منع شرب خمردن ومجنوني منع زنادن صيانت نفس لاحترام
انسانيت انساني ايچوندر بو لطايف احكام احتسابدندركه

اهل ادراك اولميان بونلرك حقايقنه واقف اولمزجون سائله
مطلع اولمدقلري ايسه بلمليدركه حفظ مال غير ايكي نوع اوزره در
بري اولدركه آنك سببي ايله كندويه مشقت وزيان وبدننه
وماليته ومنصبينه نقصان اولمز بو نوع رعايت مال مسلم
لازمدر ترك صيانت جائز دكلدر نيتكم سكو من الموجب در
بلكه اول بوندن اوليدر زيرا ابتدا ترك صيانت حقوق
مسلمه زياده در سلام الموق تركيدن وعلمانك اتفاقي
واردركه بر ظالم بر مسلمانك مالني تلف ايلسه اني كورن
كمسنه شهادت ايلمك واجبدر واكر دفع منكر سببي ايله
مشقت ويا زيان ايرر اولسه احتساب لازم اولمز اما اكر
كندو حقني ايتان ايدرسه بر مسلمانك حقيچون مستحبدر واكي
جانبدن خسران مالده قلت وكثرت تفاوتي يوقدر وبلمليكه
تعب ومشقتك ايكي طرفي ووسطي واردر بر طرف قلت تعبدر
بونده رعايت حق مسلمان واجبدر نيتكم شاهده قاضي مجلسنه
يوريوب كلمك واداء شهادت ايتمك واجب دكلدر ووسطك

١٤٢

حكمي مبين دكلدر اهل ورع اولان تعبي اختيار ايدوب
عزامده اولان اختيار اغشه تعادلدر **ركن رابع**
محتسب فيه در بو عبارتدر بر عملدنكه مستوجب عقاب و
عقاب ومستحق احتساب اولور وبو ركنك درت شرطي واردر
شرط اول فعل منكر نده اني بلمليكه امدي بلمليكه
منكر شول فعله دينورلكه محظور اوله شرعا اعم دركه
فاعلنه نظر معصيت اوله يا معصيت اولميه نتيجه فعل واردركم
فى الواقع منكردر واندن منع لازمدر اما فاعلنه نظر
معصيت اولمز نيتكم اوغلان بچه خمر ايچمك ومجنون زنا قلمق
بونلري بو فعلدن منع ايلمك لازمدر اما بونلره بو فعللركه
صدوري ايله عاصي دينلمز وجميع معاصي كرك كبيره كرك
صغيره لفظ منكر تحتنه داخلدر وحكم احتساب جمله
معاصيده جاريدر **شرط ثاني** اولدركه فعل منكر بالفعل
موجود كرك كه آنده احتساب جاري اوله زيرا فاسق فسقنده
فراغت ايتدكدن صكره احاد رعيت ايچون اكا احتساب

جائز دکلدر که معصیت منقرض اولدقدن صکره حاکمدن غیری یه
اقامت حد و تعزیر اولمز و بر معصیت که فاسق انی زمان مستقبلده
ایلمکه عازم اوله اکر عازم معترف ایسه اکا وعظ نصیحتدن
غیری ایله احتساب جائز اولمز و اکر منکر ایسه وعظ و نصیحت
طریقی ایله دخی احتساب روا اولمز زیرا بو سوء ظندر و اول
حرامدر **شرط ثالث** اولدر که تجسس اردنجه اولمیه هر کمسنه
کندو اونده مخفی فعل منکر قلسه تجسس ایله انی اظهار روا
اولمز فاسق مستور قلدوغی ستر واجبدر **حکایت** عمر
رضی الله عنه بر کیجه مدینهء منورهء بکلر و دولانب کزردی
بر اری بر عورتله حالت فاحشه ده کوردی ارتسی منبره عروج
ایدوب یوزن اصحابه دوندوب دیدی نه دیرسز حاکم اکی کشی
زناده کورسه اقامت حد ایتسونمی دیدیلر سن حاکمسن
امور احکام سنک رایکه متعلقدر علی کرم الله وجهه
دیدی ای عمر سکا بو سوز یرشمز زیرا که اکر بو امری
اظهار ایلرسک سکا حد لازم اولوردی که بو بر امردرکه

حضرت حق جل و علا تاکید ستر ایچون درت کمسنک شهادتنه
موقوف قلمشدر بر کمسنک شهادتی کافی دکلدر **حکایت**
عمر و عبد الرحمن بن عوف رضی الله عنهما بر کیجه مدینهء
منورهء حفظ ایچون کزرلردی بر اوده نور چراغ کوردیلر یقین
واردیلر قپو برکمش ایدی و اچرودن شول صوتلر ایشتدیلر که
خمر شرب ایدنلرک عادتیدر عمر عبد الرحمنه دیدی بیلورمیسن
بو کیمک اویدر عبد الرحمن دیدی بلمزم عمر دیدی بو ربیعه اویدرکه
امیة بن خلف اوغلیدر و بونلر شرب خمره معتادلردر شمدی
بو امرده نه دیرسن عبد الرحمن دیدی بن دیرم که بز مخالفت
امر الله قلدق عمر نیچون دیدی عبد الرحمن دیدی حق تعالی
بیورر **ولا تجسسوا** بز تجسس قلدق عمر اندن دوندی و
بلدیکه حد ستر اولدر که فاسق کندو اونده اورتوب قپوسن
برکدوب ایدوب سازن اوازی ایشدلمیوب برنک کبی حالتده
طامدن و پنجرهء دن کیرمک خلاف شرعدر اما چنکن بر نوع
اصوات ایشدلسه ایشیدن کمسنه یه واجب اولوردی هر یردن کیرمک

ومنكر قلمق واكر بر شخصك بر ظرفی اولسه واندن خمر رائحه‌سی
گلسه اكر احتمال وار ایسه كه بو رائحه حرام مشروبدن اولمیه
سركه كبی مثلا انی دوكمك جایز اولمز مگر خمر ایدوكی قرینه ایله
معلوم اوله مثلا كم انی گتورن خمر معتادی اوله بو وقت
دوكمك جایزدر اما دوكمك اولیدر و بو بخلاف اگر بر فاسق
آلات لهودن بعضنی اتكی آلتنده كتورسه اما شكلی ظاهر اولسه
احتساب واجب اولور زیرا امر نسنه كه ظاهر اولا اكا مستور دیرلر
منكشف در بنما مورد مستور اولانك سری ایله مكشوف اولانك
ستری ایله دكل بلكه مأمور انك انكاری ایله ومراتب ظهور
بر بیچه نوع در كاه حاسه بصر ایله ظاهر اولور كاه حاسه
سمع ایله كاه حاسه لمس ایله كاه حاسه شم ایله چونكه
مراد حصول علمدر بو حواسك هر بری مفید علم در شرط رابع
اولدر كه منكر اولان نسنه محل اجتهادده اولمیه هر فعلی كه
مجتهدلردن بری جایز كوره انی انكار جایز اولمز مثلا حنفی
اولانه روا اولمز شافعی اولانه انكار ایتمك كلی وسنلوان اكلنی

وشافعی اولانه روا اولمز حنفی اولانه انكار ایتمك ولی اذن سز نكاح
واخذ شفعه جوارده وشرب نبیذ غیر مسكرده چونكه شرائط
اداب احتسابی بیلدك ایسه كه عدد منكرات كه بو زمانده مالوف
عامه اولمشدر وخلقك عادتلرینه جاری اولمشدر چوق درلو
انوك مقدار عددن بیلمك تفصیل قدره ممكن دكلدر لكن انك
مجموعی یدی قسمه راجعدر قسم اول منكرات مساجد
قسم ثانی منكرات اسواق قسم ثالث منكرات طرق قسم رابع
منكرات حمامات قسم خامس منكرات ضیافت ومجالس
قسم سادس منكرات عمارات ونفقات قسم سابع منكرات
عامه وهر قسمك بو اقسامدن اولكه اصول وامهاتیدر مذكور اولنه
گركدر تا شعبه لری وفرعلری انلره قیاس ایله معلوم اوله قسم
اول كه منكرات مساجددر لفحش واقبح منكراتی بو قسمك
نمازی برامز قلمقدركه ركوعده وسجودده اطمینه كه نماز
نمازدن اولمز نفی حدیثله وانده نهی واجبدر واول جمله منكرات
قرائی لحن ایله اوقومق و وجه صحیح ایله اوقومغی تلقین وتعلیم

دیندر
ایلمك

واجب در ولحن اوقیانی نهی واجب در وسکوتی معصیت در واکر
اوقیان کمسنه نک لسانی صحیح اوقومقدن عاجز ایسه اکر
قرائتنک اکثری لحن ایسه ترک ایدوب آنجق فاتحه‌یی صحیح اوقومغه
سعی ایتمک کرکدر اکر قرائتنک اکثری صحیح ایسه علما
دیمشلردر لا بأس بقرائته اما کرکدر که اوزرکن آوازن
بلند ایتمیه واول جمله‌دن منکر اولاندر که خطیب شول قفتان
کیمک که ابریشم غالب اوله یا آلتون دوکمه‌لی قلیجک یا غی
آلتون یالدزلی اوله بوکا دخی انکار واجب در واول جمله‌دن منکر اولاندر
قصه خوانلر که شمدیکی زمانده آدلرینه واعظ دیوب حقا بو علومه
تفسیره وحدیثه جاهللردر وآثار دقایق تخویف وتحذیردن
غافللردر وحکایات مزخرفه‌یی والفاظ مسجعه‌یی وابیات واشعار
منهیه‌یی ایرادی ایله جاهللری وفاسقلری معاصیه دلیر ایدرلر
پس بونلره انکار واجب و بونلری منع ایله اجتناب لازم در
زیرا شرایط واعظده در که علومه ورع اوزره ظاهرینی ظاهر
اوله وسکینه ووقار هیئتنه غالب اوله وسیماء اهل صلاح

اوله صورتنه لازم اوله وبدعت وهوا تلوثاتندن پاک اوله هر
کیمده که بو صفات موجود اولمیه اونک وعظنک فسادی خلقه
اوردتسننده صلاحندن زیاده اولور واول جمله‌دن منکر اولاندر
عورتلر حاضر اولدقلری وعظ وتذکیر مجلسنه واکثر یره زنلر
کهنه قفتانلر ایله وعظ مجلسنه کلوب پرده آردندن اوتورسه‌لر
تنزه واول جمله‌دن منکر اولاندر حقه‌بازلر وطبیبلر وبلونجیلر
ومجلسلر جمعه کونلرنده جامعلرده اوتورلرده ادویه ومعاجین وتریاک
وتعویذات واطعمه صاتوب ولعب ایدوب اشعار اوقومق واول
جمله‌دن منکر اولاندر مسجده کیرن مجنونلر ومستلر داخل اولمق
مکر شول مجنونلر که طهارت وسکونت غالب احوالی اوله وبو مجنونی
اوغلانجقلری مسجده لعب ایچون دخولدن منع اینلر که بو جمله‌نک
انکاری واجب در **قسم ثانی** که منکرات اسواق در بو قسمک
اصولی منکراتی اوندر باقیسی بو اونک فروعیدر **اول** کذبدر
مرابحه‌ده نیته که بر شخص بر متاعی اون آقچه‌یه آلمش اولسه
اون ایکی آقچه‌یه آلدم دیه وبر آقچه ربح ایله سکا صاتارم

بو بایع بو سوزده هم کاذبدر هم فاسقدر هر کیمکه بو کذبه مطلع
اولسه اکا واجبدر مشتری یه بایعک بو کذبنی اعلام ایده ثانی
اخفاء عیب مبیعدر حکایت واثله بن اسقع رضی الله عنه
بر یرده دورردی بر شخص بر دوه صاتردی واثله بر نسنه یه
مشغول بولندی اول دوه یی بر کسنه اوچیوز درهمه صاتون
آلدی وکتدی واثله صکره خبردار اولوب اول مشترینک
آردندن ایرشوب دیدی بو دوه یی بوغزلق ایچونمی آلدکسن بنمک
ایچونمی آلدکسن مشتری دیدی بنمک ایچون آلدم واثله دیدی
بو دوه نک ایاغنده بر ضرر واردر آنک سببیله چوق منزل
آلمز اول مشتری دوندی دوه نک صاحبسندن یوز درهم نقص
آلدی بایع واثله یه دیدی بنم بیعمه نقصان ایتدک واثله دیدی
بن رسول الله دن صلی الله علیه وسلم اشتدم که لا یحل لاحد
ان یبیع بیعا الا بین ما فیه ولا یحل لمن یعلم ذلک الا بین
یعنی حلال دکلدر بر کسنه یه که بر نسنه یی صاته الا بیان
ایده آنده اولان عیبنی وحلال دکلدر شول کسنه یه که

بیله اول عیبی الا بیان ایده یعنی مشتری یه اعلام ایده
ثالث نجشدر نجش اولدر که بر کسنه بر نسنه یی آلمق
مرادی دکل ایکن ارتوره تا مشتری اولان کسنه یه رغبت حاصل
اولوب آلدانوب زیاده بهایه آله رابع سومدر سوم
اولدر که بر کسنه بر کسنه دن بر نسنه یی صاتون آلمق اوزره
اولوب بهاسی قرارلشوب بیع عقد اولنمق آثناسنده ایکن
بر شخص کلوب مشتری یه بو متاع بو قدردر بهایه چوقدر کل بن سکا
دخی اوجوز بهایه ویره یم دیه یا خود بایعه دیه بن متاعی بوندن
دخی زیاده بهایه آلیرن دیه بازارده مانع اولا بوکیله ایدن
شخصی نهی ایدوب بو فعلنه انتهاء ایتمک کرکدر خامس
تفاوت کیله وترازو وارشوندر یعنی اهل بازاره جانبندن کلدرکی
اکی کیله سی اولوب بیوک کیله ایله آلوب کوچک کیله ایله صاته
وایکی دورلو طاشی اولوب اغرلیله آلوب یکنیسی ایله صاته وایکی آرشون
اولوب بیوک آرشون ایله آلوب کوچک آرشونیله صاته
سادس ترک ایجاب قبولدر خط ویرمکدر سابع

شروط فاسد ذکر ایتمکده باز ادن نه که شرط فاسد ایله عقد
صحیح اولمز ثامن اشکال حیوانات صتمق که بیرام گونلرینی
اوغلانجقلر ایچون ایدرلر بونجلین درلر لهو آلتلرندن صتمق تاسع
آلتون وکومش ظرفلر وآنلره ابریشیم قفتانلر صاتمق عاشر آسکی
قفتانلری اغزوب ویکیلر ایله تلبیس ایدوب یکی دیو صاتمق
قسم ثالث که منکرات طرق ومجامع دردر بو درجی اولندر اول
اول یوللرده دیرکلر دیکمک واغاج دیکمکدر که آنک سببی ایله
یول طار اوله ثانی یوللرده دکان بنا ایدوب آنده خلق
اوتوروب ناس گچمکه ضرر اولمقدر ثالث یوللره اولوق چقرمق
آنده مراد صو بوله دوکلوب ناسک قفتانلرینه ملوث ایده رابع
یولده دوروب واوتوروب اطعمه وغیر صتمه یول حد نفسنده طار
اولوب بویله ایتمک ایله مرور ایدنلره مضایقه اوله خامس
یولده اودون ودکی قویمه سادس یولده حیوانات باغلیه طار
یولده مضایقه اوله واما یولک یوکلدوب وبنجک قدر آکلنمکی ضروریه
وحیواناته طاقتندن زیاده یوک یوکلتمک جمله منکرات

محظوره دندر وبونجلین دکن یوکیله اوغرایوب ناسک قفتانلرین
یرتمق منکردر سابع یوللره قیون وغیری بوغزلمق ویوللره
حیوانلرک قانین وترسین دوکمکدر که طبع اندن استکراه ایدر
ثامن یوله سپوندی وکل وقربوز وقاون وغیرک قابین
ترکک آدمی طاینددر اوله تاسع یوله تشکیر برقوق ناس مرورلر
تعرضندن منفعل اوله عاشر یاوز کلبی قپوده کسنکه
دوزغرمق که خلقی انجیدر اوله بو جمله منکرات محظوره دندر
اندن منع جمله واجباتدن دندر وبونلرده سکوت معصیتدر
قسم رابع که منکرات حمامات دندر بونک اصولی سکزدر
اول تصویرلردر که حماملر قپولری اوستنه نقش ایدرلر آنلری
محو ایتمک کرک وتصویرلر اولان حمامه کرمک منهیدر وحیوانلر
وجن ودیو نقشندن غیری اولسه دوادر ثانی کشف عورتدر
وبر غیرک عورتنه نظردر که خبرده وارد اولمشدر لعن الله
الناظر والمنظور الیه ثالث دلاک قوته آلتنه اکن
صوقوب قیشمق واوغمقدر رابع بوزی قوبی یاتوب قالن

آنوکچون معلم شهرلرده بر شخص جریبا سوبا قیس ایدرلر بو کرکه ملاحظه گوز کتر ایچرز

آتن

اوتورمقدر خصوصا شول كمسنهكه محرك شهوت اوله خامس اللني و
قوللرني ظرفلرني حوض صغيره صوقمقدر سادس قدر حاجتدن
زياده صويي دوكوب اسراف دردر سابع صابون و اشنانن
صويني دوكوب يومامقدركه آدم طبرنه و بر شخص دوشوب
بر عضويي صنسه ضماني اول صويي دوكوب يومايان ايله حماجي
مشترك لازم اولور زيرا يومق دوكنه لازم اولدوغي كبي حمامجيه
دخي لازمدر ثامن طبرنجق طاشي دوشمكدر بش آني
كيدروب غيري طاش دوشمك كرك قسم خامس كه
منكرات ضيافت و مجالسدر و انوك اصولي دخي اوندر
اول ابريشم دوشكلر دوشمكدر ثاني آلتون و كومش
مجمرده بخور ايتمك و آلتون و كمش ظرفلردن اچمكدر ثالث
تصويرلو پردهلر آصمقدر رابع سازلر چالدرمقدر
خامس عورتلر طاملر اوزرندن ارككه نظر قلمقدر سادس
حرام طعام اولمق و ارض مغصوبهده اوتورمقدر سابع
مجلسنده مسكر نسنه شرب اولنمقدر كه فاسق ايله فسقه

مباشرت ايتدكي يرده اوتورمق حرامدر ثامن ضيافته
اهل بدعتك حاضر اولمقدر كه بدعت سوزني سويليه آكاني
بدعت سوزني سويلمكدن منع ايتمكه قادر ايسه جايزدر تاسع
مجلسده مسخره اولمقدر كه فحش و كذب ايله ناسي كولدره
لاغ ايلسه كه آنده كذب و فحش اولميه جايزدر اول شرط ايله
آنده مبالغه و افراط ايتميه عاشر مجلسده غيبت مؤمن
اولميه اولورسه منع ايده ايده مزسه فالقوب كيده قسم سادس
كه منكرات نفقاتدر و انواعي قسمدر اول اسرافدر لباسلرده
و طعاملرده ثاني اسرافدر بنالرده و مسكنلرده اما
منكرات مال بش نوعدر اول مالي ضايع قلمقدر مثلا
قوماشلري و متاعلري احراق بالنار ايده يا دريايه آته
ثاني مالي معاصيه صرف ايده زنا و خمر و مطربه خرج كبي
ثالث ربا ايله صرف ايده شهوت ايچون خرج كبي رابع ربا
معاملهسيدر خامس مباح اولانلرده اسرافدر نتكيم بر شخص
بزرفلريه مالك اولسه و كندونك و عيالنك معاشندن

اولسه و اول يوزدن نلوري يه بر قفتان الوب گيسه يا بر ضيافتنه
خرج ايلسه يا بر شخص بيك نلوري يه مالك اولسه اول بيك
نلوري مسجد ديوارنك يا اوي ديوارنك يا سقفنك نقشنه
خرج ايلسه اسراف وحرامدر **قسم سابع** كه منكرات
عامه در يعني عوام ناس احكام شرع تحصيلندن غافل
و بر برينه تعليم ونصيحتدن عاطل اولمشلردر وجهل شويله
غالب اولمشدر كه معظم شهرلرده كه مجمع علما ومفتي
فضلادر اكثر خلق فرض عين اولانلرك صحت وفسادنه جا
هللردر قريه ده وصحراده اولانلر خود بهايم منزله سنده در
امدي والي وحاكم اولانلره واجبدر كه هر قريه ده وهر
محلده بر اهل علم نصب ايده لر كه تعليم فرض عين وامور
دين ايده لر وصلحا نصايح نفيسه ايله طاعاته ترغيب و
فساقي زواجر شرعيه برله مناهيدن منع ايده لر و اولاد
اهل اسلامي لطف تعليم وحسن تأديب برله مؤدب قيلوب
واهل هوا واصحاب بدعي فسادندن صلاحه كتوره لر و

وظلمت جهل وعصياني نور علم وعرفان برله محو ايده لر وهر
معلم و فقيه كندويه فرض عين تحصيلندن فارغ اولوب
فرض كفايه اولانلري تمام ايتدكدن صكره واجبدر كه
اقربا وجيرانه واهل بلادنه وشهرك جمله خلقنه فرض عين
اولانلري تعليم ايده اندن صكره قريه لره وطشره ده
اولانلره وظايف مذكوره بياني ايدوب حقه دعوت ايليه
واكر بو امرده تقصير ايدرسه اثم اولور بلكه جمله
حكام وفقها وعامه وعوام اثم اولوب يوم قيامتده بو
تقصير سببي ايله مسئول ومؤاخذ اولورلر **باب**
ثامن كه حقايق شكر نعمت بيانندهدر واصناف انعام
ذكرنده وافضال حضرت صمديتدندر. بلكه
افضال حضرت صمديت عز شانه قوللرينه متصل وبي نهايتدر
خصوصا ملوك وحكامه كه انلرك وجودي مفاتيح نعم و
مقاليد نعم قلمشدر وحضرت عزت بيورديكه **وان تعدوا**
نعمة الله لا تحصوها ان الانسان لظلوم كفار

مفاتيح جمع مفتاح
ومقاليد جمع مقليد
ونعم جمع نعمت

یعنی اکر عد ایدر اولورسکز الله‌ك نعمتنی احصا ایده مزسز
یعنی جمله‌سنی شمردکلو اولدیغی دیه مزسز تحقیقا انسان زیاده
ظالم وکفران نعمتدر اما شکر نعمت قیلسه ازدیاد نعمت
اولور وکفران نعمت قیلیجق مقت ومحنت اولورکه لئن شکرتم
لازیدنکم ولئن کفرتم ان عذابی لشدید یعنی
شکر ایدرسکز زیاده ایدرم کفران نعمه اولورسکز بنوم
عذابم شدیددر عن علی بن ابی طالب رضی الله عنه قال قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول الله تعالی یا ابن آدم
ما تنصفنی اتحبب الیکم بالنعم وتتمقت الی بالمعاصی
خیری الیک نازل وشرك الی صاعد علی بن ابی طالب
رضی الله عنه دن روایت اولنورکه دیدی رسول الله
صلی الله علیه وسلم حق تعالی دیر ای آدم اوغلی بکا انصاف
ایتمزسن بن سزه محبت ایدرن نعمتلرله سن بکا بغض ایدرسن
معصیتلرله بنوم خیروم سکا اینر سنوك شرك بکا چیقر
عن عقبة بن عبد الغفار رضی الله عنه قال قال

رسول الله صلی الله علیه وسلم کم من نعمة لله عز وجل فی
عرق ساکن عقبة بن عبد الغفاردن روایت اولنورکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش نیجه وار در حق تعالی
ایچون طمرده ساکن وعن ابن عباس رضی الله عنهما
قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ثلث من اعطیهن
فقد اعطی خیر الدنیا والآخرة قلب شاکر ولسان
ذاکر ونفس علی البلاء صابرة ابن عباسدن
روایت اولنورکه رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش
اوچ صفت وار در هر کمکه اول اوچ صفت ویرلدی اول
کمسنه‌یه خیر دنیا وآخرت ویرلدی بری قلب شاکردر
بری لسان ذاکردر بری نفسدرکه بلا یه صابره‌در
وعن بکر بن عبد الله المزنی رضی الله عنه قال قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم من اعطی خیرا فرئی علیه سمی حبیب الله
تعالی محدثا بنعمة الله ومن اعطی خیرا فلم یر علیه
سمی بغیض معادیا لنعمة الله بکر بن عبد الله دن روایت
اولنورکه

رسول الله صلى الله عليه وسلم دیمش شول کمسه که اکا خیر ویره
کوردنه انوک اوزرنده اکا اد ویریلور حبیب الله دیو شاکر اولیجی
اللهک نعمتنی و شول کمسه که اکا خیر ویره و کورنمیه انوک
اوزرنده اکا اد ویریلور حبیب الله دیو دشمن اولیجی اللهک نعمتنه
وعن ابي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه
ان الله يحب ان يرى اثر نعمته على عبده ابوهریره دن روایت
اولنور که رسول الله صلى الله عليه وسلم دیمش تحقیقا الله
محبت ایلر واسنر کوردکنی نعمتنک اثرینی قولی اوزرنده وعن
ابن عباس رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
اول من يدعى الذين يحمدون الله تعالى في السراء والضراء
عبد الله بن عباسدن روایت اولنور که رسول الله صلى الله عليه
دیمش اول دعوت اولناناز جنته شونلردر که حمد ایدرلر
حق تعالی یه فرحده و غصه ده یعنی هر حالده شاکر اولورلر
وعن انس بن مالك رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم التوحيد ثمن الجنة والحمد وفاء شكر كل نعمة

انس بن مالکدن روایت اولنور که رسول الله صلى الله عليه
وسلم دیمش توحید بهاء جنتدر و حمد هر نعمتک شکرینک
اداسیدر وعنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما انعم الله
على عبد نعمة من اهل ومال او ولد فيقول ما شاء الله لا حول
ولا قوة الا بالله فيرى فيه افة دون الموت دخی انسدن
روایت اولنور که رسول الله صلى الله عليه وسلم دیمش هیچ بر
نعمت حق تعالی بر قولنه انعام ایتمدی اهلدن و مالدن یا
ولددن پس اول قول دیه ما شاء الله لا حول ولا قوة الا
بالله اندن کوره اول قول انده افتی اولمکدن غیری • وعن علي
رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول الله
تعالى ايما عبد من عبادي انعمت عليه بنعمة وقد علم انها
مني فقد شكرني ومن انعمت عليه بنعمة فقال عليها الحمد لله
رب العالمين فقد ادى شكرها واعظمت النعمة
علی رضي الله عنه دن روایت اولنور که رسول الله صلى الله
عليه وسلم دیمش حق تعالی دیدی قنقی قوللرمدن بر قوله کم

که بن انعام ایتمش اولم و اول قول بیلدکه اول نعمت بندن در بنم
شکرم اولمشدر و شول کمسه که بن آکا بر نعمت ایله انعام ایتم
اول دیه که آنک اوزرنه الحمد لله رب العالمین تحقیقا اول
نعمتک شکرینی ادا ایتمش اولور نعمت نه کلو عظیم دخی اولورسه
وعن ابی الدرداء رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه
وسلم یقول الله تعالی انی والجن والانس فی نباء عظیم
اخلق ویعبد غیری وارزق ویشکر غیری ابو الدردا رضی الله
عنه دن روایت اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم
دیمش حق تعالی دیر بن جن وانس عظیم خبرده یوز بن خلق
ایدرم عبادت ایدرلر بنم غیرمه وفی الاخبار اوحی الله تعالی
الی داود عم یا داود احبنی واحب اولیائی وحببنی الی
عبادی قال یا رب هذا احبك واحب اولیائك فکیف
احببك الی عبادك قال ذکرهم بالائی ونعمائی
فانهم لا یذکرون منی الا کل حسن اخبارده وارد اولمشدر
حق تعالی وحی ایلدی داود علیه السلام یا داود سوبنی

وسوبنم دوستلرمی وسودر بنی قوللرومه داود دیدی یا رب
اشته سنی سورم ودوستلرکی سورن اما نیجه سودورین
سنی قوللروکه حق تعالی دیدی اکدر آنلره بنم انعاملرمی
ونعمتلرمی تحقیقا آنلر ذکر ایتمزلر الا هر ایلوکی وقال
رسول الله صلی الله علیه وسلم احسنوا جوار نعم الله
فانها قلما زالت عن قوم فعادت الیهم رسول الله علیه
السلام دیدی ایو دوتك الله نعمتلرینی قو کتشلغینی زیرا نعمت
بر قومدن زایل اولدقدن صکره قتی آز اولور که کرو آنلره
عودت ایتمك وقال رسول الله صلی الله علیه وسلم
من عظمت نعمة الله علیه عظمت مؤنة الناس علیه
فمن لم یحتمل تلك المؤنة عرضت النعمة للزوال رسول الله
صلی الله علیه وسلم دیدی شول کمسنه که عظیم اوله
نعمة الله آنک اوزرنده عظیم اولور زحمت ناس آنک
اوزرینه شول کمسنه که اول زحمته تحمل ایتمز نعمتی زواله
عرض اولنور وقال رسول الله صلی الله علیه وسلم

الشاكر بمنزلة الصائم الصابر يعني طعام اكل ايدوب
شاكر اولان صائم اولوب آجلغه وصوسزلغه صبر ايدن
منزله سنده در ثواب جهتندن وسئل رسول الله صلى الله
عليه وسلم لما نزلت آية الكنز اي المال نتخذ يا رسول الله
فقال فليتخذ احدكم قلبا شاكرا ولسانا ذاكرا
سؤال اولندي رسول الله صلى الله عليه السلام شول وقتده
نازل اولدي آية كنز قنغي مالي اتخاذ ايده لم بز يا رسول الله
ديدي رسول الله عليه السلام اتخاذ ايتسون سزدن بريكز
قلب شاكري ولسان ذاكري زيرا قلب شاكر متصل
ازدياد نعمت قبوسني قاقمقده اولوركه لئن شكرتم
لأزيدنكم مفهومي ظاهر اولور ولسان ذاكر حاجت الى
الغير ذلتندن قلبي پاك قلور اول كي نعمت لايزال واكبي سلطنت
بي زوال در چون احاديث مذكوره دن فضيلت شكر معلوم
اولديسه بيلملكه مقام شكر مقامات اوليادن در وجميع
سالكلرك مقاماتي اوچ اصله منتظم اولور بري علم بري حال

بري عمل در ابتداء سلوك علم وآنك نتيجه سي حال وآنك ثمره سي
عمل در اما نهايتده امر محمل عكسدركه عمل اصل وحال ثمرهء علم
وعمل اكسيننك حاصلي اولور وبو معنى علم سلوك دقايقندن در
واني ارباب قلوب طاهره واصحاب نفوس زاكيه فهم ايدرلر اما
اصل اولكه علمدر بونك مداري اوچ اصل اولنده در اصل
اول معرفت نعمت اصل ثاني بلمك در كه بو نعمت خاص آنك
حقندن نعمتدر اگرچه آنوك غيرينك حقندن نعمت دكلدر
نتاكم بر كيسه نك دشمني اولسه واول دشمن هلاك اولسه اول
دشمانك هلاكي آنوك حقندن نعمتدر دشمن حقندن نعمت دكلدر
اصل ثالث معرفت ذات وصفات منعمدركه اول مقتدر افضال
انعام ومتمم آثار جود واكرامدر دخي بو اصل بدايت معارج
سالكلردر وبونك دخي درت درجه سي واردر درجهء اولى
معرفت تفرد ذات منعمدر عز شانه نعوت وصفات كمال ومطالعة
تنزه ذات متعال ايله بو معارفك حصولي معنى سبحان الله در
درجهء ثانيه ملاحظهء تفرد ذات مقدسدر اقامة

مطلب شكرك اوچ اصل اولديغي بيانده

انعام و افضال ایله که نعمت وجوددر بو معنینك شهودی سر معنئ
الحمد لله در **درجهٔ ثالثه** مشاهدهٔ تفرد ذات منزه منعوتن
و استهلاك مراتب كثرتدر قهر اشعهٔ آفتاب وحدتده و استیلای
اشراق انوار فردانیتده مملكت وحدانیت اوزره بو معنینك شهودی
تجلئ جمال لا اله الا الله در **درجهٔ رابعه** اعتراف محلدر عجز
و تقصیرلرنه معرفت كنهٔ ذاتدن و بو حالك ظهوری سر تكبیر الله
اكبردر و رسول الله صلی الله علیه و سلم بیوردیغی **لان**

اقول سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر

احب الی مما طلعت علیه الشمس بو حقایقك ظهورینه اشارتدر
زیرا منصب نبوت اعلیدر آندن كه انبیانك لسانینه بر كلمه
جاری اوله كه عین بصیرت انك شهود و اسرارندن
غافل اوله و اول كه كثرت فضایلده متون احادیث
نبویه وارد اوله اول جمله عزهٔ حقایق ربانیه اولسه گركدر
مرتبهٔ عرفانیه ده و بو حقایقك اظهاری نفئ ظلمت شرك و
مشیتلردر توحیددر و هر كه جریان مشیت ازلیه یه و اسرار

مجاری قدرته اطلاع بوله و عین بصیرت و عیان ایله مشاهده
قله كه شمس و قمر و نجوم و ارض و سما و افلاك و ملائكه
و جن و انس جمله قبضهٔ قدرتده مسخر و مقهورلردر قلم كاتب
آلتن مسخر اولدوغی كبی و بو مقام توحید افعالدر و مؤمن تا بو
مقامه ارمینجه شوایب شرك خفیدن خلاص بولمز و هر كیم
بو مقامه ایره بیلور كم اگرچه نوع انسان فاعل مختاردر
اما عین اختیارده مسخر و مجبوردر داعیدر وارد غیبی كه اول
داعی فعلدر باذن الله قلب اوزره مسلط اولور و فاعل مباشرت
فعلده مضطر اولور فعل ظهور بولور گرك دكه سن كورك
امدی بالكل كه فاعل احسان داعیهٔ حقانیه تسلطی واسطه‌
ایله احسانك ایصالنده محسن الیه مضطر و مسخردر نیتا كم
قلم كاتب آلتنده مسخردر پس حقیقتده معطی و محسن حضرت
حق تعالیدر و بو علمك حصولی حقیقت شكردر **حكایت**
موسی علیه السلام دیدی الهی آدمی ید قدرتك ایله خلق ایتدك و انی جماله
خلقدن كزیده قیلدك و ملائكه‌یه اكا سجده ایتدردك و دار كرامت

آكا منزل قيلدك وحوّا جاريه كي آكا زوجه ايلدك اول سكا بونجه
شكر ايلدي حتى جلّ وعلا ديديكه آدم بلديكه بونلرك جمله سي بندندر
آنرك بويله بلمسي شكردر **اصل ثاني** كه حالدر واول نتيجهٔ
علمدر وبو حالده اوچ حالي دكلدر بري اولدركه آنوك
فرحي نعمت وجودي ايله اولا منعمدن وقطع نظر يعني نعمتك حصولي
ايله فرح اولاكركه نعمت صحرادة اتنه كرسون كرك بر پادشاه
آلندن واصل اولسون بوكيسنك شكر نعمتدن هيچ نصيبي يوقدر
ايكنجي اولدركه آنوك فرحي آنجق نعمتك وجودي ايله اولميه بلكه
نعمتك حصولي ايله استدلال ايده كه منعمك بوكا عنايتي وار
ايمش كه نعمت ايصال ايلدي اكر اول نعمتي صحرادة بولسه فرح
اولميه زيرا مقصودي نعمت دكل بلكه حصول عنايت
منعمدر بوكيسه مراتب شكرك اولنده وادني مرتبه سنده در
اوچنجي اولدركه آنوك فرحي بوجهتدن اولاكه نعمت سببيله
منعمك خدمتني ادا ايدوب آنوك رضاسني حاصل ايدن وبونك
واسطه سيله منعمه مرتبهٔ قرب ميسر اوله بو مرتبهٔ اعلى

مراتبدندر زيرا منعمي نعمتي ايچون استمك قنده ونعمتي منعمك رضاسن
تحصيل ايتمك ايچون استمك قنده **اصل ثالث** كه عملدر حال
موجبي ايله كه اول نتيجهٔ عملدر وبو اصلك محلي اوچ قسم
اوزرنه در **قسم اول** قلبي در واول بودركه واجد نعمتك
قصدي نيتي نعمتي رضاي منعم مصارفنه صرف وامتثال
اوامر واجتناب نواهي يه عزم اولا **قسم ثاني** عمل لسانيدر
اول بودركه دائم لساني ايله اظهار محامد ومحاسن منعم
ومكارم نعمت حمد وثنا ايده **قسم ثالث** عمل اعضاي خارجه در
واول استعمال نعمتدر طاعت منعمده وحفظدر آنوك
مخالفتنه صرفه استعانتدن ومشغول قلمقدر هر عضوي
شول طاعته كه اول عضوه مخصوصدر مثلا **طاعت عين**
اولدركه مخلوقاته نظري عبرت ايله ايده وضعفايه نظري
شفقت ايله ايده وصلحايه وعلمايه نظري حرمتله ايده ومسلمانلرك
عيبندن نظري ستر ايده **وطاعت سمع** استماع كلام الهي وحديث
نبوي واخلاق سنن انبيا ومرسلين وسير سلف صالحين و سماع مواعظ

وتعريفات دين و تنبيهات شرعيه در واستماع ملاهي وكذب
وغيبت وفحش ونميمه دن تنزه در وطاعت لسان دوام
ذكر وتلاوت قرآن وامر معروف ونهي منكر واظهار
شكر وحمد وثنا منعم عز شانه در وشكايت وكذب وغيبت
وامثالندن امساكدر وبونلردن هر عضوك بر طاعت
خاصي واردر كه اكا ملازمت انك اوزرينه واجب در ومعصيت
كه اول طاعتدن ايراق اولمقدر اندن ايراق اولمق لازمدر
وبر امر كه جامع تفاصيل طاعات ودافع درجات در واحد
نعمت اولانك بساط شهودنده اعتكافيدر وملازمت حفظ
حرمت حدود ايله واعترافدر عجزينه اداء حقوق شكر معبود
جون بو مقدمه معلوم اولدك ايسه بلمك كه نعمت ايكي اعتبار
ايله منقسم اولور بري نفع وضرر اعتباري ايله در حالده
ومالده بري خصوص وعموم اعتباري ايله اما قسم اول
اوج قسمه منقسم اولور قسم اول اولدركه نافع وباقي
دنياده وعقبيده كه علم وحسن سيرت كبي بو ايكي خصلت نعمت

حقيقيه در كه بونلرك لذتلري اثرلري قابل زوال وفنا دكلدر و
بونلرله انتفاع ابد الآباد منقطع اولمز وجاهل وبدخويلر
بو دولتدن محروملردر دنياده وآخرتده مذموم قسم ثاني
اولدركه مضر وموقردر حالده اما نافعدر مالده وبو نعمت
مجازيه در اول جهتدن كه طالبي ايصال ايدر نعمت حقيقيه
وبو قسم دخي يا دنيوي ويا جسماني اولور خسته نك صبر
وتحملي واجي معجونلري اكلي وناخوش شربتلري شربي
كبي يا اخروي وروحاني اولور قطع شهوات ومخالفت نفس كبي
وبو قسم انبيا واوليا واهل بصيرت قتنده نعمت حقيقيه در
اكرچه جاهللر واهل غفلت وارباب نفوس اماره اني
بلا ومحنت بيلورلر وحقيقتده بو ايكي هم راحت هم نعمت در
اما صورت بلا ومحنتدر لكن بري مزيل امراض واسقام
وبري مطهر اوزار واثامدر واول بري مورث صحت وسلامت
وبو بري موجب منازل كرامتدر كورمزميسن كه اوغلني حقي كه
خسته اولا جوق اكا اجي نسنه اجمك تكليف ايدر اوغلن حق

جاهللغنده انی بلا و محنت صانور اما عاقل اولان انی
نعمت كوردر و انی خاصلغی كندویه رحمت بیلور بونك ایچون
دیمشلردر **مصراع** دشمن دانا به از نادان دوست
و جمله خلق كندو نفسنك دوستیدر اما اكثری دوست
جاهللكله جاهللكنده كندو نفسنی هلاك ابدیه القا
قسم ثالث نعمت وهمیدر و بو اول نسنه در كه حالیا لذیذ
و نافع كلور اما مآلی مضر و مهلكدر و بو قسم دخی ایکی نوع
نوع اول دنیوی و جسمانیدر مثلا شول عسل كه ایچنده
زهر اوله بر شخص كه انی بلمز رغبت ایله اكل ایدر بعده
ضرری معلوم اولور **نوع ثانی** اخروی و روحانیدر زنا
و لواطه و شرب خمر و سائر محرمات كبی كه حالیا لذته نظر
اهل غروره نعمت كورینور اما ارباب بصیرت قتنده بلای
و محنت مطلقدر زیرا یقین معلومدر كه اسباب عذابدر
اما اعتبار ثانی كه انقسام نعمتدر خصوص و عموم اعتباری
ایله بلكل **ای عزیز** نعمت كه عبارتدر هر نسنه دن كه

لذیذ اولا فی نفسه مرغوب اولا فی ذاته بو دخی اختصاص و
اشتراك وجهی ایله ایکی نوعدر بری عقلی بری بدنی عقلی اولا
علم و حكمتدر كه خاصه نوع انسانیدر حیواناتدن هیچ بر نوع
بو قسمده شریك دكلدر اما لذت بدنی ایکی نوعدر بری اولدر كه
جمیع حیوانات انسان ایله انده شریكدر لذت اكل و شرب
و جماع كبی كه اخس مراتب لذاتدر و اعمدر بری اولدر كه
بعض حیوانات انسان ایله انده شریكدر لذت غلبه
و استیلا كبی بو نجی حیوانلر انسان ایله شریك اولدر و
نهایت مراتب بهیمی بدایت مراتب سبعیدر نهایت مراتب
سبعیدن كچجك انوار عقلی ظهور ایدر و صفات سبعیه
حب ریاست انوك نتیجه سیدر بونی قیرمق صدیقلر ایشیدر
چون بو صفت مغلوب اوله انوار حقایق عقلیه پرده غیبدن
جلوه ایدر بو صبح سعادت طلوعنك علامتی اولدر كه
لذت علم و حكمت جمیع لذات اوزرینه غالب اوله و لذت معرفة الله

ومعرفة اسرار ذات وصفات وافعال حضرت صمدیت جمله لذاتی
مقهور ایدر بو راده نوع وقلب امراض غفلت وحجابدن بوزی
صحتده قوی ولذات سمع وبصر وبطن وفرج لذات قلبیه دردرجی
تحتنده مندرج اولور وغلبهٔ لذت علم حقیق جمله لذتلری ادنی
ومغلوب ایدر بو لذت اگرچه مرتبه یوزندن اعظم لذاتدر
اما وجود جهتندن اقل موجودات دیرا که لذت معرفت
وعلم وحکمتی عارف وعالم وحکیمدن غیری کمسه بولمز وبو طائفه
کبریت احمر کبی عزیز وکمیاب در واقل درجات شرف علم
اولدر که انک عز شرفنه دنیاده وآخرتده انقطاع یوقدر
وانک لذتی آفاتی ابدیدر که قابل فنا وزوال دکلدر
ولذت طعام وجماع یکی غنک ممکن در اما عالم علمندن بیکونک
متصور دکلدر علم بر خزینه در که انک حفظی ایچون
اعوان وپاسبانه حاجت دکلدر وکثرت انفاق وخروج
ایله نقصان پذیر دکلدر وسارق وغاصب المغه امکان

یوقدر وعزل سلطان وحاکم ایله معزول اولمز وهر قسم
اقسام نعمتدن بر صفته مخصوصدر که اکثری بویله در که
حالیا لذیذ ومآلی کریه در وبعضی مآلی نافع وحالی مضر لعکس
اما علم لذیذ ونافع وجمیلدر همه حالده وهمه مآلده وبو صفات
حمیده انک ذات شریفندن ابدی منفک اولمز وشول نجه که
نعمت لذیذ نافع شریف باقیی نعمت مکدر مضر خسیس فانی یه
صاتر حماقتی سببی ایله خسران ابدی یه باتر نعیم سعادت
ابدیدن محروم ومغبون وشقاوت وجهل وغفلت برله مفتون
اولور وبو شفاوتک ماده سی یا امراض قلوبدر که فی قلوبهم
مرض فزادهم الله مرضا یا موت عقلدر موت جهل وغفلت
ایله نتکیم حق تعالی بونک کبی حتی اولانلره میّت دیو که
انک لا تسمع الموتی ومتابعت شهوات مرض عقل وقلب درد
استیلاء جهل وغفلت موت در اما عقل وقلب حیات ابدیه
بولانلر فی الحقیقه زنده لردر اگرچه صورتا مرده ایسه
دخی نتکم حضرت حق تعالی شهدا حقنده بیوردر ولا

تحسبن الذین

قتلوا في سبيل الله امواتا بل احياء عند ربهم يرزقون

پس بونك كبي اولنلر ميت اولمزلر اكرچه غافل جاهلار بونلري في الحقيقة ميت صانورلر

غزل

تا بوتني شودم كه كوره بني زنده اوله — اولدم ايچون راحت روح وريوان اوله

چونكه كوره بني جنازه مي دريغ وآه — آكا دريغ اولورمي كه بيري جانانه اوله

آكا دريغ ديكه شياطينه صيد اولدي — هر قانسي بيله ذاتنه آنك قربان اوله

جسمي خاكه دفن ايدجك ديه الفراق — جان ايروب وصلته يري دردن فغان اوله

آخر كيدر بو دار جهاندن كدا كبي — كرشاه اعظم اولور چو نوشيروان اوله

اولمكده اول اولمكه سعي ايت بو حيات — جمع ايت حيات وموتي چون دهقان اوله

تصديق ايله كوكلمي ايمان بودر يقين — صنمه كه موت وبعد فنا مت يلود اوله

اي عزيز تفاوت مراتب خلق حيات وموت صوري ومعنوي وقرب وبعده افراد نوع انساني حسبنجه غير متناهيدر اما مجموعي درت قسمه راجعدر اول مجذوب ومحبوب حضرت حقدر كه آنك قلبنده محبت الهيه ولساننده ذكر الله دن غيري اولميه بونك كبي كمسنه نك وجودي اكرچه ممكندر اما اقل

قليلدر ثاني مكدر ومردود ومحروم ومطرود دركه هركز شربت ايماندن لذت المامش وبر لحظه بحر توحيده طالمامش لذت مال ومنصبدن غيري نسنه بلمز وشهوتدن غيري نسنه آردنجه بلمز كرفتار غضب وتمنا نيت ونكوسار جاه جهل غفلت بسته وبند عجل ودنيا واسير نفس شوم وهوا معاتب توبيخ يعلمون ظاهرا من الحيوة الدنيا ثالث اول كمسنه دركه اكثر احوال طلب سبيل هدايت واغلب حالي طاعت وعبادت اما بعض احواله علايق جسمانيه وعوايق نفسانيه اول احواله مانع اولور بونك كبي كمسنه دخي آز بولنور رابع اول كمسنه دركه غالب احوالي آنك تصاريف امور جسمانيه يه وتلذذات نفسانيه يه مصروف اولور اما بعض احواله مذاكرهء علم وحكمتدن لذت وصفا بولور چونكه مراتب افراد انساني بو جهانه بالذكر سنه درجات اخرتي دخي بونلره بلكه دنيا آخرتك مرآتيدر بلكه صور دنيا صور آخرتك ظليدر وعالم شهادت عالم غيبه تابعدر

وجودده عرفاندن دكلدر زيرا ترتيب عرفاني عكس ترتيب وجوديدر
نتكيم صورت آينه كه مرتبهء وجوديده تابع صورت اصلدر
اگرچه مرتبهء وجوديده ثانيدر اما رؤيه دائي نظر اولدر زيرا
رائي اول كندو صورتنك عكسني آينه ده كورميه كندو صورتنك
نه كيفيت ايله ايدوكن كورمز ايدي مرتبهء عرفانيده تابع متبوع
اولور ارباب بصيرت هر صورتي كه صور مجازيه ده عالم شهادتدن
احساس ايدرلر اول صورتدن صورت حقيقيه يه ملكوتيه دن
عبور ايدرلر و اول حقيقتدن اسرار ربوبيتدن بر سري مشاهده
ايدرلر و اول سرك شهودني وسيلهء منازل قرب قيلورلر اما
قلبلري كور اولانلر صحراي غفلتده سر كردان اسرار غيوبدن
نادان جيفهء دنيايه ملازمت و فخر ايله مصاحبت ايدرلر شول
وقت كه نار الله الموقدة التي تطلع على الافئدة شعله اوره و زياد
بي فايده ايدوب ربنا اخرجنا نعمل صالحا ديرلر اما هيهات كه
ايام مهلت گچدي و كاروان عمل كوچدي بكوه يوم جزادر و
روز عنا ايچون فضائل شكر شاكرده و دقايق اسرار افنامندن

بر شمه معلوم اولديسه حضرت حق جل و علانك انعام و افضالنك
كيفيت و كميتنده بر اشارت كلسه كرك تا غافل شاكره بر تنبيه
و راغب متفكره بر مقياس اوله اي عزيز بلكه جميع
انواع و افراد مراتب وجود فيض نعمت واجب الوجوده بحر جود
تموج ايتمك سببي ايله ساحل شهوده ايرشدي و اقسام وجودك
اخس و ادناسي نعمت محسوساتدر و اكثر اقسام محسوسات
نعمت مطعوماتدر كه غذا كرودر دا لردر اجسامه و اعم و اهم
اولان طعاملر رزق انسان اولاندر كه اصل معاش انسان
اولاندر و اكا احتياج صكوردر و بوبابده بر مقدار بيان
ايده لم ترتيب حبوبدن يعني يرده بتن دانه لر اصل معاشدر و
مادهء قوام انسان و حيوان در و حبوباتك حصولي تدبيرات
ربانيه و تصرفات ملكيه و تسخيرات اسباب سماويه
و ارضيه ايله اولور يعني كون و آي و يلدز و يل و هوا و صو
و طپراق سببي ايله حاصل اولور امدي بلكه حق تعالى
كمال حكمتي ايله ذات حبوبه قوة متغذيه و منشئه كه طپراقدن

وصودن غذا آلورنیتاکم نوع حیوان معدن سنك ونباتات کوکلرینه
قوة جذب غذایی قومشدر ونیتاکم نوع حیوانه هر نسنه دکن
غذا اتمز بلکه طعام مخصوصدن غذا اتمکه محتاجدر بونلرن
حبوب دخی هر نسنه ایله غذا لنمك ممکن دکلدر بلکه نشو
نماده غذایی مخصوصه محتاجدرلر زیرا واقف بغدایی قیجان انبار
ایچنه دوکسك یا صو ایچنه براقسك یا قوری یره اکسك اندن
غذا المز نشو ونما حاصل اولمز لاجرم نشو ونما ایچون شول یره
کرککه یا یغمور صویی یا ازمق صویی ایله اصلنمش اوله
دانه لر آنده شیشوب وهوانك اجزاسنه نفوذ ایدوب و
شعاع شمس حرارتی آنده ظاهر اولوب ولطیف یللر اسوب
مزاج خاکده اثر ایده که ارسلنا الریاح لواقح نیتاکم
حق تعالی بیورر فلینظر الانسان الی طعامه انا صببنا الماء
صبا ثم شققنا الارض شقا وبو جمله اندن یاد قوتده و
نشو ونماء نباتده کافی دکلدر بس کمال خلقت انی اقتضا
ایلدیکه هر دور ادواردن تحصیل اغذیه متجدده ایچون

منقسم اولا فصول اربعیه تاکه تخم اکدکی وقتده برودت هواء
شتا ایله بخارات ارضیه قوة نامیه یه قابل حرکت ایده وچونکه
قوة نامیه قابلیت حرکت بوله بهار هواسنك رطوبتی وحرارتی
سببی ایله نشو ونما حاصل اولوب و تعفنلرك کثرتی و بخارك
تصاعدی ایله قوة جاذبه ء نباتیه حتی اغتذا الله اره واجسام
نباتات حرکت ایله منبسط اولوب بویه وچونکه اجسام نباتات
کماله اره هواء صیفك یبوستی وحرارتی واسطه سی ایله لطایف
عناصر نضج بولوب دانه لری وثمرلری اجسام نباتاتده منعقد
اوله ورنکلری ورایحه لری وطعملری بشلرده کماله ارشوب وکوز
هواسنك یبوستی وحرارتی سببی ایله صیقت قوام وثبات وبقا
بشلرده ودانه لرده کماله ایره وبونی دخی بیلمکلکه فصول اربعه
هر فصلك اصول خلقت نباتاتده وحیواناتده اثر خاصی اولدوغی
کبی هر بلدزك نوابتدن وسیاراتدن تدبیر تحریك وتسکین
وتجمید وتصعید وتقطیر وتالیف وترکیب وتصویر وتخلیط
وتمزیج اجسام معدنیه ونباتیه وحیوانیه وانسانیه ده

تأثیر خاصی واردرکه بر یلدزده اولان خاصه بونه بوقدر
بنا کیم اجزاء عالمی قوندرمق و تسکین و ثبات ذرات
موجودات خاصهء زحلدر و تحصیل عنصر آب و آنک جریانی
تجری کرنه خاصهء مشتریدر و تلطیف عنصر باد و نفوذ لطائف
هوا اجسام محسوسات منفذلرنه خاصهء مریخدر و تقطیر
دکن بخار و نزول امطار خاصهء زهره در و تمزیج دکن بخار
یابس دکن بخار رطب ایله و حصول اعتدال اجسام نباتیه
و حیوانیه خاصهء عطارددر و ترتیب امزجه و عنصر نار غلبه
سندن حفظ ایتمک و قوای نشوه مدد ایرمک خاصهء قمردر و بو
هر جزء ایچون اجزاء فلکیدن بر اثر عائددر و هر جرم ایچون اجرام
ثوابتدن بر فعل واردر و هر نفس ایچون نفوس ملائکهء ارضیه
و سماویه دن بر عمل خاص واردرکه غیریدن اول عمل
متصور دکلدر وما منا الا له مقام معلوم چون جواهر
حبوب معدنی و خاکیده تربیت بولوب و معاونت نفوس فلکیه
و تصرفات اجسام سماویه ایله کمالنه ایروب قابل غذاء

نوع انسان اولا تا شکل و صورت انسان خلعتن کیه نرکلو قوای طبیعیه
و حیوانیه و انسانیه تصرفندن کچرکه اول جمله نک شرحی تعدید
بشر دکلدر اما آنده طریقی ایله بیان بویدر چون حکمت حق جل و علا
آنی اقتضا ایلدیکه هر موجودکه آکا بر نوعه قابلیت اولا کمالات
صوریه و معنویه دن آنی اول کمالده خلعتی ایله تحلی و مکمل ایده
و کمال اطعمه و اغذیهء نوع انسانی موقوفدر دیدی صفت حصولنه کم
اول بر مشغولی و قوتی و داد قلدن دو و بو اقسامدن هر قسمک
ادراکی حواس انسانیه دن بر حاسه نک قوتنه مخصوصدرکه اول
قوت حقیقتده بر ملکدر ملائکهء ارضیه دن و بو جماعتک
درجات تصرفاتی و تدبیراتی مرتبدر و بو نجلین ملائکهء سماویه
هر بر ملک ایچون بر عمل خاص واردرکه بر غیری آنوک عملنی ایده
امدی بلکل که بو تصرفات ملائکهء سفلیه که مدرک منافع و
مضاردر نوع انسان و حیوانده ترتیب اوزره ظاهر اولور مثلا
اول ادراک که حیوانده ظاهر اولور حاسهء لمسدر و بو جمله
حواسدن اول و ادنی در و حیوانات جمله دن ادنی و انقص اولان

مطلب حواس ظاهره بیان ایدر

حیوان اولدیغی آنده حاسهٔ لمسدن غیری اولمیه که ادنی اخراطین دیدکلری
ترکجه صوغلجان دیرلر بو حاسهٔ لمس واسطهٔ امتیازدر نباتاتدن
ایله حیواناتك اوزرلرینه و بو حاسه مدرکیدر بومشاقلغی و
خشونتی و حرارتی و برودتی بو حاسه‌دن صکره حاسهٔ ذوق
ظاهر اولور زیرا بونکله حاسهٔ لمسك مناسبتی واردر ملاقاتله
ادراکده و حاسهٔ ذوق مدرك طعومات در حلاوت و مرارت
و اکشیلك و طوزلولق جهتیدن و بونلرك غیرندن بو حاسه‌دن
صکره حاسهٔ شم ظهور ایدر و اول مدرك روایحدر
کرك رایحهٔ طیبه اولسون کرك رایحهٔ کریهه
اولسون بو حاسه ایله اول ایکی حاسه نك اورته سنده
فرق بودر که حاسهٔ لمس و حاسهٔ ذوق و ملموسات
و مذوقاته انضمامنجه ادراك ایتمزلر اما حاسهٔ شم مشمومه
و اتصاله محتاج دکلدر لکن ادراك اولنان
نسنه قربی شرطدر زیرا بو حاسه نك اول قوتی یوقدر که
زیاده اراقدن ادراك ایده بو حاسه‌دن صکره حاسهٔ

بصر ظاهر اولور بو حاسه مدرك صور و اشکال و الوان در اکر
ادمده حاسهٔ بصر اولمیدی حسن و قبح ادراك قلنمزدی و عالم
الوان و اشکالدن خبردار اولنمز ایدی و مطالب مهمه سی
اراقدن معلوم اولمزدی پس حکمت الهیه بو نعمتی ادمك ذاتنده
موجود قلدی تا انوکله مشاهدهٔ اسرار غیب و عجائب عالم اشکال
و الوان ایده و لذت آثار حسن و جمال قله و صور منافع و مضار
جسمانیه‌یی یقیندن و اراقدن ادراك ایدوب منافعه طالب و مضرتدن
احتراز ایده و چونکه بعض منافع و مضار حجاب و مانع سببیله
کورنمز پس حکمت الهیه حاسهٔ سمع اقتضا ایدوب انی ایجاد
ایلدیکه حجاب آردنده اولانلری انوکله ادراك ایدوب خیر و شر
اولانی بربرندن فرق ایده و نوع انسانی شرف فهم و قابلیت کلام ایله
حیواناتدن ممتاز قلدی و چونکه بو حواس خمسه‌دن هر بری بر عوالم
محسوساتدن بر عالمه اختصاصی واردر که بری ایله ادراك بر غیری ایله
اولنمز نیته کیم قوت سامعه عالم الوان ادراکندن عاجزدر
و حاسهٔ بصر عالم اصوات ادراکنه قادر دکلدر و قوهٔ شامه

مذوقات ادراكنه بیه من وحاسهٔ ذوق مشمومات ادراك
ایلیمز پس صنعت قدرت كمال حكمت مقتضاسنجه حس مشترك قوتنی
دماغ اوكنده وضع ایلدی واكا بیش حواس خمس ظاهره قلدی
واكا بوبیش حاسه ادراكنده شركت ویردی مثلا صونك
رنكنی قوۀ بصر ادراك ایلر وآوازنی قوۀ سامعه استماع ایدر
قوقوسنی حاسهٔ شم دیرلر وطعمنی قوۀ ذائقه ادراك
ایلر وبرودتنی لمس دیرلر بونك جمله سن حس مشترك ادراك
ایلدیكیچون بوكا حس مشترك دیدیلر وچون حس مشترك
ایچون حفظ قوتی یوقدر تا انوكله خازن اخبار وحافظ اسرار
اوله پس حق تعالی حس مشترك مقابله سنده خیال قوتن
وضع ایلدیكه اكا قوۀ متخیله دخی دیرلر تا كه صور
منافع ومضار خزانهٔ خیالده محفوظ اوله تا كه كوردیكی
وبیلدیكی نسنه لری بعد زمان كورنجك ادراك قله واكر
بو ایكی قوت بدن انسان وحیوانده اولمیدی هر عین محسوس
اعیان نافعه وضاره دن كه كوروب بیلور انوكله متنعم و

ونسالرا اولور برزمانده صكره كوروجك بلمز وكسب جدیده محتاج
اولوب متصل مشقت چكردی وچون آدمی نتاكم جذب منافعه
ودفع مضارده اخذ وحفظ صور محسوساته محتاجدر اخذ و
حفظ معانی محسوساته دخی محتاجدر وحس مشترك وخیال
بودرجه عاجز وعاطل لردر وكمال حكمت الهیه قوۀ وهم
ایله قوۀ حافظهٔ اوسط دماغده وضع ایلدی تا قوۀ
واهمه مدرك معانی اولوب قوۀ حافظه خازن اوله مثلا
حس مشترك صورت دوست ودشمانی ادراك وخیال اول
صورتی حفظ ایدر وهم معنی دوستی دوستده ومعنی دشمنی
دشمنده ادراك ایلر وقوۀ حافظه اول معنالری صقلر وحس
مشترك صور اغذیهٔ مرغوبه ومهروبهٔ ادراك ایلر
قوۀ حافظه اول معنالری صقلر جمیع حیوانلر قوای مذكوره ده
انسان ایله مشتركدر اكر آدمی نك بوقوتیده غیری
قوۀ ادراكی اولمیدی مرتبهٔ نقصانده غیری حیوانلرله
برابر اولوردی اما حیواناتده بوحواس وار بونلر برله

چون حیوانی حیله ایله دوتانلر اکا اول ادراکی بو قدرتدکه اول
حیله‌یی دفع ایده و کندوسنی خلاص ایلیه و حیوان هر نسنه‌یه که
کندویه خالیا خوش کله آنك اکلنه حریص اولور و صکره
آنك مضرتنی بیلمز زیرا بو حواس که انسان ایله حیوان
آنده مشترکدر احساس حالندن غیریه قادر دکللردر پس
حق جل و علا نوع انسانه شرف ویروب عقل ویردیکه قوة متصرفه
و مدرکه عاقبتدر لاجرم غیری حیواناتدن ممتاز قلدی
تا عقل ایله معانی و نتایجی و آثار اطعمه و اغذیه‌یی و غیری
نظر ایدوب بیلوب و منافع و مضاری و حالی و مآلی ادراك قیله
و بو اخس و ادنی مراتب فوائد عقلدر و فوائد عظمی و علیا
اولدرکه عقل مطالعه‌ی اخبار الهیه و مشاهده‌ی اسرار
کائنات نامتناهی ایده و بو دکلو ادراکات حواس ایله و ملکات
ایله اکر ذات انسانده اطعمه و اغذیه‌یه میل و رغبت
اولمیدی بو جمله حواس و ملکات مفید اولمزدی و هیچ بر جنس
جذب منفعت و دفع مضرت اتمکه قادر اولمزدی زیرا خسته‌یه

بو ادراك ویرن اما سوء مزاج ایچون اطعمه‌یه میل و رغبت
بو قدر اولمدیغیچون اکل طعام ایتمز پس کمال حکمت الهیه
صفت ارادتی که بر ملکه‌دن ملکیکه‌ء ارضیه‌دن
آدمه موکل قلدی تا قدر حاجتجه تناول طعام اقتضا
ایده و اکر بو ملك کندو عملنده ساکن اولیدی
آدمی تناول طعامدن اول قدر مبالغه ایده ایدیکه
هلاکته مؤدی اولیدی نباتات کبی آنك صفت ارادت
اولمدیغیچون صوی چوق جذب ایدوب فاسد اولور خلق
صوکسدی خراب ایدر دیرلر پس حکمت الهیه صفت
کراهتی انسان اوزره موکل قلدی تا که یکرنوب اوصنوب
قدر حاجتدن زیاده یمکدن اجتناب ایده و بو صفت ارادتدن
غیری صفت قدرت اولمیدی مقصود حاصل اولمزدی ایدی
کورمزمیسن بر کیمسه کرسنه اولسه و بر نسنه‌یه رغبتی اولسه
اما اول نسنه کندودن ایراق اولسه یا بو نسنه‌دن نفرتی
اولسه لکن کندو قرینی اولسه قدرتی اولمدیغیچون

مطلب صفت اراده‌یه دائر

مطلب صفت قدرته دائر

نه تناول مرغوب ایده بیلوردی ونه مکروهه اولاندن فرار قیلوردی
پس حکمت ازلیه صفت قدرتی انسانه موکل ایلدی تا اعضا یعنی
داعیه ارادت حسبنجه تناول مرغوب وفرار مکروه ایچون
کاه متحرک وکاه ساکن قیله وچون ارادت وقدرت دن
هر بری بر حقیقتدر حقایق روحانیه‌دن وحقایق روحانیه
عالم حسیده آلت جسمانیه‌سز عمل ایتمز حکمت ربانیه باطن
انسانی بو صفات آثاری ایله مزین قیلدی ظاهر جسمنی دخی
آلات اعضا وجوارح ایله کما که ایرشدردی آیاغنی
خلق قیلدی طلب مرغوب وفرار مرهوب ایچون وآلت جماعی
بقاء نوع ایچون ودهنی خلق ایتدی ظرف طعام اولمغ ایچون
لسانی ترجمان معانی ایچون والی خلق ایلدی تناول غدا ایچون
وتشریف وتکریم انسان ایچون زیرا ال اولمیدی انسان سایر
حیوانات کبی یردن اغزی ایله یمکه محتاج اولوردی واللری بنجه
مفصللر ترکیب قیلدی تا که استرسه اوزاده واسترسه
قبضه اده وهر نه طرفه حرکت ایتدرمک استرسه حرکت ایتدره

واللر ایاسنی یصی ایلیوب واندن بیش پرماق ترکیب ایدوب
ودرت پرماقده اوچر مفصل خلق ایدوب ودردن پرماغی
بر صفده ایدوب وباش پرماغی درت پرماغه مقابله سنکه
وضع ایتدی تا درت پرماغک هر برینه ملاقات ایدوب وقبض
وبسطده جمله سنه معاون اوله وپرماقلری بو وجه ایله
ترکیب ایلدی که استرسه اچار استرسه یومر واسترسه
طبق کبی ایدر واسترسه کبچه کبی ایدر واسترسه پرماقلرن
یومر بوزدوغان کبی ایدر وپرماقلر اوجلرنده طرناقلر
ترکیب قیلدی تا که پرماقلرک اوجی ضرورده حفظ
ایده وکوجنک تنلری طرناقلریله دورته وبو جمله ایله
اکر اغزده دیش وطماق ودل وبوغاز وبوغازلغی ومعده
وبغرسقلر وقاوق وآلات جذب وهضم ودفع اولمیدی
بو دکللو حواس واعضا معطل اولوردی پس حکمت الهیه
اغز خلق ایلدی تا منفذ معده اوله واکی چکه کری دکرمنک
اکی طاشی مثالنده قیلدی ودیشلری اوکندی اسان اوکسوره

ایچون چکله ده ترکیب قلدی وچون آطعمه نك بعضی کسمهلی وبعضی
صنمهلی وبعضی اوکتمهلی ایدی دشلری دخی اوچ قسم اوزرینه
ترتیب ایلدی بعضیسنی کسکین اوکده دشلری کبی کسمك ایچون
بعضنی مدوّر یاننده دشلری کبی صیمق ایچون بعضنی یصّی آزی
دشلری کبی اوکتمك ایچون ولسانی دکرمن کورهکی کبی
ایلدی تاکه طعامی جمع ایدوب دشلری آلتنه سوره ولسانك
آلتنده ایکی صو معدنی خلق ایلدی وبر ملکی اکا موکل ایلدی
تا طعام چینمك تمامنه قدر حاجتجه صو ویره وطعامی
انوکله خمیر ایدوب یوتمق آسان اوله چون طعام تمام اوله
کیرو آنی سندایکن مکر شول قدر که طماق ودل
قورمیه زیرا اگر اول متصل جاری اولیدی آغزدن
سلیان اقوب خلق قاتنده رسوای اولوردی وغرایب صنع
حقدن درکه خلق بنا ایدوکی دکرمنلرك یوقارو طاشی
متحرك وآشغه طاشی ساکن در بوچکه دکرمنی حق تعالی
انوك عکسنه قلدی یوقارسی ساکن آشغهسی متحرك در

وچون طعام آغزده مچون اولا بوغزده اولان آلاتنی معده
ایلتمز پس حق تعالی حنجره ومری خلق ایدوب وانك طبیعاتنی
بند بند ترکیب ایدوب وبر قوتی قوای روحانیهدن انوك
اوزرینه موکل قلدی تا اخذ طعام وقتنده آنی آچه
وچون طعام اکا ایرشه کروانی صیقرتا قوت جاذبه طعامی
معده قعرینه ایلته ومعدهیی چولمك مثالنده خلق ایلدی
واچی کوذ کوز دوت عضو اورتسنده وضع ایلدیکه
صاغ جانبنده جکر وصول جانبنده طلاق واوکندن ایکی
اتلری واردندن اوکورقه اتلری در وقوة ماسکهیه
امر ایلدی که تا طعامی قیندوب پشورجك قدر ذمات
معدهنك آغزین بوکه دوته تا طعام معده قعرنده قوت هاضمه
تصرفنده ودوت عضوك حرارتی ایله تمام نضج بولوب متشابه
الاجزا اولوب ولونده ورقتده صوکبی اولوب اندن صکره
قوة دافعه اول طعامك ثقلنی بغرسقلره ایندورر ومعدهدن
بوطه جکره متصل درکه اکا ماساریقا دیرلر قوة جاذبه

مطلب بیان تشکل معده

مطلب غرایب علم طبیعه

اول طعامك كوزيه سي اول طرفدن جكره جكر زيرا معده نك
اول قوتي بو قدر كه طعامه نضجي شول درجه يه يتشديره كه
اعضايه غذا اولمغه لايق اوله پس كمال حكمت ربانيه
طينت جكري طوكمش قاندن تركيب قلدي وآني محل روح
طبيعي ايلديكه قسام غذادر شهر بدنده تاكه چون كيلوس
طعام آكا ايرشه آنوك مجاورتي وروح طبيعي تصرفي ايله
قان رنكني دوتر وآنوك اجزاسي متشابه اجزاء حيوان اولور
وغذانك ذبده سي بو محلده جكرك لطافت ونضجي ويرمسي ايله
وروح طبيعي تصرفي ايله درت قسم اولور قسم اول
اولدر كه كمال نضج بولان صافي قاندر اولوردر بو
اخلاط اربعه نك افضليدر وآنك طبيعتي حار ورطبدر
وقانك اعتدالنك علامتي اولدر كه قزل وصافي
وطتلو وقوتسز اوله وقانك فايده سي جميع اجزاء بدني
غذالندرمكدر قسم ثاني اولدر كه كمال نضج
بولميه خلط بلغم اولور وآنك طبيعتي بارددر ورطبدر

مطلب صفرا بياننده

مطلب بلغم بياننده

وآنك اعتدالنك نشاني اولدر كه قانه منقلب اولمغه
متقارب اوله رقتده وغلظتده ورنكي معتدل اوله وآنك
فايده سي اولدر كه غذا بولنمدوغي قان اولوب غذاي اعضا
اولور وحركت وقتنده اعضاي تازه دوتر تا حركتك يبوستي
سببي ايله اعضايه زياده يبوست كلمز وآنوك زبده سي دماغ
غذا اولور وآندن زياده اولمق في اولمكن جذب ايدر صقلر
قسم ثالث اولدر كه حرارت غالب اولوب
صفرا اولور كويك كيلوس اوندنه كلور وآنك طبيعتي حار
ويابسدر وآنوك اعتدالنك علامتي اولدر كه قزللغه
مايل وصاف وخفيف وايتي اوله وبونك اوج فايده سي واردر
اولي قاني لطيف ايدوب نفوذ ايدر تمكيندن منافذ اعضايه
ثانيه غذا ويرمكدر اوليكنه ثالثه بغرسقلو بومقدر رقبا
وكثافت نقلدن وآندن زياده قلوفي اود جذب ايدر قسم
رابع كيلوسك پوسه سيدر كه سودا اولور وبونك
طبيعتي بارد ويابسدر وبونك دخي اوج فايده سي واردر

غه

مطلب غذا بياننده

مطلب سودا بياننده

اولى دم رقيق قوامه كوره تا اعضا غدا اتمكه لايق اولور ثا
نيه اولدركه كموكلره غدا اندن حاصل اولور ثالثه
اولدركه طبيعت اندن بر مقدارينى هركوه قعر معديه كوندرر تا غدا
اشتهاسنى متحرك ايده و اندن زياده قلوني طلاوق جذب ايدر و
چون جوهر دم بر اخلوط افاتدن مصفى اولميه اكا كيموس
ديرلر اول كه كيموس زبده سيدر روح ناميه اولور و جكردن
جميع اعضايه طمرلر متصلدر غدايه كيجه جك منفذلر اولسن
ايچون و اول طمرلره اورده ديرلر پس قوة قاسمه اول كيموسى اول
طمرلر يولندن جميع اعضايه قسمت ايدر و بو طمرلره سواكن
دخى ديرلر پس مصوره هر جزوى هر عضوك شكلنه كه اكا مخصوصدر
متشكل ايدر و قوة مولده جوهر منى يى بقاء نسل ايچون اطراف
بدندن اخذ ايدر و هر جزو منى يه هر بر عضوه قابليت ويرور
و اول دم لطيف كه بدنه غدا اولمغه قابل دكلدر منفذ جكردن
بقاروبه چقوب تا جكرك بوغزنه ايرر و اكى بوكركلو ما يتنى جذب
ايدر تا بعرضا في طمرلره روانه اولور و غرايب خلقت ربانيه دن

برى بودركه بوكركك بوغزنى جكر بوغزنه متصل خلق ايلمشدر تا دم رقيقى
قوة غاديه كيموسدن جذب ايدر چون مجارى عروقك كل برينه
ايرشور بوكركك اول ما يتنى كندويه جكر و فانه قوام ويرب طمرلره
كوندرر و اكر بوكركك بوغزى جكر بوغزنه متصل اولمسه مابيتنى
دمى وسط جكردن جذب ايدب قان غليظ اولوب اينجه طمرلره
جكوب صعودى ممكن اولمزدى و اعضا بى غدا قلوب تمكنى ممكن اولمزدى
و جكر ورم اولوب هلاكه ايرردى امدى اول قاندن صكره
بوكرك كيموسدن جذب ايدر قوة غاديه اول قان بقيه سندن انى
و اندر بوكركه غدا ايدر و قوة دافعه اول صافي صوى مثانه يه
كوندرر بوكركه بر افت ايرسه امراض مائيه ظاهر اولور
سقوط شهوت و وجع ظهر و ارقلق و استسقا لحمى و زق و طبلى كبى
و اكر اوده افت ايرسه اندن صفراوى مرضلر حادث اولور
صارلق و ردق و سرحبيلد و حمره كبى كه اكا اود يانغى ديرلر و اكر
طلاوقه افت ايرسه اندن سوداوى مرضلر عارض اولور جذام
و بهق و ما خوليا كبى پس روح ناميه چونكه كمال صفا و غايه ايره

آنك زبده سي روح حيواني اولور وقلب آني جذب ايدر وقوت حرارت
قلب اكا بر كره دخي قلبده نضج ويرر واونك زبده سي روح
نفساني اولور ودماغ آني جذب ايلر وقلبدن جميع اعضايه
طمرلر وارددر كه اول طمرلره شرايين ديرلر بو طمرلر حيات
يوللريدر بدنده بو طمرلره ضوارب دخي ديرلر پس بو روح
حيوانيه نك بقاياسي قلبدن جميع اعضايه جاري اولور و
قيام حيوانات بدنده بو روحدندر ودماغدن جميع اعضايه
عصبلر متصلدر پس روح نفساني دماغده بر كره دخي
نضج بولور چونكه غايت لطافت وصفايه ايرر ماده حس
حركت اولور پس حس وحركت اعصاب يولندن جميع اعضايه
وجوارحه جاري اولور وقيام حس وحركت بدنده بو روحدندر
وبو روح نفسانيه نك ايكي خدمتكاري واردر بري قوت محركه
بري مدركه وقوت محركه نك ايكي خدمتكاري واردر بري
قوت فاعله كه اول حركتي اختياردر رعشه وتشنج كبي
بري قوت باعثه در وبونك دخي ايكي خدمتكاري واردر بري

قوت شهوانيه بري قوت غضبيه اما قوت مدركه اون قسمدر
بيشي حواس ظاهره بيشي حواس باطنه نتكيم بيان اولندي
نهر قوت قواي مذكوره دن بر ملكدر ملكوتيه ارضيه دن
پس كمال حكيم مطلق باش قبه سنده روح نفساني استقامتي
ايچون كه عقل ظرفيدر اللي بيش پاره كميكدن تركيب ايتمشدر
دماغ قبه سني التي ايله يدي پاره كميكدن كه اوندن پاره
اوت چكه وايكي پاره دن آشغه چكه واوتوز ايكي ديش وبوين
ديركي يدي مجوف اوكرقه دن ترتيب ايدوب واارقه بكرمي
درت دكزمي اوكرقه دن كه مطبق ومتداخلدر تركيب
ايلمشدر وباقي اعضاي ايكيوز سكسان پاره مختلف كميكلردن
ويدي يوز اوتوز ايكي طمردن وزباطلردن واوتاردن واوچ
يوز التمش سكردن وبش يوز يكرمي طقوز عضلدن تاليف
ايلمشدر وجمله كميكلر وطمرلر وسكرلر واوتلر وعضلات
بدنده در بيك طقوز يوز طقسان اوچ عدد در زباطلردن
ويره لردن وكمردكلردن غيري وهر برينه بو عدد لردن

صحیح

بر ملك ملائكهٔ ارضیه دن موكل دركه آنلرك اشیاسنی
حفظ ایدر وغدالرك وهوالرك آفتلرندن صقلر وجن
وشیاطینك ضررینه مانع اولور وهر برینه بو عضولردن
وعظاملردن وطمرلردن وسكرلردن وكمكلردن ووترلرده
ودباغلردن وپرده لردن نیجه حكمتلر وفایده لر وضع
ایلمشدركه آنلر بعضی حار وبعضی رطب وبعضی یابس
وبعضی متحرك وبعضی ساكن در اگر حارك حرارتی
باردك برودتین كسر ایلسه یا باردك برودتی حارك حرارتین
منطفی قلسه یا رطبك رطوبتی یابسك یبوستی غلبه ایلسه
یا یابسك یبوستی رطبه غالب اولسه یا متحرك ساكن اولسه
یا ساكن طمر حركته كلسه شخص هلاكه قریب
اولوب بی قرار اولور وعوام كالانعام حضرت حقك
عجایب صنعندن غافللر بر جمله غرایبدن انی بیلورلر كه
آچ اولسه لر طعام یرلر شهوتلری غالب اولسه جماع ایلیالر
وچون غضب ایتسلر بر ضعیفی انجدرلر بو مقداری بیلورلركه

صغر ومركب اكلی زیاده در وشرحه جماعنه كما كره دردر
كندولر جمله عمرلرینی حضرت حقك انعامنی سرمایهٔ
معصیت قیلورلر ورضای جناب عزتی هوای نفسه صاترلر
هر كز بر دخی كندو افعال قبیحه لرندن اوتانمزلر
والطاف حقی یاد ایدوب انصافه كلمزلر **حكایت** شیخ
ذو النون مصری قدس سره دن نقل اولنوركه بر كون
بر صو كنارینه ابدست الوردی بر عقربی كوردی صحرادن
یوروب كلور چون صو كنارینه كلدی دوردی بر قربغه
صودن طشره چیقوب اول عقرب بو قربغه نك ارقسنه
بنوب اول قربغه صونك اوته كنارینه واروب عقرب
قربغه نك ارقسندن اینوب روانه اولوب شیخ تعجب
ایدوب دیدی بو حالك سری واردر پس شیخ صودن كچوب
وعقربك اردینجه كیدوب بر اغاج كولكه سی آلتنده
واروب آنده بر یكیت كوردی یاتوب اویور وبر عظیم یلان
بر طرفدن كلوب اول جوانك هلاكنه قصد ایتمش

چون بر طرفدن یلان کلدی بر طرفدن عقرب ایرشوب
یلانك باشین صوقوب یلانی اوراده هلاك ایلدی عقرب کری
دونوب صو کنارینه کلوب اول قورباغه صودن طشره چقوب
عقرب کری قورباغه یه بنوب صوی کچوب شیخ کندو کندوسنه
بو یکیت اولیاء اللهدن در دیوب دونوب اول یکیت یانینه
کلوب احوالی تجسس ایتدی مکر اول یکیت شراب ایچوب
مست اولوب یاتمش آغزندن خمر قوقوسی کلور شیخه تعجب زیاده
اولوب ناكاه آن ایشتدی که ای ذا النون بونجه تعجب ایدرسن
اکر حمایتمز بو کبیسی همان اتقیا و ابراری رعایت
ایدیدی اشقیا و فجاره کیمز حمایت ایدردی شیخك
وقتی خوش اولوب اول اویومش جوانك اطرافنی دولانوب
دیو ایدی **نظم** ای خفته کیسه دوست نکهبان ندر سکا •
غفلتله سن یاتیجاق جان ندر سکا • سندن جفا و جور اولور انده وفادار
کل توبه قیل نجون که اودان دردر سکا • چون اول یکیت اویانوب شیخی
کوروب اوتانوب دیدی ای بزرکوار دینی بو سنك نه یرکدر شیخ

احوالی حکایت ایدوب یکیت نعره اوروب یقه سنی چاك ایدوب
بابانه دوشوب باقی عمرین طاعت حقه مصروف قلدی •
ای عزیز بلکل که انواع انعام منعمه نهایت یوقدر زیرا
جمله اعیان ذاتك هر بری علی حده نعمت در خدمت
منفعت انسان ایچون و اول حضرتك نعمتلرینك اخسی محسوسات در
و اقسام محسوساتك ارذلی نعمت اکلدر ماده شهوت
و مناهی و مورث نجاسات و تباهی در و شمدیه دك ذکر
اولنان تدبیرات امور جبروتیه و تصرفات ساکنان
ملکوتیه و تسخیرات اسباب سماویه و ارضیه مثلو
آی و کون و یلدزلر و نفوس فلکیه و طبایع و دقایق
ادوات روحانیه و آلات جسمانیه و قوای طبیعیه و حیوانیه
و نفسانیه که اکل نعمتنك تحصیل اسبابندن برشمه در
اجمالا ذکر اولندی اخس اقسام محسوسات و موجودات
اولانه حکمت الهیه بوقدر اولیجق سایرینه بی قیاس در
اما عجبدر مغرور و غافللر احوالی بودر کلوا انعام ظاهره که

جسم و جان و نبات و حیوان و طاغ و بیابان و زمین و آسمان
و جنی و انسان و نعم باطنه که علم و ایمان و محبت و عرفان
و کشف و ایقان و ذوق و وجدان و اذکار و رضوان معلوم
ایکن کفران نعمه اولوب ابدی خسران سرمدی رضوانده
ترجیح ایدوب بونک کبی صانع کامل و منعم مفضل مخالفتنه
کیجه و کوندز سعی ایدوب غضب رحمان طلبنده اولورلر تمثیل
غاصی اکر بر پادشاه بریننه سنه مال و خلعت
و آت و قلیج ویروب و آکا امر ایده که قدر حاجتجه بو مالدن
خرج قیل باقیسنی بنم دوستلرومه نفقه قیل و بو خلعتی کی
و آته سوار اول و بو قلیجی کتور بو طکه بنم دوشمنلرمله
جنک قیل واکر اول قول مالی پادشاهک دشمنلرنه
ویروب و آته سوار اولوب و قلیجی کتوروب پادشاهک مخالفتی
اوزره اولسه هیچ بر عاقل شک اولمز اول بنده کفران نعمت
و مستحق عذاب و قتلدر بونک ایچون حق تعالی بیوردی وقلیل
من عبادی الشکور و بو مقام رفیع سالکلرینک

سالکلرینک قلتی دلیلدر بو مقامک و اهلینک عزتنه و شرفنه
و سعادة الله بونک اوزرینه جاری در که اهل کفر و ضلال
کثیر و اهل شکر و صلاح قلیل اولا بیت
حکمت حق بو یله قلدی اقتضا • قا یوسندن دوراولاهر برگدا •
کورمز میسن که یر یوزینه طاش و تراب وافردر اوکیجون
قدری یوقدر اما لعل و یاقوت جهانده نادردر اوکیجون
قیمتی چوقدر بو یوزدن مقام شکر که اشرف مقا
سالکاندر و موجب مزید انعام و احساندر نادردر و مقبول
درکاه صمدیت و اهل بارکاه ولایت قلیل و قدری جلیل در
ای عزیز طریق هدایت سالکلری اکرچه ظاهر
صورتده آز اما معنی یوزنده اکثر و اجلدر لر
بوکا دلیل کلام رب جلیل درکه ان ابراهیم
کان امة قانتا یعنی تحقیقا ابراهیم امت قانت
ایدی و بوخلقلر هر عصرده خلیل اسا اصحاب هدی وار در
و اولسه کرکدر که عاصیلری صحرای ضلالتدن

قانت قنوتدن قنوت طاعت و طول قیام مداومدر

مقر هدايته ارشاد ايدرلر **نظم** هر نكه كرد وى كرد آندن ايرد
همت عليای مردانندن ايرد • اولمديكى نفس ارباب شهود •
دونمزادي دوده پركار شهود • **اي عزيز** بالجمله كه
بساط شكر ملو زمكري ايچون اداء حقوق شكرده اون
حالت واردر **حالت اولى** معرفت توالي نعمتدر بى استحقاق
بنده **حالت ثانيه** رعايت حسن تواضعدر **حالت رابعه**
نعمته واسطه اولانه دخي شكردر **حالت خامسه**
استعمال نعمتده ادب ورضاى منعمي طلبدر **حالت سادسه**
احترازدر اعتراضدن وصول نعمتده تأخير اولندوغيچون
حالت سادسه قليلي كثير بيلمكدر **حالت سابعه**
حسن قبول نعمتدر شهود مراد منعم ايله **حالت ثامنه**
شرم غلبه ايتكدر نعمتك كثرتندن **حالت تاسعه** كندو تقصيرن
كوروب عجزنه اعترافدر **حالت عاشره** اني بيلمكدركه
شكر نعمت دخي بر نعمتدر انوكيچون كه مفتاح مزيد
نعمتدر وبو معنا زله واصل اولانلرك اوج درجه سي

واردر **درجه اولى** شكردر حصول مطلوب ووصول مرغوب
ايچون وبر درجه مبتديلر درجه سيدركه اخس وادناى
مراتب شكردر وحضرت حق جل وعلا كمال رحمتندن بو متاع
قليلي قبول ايدوب وعده ذكريه ده **لئن شكرتم لازيدنكم**
مقتضاسنجه سبب زياده قلمشدر **وسنجزي الشاكرين**
حسبنجه ثواب آخرت وعده سن بيورمشدر **درجه ثانيه**
بلا ومحنته شكر قلمق ومصايب ونكبته مسرور اولمقدر
بو درجه سالك طريقت سالكلرينكدركه بونلر عزتي
ذلت اوزره وفقري غنا اوزره وغمي شادي اوزره ورنجي
راحت اوزره وجفاي شهوت اوزره اختيار ايدرلر بونلرك
نظرلري يري سائر ناسك نظرلري يرينك عكسيدر وچونكه
خلق امور دنيانك ظاهرينه نظر ايدرلر بونلر باطنينه نظر
ايدرلر وچونكه عامه ناس نقوش دنيايه فريفته اولورلر بونلر
انلرك مكرين بلوب احتراز ايدرلر وچونكه خلق عمارت دنيايه
سعي قيلورلر بونلر ويرانه ايتمكه ساعي اولورلر هر نسنه كه

بونلري ترك ايتسه كركدر اوتوك يوزيني كورمك ايستمزلر دهرتنه
فاني اولسه كرك آندن آل جكرلر بونلر ارباب درجات جنت
دشك ايدر طايفه دركه رسول الله صلى الله عليه وسلم •
بونلرك وصفنده بيوررلر إن أهل الجنة بينما في نعيمهم
إذا سطع لهم نور من فوقهم أضاءت منازلهم كما
تضيء الشمس منازل أهل الدنيا فينظرون إلى منازل
رجال من فوقهم في أعلى عليين يرونهم كما يرى
الكواكب الدري في أفق السماء قد فضلوا عليهم
بالأنوار والجمال والنعيم كما فضل القمر على
سائر النجوم فينظرون إليهم يطيرون على نجب سرج
بهم في الهواء يرون ذا الجلال والإكرام فينادون
هؤلاء إخواننا ما أنصفوا نصلي كما يصلون ونصوم
كما يصومون مما هذا الذي فضلتهم علينا فإذا النداء
من قبل الله سبحانه إنهم كانوا يجوعون
حين تشبعون ويعطشون حين تراؤن ويعرون حين

تكسون ويذكرون حين تسكتون ويبكون حين تضحكون
ويقومون حين تنامون فلذلك فضلوا عليكم
يعني اهل جنت بر زماننده نعيملرنده ايكن ناكاه ظاهر
اولا بر نور اوندلرندن ضيا لنه آنلرك منزللري نيته كم
شمس ضيا لندرر اهل دنيا منزللرنده نظر ايدرلر نجه
ارنلر منزللرينه اوزرلرنده اعلى عليين ده اهل جنت
آنلري كورينه لر نيته كم كوريلور نورلو يلدز سما كنارنده
آنلر زياده مفضل قلنمش اهل جنت اوزنده نورلر وجمال
ونعمتلرله نيته كم قمر مفضل قلنمشدر سائر يلدزلر
اوزره بونلري كوررلر آنلري كورينه آنلري اوزره هواده
آنلر كوررلر حق تعالى حضرتنك مشاهده‌سن ايدرلر اهل
جنت ندا ايدرلر ديرلركه بونلر بزم قرنداشلرمزدر
انصاف ايتمدلر بز نماز قلور ايدك بونلر قلدوغي كبي وصايم
اولور ايدك بونلر صايم اولدوغي كبي نه سبب ايله بونلري
تفضيل قلدك بزم اوزرمزه ناكاه ندا اولور جانب حقدن
كه

يلدزكبي پارلسكر نورلو كورينرلر

بونلر آج اولوردی سنز توق اولدوغکز حیثیتله و صوسزلردی سنز
صویه قاندیغکز حیثیتله و چپلاق اولوردی سنز لباسلندیغکز حیثیتله
و ذکر ایدرلردی سنز ساکت اولدوغکز حیثیتله و آغلرلردی
سنز کولدیککز حیثیتله و قایم اولورلردی سنز اوصیدوغکز حیثیتله درجهٔ
ثالث شکرده جریان احکام صفات متقابله آنلردر که بونلر
جفاده نعمت وفا ایچرلر و داء و دواده نعمت وفا بولورلر و حریم بزم
لقاده شربت بقا نوش ایدرلر قضا رغبت بونلرک وجودی
کسوتنی آثار تلوینیدن یومش و صبغة الله کوبیندن حکمت صنعی
رنگ تمکین ایله بویامش نه بونلره حوادث روزگاردن خبرونه
مدح و مکر احبابدن و اشراردن باشلرینه آثرنه بونلرک ظواهرینه
آلام جسمانیه دن نفرت و نه خواطرینه اکرام روحانیه
رغبت و اول یوسف صورتلو ناآهل چشمندن مستوردر اول
مسیح سیرتلو جاهللر الی ارمکدن دوردر که اولیائی
تحت قبائی لا یعرفهم غیری ای عزیز بو نوع شکر که
برشمه آنده ذکر اولندی سالک موفق اولانلرک عادتلریندن

برمثالدر و اما قلبی کور اولانلر بو ذوقدن غافلدر و طریق
شکرکه منزل سعادتک اعلی طریقیدر عوام اعمی لری
بو قدر نعم ظاهره و باطنه ایچنده ایکن طریق شکره سلوک
ایتمیوب شکر نعمتدن قاملردر و دریای جهله طاملردر
و جمله انعام عامه دن بری که انسان و آنعامه عامدر
استنشاق هوای جدیددر نتکم حیوانات بحر صو ایچنده
تعیش ایدرلر حیوانات بری هواده تنفس ایدرلر سویلدر
برساعت بر کمسنه آغزینی و بورنینی دوتسه لر یا بر حمام
یا بر قبو ایچنده حبس ایتسه لر هوای جدید روحی آکا ایرمسه
هلاک اولور چون بر جاهل بو نکته کبی دوتخمقدن خلوه
اولسه بر آن بو نعمتک قدرینی بیلور اما علی الفور کرو
فراموش قیلور بو غلبینه نعمت صحت جمیع نعمتلرک باشیدر
اهل غفلتدن هیچ بر کمسنه بو نعمتک قدرینی بیلمزلر
اول وقت خسته اولا بو قیمتک مثالی احمق قولدر که
اطاعت ایتمدیکیچون دایم عذابنه آولقه مستحقدر برساعت

عذاب ترك اولنسه جانبنه منت بلكه صفا سوردن اما عذاب
بالكلیه ترك قلنسه غفلت وغرور غالب اولوب طاغی وباغی
اولورلر وبو حال اكثر ناسك حالیدر كه بونلر كثرت مالدن
غیری نعمت بلمزلر وشهوت بطن وآلت جماعدن غیری لذت
اكلمزلر بوندن خبرلری یوقدر كه هر بر نفسده
ایكی نعمت واردر كه ایكی ملك واسطه سی ایله اولور كه بری
انبساط نفس واسطه سیله دخان محترقی قلبدن چكر
وبری انقباض نفس ایله برودت هوای قلبه ایرشدرر لر
اكر بر لحظه اول ایكی ملك كندو عمللرندن غافل اولسه
مدد هوا قلبدن منقطع اولوب هلاككه مؤدی اولور
بناء كم قیام نفس اغذا ایله ودماغ بوغزلغی ایله در
بو نعلین آغزك قیامی دخی باقی ایله در وباشك قیامی بدن ابد
وبدن قیامی غذا ایله وغذا قوامی صو ییل وطپراق واكی
وكوك وبولت وتموز ایله در وبونلرك قیامی آسمان وزمین
ایله وبو ایكی نك قیامی ملائكه سماویه وارضیه ایله در

وبو جمله نك بر برینه ارتباطی اعضای آدمی ارتباطی كبیدر
بناء كم اعضاء آدمیدن بر عضوه بر آفت ایرسه
مجموع اعضا دردمند اولور اول عضو ایله شریك اولورلر
بو نعلین هر كیمكه بر نفس ارتكاب معصیت ومخالفت
فرمان حق ایله كفران نعمة قله بو جمله یه كفران
نعمه ایتمش اولور هیچ بر كیمسه قلمز نفوس ملكیه
وفلكیه وعنصریه وطبیعیه وجمادیه ونباتیه وحیوانیه دن
قمر ثری دن اوج ثریایه وارنجیه دك اكا لعنت ایتمیه لر
معا فی ملاحظه سندن موسی عم مناجاتنده دیرایمش
الهی نیجه شكر ایدم سنك بها تسنز نعمتلرك كه كمال حكمت
وتصرفات قدرتك ایچون بنم تمنم اولان هر قلندن ایكی
نعمت واردر بری اولدر كه آنك كوكسنه كمال
حكمت ایله دوام صحت وثبات ویردك وباشنه هوای
مختلفك برودت ویبوستی ضررندن امن ویردك لاجرم
بو نوع نظر اثر بصر تیز بینان عالم عیان وخلوت نشینان

مطلب سبب لعنت اولور معصیت

خانقاه عرفاننده كه بونلر عين عيان ايله كورمشلردر
بلمشلردركه دنيا نعمتلرندن هر نعمت يوز محنته منسوب
وآنك لذتلرندن هر لذت يوز آفت برله مسلوبدر و آنك
فانى لذتى آلم فراقنه دكمز و بيك فرحى بر ترحنه
ارمز پس بو قوم نعيم روحانيدن غيري يه نعمت ديمزلر و
ادراك معانى لذتندن غيري لذتى لذت بلمزلر اما جاهللرك
عقول مريضه لرى بو سعادت ادراكندن و بو نعمت لذتنك
ذوقندن محرومدرلر بو قومك علاجى اولدركه اهل
بلا احوالنه نظر ايده لر تا نعمت قدريني بله لر و مبتلالر احوالنى
فكر ايدوب عمر نعمتنى غنيمت صايه لر حكايت
مشايخ صوفيه دن بري هر كون مقبره لره و بيمارخانه يه
و سياست محلنه واردي آكا بونك سرني صوردىلر ديديكه
بيمارخانه يه واروب آنده اولان دردلو دكلو مرضلري مشاهده
ايدرم تا بنم نفسم نعمت صحت قدريني بيله و سياست محلنه
حاضر اولوب انواع عذابي كوروب جنايت و شناعتدن

اجتناب ايدوب عصمتدن اولا و مقبره لره واروب مبتلالرك
احوالنى فكر ايدرم كه بونلرك قتنده غايتده سوكلو
اولدركه بونلر كره دنيايه كلوب عاصي اولانلر كناهلرنه
توبه ايدوب مطيع اولانلر طاعتلرني ارتوره زيرا يوم قيامتدن كه
روز جزا و يوم تغابندر دده عاصي ديدا ايله ناله ايدوب نيچون
عصيان ايتدم طاعت ايتمدم ديوب و مطيع نيچون بوندن
زياده عبادت ايتمدم ديسه كركدر بكون كه بن حياتده يم
كركدركه عصياني ترك ايدوب طاعته سعى ايدم
مطلب ربيع بن خيثم
حكايت ربيع بن خيثم قدس سره اكابر تابعيندن
ايدي كمال مجاهده سي ايله كندو ايونده قبر قزمش ايدي
و هر كوره بوينينه دمور كچوروب و بلاس ايله اول قبره كيروب
بر ساعت ياتوب بعده ديرايدي ربي بو قبردركه بكا وعده
ايتمش ايدك بكونه بر كون دخي بكا وعده وير دنيايه
وارهيم اولا كه بر عمل ايدم كه بكا دستكير اوله
اندن صكره قالقردي و ديرايدي اي ربيع استدوككي بولدك

بوكون فرصتی غنیمت بل و مهلت نعمتنك قدرینی فهم ایله و
كلجك كونلك براغنده تقصیر قلمه اندن اول كه
بو فرصت آرزو ایده سن بولمیه سن لاجرم هیچ نعمت عمر
و صحت و امن كبی اولمز و هر كیمسنه كه بو نعمتی بلمز دردی
زواله و بلا و نكاله مبتلا اولوركه ان الله لا یغیر
ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم یعنی حق تعالی تغییر ایلمز
بر قومده اولانی تا كه تغییر ایتمیه لر كندی نفسلرنده
اولانی باب تاسع كه مكارهه صبرك
بیاننده در و مصایب دنیویه در كه لوازم امور دنیات
و سلطنت در و بو بابده حقیقت صبر بیان اولنوب و صبرك
و شكرك قیاسی و بر برندن ترجیحی ذكر اولنور كه
علمانك اختلافی واردر و بونلردن هر برینك ترجیح
و تفضیلنده و صبرك اسامیسنك اختلافی ذكر
اولنور متعلقاتنك اختلافی ایله و آنك مراتبی و درجاتی
و اقسامی بیان قلنور قوت و ضعف حسبنجه و آكا احتیاج

ذكر اولنور و آنك حقایقی تحصیلنده تدبیری بیان قلنور كه
مقام صبرك شرایطنه ملازمت اصحاب ثروت و مروت و ارباب
دولت احوالنك لوازمندندر و هر كیمسنه كه انعام حضرت
حقه اختصاصی زیاده اوله رعایت حقوق آداب عبودیت آكا
الزم اولور وجود جریان حكمت الهیه شویله واقع اولمشدر كه
اغلب و اكثر اصحاب ولایته خلعت ولایی كسوت بلاده كیورر
و هیچ آن ارباب دولته كوی غنای چوكاندن عنا ایله
المدیلر سنة الله قد خلت من قبل و لن تجد لسنة الله
تبدیلا لاجرم اهل تحقیق بلایه صبری نشان عنایت و
تحمل عنایی علامت صحت ولایت بیلورلر حق تعالی بیوردی و
جعلنا منهم ائمة یهدون بامرنا لما صبروا یعنی قلدق انلردن
امامكه هدایت ایدرلر وقتا كه صبر ایتدیلر اندی
صبر سبب دولت و موجب اجرت ایمش كه انما یوفی
الصابرون اجرهم بغیر حساب تحقیقا بیلورلر صابرلره
اجرلری حسابسز و عن جابر رضی الله عنه قال سئل رسول الله صلی الله علیه وسلم

عن الايمان قال الصبر والسماحة جابردن رضي الله عنه روايت
اولنور كه رسول الله عليه السلام حضرتنه سؤال اتديلر ايمان ندر
ديدي ايمان صبر و مساهله در عن انس بن مالك رضي الله عنه
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا اراد الله بعبد
خيرا صب عليه البلاء صبا فاذا دعاه قالت الملائكة
صوت معروف فاذا دعاه ثانيا فقال يا رب قال الله تعالى
لبيك عبدي وسعديك لا تسألني شيئا الا اعطيتك و
رفعت عنك ما هو شر و ادخرت لك عندي ما هو افضل
منه انس بن مالك رضي الله عنه دن روايت اولنور كه رسول الله
صلى الله عليه وسلم ديمش حق الله بر قوله خير دلسه دوكر
انوك اوزرينه بلايي حق دعا ايلسه حقه ملكلر ديرلر صوت
معلومدر حق دعا ايلسه بر دخي و ديسه يا ربي دير حق تعالى
لبيك عبدي وسعديك نيدن استرسن بر نسنه الا بن ويرورم
سكا يا رفع ايدرم سندن كه اول نسنه كه شرلودر يا ذخيره
قلورم سنوكيچون بنم قاتمده اول نسنه كه بوندن افضلدر

١٦١

روی ان رجلا قال يا رسول الله ذهب مالي وسقم جسمي فقال
صلى الله عليه وسلم لا خير لعبد لا يذهب ماله ولا يسقم
جسمه ان الله تعالى اذا احب عبدا ابتلاه ثم صبره
روايت اولنور كه بر رجل ديدي يا رسول الله مالم كتدي
جسمم خسته اولدي رسول الله صلى الله عليه وسلم ديدي خير
يوقدر شول قوله كه انوك مالي كتميه وجسمي خسته اولميه
تحقيقا حق تعالى حجن سوسه بر قولي مبتلا ايلر اندن صكره
صبر ويرر اكا قال رسول الله صلى الله عليه وسلم قال الله
تعالى من سلبت كريمته فصبر جزاؤه الخلود في داري
والنظر الى وجهي رسول الله عليه السلام ديدي حق تعالى
شول كمسنه كه بن سلب ايدم انوك كوزني و اول صبر ايده انك
جزاسي خلود در دارمده و نظر در بنم يوزمه قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم يقول الله تعالى اذا وجهت الى عبد من عبادي
مصيبة في بدنه او ماله او ولده ثم استقبل ذلك بصبر
جميل استحييت منه يوم القيامة ان انصب له ميزانا

بيان ثواب الصبر

[illegible]

وَأَنْشَرْلَهُ دِيوَانًا رسول الله عليه السلام دردي حق تعالى
ديرقچون متوجه قلسم بر قوله قوللرمدن بر مصيبتي بدننك
يا مالننك يا ولدينك اندن صكره اول قولسه اول مصيبتي
صبر جميل ايله اوتا نورن بن اندن يوم قيامتده كه انوكيچون
ترازو نصب ايدمه يا انوكيچون كاغذ اچم قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم إنّ الرجل ليكون له درجة عند الله
لا يبلغها بعمل حتى يبتلى ببلاء في جسمه فيبلغها بذلك
رسول الله عليه السلام دردي نيجه رجل اولور كه
انوكيچون درجه اولور الله قتنده اول درجه يه ايرمز عمل
ايله حتى مبتلا اولمينجه بر بلايه جسمنده كه اول درجه يه
ايرشور اول بلا سببي ايله روي انه لما نزل قوله تعالى ومن
يعمل سوءا يجز به قال ابو بكر رضي الله عنه كيف الفرح
بعد هذه الآية فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم
غفر الله لك يا ابا بكر ألست تمرض أليس يصيبك الأذى
ألست تحزن فهذا ما تجزون به روايت اولنور كه وقتاكه

بو آيت نازل اولدي ايسه ومن يعمل سوءا يجز به يعني
هر كيم كه يا مزلق اشليه جزا لنور انوكله دردي ابو بكر
رضي الله عنه نيجه فرح اولور بو آيتدن صكره رسول الله
عليه السلام ديمش الله مغفرت ايلسون سكا اي ابو بكر
خسته اولمز ميسن سكا اذا ارمز مي غصه لنمز ميسن بونلر كورديكك
سزك جزا لنديكلكز در • وعن انس رضي الله عنه قال قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم ما تجرع عبد قط جرعتين
أحب إلى الله من جرعة غيظ ردها بحلم وجرعة
مصيبة يصبر الرجل لها انس رضي الله عنه دن روايت
اولنور كه رسول الله عليه الصلوة والسلام ديمش
بوغدي بر قول هر كيسن ايكي جرعه كه سوكلو اولا حق تعالى يه
غضب جرعه سندن رد ايدر اني حلم ايله ومصيبت جرعه سندن كه
صبر ايدر كيشي اكا وعنه رضي الله عنه قال قال رسول الله
عليه وسلم اذا كان يوم القيامة جيء باهل الاعمال
فيوزن اعمالهم بالميزان من الصلوة والصيام والصدقة

وَالجُ ثُمَّ يُؤْتَى بِأَهْلِ الْبَلَاءِ فَلَا يُنْصَبُ لَهُمْ مِيزَانٌ
وَلَا يُنْشَرُ لَهُ دِيوَانٌ وَيُصَبُّ عَلَيْهِمُ الْأَجْرُ صَبًّا كَمَا كَانَ
يُصَبُّ عَلَيْهِمُ الْبَلَاءُ صَبًّا فَيَوَدُّ أَهْلُ الْعَافِيَةِ فِي الدُّنْيَا
لَوْ أَنَّهُمْ كَانَتْ تُقْرَضُ أَجْسَادُهُمْ بِالْمَقَارِيضِ كَمَا يَرَوْنَ
مَا يَذْهَبُ بِهِ أَهْلُ الْبَلَاءِ يعني انس رضي الله عنه دن
روايت اولنورکه رسول الله عليه السلام ديمشدرکه
يوم قيامت اولا کتورلنور اعمال اهللري وزن اولنور
انلرك عمللري ميزانله اندن صکره کتورلنور اهل بلا نصب
اولنمز انلرك ايچون ميزان و اچلمز انلرك ايچون دفتر و
دوکلور انلرك اوزرينه اجر نيتاکيم دوکلوردي
بونلرك اوزرلرينه بلا پس سورر يعني استرلر دنياده
اهل عافيت اولانلرکه اولیدي انلرك جسدلري
کسلئه ايدي مقراض ايله انوکيچون که کوررلر اهل بلا
الوب کتدکلرين وَعَنْ خَبَّابِ بْنِ الْأَرَتِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ
قَالَ أَتَيْنَا رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُتَوَسِّدٌ

بِرِدَائِهِ فِي ظِلِّ الْكَعْبَةِ مُتَّكِئًا إِلَيْهِ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللهِ
أَلَا تَدْعُو اللهَ لِيَبْسُطَ لَنَا وَجَلَسَ مُحْمَارًّا لَوْنُهُ ثُمَّ قَالَ
إِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ لَيُؤْتَى بِالرَّجُلِ فَيُحْفَرُ لَهُ فِي الْأَرْضِ
حُفْرَةٌ وَيُجَاءُ بِالْمِنْشَارِ فَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ فَيُجْعَلُ فِرْقَتَيْنِ
مَا يَصْرِفُهُ ذَلِكَ عَنْ دِينِهِ خباب بن الارت رضي الله عنه دن
روايت اولنورکه ديمش بز کلدك رسول الله عليه الصلوة والسلام
حضرتنه اول تصدق قلمش ايدي رداسني کعبه کولکه سنده
تکيه لنجي اولدغي حالده اکا بز ديدك فقرمزدن و اذاء کفارده
شکايت ايدوب که يا رسول الله دعا ايتمزميسن اللهه بزه بسط
وسعت رزق ايچون رسول الله عليه السلام جلوس قلدي
قزل اولدوغي حالده لوني اندن صکره ديدي تحقيقا سزدن
اوکدن اولانلردن کتورلوردي بر رجل قازلوردي انوکيچون
بر چقور وکتورلوردي بچقي و قونوردي انك باشي اوزرينه
وقيلنوردي ايكي پاره دوندرمزدي اني بو دينندن وَعَنْ
ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ شَكَا نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

الى الله تعالى فقال يا رب العبد المؤمن يطيعك ويجتنب معاصيك تزوي عنه الدنيا وتعرض له البلاء والعبد الكافر لا يطيعك ويجترئ معاصيك تزوي عنه البلاء وتبسط له الدنيا فاوحى الله اليه ان العطاء والبلاء لي وكل شيء يحمدني فيكون المؤمن عليه من الذنوب فازوي عنه الدنيا واعرض له البلاء فيكون كفارة لذنوبه حتى لا يلقاني بها فاجزيه في الدنيا لسيئاته ويكون للكافر حسنات فازوي عنه البلاء وابسط له الدنيا فاجزيه في الدنيا بحسناته

عبد الله بن عباس رضي الله عنهما دن روايت اولنور كه ديمش شكايت ايلدي بر نبي عليه السلام الله تعالى يه كه ديدي يا ربي عبد مؤمن سكا مطيع اولور واجتناب ايلر معصيتلركدن سن دوردرسن آندن دنيايي وعرض ايدرسن آكا بلايي وعبد كافر سكا مطيع اولمز وجمع ايلر معصيتلركي سن دوردرسن آندن بلايي وبسط ايدرسن آكا دنيايي وحي ايلدي الله تعالى اول

ايله

نبي يه كه عطا بندندر وبلا بندندر جمله سي تسبيح ايلر بنوم حمدم ومؤمن اوزرنده كناهلر اولور دوررين بن آندن دنيايي وعرض ايدرين آكا بلايي اكا كفارت ذنوب اولور تا ملاقي اولميه بكا ذنوبي ايله جزا ايدرين آكا دنياده كناهلري ايچون وكافرك حسناتي اولور دوررين بن آندن بلايي بسط ايدرين آنوكچون دنيايي جزا ايدرين دنياده حسناتي ايچون

عن عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الصبر نصف الايمان واليقين الايمان كله

عبد الله بن مسعود رضي الله عنه دن روايت اولنور كه ديمش رسول الله صلى الله عليه وسلم ديدي صبر ايمانك نصفيدر ويقين جميع ايمانيدر بو حديثك محاسنك فهمي موقوفدر بر مقدمه نك تفصيلنه واول اولدر كه بعض علما اسم ايمان اطلاق ايدرلر بونلرك مرادي اعمال صالحه اولوركه نتايج تصديقاتدر وبعض علما اسم ايمان اطلاق ايدرلر تصديقه وعمله دكلو وحقيقت ايمان بو جمله

شمائلده آنوکیچون رسول الله صلی الله علیه وسلم دیر الایمان
بضع وسبعون شعبة وصبر نصف ایمان اولدوغی اوجهیله اعتبار ایله در
و جمهوردن اصحاب حدیث واهل تحقیق اسم ایمان اطلاق ایدرلر
وانوکله جمیع تصدیقات واعمال دیرلر بس ایمانک ایکی رکنی
واردر بری یقین بری صبر ومراد یقیندن اصول دینه
تصدیقدر ومراد صبردن عملدر تصدیق مقتضاسنجه
وعمل اولمز الا صبر ایله اولور اویلکه صبر نصف ایماندر
وقال رسول الله صلی الله علیه وسلم من اقل ما اوتیتم
الیقین وعزیمة الصبر من اعطی حظه منهما لم یبال
ما فاته من قیام اللیل وصیام النهار یعنی رسول الله
علیه الصلوة والسلام دیدی سزه ویریلنک اقلی یقین و
عزیمه صبردر هر کیمه که ویریله حظ وافر بو ایکیدن قیامدن
فوت اولان آندن قیام لیل وصیام نهار قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم الصبر کنز من کنوز الجنة صبر بر
خزینه در جنت خزینه لرندن عن ابن عباس رضی الله عنهما

علی الانصار فقال امؤمنون انتم فسکتوا فقال عمر نعم
یا رسول الله قال وما علامة ایمانکم فقال نشکر علی
الرخاء ونصبر علی البلاء ونرضی بالقضاء قال انتم
مؤمنون ورب الکعبة عبد الله بن عباس رضی الله عنهما
روایت اولنور که دیمش داخل اولدی رسول الله صلی الله
علیه وسلم انصار اوزرینه دیدی مؤمنلر میسز سز ساکت
اولدیلر عمر دیدی نعم یا رسول الله رسول الله علیه السلام
دیمش ایمانکزک علامتی ندر عمر دیدی شکر ایدرز معیشت
وسعتنه وصبر ایدرز بلاء به وراضی اولورز قضایه رسول الله
علیه الصلوة والسلام دیدی مؤمنلرسز کعبه ربیچون
وعن عائشة رضی الله عنها قالت قال رسول الله صلی الله علیه
لو کان الصبر من الرجال لکان کریما
عائشه رضی الله عنهادن روایت اولنور که رسول الله صلی الله علیه
دیمش اکر صبر ارلردن اولیدی بر کریم کشی اولوردی
وعن علی بن طالب رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم

مَنْ صَبَرَ عَلَى الْمُصِيبَةِ حَتَّى يَرُدَّهَا بِحُسْنِ عَزَائِهِ كَتَبَ اللّٰهُ لَهُ
ثَلَثَمِائَةِ دَرَجَةٍ وَبَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
علي بن ابي طالب رضي الله عنه دن روايت اولنوركه رسول الله
عليه السلام ديمش هر كيمكه صبر ايله مصيبت اوزره وردّ ايده
اني حسن رعايتي ايله الله يازر انوكيچون اوچيوز درجه
هر ايكي درجه نك ما بيني يرايله كوكك ما بيني قدردر وعن
ابن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم انتظار الفرج بالصبر عبادة عبد الله بن عمردن
رضي الله عنهما روايت اولنوركه رسول الله صلى الله عليه
وسلم ديمش فرجه منتظر اولمق صبر ايله عبادتدر عن انس
رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
النصر مع الصبر والفرج مع الكرب انس رضي الله عنه دن
روايت اولنوركه نصرة صبر ايله وفرج غصه ايله‌در
عن ابي ذر رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
دولة المؤمن في الصبر ونصرته في كظم الغيظ وعزه

في الاخذ بالفضل ونوره في الورع عما نهي عنه ابو ذردن
رضي الله عنه روايت اولنوركه رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديمش دولت مؤمن صبرده در ونصرتي غضب يوتمقده و
عزتي فضل اخذ ايتمكده در يعني كرم ايتمكده ونوري
پرهيزده در نهي اولنان نسنه دن وروي ان الله تعالى اوحي
الى داود عليه السلام يا داود تخلق باخلاقي ان
انا صبور روايت اولنوركه حق تعالى وحي ايلدي
داود عليه السلامه يا داود خلق دوت بنم خلقلرمله
تحقيقا صبورم اي عزيز بيل كه ارباب
عقول سليمه ايچون مقامات دين معرفتنده ايكي نوع واردر
بري نقلي بري عقلي اما بيان فضيلت صبر نقل جهتندن
اهل ذكايه بو ذكر اولنان كافيدر ومقام صبرك
فضيلتندن بري بودركه حق تعالى قرآن عظيمده يتمشدن
زياده بونك شرفني ذكر ايلمشدر واكثر خيراتي
واغلب درجاتي بوكا اسناد ايتمشدر اما نوع ثاني كه

دیل عقلیدر انوك حصولی صبرك حقیقتنك فهمی ایله اولور
امدی بلمك كه صبر بر مقامدر مقامات دینیه‌دن و مجموع
مقامات دینیه حال و عمل ایله منتظم اولور علم اغاجنك
كوكی مثابه‌سنده‌در و حال بوداقلری منزله‌سنده و عمل
میوه‌لری منزله‌سنده‌در پس تحصیل صبر متیسر اولمز الا
علم ایله كه بلمك كركدر شهواتك مضرتنی و هوایه
متابعتك قباحتنی مالدن و حال نفرت قلب اولمقدر شهوات
و هوادن و عمل بو ایكیسنك یعنی علم ایله حالك مقتضاسنجه
اولمقدر و بو معانینك معرفتی موقوفدر معرفت خلقت
اصناف علویات و سفلیات و ترتیب مراتب ملكیه و بهیمیه
و بشریه‌یه زیرا صبر ملائكه‌ده متصور دكلدر و بهائمده
حیواناتدن دخی اولمز اما ملائكه‌ده اولمدوغی بودركه
انلر عقول مجرده‌درلر تلوثات شهوات نفسانیه‌دن و
ادناس لذات جسمانیه‌دن مطهرلردر اما حیواناتده اولمدوغی
بودركه انلر عقلدن عاری شهوات محض قیلندیلر اما فرع

انسان چونكه مجموعهٔ علویات و سفلیاتدر اگرچه كه
اول نشأه‌ده حیوان كبی ناقص‌در كه انده شهوت غذادن
غیری یوقدر كه اكا محتاجدر پس تدریجله انده اوینق
شهوتی ظاهر اولور اندن صكره زینت شهوتی اندن
صكره جماع شهوتی اندن صكره مال شهوتی اندن صكره منصب
شهوتی اولور تا ذلك حالنده بو معانیدن صبر ایله سنز
زیرا صبر بر خصم مقابله‌سنده ثابت اولمقدن عبارتدر
تازه لرده نفس و هوا عسكرندن غیری بر قدر كیمك ایله
جنك ایدر پس كمال حكمت ربانیه اقتضا ایلدی كه
بیودكجه عقل زیاده اولوب شهوات ایله خصومت ایده
و حق تعالی ادمی ایكی ملك ایله حیواناتدن ممتاز ایلدی
بری هادی بری مقوی‌در انسان بو ایكی ملك معاونتی ایله
ایكی صفت ایله متصف اولور بری هدایت بری قدرت صفت
هدایت ایله بهائمدن ممتاز اولور اما بو صفت دفع شهوات
كافی اولمز بلكه صفت قدرت ضم اولنمق لازمدر كور
مزمیسنك كه

حسنه نك مرض كلدوكنه علمي و هدايتي واردر اما جون دفعه قدرتی
يوقدر مرضك مغلوبي اولور وجون ملك مقوي معاونتي ايله
قدرت هدايته منضم اوله طالب صادق مجاهده ده دست همتي
پهلوان شهوته اوروب دفع ايتمكه قادر اولور و بو ايكي ملك وجود
انسانده ملكوت علويه دن دركه همتلري تطهير عطيه روحانيه در
ونفس و هوانك تصدي تمني قوة شهوانيه در و بو ايكي ملك
ملك بدنده منازعه و محاربه ده در كاه ملائكه علويه كه
جند الله در حق تعالى مددي ايله غالب و قاهر اولورلر ونفس
و هوا مغلوب قالورلر كاه بونلركه حزب شيطان دردلر
غلبه و وساوس شيطانيه ايله غالب اولوب انلر مغلوب اولورلر
عباردن باعث ديني ثابت اولمسندن باعث شهواني مقابله سنده
هر كمكه باعث ديني تقويتنه ساعي اولا صابر صادق اولانلردن
اولوب حزب الله زمره سنه داخل اولور و هر كمكه باعث شهواني
نصرتنده اولا حزب شيطانه ملحق اولور و بو ايكي ملك نوع انسانك
هر بر شخصنك هر فعلنه و تركينه شاهدلر و جميع افعال و اقوال

انساني صحايف روحانيه به ثبت ايدرلر و بو صحايف ايكي كره اچسه لر
گرك بري قيامت صغرى ده كه موت بدندر بري قيامت كبرده كه
جمع اممدر و بو ملكلركه قرآن مجيد ده حق تعالى وان عليكم
لحافظين كراما كاتبين ديدوكي اهل كشف و ارباب
تحقيقين قاتنده بو ايكي ملكدر ادمي بونلرك بريننك هدايتي ايله
تحصيل سعادت ابديه يولنه دوتر و برينك تقويتي ايله دفع اسباب
شقاوت سرمديه ايدر و بوكا ارباب يقين اكتساب سعادت
اخرويه الاتنك استعمالي يوزندن شكر ديرلر باعث ديني اثباتي
جهتندن صبر ديرلر پس بونلرك قاتنده صبر و شكر بر معناده
عبارتدركه اختلاف عبارات بر له مختلف اولور جون بو مسئله
معلوم اولدي بلملكه علما صبرله شكرك ترجيحنده اختلاف
ايتمشلردر حسن بصري و سفيان ثوري و شيخ جنيد تابعيندن
بر جماعت ايله بونلك اوزرينه دردلركه صبر افضلدر شكردن
و اصحاب راي بر جماعت ايله شكر افضلدر صبردن ديديلر
و ابن عطا اول حالده بو قول اوزره ايدي اما اخر جنيد مذهبنه

دجوع ایلدی و بعضیلر صبر و شکر بر حقیقتڭ اسملریدر دیدیلر و
بعضیلر اوڭ حکمی احوال اختلافی حسبیله مختلف اولور دیدیلر
و هر طائفه کندو مذهبنڭ صحتنه دلیللر ایراد ایلدیلر و
بونڭ بیانی ایکی اصلڭ شرحنه موقوفدر اصل اول
بودر که آیات و احادیث ظاهرنه حمل ایلمك کرك و بو طریق
وعظ احوالده لایقدر که مکالمهء عوام انلرڭ قدر فهمنجه
کرك نتاکم والدهء مشفقه اول طفلڭ ضعیفی انواع ماکولات
تناولندن صاقنور ضعیفی اولدوغیچون هضم طعامدن لاجرم علماء دین
دخی مخاطبهء عوامی انلرڭ افهامی مقدارنجه ایتمك کرك
اولکیچون رسول الله صلوات الله علیه و سلامه دیمش
نحن معاشر الانبیاء امرنا ان نکلم الناس علی قدر عقولهم
و عوام ناسك افهامی ظاهر شرع احکامندن تجاوز ایتمزلر اکثر
اخبار صبرڭ تفضیلنی اقتضا ایدر و اکر فضیلت صبرده
وارد اولان احادیث شکرڭ فضیلتنده وارد اولان احادیثه
نسبت اولنسه اولکی زیاده در بلکه بو خصوصده الفاظ صریحه

واردر که اول جمله دن اولدر صبرڭ رجحانینه روایت ایدرکه
رسول الله صلی الله علیه و سلم دیمش یؤتی یوم القیمة بالشاکر
اهل الارض فیجزیه الله تعالی جزاء الشاکرین و یؤتی
با صبر اهل الارض فیقال له اترضی ان نجزیك کما جزینا
هذا جزاء الشاکرین فیقول نعم یا رب فیقول الله تعالی
الا انعمت علیه وشکر و ابتلیتك فصبرت لاضعفن لك
الاجر علیه فیعطی اضعاف جزاء الشاکرین یعنی کتورلور لنور
یوم قیامتده اهل ارضڭ زیاده شاکر اولانی جزا ایدر یعنی
ثواب ویرر اکا حق تعالی شاکرلر جزاسنی و کتورلور اهل
ارضڭ زیاده صابر اولانی و دیرلر اکا راضی اولورمیسن که
سکا جزا ویرم بوکا جزا ایتدکم کبی اول دخی دیر نعم یا رب
الله تعالی دیر اکا اول که بن اکا انعام ایلدم شکر ایلدی
و سنی مبتلا ایلدم بن زیاده ایدرن سنوکیچون اجرڭ اولوك
اوندنه بس ویرر حق تعالی شاکرلر جزاسنڭ اضعافنی
و فی الخبر عن رسول الله عم انه قال ابواب الجنة کلها

مصرعان الا ان باب الصبر فانه مصراع واول من یدخله
اهل البلاء اما مهم ایوب خبرنده وارد اولمشدر رسول الله
علیه السلام حضرتلرندن که دیدی جنت قپولری جمله ایکی قنادلودر
الا صبر قپوسی تحقیقا اول بر قنادلودر و باب صبره اول داخل
اولان اهل بلادر اما مکرمی ایوب علیه السلام در و هر
نسنه نک فضیلتی لاینندن واردر دلیلدر صبرک فضیلتنه
زیرا که شکر متعلق نعمت و غنا اولدوغی کبی صبر متعلق
فقر و بلادر اصل ثانی بودر که مقام صبر بلنمک کرک
کشف و ایضاح طریقی ایله ای عزیز بلمک که بو ارکی
آمی مبهم اورتسنده وزن ممکن دکلدر الا مکر انلرک
احادی بونک افرادی موازنه قلنه تا برنک برندن رجحانی
ظاهر اوله پس چون احاد حقایق مقام صبر مقام شکر احادی
ایله نسبت اولنه گاه مساوی اولورلر گاه متفاوت اولورلر
مثلا احاد حقایق علوم متفاوتدر جمله دن ارفع و اشرف
اولان اول علمدر که انده حضرت حق تعالی بیلنه باقی علوم

الآنده در بو علمک تحصیلی ایچون بعض علوم بر واسطه ایله واصل
اولورلر بو علمه علم تفسیر و حدیث کبی بعضی بر نیچه واسطه ایله
اولورلر هر علم که بو علم شریفه از واسطه ایله واصل اولسه
اول علم شرفده اقرب اولور غیریدن و احکام و اعمال و احوالی
بو مخلقی بیل زیرا حال عبارتدر ورود حقیقی و معنویدن که
کوکل یوزنی شوایب امور دنیا و سخ کرندن مطهر و مصفی ایدر
و آینه قلبی تجلیات ربانیه قبولنه قابل ایلیه نیته کیم دمورجی
اینه اشلکن و انی صیقل لمکدن نیجه درلو عمله محتاجدر
هر عمل که صیقله قریب اوله اول عمل غیری عملدن اشرفدر
تأثیرات احوال قلبی دخی بویله بیل هر حال که تصفیه قلبه
اقربدر حال آخریدن اول اشرفدر اما اعمالک صفات قلب
تقلیبی تأکیدنده اثر عظمی واردر و انلرک تأثیری ایکی حالدن
خالی دکلدر یا انلرک قوت تأثیری موجب ظلمت قلب اوله تا انک
سببی ایله رغبتی دنیایه مایل اولور و لذت انوارده مکاشفاتدن
محروم قالور اکا معصیت دیرلر یا بر عمل اوله که انلرک تأثیری قلبی

شوائب علاوه یقدن مصفّی و مزکّی ایده وقیود موانع همّت قنادندن
جوزه اسباب صفا احضاری ایله آیینهٔ قلبی محل کشفه ارشد ده
اکا طاعت دیرلر و طاعات و معاصی تأثیراتنده متنوّع و مکدّر قلوب
درجات متفاوتدر آخر الکلام اختلاف حسبیله وجود بو معانی محقق
اولدیسه بیل که هر وقتکه معرفت صابری معرفت شاکره مقابله
ایده لر ایسه بونک رجحانی ظاهر اولور برینک اوزرینه و کاه
برابر اولمق دلیلی آشکاره اولور هر برینک حقیقت واحده یه رجوع
اعتباری ایله مثلا صبر طاعته اولور ایسه معصیتدن
صبر اولور بو محل صبرله شکرک اتحادینه اقتضا ایدر زیرا
طاعته صبر طاعته شکرک عینیدر پس بو ایکی صفت متلازمدر
و بر مسمّی ایکی اسم ایله تعبیر اولنمقدر اعتبارین ایله زیرا
حقیقت شکر نعمت حقی صرفدر مقصود اولنه حکمت الهیه ده
و صبر عبارتدر ثبات باعث خیردن ثبات مقابله سیدر پس
بو ایکی اسم عبارت اولور بر معنیدن بو محلده تفضیل شی علی نفسه
محالدر و بو وجه مساواتدر علی سبیل الایجاز • اما شکرک

صبر اوزرنده رجحانی شلادر علامت صحت صبر اعمی اولدیغی اظهار
شکوی اتمیه و قضاء حقه راضی اوله و اعمی اولمق سببیله
بعض معاصیه مباشرتده رخصت اتمیه و بصیر اولانک
شکری اولدرکه نور بصری معاونت معاصی قلبیه و نعمت بصری
طاعتده استعمال ایده چون بصیر بو ایکی شرطی رعایت ایدن و
آندن صکره شکرانه سی ایچون کندو نظرنی صانع کائناتک
عجایب صنعنه حواله قیله و اسرار سنریهم آیاتنا فی الآفاق
و فی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق مطالعه سندن نصیب
وافی بوله و بو شهود واسطه سیله دولت قربه ارشه شبهه یوقدر
که بو شکر درجات ایله صبر اعمیدن یکدر و اکر بو شعور الجسد
درجات اسحق و شعیب و ابراهیم و موسی علیهم السلام درجاتندن
اعلی اولوردی و بوندن لازم کلوردی که کمال انسانک مجموعی
اطرافک سلبندن اوله اول حوده محالدر زیرا هر بر عضو اعضاء
انساندن بر آلتدر الات اکتساب سعادت آخرتدن • اما
صبرک شکر اوزره رجحانی مثلا غنی شاکر نوع مالی معین معصیت

قلبیه واول مقداریله توفیق بولور وجوه خیراته صرف ایتمك
وباقیسنی وجوه اسباب تنعمه ومباحات ضرورینه صرف ایلیه
شبهه یوقدرکه فقیر صابر بویله کبی غنی شاکردن افضلدر
پس صبر بو محلده افضلدر شکردن زیرا فقیر شدت فقرده وکسر نفسنی
ونامرادلك آجیلغنی طوتمش اولمغه حسن رضا ایله بلاء به استقبال
ایلر اما غنی که ارتکاب مناهیدن اجتناب ایلرچون عنان
نفسنی میدان شهواته متصرف قلمشلردر ومال حلالی مرادات مباح
ایچون صرف ایتمشلردر وسعت مباحات سببی ایله محرمات دن
مستغنی اولمشلردر اگرچه بو غنی ایچون دخی حرامدن صبر
واردر اما اول صبرکه فقیر صابرك در بوندن اشد واقوی در
وچون ذکر اولنان معانی حقایقی تمام ملاحظه اولنه معلوم اولور
ارباب کمال اقوالندن هر قولك وجه صحیحی واردر اما بعضی احوال
ای عزیز چون صبرله شکرك هر برینك افضلیتی معلوم
اولدی ایسه بیلکه ثبات باعث دینی یه که صبر دیرلر باعث هوا
منازعه سنده قوت وضعف حسبی ایله غالبیت ومغلوبیت بولور

ایچون واردر بو اعتبار ایله اوچ حالت ثابت اولور حال اولی
اولدرکه باعث دینی دواعی هوایی مغلوب ومقهور ایده شول رتبه
باعث هوایه غیری قوة مقابله ایده بیله اننك مقاومته مجال
قالمیه پس باعث دینی حزب شیاطینی اوزرنده منصور اولور و
تمهیدنی لشکر هوا فتنه سندن پاك قیلور و بو فتح
معرکهء ثبات ایلیانلردن غیری یه ال ویرمز وبو طایفه که
جمله عمرلرنی استقامت محله سی ملك نعمته صرف ایدرلر
تاکه خلعت کرامت گیوب خوف وحزندن سلامت بشارتی
انلرك حسب حالی اولدی نته کم حق تعالی بیوردی ان الذین
قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل علیهم الملائکة
الا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة التی کنتم توعدون
بو قوم شریف خلق ایچنده غایتده قلیلدر واول دخی بیورده
دخی جاهللر انلرك قدرینی بلمز اما طالب صادقلی بونلرك
صحبتندن صفا بولوب بیلکه نفسلری ستمی کثیر سعادتله آلوده
اولمزلر دنیا سعی بو مرض اسیردن دلرسك سنکله آباد اوله سن

جهد قیل تا بندهٔ زمانی آزاد اولهسن • وار دل بر نور صاحب دلنه بنیاد غم عبث •
تا دل بر نوری شوقیله دلشاد اولهسن • **حالِ ثانیه** اولدرکه
دواعی نفس و هوا شویله غالب اولا که باعث دینه
مجال منازعه قالمیه و دواعی اسباب سعادت دینی بالکلیه
عملدن معزول اوله بو حال اکثر تا ناسک حالیدر و حق
جل و علا بونلرک کبی کمسهنک مصاحبتندن اعراض امر ایتمشدر که
فاعرض عن من تولی عن ذکرنا و لم یرد الا الحیوة الدنیا
ذلک مبلغهم من العلم و بو قومک نشانی جهل و حماقتی
اولدرکه جمله عمرلرینی شهواته صرف ایدوب عمل آخرته
و توبه و انابته نظر ایتمه کریمدر دیرلر اما حضرت حقک
کرمنی رزقه نظر ایدرلر با وجود که حق تعالی انکا کفیل
اولمشدر **و ما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها**
بونه سعی بلیغ ایدرلر و چون بر ناصح بونلره وعظ ایدوب
سعادت آخرت اکتسابنه ترغیب ایتسه الله کریمدر
رحیمدر دیرلر بونلر عقول ملکیه یی اسیر تصرفات قوای بهیمیه

و تبعیته ایتمشلردر و بو قومک مثالی شول کمسهدر که بر مؤمنی
بر کافره اسیر ایده **نظم**

کر سک نفسه اولا امرکه مطیع • نهی ایدر سنی اتمیه فعل شنیع •
جنت رحمانه اولا بیوک سنک • بو بله دیمزمی قنی بیوک سنک •
آخرت ایچون دوشوب قالمز بیل • حقه قول اول اوله کرفتار دیو •

حالِ ثالثه اولدرکه بو منازعه و مدافعه با طرفیندن
کسلمیوب کاه هوا غالب اولوب باعث دینی مغلوب اولور بو
طائفه اهل سلوکک متوسط اولنلریدرکه شیطان و نفس
و هوا ایله دائما غزا ایدرلر اما نه ظفرلری متیسر اولور
و نه مغلوب محض اولورلر و حق جل و علا قرآن عظیمده بونلرک
حالندن خبر ویردکه **و آخرون اعترفوا بذنوبهم خلطوا**
عملا صالحا و آخر سیئا عسى الله ان یتوب علیهم و بونلرک
باعث دینی غلبهسنده قوت و ضعف حسبیله ایکی حال واردر
بری اولدرکه دینیه ظفر متیسر اولدوغی وقتده دواعی هوایه
و جمیع مناهیه غلبه ایدوب بو جمله مقهور و منهزم اولور

لكن كرو نفس غفلت سببي ايله كندو خالنه عودت ايدر بري
اولدركه باعث دين جند شياطينه اوزره غالب اولمق
نفس بعض معصيتي ترك ايدر بعضني اتمز مثلا زناني ترك
ايدر اما شرب خمر اتمز ياكذبي ترك ايلر اما غيبتي
ترك اتمز وطابرلركه درجاتنك تفاوتي صبرنك قوة وضعفي
تفاوتي حسبنجه دركه آدمي هر فعلده وحالده صبره محتاجدر
وجميع افعال آدمي اكي قسم اوزره در بري طاعت بري معصيت
وطاعت دخي اكي قسمدر بري فرض بري نفل معصيت دخي اكي
قسمدر بري محظور بري مكروه پس اتمام فرايض اوزره صبر
فرضدر وبو خلبن محظوردن اجتناب اوزره صبر فرضدر
واتمام نوافل اوزره صبر نفلدر ومكروهدن احتراز
اوزره صبر مندوبدر ومكروه جهتندن ايرن اذايه
صبر مكروهدر ومحظور جهتندن ايرن اذايه صبر محظوردر
امدي صبر بشدر فرض ونفل ومندوب ومكروه
ومحظور بونلرك اوچ اولى اوله نكري صبر محموددر واكي

مطلب [illegible]

آخر اولا نكري صبر مذمومدر ونيا كم مطيع حالت طاعتده
صبره محتاجدر عاصي دخي حالت عصياننده صبردن مستغني
دكلدر اما مطيع ايچون طاعتده اوچ حال واردر هر برنده
صبره محتاجدر **حال اولى** كه عملدن اولدر بو
حالده صبره احتياج واردر تصحيح نيت واخلاص ايچون وصبركه
ريادن اجتناب در اهل تحقيق قتنده غايتده مشكل صبردر
انوكيچون رسول الله عليه افضل الصلوات صحت جميع اعمالي
صحت نيته منوط قلمشدركه انما الاعمال بالنيات ولكل
امرئ ما نوى يعني تحقيقا عمللر يعني صحتي وثوابي نيات
ايله در وهر كشي ايچون نيت ايتدكي واردر حق تعالى قرآن
مجيدده الا الذين صبروا وعملوا الصالحات بيوردي صبري عمل صالح
اوزره تقديم قلدغي بو حالته اشارتدر **حال ثانيه**
حال عملدر وعامله بو حالده صبر ضروريدر كه شرايطي
واركانني واداپني رعايت ايده وحضور قلبه ملازمت
ايليوب آخر عمله دك بونلره صبر اوزره اولا وبو خللين آفات تكاسلدن

ودواعی نفسندن صبر عملدن فارغ اولنجیه دك لازمدر و ملال دن
صبردر تمام قوته احتیاج واردر و اشارت نعم اجر العاملين الذين
صبروا صابرلره بشارتدر بو حالتده كه شرايط و اركان و آداب
و جميع خاطره صبر ايدوب اتمام عمل قلنجيه دك و بر حديثده
رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورمشدر اتمام المعروف خير
من ابتدائه يعنى تمامه ايرشدرمك فعل طاعتی خیر در
ابتداسندن حالت ثالثه عملدن فارغ اولدقدن صكره
اولاندر حالدر بو حالده عمل قلاودن كيسه صبره تمام محتاج
كندویه عجب كتورمیه یعنی عملنی بیوك ملاحظه ایتمیه
و عملنی باطل اولمقدن صاقنه اظهار ریا و سمعه ایله و نفسنی
صاقلیه عمل باطل اولاجق قولدن و فعلدن و امیر المؤمنین
علی رضی الله عنه دن روایت اولنور كه دیمشدر ان الله تعالى
يقول للعباد يوم القيمة ألم تكونوا تبدؤن بالسلام
ألم تكونوا تقضى لكم الحوائج لا اجر لكم اليوم قد
استوفيتم اجوركم يعنى حق تعالى دير ريا ايله عبادتدن

ابتدالره یومق قیامتده اولمدكزمی سز سلام ایله ابتدا اولنور
یعنی عباداتدن مقصود كز تكریم ایدی و مراد كز خلق حاصل
اولمق ایدی سلام و اكرام اولندكزمی و حاجتلركز قضا
اولندیمی اجر یوقدر سزه بكون تحقیقا آلدكز سز اجرلركزی
و قسم ثانی اختیاری آدمیدن كه معصیتدر بوننده صبر لازم
ايدوكی مخفی دكلدر كه مقتضی هوا اولانلردن صبر و باعث
هوای دفع كامل مستقللك و محقق و ليللك كاربدر رسول الله
صلى الله عليه وسلم ديدي المهاجر من هجر السوء والمجاهد
من جاهد هواه مهاجر اولدر كه هواسی ايله غزا ايده
و نوع صبر اقسام فرضدر و صبر شول معصيتدن كه عادت
اولمشدر صبر انواعنك غايتده مشكلیدر زيرا اطباقاتنك
عادت طبيعت خامسه در و چون شهوت بو نوع معصيته
قرين اولا لشكر شيطانه بو ايكی حالده قوى اولور و
باعث دينه كه حزب الله در انك دفعندن عاجز قالور
و اكر اول قرين شهوت اولان معصيت معتادك اسبابی

معصیتدن

ممهیا اوله و اونك استعمالنده نفسه زحمت اولمیه بونك کبی
صبر صدیقلردن غیریه ممکن دکلدر و بو نوع معصیتلرك
اشدی غیبتدر زیرا اهل غفلت ایچون آنده ایکی حظ واردر
بری نفی غیر ایله کندوینی اثبات و تعییندر و بو ایکی حظك
اجتماعی لسانك حرکتنه زیاده سبب اولور لاجرم غیبت
تدریج ایله عادت اولوب آندن صبر متعذر اولور بلکه
آکا انکار و آندن نهی اهل الله قلبنده محو اولور کورمزمیسن
محافل علما و مجالس فقهاده فی زماننا حریر قفتان کیمش
بر شخص کورسه استبعاد ایدرلر اما اکثر مصاحبتلری
غیبت و نمیمه در آکا انکار اعزل بونك برله که رسول الله
صلی الله علیه وسلم الغیبة اشد من الزنا و هر کیمکه
مصاحبتده دلنی بکوندن و غیبتدن صقلمغه قادر اولمیه
عزلت ایتمك واجبدر زیرا عزلت وحشتی آساندر سکوته
صبردن و عزلت وحشتی اوزره صبر آساندر جهنمه صبردن
و حرکت خواطر شیطانیه و اختلاج وساوس افکار فاسده

و تصورات باطله و آمال کاذبه نفسه آساندر حرکت
لساندن و بو آفت عزلت ایله منقطع اولمز بلکه زیاده
اولور و آندن صبر ممکن اولمز مکر قوت یقین و اهتمام
امور دینیه قلبه اوزره غالب اولوب مانع اوله یا بر جاذبه
جذبات عنا ییتدن و بر خاطفه خطفات هدایتدن
بحر حیرت و ندامته غرق ایده و استغراقدن غیره محال
محال اوله و صبر بو جمله دن فرضدر • اما صبر محظور
اذای محظور اوزره اولدرکه بر کیمسه کندونك اهل بیتنه
قصد ایلسه اول آکا صبر ایتمك منهیدر یا بر شخص بر کیمسه یی
ناحق قتل ایتمك قصد ایدوب بونك منعی ایله دفع اولمغه
تمکن اولسه ایتمسه و بو مقوله نفس ظلمه صبر قلسه بو صبر
حرامدر و بو کا صابر اولان عاصیدر و جون محل صابر
صبرده شرعدر و صبر هر حالده نصف ایمان اولور ای عزیز
بلکه هر نسنه که آدمی یه ایره ایکی قسمدن خالی دکلدر یا
مرغوب نفس در یا مکروه در و آدمی ایکی حالده بیله

صبره محتاجدر قسم اول که مرغوب نفس اولاندر
صحت وسلامت ومال ومنصب وکثرت اتباع واسباب کبی
وآدمی بونلرکه هر برینه صبره محتاجدر وخاصیت آدمی
اولدرکه نفس عنانینی شهوات اوتکوقلرینه صالیویره وخاطر
انواع راحاته میل ایدرده ومباحاتده رخصت طلب ایده
واقسام لذته طالوب غفلته قاله اما بونلر نفس تمردی و
عصیانه وغروری وطغیانه چکرکه ان الانسان لیطغى ان
رآه استغنى وبعض اهل معرفت دیمشلردرکه بلایه هر
مؤمن صبر ایده بیلور اما نعمت وعافیته صبر صدیقلرکاردر
حکایت چون ملک عراق وشام ومصر فتح اولندی
اصحاب هر دیاره امیر وحاکم اولوب مصالح دنیایه مشغول
اولدیلر ودیدیلر ابتلینا بفتنة الضراء فصبرنا
وابتلینا بفتنة السراء فلم نصبر یعنی مبتلا اولدق
بلای فقره وآکا صبر قلدق ومبتلا اولدق بلوی نعمه
آکا صبر ایده مدک بیوردی حق تعالى قوللرینی آفات مال

وولددن حفظ ایتدوکی لا تلهکم اموالکم و
لا اولادکم عن ذکر الله یعنی مشغول قلمسون
سزی مالکروکوز وولدکوز ذکر اللهدن وچون اکثر خلق
بو آفته مبتلا اولمشلردر سابقه عنایت الهیه تنبیه بیوردی
که الهیکم التکاثر حتى زرتم المقابر یعنی مشغول
قلدی سزی مال تکثیر وحرص بزم ذکرمزدن تا که زیادت
ایتدکوز قبرلری وکذا صبر فقره صبر آساندر غنایه صبردن
کوردمز مسکینی که آج کسنه طعام حاضر اولمسه صبر ایتمک آساندر
اما طعام نفیس حاضر اولسه صبر غایتده عسیردر دینلدر
ارباب قلوبک دیدوکی که ومن العصمة ان لا تقدر یعنی
عدم قدرت اسباب عصمتدندر وبیلملکه صبر ایکی قسمدر
قسم اول مرتبطدر اختیار عبده طاعات ومعاصی کبی نتیجه
ذکر اولندی وقسم ثانی صبر مصایب ونوایبدر وبو قسم
دخی ایکی قسمدر اول اولدرکه انوک ابتداسی اختیار عبد
اولمیه اما بعد الوقوع انوک ازالهسی اختیاری اوله طالمدن

ایله

عفو كبي حال تبدلنده و ترك انتقام كبي قسم ثانی اولدر كه
اولى و آخرى اختيار عبد ايله اوله امراض و اوجاع و مصائب
نفسانيه و جسميه و ماليه كبي قسم اول كه اولى
اختيار عبد ايله در كل آماد تعيين اختيار عبد واردر
بناء عليه بر شخص بر كمسه يه جنايت ايده يا نفسنه
يا ماليه يا نقليله اكا ايذا ايده يا كلام فحش ايله انجيده
بونده جنايت قليلا اون كمسه ترك جزا ايتمك كاه واجب و كاه
فضيلت اولور اما واجب اولان اولدر كه جنايت ايدن
آنوك والدى اوله فضيلت اولان اولدر جنايت ايدن
اكا مساوى يا اندن ادنى اوله انوكيچون حق تعالى رسول الله
عليه السلام حضرتنه تعليم امت ايچون بيورر واصبر
على ما يقولون واهجرهم هجرا جميلا و بونك ايچون رسول الله
عليه الصلوة والسلام بر وقت مال غنيمت ايدرادى اعرابدن
بر شخص قالقوب ديدى بو بر قسمتدر كه رضاى حق رعايت
اولنمش دكلدر رسول الله عليه السلام اشدى غضب ايدوب

مبارك يحا عن قرارب بيوردى الله رحمت ايلسون قرنداشم موسى
امتى انى بوندن ارتق انجيتدلر اول صبر ايلدى و اصحاب
رضوان الله عليهم اجمعين ديرادى ما كنا نعد ايمان
الرجل ايمانا اذا لم يصبر على الاذى يعنى بز رجلك
ايماننى ايمان صيمز ايدك تحمل اذايه صبر ايلمسه و چونكه
جبرائيل عليه السلام رسول الله صلى الله عليه وسلم
حضرتنه كلسه مكارم اخلاقه رغبت ايليردى رسول الله
عليه الصلوة والسلام مجامع اخلاق حسنه دن سؤال
ايلدى جبرائيل عليه السلام ديدى صل من قطعك
واعط من حرمك واعف عمن ظلمك يعنى اصل اخلاق
كريمه اولدر كه اولاشى سندن كسيلنه و عطا قيل سنى محروم
قلنه و عفو قيل سكا ظلم ايدينى قسم ثانى كه مصائبدر
نوايدركه صبر انك اولنده و آخرنده اختيار عبد ايله
اولمق ممكن اوله موت اولاد و احباب و هلاك اموال
اصحاب و زوال صحت و هجوم الام و ساير بليات كبي و صبر

بو جمله معامات علمادندر عبد الله ابن عباس رضی الله
عنهما دیمش صبر قرآنده اوچ مرتبه اوزرەدر اول اداء فرایضه
صبردر بو صابره اوچ یوز درجه واردر اکنجی محارمدن
صبردر بو صابره آلتی یوز درجه واردر اوچنجی مصیبتك
صدمه‌سی اولدیغنه صبردر بو صابره طقوز یوز درجه
واردر بو مرتبه‌نك زیاده اولمسی باوجود فرایضدن دکلده
ثانی مراتب اوزره باوجود فرایضدندر اول جهتدندر که
هر مؤمن اداء فریضه و محارمدن اجتنابه صبر ایدر
بیلورلر اما صبر مصیبت اذل واقع اولدیغی وقتده اصحاب
یقیندن قوی اولان نلرده غیر محتمل ایدی من بو جهتدندر که
رسول الله صلی الله علیه وسلم دعاسنده دیرلر ایدی اللهم
انی اسئلك من الیقین ما تهوّن به علی مصائب الدنیا
یعنی یا ربی سندن دیلرم یقیندن اول قدرکه آسان ایده سنی
اول یقین سببیله بکم اوزرمه دنیا مصیبتلرین رسول الله
صلی الله علیه وسلم دیمش یقول الله تعالی اذا ابتلیت
عبدی ببلائی فصبر ولم یشکنی الی عواده ابدلته لحماً
خیراً من لحمه ودماً خیراً من دمه فان ابرأته ابرأته
ولا ذنب له وان توفیته فالی رحمتی حق تعالی دیر که
مبتلا قلسم بر قولمی و بلایه صبر ایلسه و شکایت ایتمسه
خسته لکی کورمکا وارنلره بدل قیلورین بن آنوك اتندن
ایواتت وقانندن ایو قانی اکر صاغ ایلدسم انی صاغ ایلدم
کناهسز واکر متوفی قیلورسم رحمته ایلترن وروی ان داود
علیه السلام قال الهی ما جزاء الحزین الذی یصبر علی
المصائب ابتغاء مرضاتك قال الله جزاؤه ان البسه
لباس الایمان فلا انزعه ابداً روایت اولندیکه داود علیه السلام
دیدی الهی ندر جزاسی شول غصه لو کمسنك که صبر ایدر
مصیبتلره طلب ایدوبن سنوك رضاکی حق تعالی دیدی آنك
جزاسی اولدرکه بن آکا کیدورورم لباس ایمانی و نزع ایتمزن
انی ابدی ای عزیز مصائبه صبرك اوچ درجه‌سی واردر
درجه اولی اولدرکه اکرچه صابرك طبعی مصیبتی کورنه

اما بعده سن بر تمز و بوزن اوردمز و جزع فریاد ایتمز و شکایتنی
مبالغه قلمز و لباس و طعامندن تغییر عادت ایتمز و علامات
مصیبت اظهاری ایله غیریدن کندوی فرق ایتدرمز بو امور
تحت قدرتنه داخلدر رعایت ایدجك مصیبتی کرینه کورمکله
صابرلر درجه سندن دوشمز **حکایت** چونکه رسول الله
صلی الله علیه وسلم اوغلی یحیی ابراهیم وفات ایتدی
رسول الله علیه الصلوة والسلام حضرتلرینك مبارك
کوزلرندن یاش کلوب عبد الرحمن بن عوف دیدی **اما**
نهیتنا عن هذا یعنی سن بزی بوندن نهی ایتمز میدك
رسول الله صلی الله علیه وسلم دیدی **ان هذه رحمة**
من الله وانما یرحم الله من عباده الرحماء تحقیقا
بو رحمت در الله دن و بیرر سنی رحمت ایدر الله قوللرینه
رحیملره **درجه ثانیه** اولدر که صابر فکر ایده بلکی بنی شو
عوض کتیرر که حق تعالی بو مصیبته صبرك مقابله سنده
وعد ایتمشدر پس آزجق رحمت اولجق نعمته نسبت

نسنه دکلدر چونکه عین عنایت ایله ثواب عظیمی کوروب و اجر
بی حسابه متیقن اولا اول منفعت عظمی ایچون بو نفع
قلیل فوت اولدوغنه راضی اولور بونك مثالی بودر که
کیجی برکیسه بر آخره بر توبجق ویرجك بو آکا بر جوهر
کرانمایه ویرجکن بلسه اول توبجق ویرمکنه هیچ
تردد قلمز و خاطرنه کراهت کلمز **درجه ثالثه** اولدر که
آفتاب عنایت ازلیه بنده نك وجودی ذره سن قاپوب
بنده نك ارادتی قطع سی دریای ارادت حقده غرق اولوب
و دلیل آینه محبتی عین بصیرت برابرنه دوتوب بنده یی
عاشق اول آینه ده مراد محبوبی کوروب و هر حادثه صفحه سنده
کل ما یفعل المحبوب محبوب سرینی اوقیوب مراد محبوبی
کوروب تمام رضا اوزرینه اولور بو درجه صدیقلرك و درجه
ثانیه زاهدلرك و درجه اولی طالبلرك در و طالبه
دفع اعداء دینده مراقبه اوقات و صبر طاعات کبی سلاح
اولمز و وساوس شیطانیه نك قلبنه دخولی بوش ظرفه

هوا نغوذی کبی در کورمزمیسن که بر ظرف صو ایله پر اولسه اکا هوا کیرمز وصودن ندکلو خالی اولورسه هوا ایله مالی اولور هر قلب که احکام معارف ربانیه ایله مستغرق ومالامال اولسه وساوس شیطانیه ایچون اکا دخوله مجال اولمز ومعارف الهیه دن نقدر خالی اولورسه اول دکلو محل جولان شیطان اولور نیتکم حق تعالی بیوردی ومن یعش عن ذکر الرحمن نقیض له شیطانا فهو له قرین یعنی شول کمسه اعراض ایده رحمن ذکرندن بز حواله ایدرز اکا شیطانی اول انوک یولداشی اولور بوندندر رسول الله صلی الله علیه وسلم ان الله یبغض الشارب الفارغ دیدوکی شاربک قلبی فارغ اولمق ایله محل جولان شیطان اولوب مبغوض رحمن اولور

حکایت

حسین منصور حلاجه صوردیلرکم ما التصوف دیدی هی نفسک ان لم تشغلها شغلتک یعنی تصوف اولدر که نفسکی مشغول قیله سن اکر سن انی مشغول قیلمز سک اول سنی مشغول قیلور پس کمال صابر صبرده

اولدر که هر حرکت که مذموم در اندن صبر اید وهر حرکت که محمود در انک ایقاعی ایچون صبر ایده وحرکت ایکی نوعدر ظاهر وباطن وحرکت باطنی اولندر. صبر اولی در زیرا جنید طیار در وحرکت ظاهر جنید سیار در وبو صبر دایم در که مفارقت روحدن غیری ایله انقطاع قبول ایدر دکلدر و مرکب طالب کمال در هر حال صبردن غیری دکلدر وصبر اکرچه شئ واحد در اما هر محلده بر حدلو اسم ایله مسمی اولور مثلا مصایب اولندر. واقع اولسه صبر دیرلر واکر شهوت بطن وفرج اولندر. واقع اولسه عفت دیرلر واکر غیردن تحمل بلا اولندر. اولسه ضبط نفس دیرلر وانک مقابلنه یعنی ضدنه بطر دیرلر واکر حرب حالنده اولسه شجاعت دیرلر وانک مقابلنه جبن دیرلر واکر غضب تیمقده اولسه حلم دیرلر وانک مقابلنه تهتک دیرلر واکر برحادثه وقوعنده واقع اولسه سعت صدر دیرلر وانک مقابلنه ضجر دیرلر واخفاء کلامده واقع اولسه کتمان

ستر دیرلر و آنوڭ مقابلنده اذاعت دیرلر و اکر صبر مال
کثرتندن اولورسه زهد دیرلر و آنوڭ مقابلنده حرص دیرلر
و اکر آز نسنه ایله اکتفایه اولورسه قناعت دیرلر و آنوڭ
مقابلنده شره دیرلر و بو قیاس اوزره چون عارف نظر
بصیرتله فکر ایده اکثر آثار ایمانی صفت صبرده بوله
بو جهتدن رسول الله صلی الله علیه وسلم ایماندن صوردیلر
دیدی ایمان صبردر و نیجه کمسه‌لر سعادت طریقنده کروب
قالدیلر نفسك غلبه‌سندن حظوظ جسمانیه طلبنه
اولوب صبردن مدد طلب قلمقدن غافل اولدیلر و صبره
قلت ملازمتلری حقدن کسلمك علتی اولدی که علم و عمل
معجوننك ترکیبی ایله بو علته علاج قلدیلر و بیلکل که
صبره مانع اولان علتلر بر نیجه قسمدر و مواد علل مختلف
اولمق سببی ایله معالجه دخی مختلف اولور مثلا بر کمسه‌یه
شهوت جماع غالب اولسه طاعاته مواظبت صبرینه مانع
اولوب معاصی‌یه مؤدی اولسه بو کمسه بو مرضك

علاجنده شهوتی ضعیف و صبری قوی قلمق ایچون بش نسنه
محتاجدر اوچی شهوتی ضعیف قلمق ایچون و ایکیسی صبری قوی
قلمق ایچوندر اما اوچ که شهوتی ضعیف قلمق ایچوندر اول
ماده‌ء شهوتی تقلیل قلمقدر طعامی آزجق اکل ایده ایکنجی
کوزن صقنمقدر کوزلره نظردن که محرك شهوت نظردر زیرا
نظر محرك قلبدر و قلب محرك شهوتدر بوننك علاجی دوام
عزلت و ضبط بصردر آنوکیچون رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیوردر النظر سهم مسموم من سهام ابلیس یعنی نظر زهرلنمش
اوقدر ابلیس اوقلرندن و بو اوقك هیچ قلقانی یوقدر الا
عزلت و حفظ نظر اوچنجی حلال اولانلر ایله نفسك مطلوبی
اولان جنسندن نفسه تسلی ویره‌لر و بو انفع معالجاتدر زیرا
اکثر خلق غذایی آز یمکله ضعیف اولوب طاعتدن قالور
اما شهوتی منقطع اولمز آنوکیچون رسول الله صلی الله علیه وسلم
بو علاجی غیر اوزرنه تقدیم ایلدی که بیوردر علیکم
بالباءة فمن لم یستطع فعلیه بالصوم باه لغتده جماعه

دیرلر بوندن نکاح ایتمک مراد در یعنی سزك اوزدکزه اولسون نکا
وشول کیمسه که قادر اولمیه آنوك اوزرینه اولسون صوم
امری علاج اول شوکه بکزرکه کوره حیوانك یمنی اکسك
ویررلر تا ضعیف اولور و علاج ثانی اولدرکه کوره حیوانه آزیه
و علف کوسترمزلر کوتمکله صبر ایدوب فروه من و علاج
ثالث اولدرکه یمن آز ویررلر اما ضعف کلجك لکن اکسمزلر
اما اولکه صبر قوی ایدر بری ترغیب نفس در
عفت و تقوی فایده لرن و دین و دنیا عایده لرن کوسترمك
ایله و بو تامل ایله اولور صابرلرك حالنی که صلحا و اتقیا
و خلفاء راشدین بر نیجه کون طاعاته مواظبت و محنت
و بلایه صبر ایدوب سعادت دنیا و آخرت بولدیلر و دخی
تفکر ایله اولور غافل و عاصی اولنلرك احوالنی که
بر قاج کون مکاید شیطانیه و تلذذات نفسانیه ایله
الذنوب نیل لذات و میل شهوات برله آخرتده اجل تیغ
ایله باشلرینه کسوب حسرت و ندامتله کیدیلر چونك

طالب سعادت دینی بو معانی امثالنه نظر ایندن صبرکه
باعث دین در قوی اولور بری اولدرکه صبری صعب اولان
امرلره صرف ایدوب استخدام صبر و انوك ممارستی ایله
ملکه حاصل اولوب شهوته دخی صبر ایله غلبه میسر اولا
زیرا ممارست موجب شدت و قوتدر انوکیچون حماللرك
و ملاحلرك قوتی نقلها و فضلهلر قوتنك اضعافیدر زیرا انلرك
قوتی طول ممارست ایله متأکد اولمشلردر و بو ذکر اولنان معانی
حرکت ظاهر صبری مرضنك علاجیدر اما حرکت باطنکه
نفسك اختلاجی و خاطرك اضطرابیدر قوت اولان امر ماضی
ایچون یا اولمجق امر محال و وارلمجك زمان آتی ایچون و بو حرکت
آیینه قلبی مکدر و خاطر عاطری متغیر ایدر با وجود که
آلت اکتساب کمال بنده جوهر قلب در و سرمایه کسب سعادت
عمردر و خاصیت قلب بودرکه هر زمان سرمایه عمری
صرف ایدوب اسرار الهیه دن بر سر تحصیل قله اول
مفتاح باب دار ابدیه و سبب سلطنت سرمدیه اوله وجون

هر دل و آینه‌ی خاطر آثار شهوات جسمانیه و غبار خواطر
نفسانیه ایله ملوث و مکدر اولا بو سعادت اکتسابندن
محروم قالور عیب بی‌ریب بو اولور و بو آفتدن خلاص میسر اولمز
دوام انفراد و حبس نفس ایله محاسبهٔ انفاس اوقات ثلثه
و مراقبهٔ آثار نفحاته و قطع علایق ایتمکله اهل و اولاددن
و مال جاهدن و اصحاب و یاراندن و احباب و اقراندن که
متمکن اولا بر کوشه‌ده زوایای بیوتدن و اکتفا ایده ارجح
نسنه ایله قوتدن و خالی اولمیه ذکر حی لایموتدن و دوام
ذکر غلبه‌سیندن صکره احتیاج واقع اولور فکره صرف
ایتمکه ملکوت زمین و آسمان و مشاهدهٔ عجایب صنع یزدانه
و اسرار قدرت حضرت خلاقه صفحات اکوانده و جوده
بو فتح جمالی یوز کوستره تخیلات نفسانیه یوز دوندرده
انوار تعریفات حقانیه بصیرت سالکی تجلیات انفاس روحانیه
ناظر ایده و حقایق قلب ازهار و ایرادات غیبیه ایله
مزین اوله و آثار ظلول سحایب سکینه نفس اماره مطمئنه

ایده و تنزلات انوار ملکیه قوای نفسانیه‌یه کسوهٔ روحانیه
کیدره و بو حالاتک ظهوری توفیق عنایت طینک رعایتندن
صکره اولور و بو حالات حصول صید و غنیمت کبی‌در که بیچه کمسه
سعی بلیغ ایده اما ارجح نسنه بولور و بیچه کمسه سعی چوق ایتمز
نصیب وافر حاصل قیلور زیرا ابواب خزاین ملکوتیه جذبات
عنایت جناب رحماندندر اول جانبک مفتاحی نفحات لطف ربانی
و آنک حصولی بنده‌نک اختیاری ایله دکلدر بلکه مقدور
بنده اولان اول مقدردر که کندوی تصفیه و قطع علایق ایله
امور دنیویه‌دن فیض ربانیه متعرض قیلور و اکثر حیه
هیچ کون و هیچ ساعت یوقدر که ورود جذبه جذباتدن و
هبوب نفحه نفحاتدن خالی اوله اما آنک کثرتی و تعلق اسباب
سماویه ایله‌در که اکا کمسه‌نک اطلاعی یوقدر همان بو معلوم
در که اوقات شریفه‌ده جمع همتده اکثر واقع اولور نیتا کیم ایام
بهارده و اجتماع سحابده مطر نزولی غالب اولور و مجاری جریان حالات
ذل طالبی و مطلع اشراق سعادات روح راغب در که بونک هر بری

باب خزینهٔ معنویه‌دن اما شهوات اول بابی باغلمش و طلب لذات
اول طریقی سدّ ایلمشدر نظم

آب حیات سنده وجودیی آب سن	کنج ودیعه وارلغی برکه خراب سن
یادل محکه سنی آتدسنی عجب نیکم	کندک مکان ومنزل عالی جناب سن
اول کلشن وصاله وجودکدر طریق	شهوات ایله نیچه سن اکا سد باب سن

خبرده وارد اولمشدرکه حق جل وعلا داود علیه السلام
وحی ایلدیکه ای داود غفلتله قلبی اعمی اولانلره دیا سنکه
دیمسونلرکه جواهر خزاین علم کشف آسمانده دن انی کم اندر
یا قعر زمینده دن انی کم چیقاردر زیرا بن کمال حکمت ومحض اراده
برله سزک قلوبکز خزاین جواهر حقایق ملکوتیه ایدوب نقود
اسرار جناب کبریامزی انده ودیعت قومشزدر اما سز انی خاک
شهوات ایله پوشیده اتمشسزدر کدر نفسکزی پاک ایدککه
محل نزول فیض اولمغه لایق اوله جعلنا الله من عباده الصالحین
ورزقنا جزاء الصابرین بفضله ورحمته انه قریب
مجیب
باب عاشر

مذمت کبر وغضبده در وفضیلت تواضع وعفوده درکه اول امور
حکومت وامارت لوازمندندر واکا افتندن در وبو اکا
محتاجندن در بو بابده اقسام کبر وعلامات وجود وآفاتی
واسباب ظهوری وکیفیت ازاله سی بیان اولنمق کرکدر حق تعالی
بیورر سأصرف عن آیاتی الذین یتکبرون فی الارض بغیر
الحق یعنی دوندرسم کرک ومحروم قلسم کرک آیتلرمدن
شونلری که تکبر ایدرلر یرده حقسز لفظ بغیر الحق اشارتدرکه
کبریاء تعالی یوق ایکن اظهار عظمت کمال قباحتدر بونده دردکه
جعفر صادق رضی الله عنه حضرتنه دیدیلرکه سن متکبرسن
جواب ویردیکه انی لست بمتکبر ولکن کبریاء الحق قام مقام التکبر
یعنی بن متکبر دکلم ولکن کبریاء حق بنده
تکبر مقامنه دوردی لاجرم بزم قومکه اخلاق نفسانیه‌ء مقام
فناده محو ایدرلر وصفات بشریه‌ء کیدرلر انلرده اکا کبریاء
حق ظهور ایدر اما عام کالانعام بونلری متکبر صانورلر اما
عارف محقق بیلورکه اول تفرد بالحق وتجلی سلطنت کبریادر

مطلق در که انلرک ابدانی ظاهره سندن ظهور ایتمشدر لکن کندولر
کندو ایانلرینه مقدار و خلقلک رد و قبولی ایله اضطراب و قرار
بوقدر بلکه يفعل الله ما يشاء ويحكم ما يريد و اولکه
امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه دیمش ما احسن ذلك
تواضع الغني في مجلس الفقراء رغبة في ثواب الله واحسن
من ذلك تيه الفقراء على الاغنياء ثقة بالله تعالى اشارتدر
بو معنی یه زیرا تکبر غنی کبر نفسانیدر که تعبیر للحق اما تکبر
فقیر تیه و بالله در بو احسن احوال فقیردر زیرا بو معنیده الدر
قوت یقیننه و سن بوندن بیله سن که جاهله موجب نقصان
اولان عارفه مورث کمالدر و یحیی بن معاذ رازیدن منقولدر
دیر ایمش التكبر على ذي التكبر بالمال تواضع یعنی
تکبر بر کیسنه که مال سببی ایله تکبر ایده تواضعدر و خبرده
وارد اولمشدر که اذا رأيتم المتكبرين فتكبروا عليهم
فان لهم مذلة وصغارا یعنی چون کوره سز متکبرلری تکبر ایدک
انلره زیرا انلره یعنی ذلت و تحقیر واردر یعنی سزک تکبرکز

انلرک کبرینی کسر ایدوب اصلاح ایدر عن ابی هریرة رضی الله عنه
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول الله تعالى
الكبرياء ردائي والعظمة ازاري فمن نازعني
في واحد منهما القيته في جهنم ابو هریره رضی الله عنه دن
روایت اولنور که رسول الله صلى الله عليه وسلم حق تعالى
کبریا بنم اورتنمدر و عظمت ایچ قفتانمدر هر کیم بنمله
نزاع ایلسه بو ایکیده برینی بن جهنمه براغورین وعن عبد الله
بن عمر رضی الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
من كان في قلبه مثقال حبة من خردل من الكبر
كبه الله تعالى في النار على وجهه عبد الله بن عمر رضی الله
عنهمادن روایت اولنور که رسول الله صلى الله عليه وسلم
دیمشدر اول کیسنه که انک قلبنده خردل دانه سی قدر کبر
اولسه حق تعالی انی جهنمه براغور یوزی اوزره وعن
ابی هریرة رضی الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
لا يدخل الجنة من كان في قلبه مثقال حبة من خردل من كبر

ابو هریره رضی الله عنه دن روایت اولنور که رسول الله صلی الله
علیه وسلم دیمشدر جنته داخل اولمز شول کمسنه که انک قلبنده
خردل دانه سی قدر کبر اوله وعن ابی هریرة رضی الله عنه
قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم **یحشر الجبارون**
والمتکبرون یوم القیامة فی صورة الذر یطأهم
الناس لهوانهم علی الله تعالی ابو هریره رضی الله عنه دن
روایت اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمشدر
حشر اولنور جبارلر و متکبرلر قیامت کوننده کوجک قرنجه
صورتنده ناس آنلری چکنرلر خور و حقیر اولدقلری ایچون الله
تعالی یه وعن عمرو بن شعیب عن ابیه عن جده عن رسول الله
صلی الله علیه وسلم انه قال **یحشر المتکبرون امثال الذر**
یوم القیامة فی صورة الرجال یساقون الی سجن فی جهنم
یسمی بولس یسقون من عصارة اهل النار عمرو بن شعیب
باباسندن و دده سندن روایت ایدر اولدی رسول الله
صلی الله علیه وسلم دن که دیمشدر حشر اولنور متکبرلر قرنجه

مثالی یوم قیامتده ارکلر صورتنده سوروکلنورلر بر محبسه جهنمده که
دینلور اکا بولس ایچورلور اهل نارک صاروسی صوکرندن وقال
رسول الله صلی الله علیه وسلم **من فارق روحه جسده**
وهو بریء من ثلثة دخل الجنة الکبر والدین والغلول
رسول الله صلی الله علیه وسلم دیدی شول کمسنه که روحی
مفارقت ایده جسدندن حال بو که اول کمسنه بری اوله اوچ
نسنه دن جنته داخل اولور اول اوچ نسنه کبردر دیندر
خیانتدر وعن ثابت بن قیس الانصاری رضی الله عنه انه
قال **یا رسول الله ان الرجل یکون ثوبه حسنا ونعله**
حسنا فقال ان الله جمیل یحب الجمال الکبر و بطر الحق
وغمط الناس ثابت بن قیس رضی الله عنه دن روایت
اولنور که دیمشدر یا رسول الله رجلک ثوبی حسن اولور و ایاقی
قابی حسن اولور یعنی ایلکه اول کمسنه متکبر اولورمی
رسول الله علیه السلام دیدی الله تعالی جمیلدر جمالی
سور یعنی بو مقوله تجمل کبر دکلدر بلکه مقبول

اما كبر حقى ردع وانكار ودر عناد وتجبر طريقى ايله وناسى
كوزنه آلمايوب اعتبار قلمامقدر وقال رسول الله صلى الله
عليه وسلم ديدى اهل جهنم حريص سوز متكبر جمع ومنع ايدجى
وعن ابى هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم يخرج من النار عنق له اذنان تسمعان وعينان
تبصران ولسان ينطق ويقول وكلت بكل جبار عنيد
وبكل من دعا مع الله الها آخر وبالمصورين ابو هريره
رضى الله عنه دن روايت اولنور كه رسول الله صلى الله عليه
وسلم ديمش جهنمدن چقار بر باش بوينى ايله كه آنوك
ايكى قولاقلرى وار اشيدرلر وايكى كوزلرى وار كوررلر ودلى
وار سويلر ودير بن حواله قلندم هر جبار ومعانده
دخى آكا كه الله تعالى ايله بر الهه دخى دعا وعبادت
ايده ومصورلره وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا
يدخل الجنة جبار ولا بخيل ولا سيئ الملكة
رسول الله عليه السلام ديدى داخل اولمز جنته جبار

وبخيل و رعاياسن رعايت ايتمين وقال رسول الله صلى الله
عليه وسلم بينما رجل يتبختر فى بردته قد اعجبته نفسه
خسف الله به الارض فهو يتجلجل فيها الى يوم القيامة
رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمش بر زماندن بر رجل
صالنوردى ايكى قفتانلرنه كندو نفسى آكا عجب ويرمش
ايدى الله تعالى آنى يره يوتدردى اول يره طالجيوب آنده
كيدجى در قيامت كوننه دك وعن ابن عمر رضى الله
عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا ينظر الله
الى من جر ازاره خيلاء يعنى حق تعالى نظر رحمت
ايتمز شول كمسنه يه كه قفتانينى سوريه كبردن وقال رسول الله
صلى الله عليه وسلم لا يزال الرجل يذهب بنفسه حتى
يكتب فى الجبارين فيصيبه ما اصابهم من العذاب
يعنى زايل اولمز رجل كندو نفسنى الوب كيتمكدن وتكبر
ايدوب نفسنى قلدرمقدن حتى يازلور جبارلر زمره سنده
ايرشور آكا آنلره يعنى جبارلره ايرن عذاب وقال رسول الله

صلى الله عليه وسلم ثلثة لا يكلمهم الله يوم القيامة
ولا ينظر اليهم ولهم عذاب اليم شيخ زان وملك
كذاب وعائل متكبر رسول الله صلى الله عليه وسلم
دردي اوچ كمسنه الله تعالى كلام لطف سويلمز يوم قيامتده
دخي آنلره نظر رحمت ايلمز وآنلر ايچون عذاب اليم واردر
بري بيركه زنا ايدر بري پادشاه كذاب بري فقير
متكبر وعن اسماء بنت عميس رضي الله عنها قالت قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم بئس العبد عبد تخيل واختال و
نسي الكبير المتعال بئس العبد عبد سهي ولهي
ونسي المقابر والبلاء اسماء بنت عميس رضي الله عنها
روايت اولنور كه ديمش رسول الله صلى الله عليه وسلم
دردي نه يرمز قولدر شول قول كه تخيل اولا ومتكبرلره
تشبه قيله واونيه كبير متعالي نه يرمز قولدر شول قول كه
سهو وغفلت ولهو وسفاهت ايده واونيه مقبرلري و
چورمكي قال علي رضي الله عنه ان الله تعالى يوكل

على كل عبد ملكا اذا تكبر قال له اخسأ فقد وضعك
الله فهو في نفسه كبير وفي اعين الناس احقر
من الحقير علي رضي الله عنه ديمش تحقيقا الله تعالى
موكل ايدر قول اوزرينه بر ملكي قچن تكبر ايلسه
دير اكا چيخ يعني تحقير ايدر تحقيقا الله تعالى سني
الحق ايتدي دير اول كمسنه كندو نفسنده كبير
وناسك كوزلرينه حقيردن حقير اولور اي عزيز بلكه
كبر بر صفت مذمومه در اماره صفتلرندن واول ايكي
قسمدر بري كبر باطندر اكا خلق دير واول اصل در
بري كبر ظاهردر كه اول اعمال جوارح در واول فرع در
يعني باطنك اول آنك بوداقلري وغراقي در واول
اصل باطن موجب حركات ومنشاء اعمال ظاهره در و
آنك حقيقتي كندو نفسنك مرتبه سندن اعلى كورمكدن
حاصل اولوركه بويله كورمكدن نفسنك حقيقتي بيله
اول شيئك سببي ايله غير اونك قتنده حقير كورنور

انوکیچون رسول الله صلی الله علیه وسلم دعاسنده دیر ایدی
یا ربی اللهم انی اعوذ بك من نفخة الكبرياء
سکا صغینورین کبریا شیشه سندن حکایت بر
شخص عمردن رضی الله عنه اجازت طلب ایلدیکه صباح
نمازندن صکره جماعته وعظ ایده عمر رضی الله عنه
دیدی اخشى ان تنتفخ حتى تبلغ الثريا یعنی
قورقورن که شیشه سن تا اولکه ایرشه سن وکبر بو معنی
ایله عجبدن ممتاز اولور زیرا صفت کبر ظهوری
غیری کورمسزین متصور دکلدر اما عجب غیری کورمکی
مقتضی دکلدر شول کیسه که انواع کمالات دین ودنیادن
کندوده کمال مشاهده ایده حضرت حقك کندویه بو کمالی
انعام ایتدکندن غفلت ایده وکندودن بو کمالك زوالی
اولمسندن خوف ایتمیه وفرح کندویه بو کمال نسبتی
غالب اولا اول کیسه معجب دیرلر اکرچه انوکله
هیچ کیسه یوق ایسه اما کبر عبارتدر شول حالدن

که کندوبی غیریدن اعلا کوره وغیری کندویه قول کبی تصور
ایده کندو خدمتنی انوك اوزرینه واجب بیله وچون بو صفت
کماله ایره انك خدمتندن عار ایدوب کندو خدمتنه
لایق کورمیه ربو نهایت تکبردر که حضرت حق جل وعلا
کمال عظمتی ایله معیوب عاصیلری کندو جانبنه دعوت
ایدرکه هل من تائب فاتوب عليه وهل من
مستغفر فاغفر له اما بو بدبخت بو دکلو جنایت وخباثتی
ایله بر کندو مثلنك استخدامندن عار ایدر وبو صفتك
آفاتندن بری اولدر که قوة نفسانیه که نفخه شیطانیه
ایله شیشوب دخان مظلم متصاعد اولوب واول دخانك
استیلاسی ایله کوکلی کوزی مستور اولور وعین بصیرتی
مجموع ابواب ایمان مطالعه سندن محجوب اولوب وابواب
ایمان مسدود اولمغله ابواب جناب اکا مسدود اولور
انوکیچون رسول الله علیه السلام بیورمشدرکه
لا يدخل الجنة من كان في قلبه مثقال ذرة من كبر

بلكه جميع اخلاق ذميمه مثلا غضب وحقد وحسد وريا و
جدل وكذب وغيبت ونميمه وبخل كه هر بري جهنم
مفتاحيدر صفت كبره متفرعلردر وچونكه كبر ماده ء قوت
غضبيه در وقوه ء غضبيه شرر قهر حضرت الهيه در وخا
صيت آتش اولدركه برخدنه سندن عالمي توتشدريان لاجرم
برخدنه كبر موجب غليان آتش جهنمدركه اعظم عوان دانيه دركه
إن الذين يستكبرون عن عبادتي سيدخلون جهنم داخرين
بلكه كبرك غايتي برمرتبه يه اولدركه علم ديني اوكرنمكدن
وقبول حقدن وانقياد امر الهيدن عوق ايدوب بو سعادتلره
مانع اولور وبو كبرك غلبه سي ايله اشقيانك نفوس خبيثه سي
مستحق خطاب قهر اولورلكه اليوم تجزون عذاب
الهون بما كنتم تقولون على الله غير الحق وكنتم عن
آياته تستكبرون يعني بكون كيكوندر بوكون سزه خوارلق
عذابني اول سبب ايله كه سز ديريدكز الله تعالى
اوزره حقدن غيري وسز تكبر ايدر ايدوكز الله تعالى

آيتلرندن بو آيت كريمه ده اشارت واردركه كبر بر صنفلردر
كاه حق تعالى يه تكبر ايدرلر كه امرني قبول ايتمز كاه خلقه
تكبر ايدرلر كه كذب وبهتان ايله انكري تذليل ايدر كاه
انبيايه تكبر ايدرلر كه انلره ايمان كتورمزلر نتاكم كفار مكه
ديدلر لولا نزل هذا القرآن على رجل من القريتين عظيم
غايت كبرلرندن رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه
يتيم ابوطالبدر ديو نبوتني قبول ايتميوب مقتداي طريق
حق دنيادن اولورلرندن بري اولمق كركدر ديوب وشرف آخرتي
عزت دنيا ايله تصور ايدرلر وهمتلرينك دنائتندن
وليد بن مغيره وابو مسعود ثقفي نبي اولسه دركلر غايت
طاغوتلقلرندن كوس نبوت محمديي اشتمدلر لاجرم بونلرك
كوكلي كوزي كورلكنك بياني ايچون نازل اولديكه صم بكم
عمي فهم لا يرجعون وبو جماعتدخي غايت شقاوتلرندن
وتعزز وضلالتلرندن اصفياء امتي فقرا لسندن واولياء
ملكتموا نستندن عماني وسلطاني وبلال كبي عار ايدرلر ايديكه

أهؤلاء منّ الله عليهم من بيننا چونكه حقايق معاني زوندن
قاصرلر ايدي فقراء اصحابك ظاهرلرين كوروب انلردن
استنكاف ايدرلر ايدي زمانه عواملرينك كوزلري دخي بويله
جمله شرفي منصب ومال اولورلغنده بيلورلر واسباب ريا
ومكر يعني كمال صانورلر ومكس كبي جيفهٔ دنيايه
قونارلر اكر بصيرت نظري ايله بونلردن برينك حالنه
نظر ايتسك اقوال افعال وحركات وسكنات ونظر وجلوس
وشمايلي فرعوندن لكه شاهد ايدن اما اني اظهار ايدرمن لر •
وبلكه كبري كزلمك واشكاره ايلمك علامتلري
چوقدر اما كبري كزلمك علامتلرينك كمليلري اولدر
واشكاره ايلمك علامتلري بيدي در **علامت اوّلي**
اولدركه اتورمقده يا غزش طوروب اولوره يا بن اياغني
اول ديزي اوزره قويه يا طيانب اولوره واكثريا
قرينلرينه واقرباسنه واشنالرينه واخوانينه قدر ويرميوب
اعتبار قلميه وجلوسنده شرايط ادبي رعايت اتميه **حكايت**
اعرابيدن برنكسه كلوب رسول الله صلى الله عليه وسلم
حضرتيني طعام يركن ديز چوكوب اوتورمش ديدي يا رسول الله
نيچون بويله اوتوردسن رسول الله عليه السلام ديدي
انما انا عبد اجلس كما يجلس العبد يعني بن قولم قول
كبي اوتورورم **حكايت** شيخ ابو جعفر حداد قدس
سره كندو اصحابنه دير ايدي ادب ظاهر خلق ايله ادب
باطنده حق ايله هر كمكه ظاهرده خلق ايله حسن
ادب ايتمكه قادر اولميه اداب عبوديت آثارينك بركاتندن
محروم اولور باطنده **علامت ثالثه** اولدركه يوكلو
يوردركن صالنه وكاه اكن بوكرنه قويه وكاه قفتانينك
اتكني الي ايله دوته وكاه الن اردينه ايدوب صالنه
بوجمله كبر نتيجه لرندن وعجب ثمره لرندندر وخبث
باطن نشانيدر **حكايت** مطرف بن عبد الله كه
اكابر تابعيندندر خليفهٔ مهلب كه حاكم زمان ايدي
اني كوردي فاخر لباسلر كيمش نازله ايله صالنوردي

يعني رسول الله دن قورقوب
زيادة سودوكي اعتمادنده
سويلوب كسترمزدي ابدن

ايي الله قولي بو بر نوديش دركه بوني حق تعالى سومز مهلب ديدي
سن بني بلمز سن كبي مطرف ديدي بيلورين اول نطفهء بي مقدار
ايدك وآخر جيفهء مردار سن وشمدي نجاست حمالي سن
مهلب اندن عذر ديلوب اندن توبه ايلدي **علامت ثالثه**
اولدركه كندونك قرشوسنده خلق آياغنه طوروغني استيه
علي كرم الله وجهه روايت ايمشكه رسول الله صلى الله عليه
ديمش **من اراد ان ينظر الى اهل النار فلينظر الى رجل
قاعد وبين يديه قوم قيام** يعني كيمكه استيه كه اهل ناره
نظر ايليه نظر ايلسون بر رجله كه كندو قاعد اوله
اوكنده بر قوم قايم اوله وعن انس رضي الله عنه **انه قال
لم يكن شخص احب اليهم من رسول الله صلى الله عليه وسلم
وكانوا اذا رأوه لم يقوموا اليه لما يعلمون من كراهته
ذلك** يعني انس بن مالك رضي الله عنه ديمش هيچ بر
شخص يوقيدي اصحابه سوكلو رسول الله صلى الله عليه وسلم
واني كورسهلر قالقمزلردي زيرا بيلورلردي اول اني كورينجه

كوردي **علامت رابعه** اولدركه يالكوز كتمكدن عار ايده
آردنجه بر آكي كمسه كيده وكيم انسيك ابو الدردا رضي الله عنه
ديرايمش **لا يزال العبد يزداد من الله بعدا ما مشي خلفه**
يعني متصل قول الله دن ايراق اولور ما دامكه آنوك
آردنجه كيدله **حكايت** بر كون بر جماعت شيخ حسن
بصري عقبنجه كيدرلردي چون شيخ بونلري كوردي منع ايلدي
وديدي مؤمنك قلبي بونده بر قرار قالمز يعني كوكلنه
كبر كلور ابو امامهء باهلي رضي الله عنه ديمش **كنا
نمشي خلف رسول الله صلى الله عليه وسلم فسمع خفق
النعال فوقف ثم قال امشوا بين يدي قلنا يا رسول الله
نمشي بين يديك قال نعم اني سمعت خفق نعالكم
خلفي فخفت ان يدخل في قلبي شيء** بز رسول الله صلى الله
عليه وسلم آردنجه كيدردك چون اياق قابلرمز آوازن
اشتدي طوردي وديدي يورك اوكمجه بز ديدك يا رسول الله
بز سنك اوكمجه مي يوريالم نعم ديدي بن اشتدم سزك اياق

قابلوغكز آوازنی آردمده قودقدم بنم قلبمه بر نسنه داخل اوله
یعنی تكبر كیره **علامت خامسه** اولدركه اكابر دینی اولولری زیا
دتندن عار ایده و علمای دین و ارباب قلوب و اولیا و صلحادن
استنكاف ایده و كندو نفسنی كبر سببی ایله نفع دنیویدن
و فوائد دینیه دن و ثواب اخرویدن محروم ایده و سلف
صالحین طریقنی متابعت ایتمز **حكایت** سفیان
ثوری قدس سره مكه یه واردی ابراهیم ادهم رحمة الله علیه
اكا ادم گوندردی دیدی كه گلسون بزه حدیث
روایت ... بزوم دیدیكلرمز اوكنده روایت ایده سن تا سنك لطفكدن
اشیده لر سفیان گلدی بر نیجه حدیث روایت قیلدی هیچ
خاطرنه تغیر گلمدی ابراهیم ادهمه دیدیلر نیچون بونك
كبی اولو كمسنه یی بویله دعوت ایتدك دیدی انوك تواضعین
امتحان ایتمك دیلدم **علامت سادسه** اولدركه مسلمانلر
انوك یانینه یاقین ینك اوتورمقدن عار ایده و انی استركه
اوكنده اوتورالر ارباب حاجات جلوسی كبی و رسول الله

صلی الله علیه وسلم اصحاب اوزرنده یه یری كه خالی بولسه
اوتوروردی انوك بر معین یری یوق ایدی و بو مجلسین خلفاء
راشدین دخی غیریدن ممتاز دكللر ایدی و اعراب كه بریه
گلورلردی بونلری غیریدن فرق ایده مزلردی تا صورارلردی
خلیفه قنغیكزدر دیو و انس روایت ایلمشدر كه **كان رسول الله
صلی الله علیه وسلم تاخذ الولیدة من ولاید المدینة
فلا ینزع یده منها حتی تذهب به حیث شاءت** رسول الله
صلی الله علیه وسلم بویله ایدیكه بر جاریه مدینه جاریه
لرندن انوك الین دوتردی و الینی بوندن قوپرمزدی
حتی انی اول كیدردی قنده كیدرسه **علامت سابعه**
اولدركه خسته لرله اوتورمقدن و انلرله طعام یمكدن اجتناب
ایده و اهل بلا و اصحاب امراضی گوردكده نفرت ایده **حكایت**
بر كمسنه رسول الله صلی الله علیه وسلم مجلسنه گلدیكه الكرنده
قبرجوق واردی طعام حاضر اولدی اول كمسنه هر كیمك یانینه
اوتورسه اول كشی چكنوب اندن اجتناب قیلوردی رسول الله صلی الله علیه

آني گندو يا نينه چاغروب آنوكله بيله طعام اكل ايلدي ونوكسه
آني مكروه كوروب بكنندي حق تعالى آني اول مرضنه
مبتلا ايلدي ابن عمر رضي الله عنهما مجذومي وابرصي سفرنده
منع ايتمزدي علامت ثامنه اولدركه اوده لازم اولان
ايشلري ايشلكده عائله سنه واهل واولادينه تنزل ايده بو
نتيجه كبر ونشانه حماقتدر وابو سعيد خدري رضي الله عنه
روايت اولنوركه رسول الله صلى الله عليه وسلم يعلف
الناضح ويعقل البعير ويكنس البيت ويحلب الشاة
ويخصف النعل ويرقع الثوب ويطحن مع خادمه
اذا اعيى ويأكل معه يعني دوه يه علف ويرر ودوه يي
باغلر واوي سپوررد وقيونى صغرر وايافقابني ييمر وخدمتكار ايله
دكرمن چكردي يعني خدمتكار يورلسه وخدمتكار ايله
طعام يردي حكايت عمر بن عبد العزيزه بر كيجه
قونق كلدي وكندوسي كتابت ايدردي چراغ فتيلني اصلاح
ايتمك لازم كلوب قونق طورمق استيوب عمر ديدي قونق

قوللنمق مروت دكلدر قنوق ديدي خدمتكار اويانديرهيم عمر
ديدي اول ايلك اويقودر پس كندوسي قالقوب چراغي دوشن ايدب
كيرو يرينه اوتوردي قونق ديدي اي امير المؤمنين سن
كندك قالقدك عمر ديدي بلى قالقدم عمر ايدم چراغي
اصلاح ايدوب كلدم كيرو عمرم هيچ مرتبم اكسك اولدي
علامت تاسعه اولدركه بازاردن حوائجي كوتروب
اوينه كتورمكده عار ايده بو حال رسول الله صلى الله عليه وسلم
واصحاب وتابعين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين
سيرتلرينه مخالفدر خبرده واردر اولمشدركه رسول الله صلى الله عليه وسلم
حوائج بيتي بازاردن الوب كندوسي كوتروب اوه كتوردردي
چون اصحاب يولده طوتش اولوب كتورمك ايستسه قومزوب
صاحب المتاع احق بحمله ديرايدي. وعلي رضي الله عنه
ديدي لا ينقص الرجل من كماله ما حمل من شئ الى عياله
يعني هيچ بر رجلك كمالندن نقص ايتمز شول نسنه كه كتوردر
عيالنه ابو عبيدة بن الجراح رضي الله عنه شام بكي ايدي

مناقب حاجي بكتاش ولي
دعودر

چون حمامه کیردی فوطه سن و حمام طاسن کندوسی کتوردی
حکایت ثابت بن ابی مالك دیمش ابو هریره رضی الله عنه
امیر ایکن آرقه سی ایله اودون کوتروب اوینه آلوب کیدردی
چون بازارده خلق اوزرینه اوغرادی امیره کوزه یول
ویرك دیرایدی حکایت اصحابدن بری دیمش علی رضی الله عنه
دیمش خلافتی زماننده بازارده ات آلوب دستمال اوجنه
صاروب اوینه آلوب کیتمك استیوب بن دیدم ای امیر المؤمنین
بکا ویر بن کتورهیم علی رضی الله عنه دیدی ابو العیال احق
بالحمل علامت عاشره اولدرکه نفیس لباس کیمکه
حریص اولا و الوان لباس تحصیلنده مبالغه ایده و انلری
کندویه شرف و اسکی کیرلو و دکلو قفتان کیمکدن عار ایده
و فقیرلر لباسنی مکروه کوره بو معنی نوع کبر و ماده عجبدر
و رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمش البذاذة من الایمان
یعنی آز بهالو قفتان کیمش ایدی و اصحابدن بعضی عتاب
ایدوب دیدیلرکه نیچون بونك کبی قفتان کیدك اول جواب

ویردی فقیرمز بونده اوچ فایده واردر بری ستر عورتدر که
مقصوددر بری اولدر که قلبی کبردن پاك ایدر بری اولدر که
مؤمنلر بکا اقتدا ایدرلر و عیسی علیه السلام دیمش
جودة الثیاب نبات خیلاء القلب یعنی لباس
ایکیلکی و ایولکی تکبر قلب بتوردر و طاوس یمانی رضی الله عنه
دیر ایدی انی لاغسل ثوبی فانکر قلبی ما لم یتسخ یعنی
بن قفتانم یودقده کوکلم کبر اکا ایکان قلودن کیرلنجیه
دك حکایت سعد بن سوید دیدی عمر بن عبد العزیزی
کوردم جمعه مسجدنده امامت ایدردی نمازدن صکره اوتوردی
بر کوملك کیمش که یقه سی یرتلمش و یماغمش بن دیدم ای امیر
المؤمنین حق جل و علی سکا خلافت ویردی یکی لباس کیسك
نه اولوردی بر ساعت باشنی آشغه ایلدوب دیدی افضل
الصبر عند الحدة و افضل العفو عند القدرة یعنی
صبرك اولی اولان حدت و غضب حالنده در و عفوك اعلی
اولانی قدرت حالنده در و رسول الله صلی الله علیه

دیمشکه **مَنْ تَرَكَ زِينَتَهُ لِلّٰهِ وَوَضَعَ ثِيَاباً حَسَنَةً تَوَاضُعاً لِلّٰهِ وَابْتِغَاءَ وَجْهِهِ كَانَ حَقّاً عَلَى اللّٰهِ اَنْ يُدْخِلَهُ عَبْقَرِيَّ الْجَنَّةِ** یعنی هر کیمکه ترك ایده

زینتی الله ایچون وقویه کوکچك قفتانلری الله تعالی یه

تواضع ایچون ورضا سنی طلب ایچون حق اولور الله تعالی یه

اوزرنه که دخی قویه جنتك آغر بهالو لباسلرینه نوعا

که ذکر اولندی امهاتی واصولی در کبرك که جبلت

نفسنك مرکوزدر عاجز اولوغیچون اظهار ایتمه مزچون

قدرت بولا اظهار ایدر اما اسباب اظهار کبر نفسك

استحبابی واستعظامیدر زیرا تکبر ظاهر اولمز الا شول

کمسه دن که کندوده صفت کمال کوروب معجب اولا واستعظا

نفس سببلرندن کوره وکبر اسبابی یدیدر بیشی دنیوی

وایکیسی دینیدر دنیوی اولان نسب وجمال وقوة ومال الده

دینی اولان علم وعملدر بو محلده اسبابك تفصیلی وفعنك

علاجی بیان اولنسه کرکدر که کبرك اسبابندن سبب

اولـــی نسبدر شول کمسه که انوك نسب شریفی اولا

کندوده نسبی آدنی اولانی تحقیر ایدوب تکبر ایدر اکرچه

اول کمسه علمده وعملده کندودن اعلی ایسه دخی حبا

نجه کمسه نسب شرفی ایله ناسك اکثرین کندولرك قولی

کبی کوررلر وانلرله مصاحبت اتمکدن عار ایدرلر وغضبه

کلسه لر غیره عتاب ایدوب بعض یدی اصل وترك زاده دیرلر

بو مرضك علاجی اکی نسنه در بری اولدرکه غیرك

کمالی واتانك حسب حالی ایله تفخر حماقتدر کمالدمك

کندو ذاتنده اولمقدر ■ شعر

لَيْسَ الْفَتَى مَنْ يَقُولُ كَانَ اَبِي ● بَلِ الْفَتَى مَنْ يَقُولُ هَا اَنَا ذَا

لَئِنْ فَخَرْتَ بِآبَاءٍ ذَوِي شَرَفٍ ● لَقَدْ صَدَقْتَ وَلٰكِنْ بِئْسَ مَا وَلَدُوا

واول کمسه که نسب شریفی وکمال آبا واجداد ایله تکبر ایدر

اکر کندو ذاتنده جاهل وخبیث وخسیس ایسه شرف

آبا وکمال اجداد انوك نقصاننه بدل اولمز بلکه ولدنا قصك

بابا سنه نسبتی شویله درکه ادم بولندن حادث اولان

هللردر

[illegible]

قوردجوغن مركب بولندن حادث اولان قوردجوغز تكبر ايتمكدن
چون ايكيسى دخى حد ذاتنده مردار در اصلى آدم اولمق ايله
فرق اولنمز وبر علاج يوقدر كه كندو اصل خلقتنى ملاحظه
ايده كه اصل قريبى نطفه ء مردار در وجد بعيدى خاك
ى مقدار در انوكيچون حق تعالى بيورندى وبدأ خلق الانسان
من طين ثم جعل نسله من سلالة من ماء مهين
پس شول كمسنه كه يقين بيله كه اصلى خاك ذليل در
پس اصلى اويله اولان بويله تكبر ايتمك روا دكلدر وتحقيق
بيله كه شرف وفضل اهل معنى يه در ورفعت وعزت
اهل تقوى يه در وخبرده وارد اولمشدر كه بركون ايكى كمسنه
رسول الله عليه الصلوة والسلام حضورنده نسب ايله
تفاخر ايدرلردى بريسى برينه ديدى بن فلان بن فلانم
سن نه سن رسول الله صلى الله عليه وسلم ديدى
افتخر رجلان عند موسى عليه الصلوة والسلام
فقال احدهما انا فلان بن فلان حتى عد تسعة

فأوحى الله تعالى الى موسى عليه السلام فقال افتخر
بآبائه ان كل تسعة فى النار وانت عاشرهم ايكى كمسنه
فخر ايدرلر موسى قتنده بريسى ديدى بن فلان بن فلان
تا صايدى طقوزن آتايه دك حق تعالى وحى ايلدى موسى عليه
السلامه ويدى فخر ايدن فلان آباسى ايله طقوزى جهنمده
سن اونجى سين ديه سن بونكيچون رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديدى ليدعن القوم الفخر بآبائهم وقد صاروا فحما
فى جهنم او ليكونن اهون على الله من الجعلان التى تدوف
بانافها القذور يعنى ترك ايلسونلر قوم بابالريله فخرى
حالبوكه انلر كومور اولدلر جهنمده ياخود اولورلر الله
قتنده حقير بوجعلندن كه بوكى ايله ذوق وسوق ايدرلر
مردارلرى وكبرك اسبابندن سبب ثانى جمالدر اكثر
بونكله فخر عد ايدرلر اولور بو مقتضى در طعن ولعن و
مورث در بغض وحسدى وغيبتى وبونك كبى كمسنه نك
اكثر اوقاتنده اشتغالى مساوى ديه وغيريلرك عيوبنه

اولور و بو مرضك علاجی بودر كه بو كمسه حیوانلق تغاریه و صورت
پرستلكی ترتیب بصیرت كوزیله باطننه تأمل ایدوب بوده كلو
مرداركه بدننی وارده آنی فكر ایده كه نجاست بغرسقلرین
و بول قاوغنده و بلغم بورننده و قان طمرلرنده و صاری
صو كرجمله دریسنك آلتنده در اكر هر كونده ایكی واوچ كره
تنهایی واروب دفع نجاست ایتمیوب اولدوغی یرده. قضاء
حاجت ایتسه مردار قوقودن اولدوغی یره. كمسه وارمدن
و مرداردن رسوای عالم اولوردی و كندو كندوسندن ایكرنوردی
و جوه كندونك حقیقتنه نظر ایده اولی نطفهء مردار و حالیا
حامل اقذار و آخر جیفهء مردار وبی اعتبار اولسه كركدر
و ظاهرا كوزیا چمن حد مزبله او سنیك بیمشیدر بو مرضك
عروضی ایله اول حسن مبدل اولوب مقبول ایكن منفور و
محبوب ایكن مبغوض اولور و كذا اسبابندن سبب ثالث
قوت و شدت بطش ایله تكبردر و بو مرضك علاجی
ملاحظهء مرض و عرضدر كه چون بر طمری بر درده مبتلا

اولسه اول بی قرار اولور و آنوك دفعنده عاجز قالور و
حامل مرضدن بر مكسی كندودن كیدرمكه قادر اولمز و بر
قرنجه قاوغنه یا بورننه كیرسه هلاكه یتشدردر و بر كون
سیتمه دوتسه جمله قوتی ضعفه مبدل اولور و توتمه خوف
مركبدن و ضفره ده عاجزدر حیواندن مغلوب اولدوغی حتی
ایله تكبر غایتده جهل و حماقتدر و كذا اسبابندن
سبب رابع مالدر بو پادشاهلرده اولوركه كثرت
خزاین و عسكر و آلات و اسباب سفر ایله فخر ایدرلر و كویلولرده
اولوركه طوارلرینك و عقار و مزرعه لرینك كثرتی ایله افتخار
ایدرلر و تاجرلرده اولوركه كثرت نقود و تنوع اقمشه
ایله تفاخر ایدوب كندولردن ادنی اولانه تكبر ایدرلر
و افتخار محلنده دیرلرسن كیمسن و نه قدرتك واردر اكر
بن استرسم بنجه سنونك كبی تاجری صاتون آلورم و سنك
جمیع مالكی بنم ذكوتم قدر اولمز بونك جملهسی نتیجهء جهل و
حماقتدر و آفت مالی بیلمكدن و خطر دنیایی اكلمكدن و

فضیلتی نقددن غافل اولمقدر و بو تکبرک اقسامی تکبرلک غایتی
آغاجی دنیا اساس و اسباب دنیا سیل حوادث ممرنده در
و هر لحظه حدوث حوادث دوزکاری ایله تمکن الزوال در
اموال زوال بولیجقدن صکره چون نفسینه کمالاتدن
هیچ نسنه قادر دکلدر ناس ایچنده غایتی ذلیل اولسه
کرکدر و اکثر اوقاتجه تأمل قلسه نیجه یهودیلری
نصرانیلری آندن زیاده در و بر شریف که خرسوز اهلی ایله
و اودها یاتمق ایله نایل اوله و کافرلر انک آندن
غالب اوله و آخرتده سبب حساب بلکه موجب عذاب اوله
عاقل اولان انی شرف بیلمز و اوکله مباهات قیلمز و کبر اسبابندن
سبب خامس کثرت اولاد و اتباع و انصار و اقارب و
عشایردر و اکثر بونلرله تکبر پادشاهلرده اولور
و حاکملرده اولور و بر کمسنه نک مثالی شولدر که بر شخص
دوشنده کوره که حکم و حکومت و امارت و سلطنت و قوت
و شوکت و جمال بولمش و خدم و حشم و منال و مال صاحبی

اولمش و اول بونلرله مغرور و مسرور ایکن ناکاه اویانوب
کندویی بر قراکو خراب اوده یا بر وادی وحشتده و صحرای
دهشتده بوله که جمله جوانبنی بهائم و ضررلو سباع احاطه
ایتمش اکا قصد ایدرلر و کندوسی عقربلر قربنده و
یلانلر آراسنده و نجاستلر اورتسنده و دست و پایی زنجیرلر ایله
و هوسباعک حرکتندن محکم خوفده و هم یلانک و عقربک
هجومندن تمام دهشتده و اول بو اویقوده مدهوش و متحیرانه
دفع ایتمکه الی ایرمز و نه فرار ایتمکه ایاغی دیرمز و نه حیله
خلاصه چاره سی وار بو مثلک ایچون عاقل نظر بصیرت ایله
ناظر اوله بونی بیلور که جمله قوت و شوکت و اسباب فنا و
نعمت و تجمل دنیوی خواب و خیالدر کما الناس نیام
فاذا ماتوا انتبهوا و هر حادثه روزکاردن بر سبع کبیدر که
قصد تخریب و تمزیق نظام عیش ایدر و هر مانع مواد اسقام
و الامراض غلبه سببیله مزاجی مختلف قلمقده یلان و
عقرب کبیدر و شهوات و لذات منزله نجاستده در و بر کمسنه

اولمسرّات جذبنه قوّت ونه بو مضرّات دفعنه قدرت وار وچونکه
بو معانی محقّق اوله شکسز کبر منتفی اولور وهیبت عجب که عسکر
شیطان جاسوسیدر منهزم اولور واسباب کبرك دینی اولان
سببلردن سبب اوّل علمدر وبو سبب اعظم تکبّردر واکثر
علماء رسوم بو آفته مبتلادر الا من عصمه الله زیرا فضایل
شرع فضایل علمه ناطقدر وعظم منزلت علماء بابنه زمانه
من تسملرینك همّلرنه سابقدر لاجرم جاهل علم شعوری ایله
قایلدر دکللرکه علم ایله تعزّز ایتمیه لر وبونلرك تکبّرنك
اعظمی بودرکه عامّه خلق بونلرك نظرنده بهایم کبیدر کندو
خدمتی خلق اوزرنه واجب بیلورلر وبونلرك استغنا منّت
عنه بیزلر وکندو نفسلرنی عند الله افضل واعلی بیلورلر
وبو صفتلرك غلبه سنه سبب ایکی نسنه در بری بونلرك
ابتداء حالده علوم رسمیه یه اشتغالیدر لغت صرف ونحو
وحساب ونجوم وطب وفصل خصومات وطرق مجادلات کبی
وبو جمله موجب حرص وکبر ومورث حسد وعجبدر وهر کیمکه

که بو علملره زیاده مشغول اولا لر اصول خبایث اخلاق فی ذمیمه
نفوس بشریه ده راسخ واقوی اولور وطرف طبیعت کبر وحسد
برله ممتلی اولور وعلم حقیقی اولدرکه قلبه حقیقت وماهیت
نفسی وانوك عیوب وآفاتی بلدره وبو معرفتی مفتاح معرفت
حضرت حق تعالی وکیفیت سلوکه کاه رضاسی وانوك اسباب
قربتنی اکلده تاکه خطر حجاب وحرمانی وآفت شقاوتی بیله
وحقارت امور دنیا یه متیقّن اوله وخوف خاتمه ایله
آکاه عیش دنیا مکدّر اوله بونلردر حق جلّ وعلا بونلری
علماء دین حقّنده ﴿إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ﴾
بو علملرکه خوف وخشیت وعلم آخرتدر آینه قلبی زنگار
عجب وکبردن پاك ایدر وبری اولدرکه بونلر اوّل فطرتده
ردی النفس وسیّء الخلق اولالر وتحصیل علمدن اوّل انواع
مجاهدات واصناف ریاضات برله تزکیه نفس وتصفیه
قلب اتمامش اوله لر چونکه نفسك خباثتی ایله تحصیل علمه
مشغول اولالر وهر علم که نفس طرفندن قرار ایده آثار خبثنده

مُنْتَأْثِرْ اولور یغمور صوبی کبی اصلده لذیذ و صافی ایکن اما چونکه
جذب عروق نباتات واسطه سیله اغاجلر بودا قلرینه منتشر
اولورلر اغاجک جوهری آجی ایسه یاغمور صوبی دخی آجی
اولور انوکیچون حضرت حق جل جلاله یاغمور صوینه تشبیه
ایدوب ﴿أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا﴾
پس خاصیت علمکه آب حیوة معنوی در اولدر که هر طرفکه
اشخاصک فهملری ظرفلرندن فرارایدر اول ظرفک صنفی ایله
متصف اولور شول ظرف که خبیث و حریص و متکبر اوله خباثت
و حرص و کبرا یله متصف اولور یعنی انده بو صفات ذمیمه
زیاده اولور و اول ظرف که طیب اوله طیب ایله صفتلنور
پس اهل ورع و خاضع و قانع و متواضع اولان کمسنه ده اوصاف
حمیده زیاده اولور و عبد الله بن عباسدن روایت اولنور که
رسول الله صلی الله علیه و سلم ﴿سَيَكُونُ قَوْمٌ يَقْرَؤُونَ الْقُرْآنَ
لَا يُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ وَيَقُولُونَ قَدْ قَرَأْنَا فَمَنْ أَقْرَأُ مِنَّا
وَعَلِمْنَا فَمَنْ أَعْلَمُ مِنَّا أُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ﴾ یعنی

بندن صکره اولسه کرکدر بر قوم که قرآن اوقیه لر اما
بوغزلرندن اشغه کچمیه یعنی قلبلرنه تأثیر ایدوب انوکله
عمل اغیه لر دیه لر بز اوقیدق کیمدر بزدن یکرک اوقور
و علم اوکرندک کیمدر بزدن یکرک بیلور انلر جهنم طوترقلری
اولسه کرک بو افتک علاجی بودرکه بیله که خطر علم
زیاده در خطر جهلدن و حضرت حقک دلیلی و الزامی
اهل علم اولانلر اوزرینه محکم و زیاده در عوامه
نسبتدن کورمزمیسن سلاطین و حکام خطا و سیئه لرینی
جهال و عوامک زیاده عفو ایدرلر اما کندو کرکی
مقربلرینک اول قدر عفو اتمزلر زیرا مخالفت فرمان علم
و عرفان ایله غایتده اقبح در اما شول کمسنه که جاهل و
نادان در عفو اولنسه اولور انوکیچون حق تعالی بلعم
باعورا ایله که مقتدای زمانی ایدوب مخالفت حق و متابعت
شهوت اتدوکیچون کلبه تشبیه ایدوب دیدی ﴿فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ
الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ﴾ و علماء یهود

حقی ضایع ایتدوکلری ایچون حمیرکه تشبیه ایدوب دیدی مثل الذين
حملوا التورية ثم لم يحملوها كمثل الحمار يحمل اسفارا
قنغی عالم دنیاده طلب لذت اطعمه و متابعت شهوت ایلمکه
اما چون متقی و خاضع و طالب صادق و عالم محقق و عامل
مخلص که هذیانات فلسفه دن و مجادلات نظریه دن
و مزخرفات علوم رسمیه دن اعراض ایدوب عموم اهتمام
همتنی دقایق علوم دینیه فهمنه و ادراک حقایق اسرار
نفسانیه یه صرف ایدوب و خطر عظیم علمدن غافل اولمیه
امید درکه کبر و عجب آنده منکسر اولوب کدورات اخلاق
ردیه رؤیت صفای صفات مرضیه یه مبدل اوله و اسباب
کبرک دینی اولان سببلرندن سبب ثانی عمل یعنی عبادت در
دهرکه عبادتدن اول علوم دینی ممارستنه مشغول اولمیه
و معرفت آداب عبودیتی و آنک دقایق آفاتنی حاصل اتمیه
و شیخ کامل محققک صحبتندن کندو نفسی مهذب و مؤدب
اتمیه و اخلاق قبیحه یلانلرینک و عقربلرینک باشنی بیرهادی

جفاسی چکمادکلری ایله ذکیه و حرارت اوصاف بشریه آب
پرهیز و یقین ایله تسکین بولمیه چونکه عبادت بدنیه یه
مشغول اوله و آثار اعمال قلبیه و سریه دن محروم اوله هر
کون آنک باطنی صفات ذمیمه غلبه سی ظلمتی ایله زیاده
ترکم اولور و قبایح اخلاقدکی آنک نفسندن بیتوب و اشجار
خبیثه کوکلری ریا و کبر و عجب و غرور کبی آنک طبعی یرنده
محکم اولور بونک کبی کمسنه متصل عبادت بی حاصل ایله
تعزز ایدر و عبادت غایتنه اظهاری ایله اهل غفلت
قلوبنی کندویه میل ایتدرمکه سعی ایدر و عامه مسلمانلری
نظر حقارت ایله کورر و کندونک حوایج و مصالحنی تمام
اتمکی جمله خلق اوزرینه لازم بیلور و کندونی تعظیم و تقدیم
و مجلسلرده ترفیع و توسیع توقع قیلور و چون آنک
سری مسلوب اخلاق مهلکه اولور و آنک عقلی
مغلوب اوصاف خبیثه اولور آثار کبر و عجب و غرور
اقوال و افعالی طرفلرندن سیئه ظاهر اولور و خوف عظمت

قهر الهی انوك باطننده مرتفع اولور و مكر حقدن امین
و كندوسنی نجات بولمش و غیرلری هلاك اولمش تصور قیلور
اما بو علامت هلاك ابدی در و رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیورمشدر كه **اذا سمعتم الرجل یقول هلك الناس**
فهو اهلكهم یعنی چونكه اشیده سز كه بر رجل دیر ناس
هلاك اولدی انك جمله دن زیاده هلاك اولان در زیرا
بو سوز و بونك امثالی نتیجهٔ عجب و غرور در و كاه اولوركه
غایت جهل و عنادندن كچمش واقعه و اولمش حادثه لر ایله
فخر ایدوب دیر فلان كیسه بنم حقمده شویله ایلدی ایدی
شونك كبی بلایه كرفتار اولدی و بونی كندویه كرامت بیلور
و بو جاهل و احمق شو قدر بیلمز كه بو دكلو اغنیاء ملوك حتی
حق حضرتنه و رسول الله حضرتنه سب ایدرلر و بو قدر
اشقیا و كفره انواع جور و اهانت انبیا و اولیایه ایدوب
و بونلردن بعضی انبیادن بعضی قتل ایلیوب حق جل و علا
بونلره مهلت ویرمشدر بلكه بونلردن بعضنه امان میسر

اولمشدر هیچ بر مكروه و قبیح دین و دنیاده بونلره ایرشمشدر
اما بو بدبخت مغرور غایتده جهل و عنادندن كندو خبیث
نفسنی انبیادن افضل دوتر و قضاء الهی ایله واقع اولان
حوادثی كندویه كرامت عد ایلر اول مخذولك شیطان
بونك سقالنه كولر و یهود و نصاری رهبانلری انوك
افعالی حاصلندن عار ایدرلر و اكر بركیسه فرضا
نوح علیه السلام عمری كبی عمر اولوب و عمرنی طاعتده
كچوروب بو قدر مدتده بر آن فوتی و اهمالی روا كورمیوب
بر لحظه كندو نفسنی انوكله مسرور ایدوب یا كندونی احقر
و اخس ناس اوله نلردن بیلمیوب كورسه اساس سعادت دینی
خراب ایدر و اعمالنك احباطنه قدم عجب ایله سعی ایدر
و خبرده وارد اولمشدر كه چونكه بو آیت نازل اولدی
والذین یؤتون ما آتوا وقلوبهم وجلة انهم الی ربهم
راجعون یعنی شونلر كه ایدرلر ایدكلرنی و قلبلری
قورقر زیرا انلر دونوب رجوع ایسه لر كنده عائشه

رضي الله عنها رسول الله عليه الصلوة والسلامدن سؤال ايتمشكه
هم الذين يسرقون ويشربون ويزنون يعني بونلر انلردركه
سرقه ايدرلر وشرب خمر ايدرلر وزنا ايدرلر قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم لا يا ابنة الصديق هم الذين يصلون
ويصومون ويتصدقون ويخافون ان لا يقبل منهم يعني رسول الله
عليه السلام ديدي يوق اي صديق قزي آنلر انلردركه
نماز قيلورلر وصايم اولورلر وصدقه ويررلر قورقرلركه كندولره
قبول اولميه ديو اي عزيز شول محلده كه استغنا
جمله طاعت ملوثكه هبا ندر واول محلده كه تموج دريای
قدمدندر علوم واعمال جمله كائنات عدمدندر وبوددر وجان
كوزك علوجي اولدركه كندودن وكندو اعمالندن كوز يومه
ومعلم غيبدن علم والله خلقكم وما تعملون اوكرنه
وهب بن منبه رضي الله عنه ديمش نشان كمال عقل اولدركه
جمله خلقي كندودن يكرك بيله چون بويله بيله امنيدركه
حضرت حق جل وعلا اني اوبرلر درجه سنه التر وبركسه

كندودن ادني اولسه ديه كه شايد بونك سرنده بر صفت
حميده اوله كه اول سبب نجات اوله اما بنم حالم معلومدر كله
نتيجه اوله بو معانينك رسوخي ايله كبر باطندن زايل اولور
تواضع انوك صفتي اوله واول رفعتي كه اول كبرده اردي ادي
وبولمز ايدي وانوك سببي ايله عند الله مذموم اولور ايدي
وآني نقصان مرتبه سنه براغردي تواضع حالنده ايسه دني
بولدر ومحمود اولور آكا سبب كامل اولدر نتكيم رسول الله
صلى الله عليه وسلم ما تواضع احد لله الا رفعه الله تواضع
ايتمدي بركيمسه الله ايچون الا الله اني رفع ايلدي ورسول الله
عليه افضل الصلوة ديدي ما من احد الا معه يمسكانه
فان هو رفع نفسه وجذباه ثم قالا اللهم ضعه فان وضع
نفسه قالا اللهم ارفعه يعني هيچ بر كمسه يوقدر
الا انوكله ملك واردر اني دوترلر اكر اول كندو نفسني
رفع ايدوب تكبر ايدرسه اول ايكي ملكلر اني چكرلر وآندن
صكره يا ربي بوني الچق قيل واكر كندو نفسني وضع ايدرسه

یعنی تواضع ایدرسه اول ایکی ملکلر دیرلر یا ربی بونی رفع قیل
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من تواضع لله رفعه الله
ومن تکبر وضعه الله ومن اقتصد اغناه الله ومن بذر
افقره الله ومن اکثر ذکر الله احبه یعنی شول کمسه
که تواضع ایده الله ایچون الله انی رفع ایلر وشول کمسه که
تکبر ایدر الله تعالی انی الحق ایلر وشول کمسه عدل ایده
الله تعالی انی غنی ایلر وشول کمسه که اسراف ایدر الله
تعالی انی فقیر ایلر وشول کمسکه الله ذکرنی چوق ایدر
الله انی سور وخبرده واریدر اولمشدر که حق جل وعلا موسی
علیه السلامه وحی ایلدیکه یا موسی انما اقبل الصلوة
ممن تواضع لعظمتی ولم یتعظم علی خلقی والزم قلبه
خوفی وقطع النهار بذکری وکف نفسه عن الشهوات
لاجلی یعنی بن نمازی شول کمسه دن قبول ایدرن که تواضع
ایده بنم عظمتم ایچون وبیوکلنمیه بنم مخلوقلرمه ولازم قله
قلبنه خوفی وقطع ایده نهاری یعنی کونی تمام ایده بنم ذکرم

ایله ومنع ایده نفسی شهواتدن بنم ایچون وآخبارده وارد اولمشدر
موسی علیه السلام دیمش طوبی للمتواضعین فی الدنیا هم
اصحاب المنابر یوم القیمة طوبی للمصلحین بین الناس فی
الدنیا هم الذین یرثون الفردوس یوم القیمة طوبی
للمطهرة قلوبهم فی الدنیا هم الذین ینظرون الی الله عز وجل
یوم القیمة نه کوزلجک متواضعلره دنیاده که آنلر منبرلر
صاحبلری اولسه کرک یوم قیامتده یعنی منبرلر اوستنده
اوتورسه کرک آخرتده ونه کوزلجک ناس اورتسنده مصلح
اولانلره دنیاده که آنلر وارث اولسه لر کرک جنت فردوسی
یوم قیامتده ونه کوزلجک قلبلری پاک اولانلره دنیاده که
آنلر نظر ایسه لر کرک حق تعالی یه یوم قیامتده حکایت
ابن السماک قدس سره هارون رشید حضورنه کلوب دیدی
ای امیر المؤمنین سنک تواضعک اولولغکده وخلوه فتکده
اشرف وافضلدر پادشاهلکدن هارون دیدی نه کوزل
سوز سویلدک دخی زیاده اول دخی دیدی حق جل وعلا

شول كمسنيه كه مال وجمال وعظمت ويره اول كمسنه مالي ايله
احسانه ايله وجمالي ايله عفت وپرهيزكارلك ايله وعظمتي
ايله تواضع ايله حق جل وعلا اني مخلص ومقرب اوليا نلردن
يازدها رون امر ايلديكه بو كلامي التون ايله يازه لر اي عزيز
بيلمكلكه تواضع بر مقامدر مقامات ارباب يقيننده نيتاكيم
حسن خلق بيانينده معلوم اولدي وبو مقامك ايكي طرفي وار
بر طرفي افراطكه اكا تكبر ديرلر وبر طرفي تفريطكه اكا تذلل
وتخاسس ديرلر ووسطنه تواضع ديرلر طرف افراط وتفريط
مذموم در وحد وسط محمود دركه تواضع ديدكمزدر وشمديه دك
طرف افراطكه تكبردر انك مذموم ايدوكي بيان اولندي اما
اما طرف تفريطكه تذلل وتخاسس در اولدخي مذموم درنتكم
بر سبتوكي يا دباغ علماء دينيدن بر عالمك يانينه كلسه اول
عالم كيشي يرندن قالقوب اني كندو يرينه كچوروب وانوك پابوجين
دوزدروب وانوك قوشوسنك اياغين دوزسه تفريطدركه
مذموم وقبيح در رسول الله صلى الله عليه وسلم ليس للمؤمن

ان يذل نفسه ديدوكي بوكا اشارتدر ومحمود اولان
حد اعتدالي رعايتدر وبونك كبي تواضعي اقرانه واخوانه
انسه محموددر اما اراذل ناسه اتمك مذموم در واعتدالي
اولدركه افرادي ناسي مرتبه لرنجه رعايت ايله مثلا عالم كيشي
بر كفاسه يا دباغه تواضع اولدركه كشاده روي اولوب
وتمشاق كلمات ايدوب وسؤالنه رفق ايله جواب ويره وانك
حاجتن اتمامنه سعي ايدوب وكندو باطني اندن بكرك
بلميوب وسوء خاتمه قورقسندن امين اولميوب دائما فكر
خطر اخرتنده اولاجوني بو معاني تحقق ثقلتنيسز اندن
ظهور ايده وبو افعالك رعايتي اندن سهولت ايله صادر
اولا حظ وسط صراط مستقيم در قريب اولمشدر وهر امري
كما ينبغي موضعنه وضع اتمشدر بوذكر اولنان مقدمات
كبر وتواضع ماهيتلرنك وبونلرك كيفيتلرنك على وجه
الاستعمال شرحيدر • شرح مذمت قوة غضبيه وانوك
حقيقتي وافاتي وفضيلت عفو وحلم تطويله محتاجدر لكن

بو بابده هر برنك حقيقتنه اختصار طريقي ايله اشارت اولندی
عن ابن عمر رضي الله عنهما انه سأل رسول الله صلى الله
عليه وسلم ما ذا يبعدني من غضب الله قال ان لا تغضب
عبد الله ابن عمر رضي الله عنهما رسول الله عليه افضل
الصلوة حضرتنه سؤال ايتدي كه نه نسنه ايراق ايلر بنی
الله غضبندن رسول الله ديدي غضب ايتمه سنز نا حق
وعن ابن مسعود رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم ما تعدون الصرعة فيكم قلنا الذي لا يصرعه
الرجال قال ليس ذلك ولكن الذي يملك نفسه عند
الغضب عبد الله ابن مسعوددن روايت اولنور رسول الله
صلى الله عليه وسلم اصحابه سؤال ايدوب ديمش نه نسنه
پهلوانلق عد ايدرسز ايچكوزده بن ديدك اولدر كه اني ارنلو
يكمه ديدي بودكلدر يعني بو مجازدر حقيقتده و دينده
معتبر اولان اولدر كه نفسنه مالك اوله غضب وقتنده
وعن ابي هريرة رضي الله عنه ان رجلا قال يا رسول الله

مرني بعمل اقلل قال لا تغضب اعاد عليه قال لا تغضب ابو
هريره دن روايت اولنور كه بر رجل ديمش يا رسول الله بكا
امر قيل بر عمل اقل رسول الله عليه السلام ديدي
غضب ايلمه اول كمسنه اعاده ايلدي يعني تكرار سؤال ايلدي
رسول الله كرو ديدي غضب ايلمه وعن ابن عمر رضي الله
عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من كف
غضبه ستر الله عورته عبد الله ابن عمر رضي الله عنهما
روايت اولنور كه رسول الله عليه الصلوة والسلام ديمش
شول كمسنه غضبين منع ايده خلقدن حق تعالى ستر ايدر انك
عيبني وعن ابي الدرداء رضي الله عنه قال قلت يا رسول الله
دلني على عمل يدخلني الجنة قال لا تغضب على احد ابو
الدرداءدن روايت اولنور كه ديمش ديدم بن يا رسول الله
بني دلالت قيل بر عمله بني جنته ادخال ايده ديدي غضب
ايتمه كمسنه وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما غضب
احد الا اشفى على جهنم يعني غضب ايتمدي بر كمسنه الا

جهنم كناري اوزره متوجه اولدي اكا وقال رجل يا رسول الله
اي شيء اشد قال غضب الله قال فما تبعدني من
غضب الله قال ان لا تغضب بر رجل ديدي يا رسول الله نه
نسنه اشددر ديدي الله غضبي ديدي نه نسنه بعيد
ايدر بني الله غضبندن ديدي غضب اتمه وقال رسول الله
صلى الله عليه وسلم الغضب جمرة من النار من اطفاها
كان معي في الجنة رسول الله عليه افضل الصلوات ديدي
قورتارر جهنمدن كيمكه سونديره اني بنمله اولور جنتده اي
عزيز بلمك كه غضب بر قوتدر آتشيكه حق جل وعلا مقتضاء
حكمت اوزره دفع مضرت ايچون طينت نوع انساندن تركيبا ايلمشدر
وانك حقيقت ماديه سي مزاج طبيعي آتشنك مستوردر نتاكم
آتش رماد ايچنده مدفون اولور وقوع غضب سببي ايله تشفي
صدد وانتقام حاصل اولور وبو قوتك خاصيتي اولدركه
چون معا ضددن بر مقصوده قصد ايده آنوك نقصانني
يا عدم حصولني احساس ايدجك قوت غضبيه دن هجوم

عرض ايتشي يالكلنور كه قلبي وجمله طمرلري جوشه كلوردر و
بدنك يقادوكرنه مرتفع اولور تاكه اول آتشك اثري بشرك
بشره سنده كه صرجه متابه سنده در ظاهر اولور وبو اثرك
ظهوري اوج نوع اوزره در نوع اول اولدركه غضب
كلندوكي ادنى يه اولا ومغضوب عليه اولانه انتقام اتمكه
قادر اولا بو حالده قان اثري مرتفع اولوب ظاهر بشرته منتشر
اولوب آنوك قزللغي كورنده ويوزده ظاهر اولور نوع ثاني
اولدركه غضب كلندوكي اعلى يه اولا انتقامه قادر اولمق
سببي ايله مرتفع اولان قانك اثري قلب ايچنده واروب منقبض
اولوب صاريلق بشره ظاهر اولور اول كه حالده قهر وبو حاله خوف
ديرلر نوع ثالث اولدركه غضب كلندوكك نظيرنه اولاو
انتقامده متردد اوله بو حالك اثرندن قانك تردد ظاهر اولوب
كاه منبسط كاه منقبض اولوب بشره كاه قزل كاه صاري
اولور بو حاله اضطراب ديرلر وقوة غضبك دخي ساير صفات
كبي اوج درجه سي واردر بري افراط بري تفريط بري اعتدال

اما افراط اولدقده بو صفت شریکه غالب اولا که حد شرعدن و سیاست عقلدن تجاوز ایده و صاحبنک بصیرتن اورتوب فکرنی و اختیارنی مسلوب ایده بو افراط غضبنک علتی یا خلقیدر یا اعتیاری کر خلقی اولان اولدقده شخص اصل خلقتنده حار المزاج اولوب حرارت مزاج سببیله سرعت غضبه قابلیتی و بونک علاجی متی اولدقده انی کوردن صورتندن غضبناک اکلیه بو حالک سببی تغییر مزاج و اکا علاج ایله ظاهر اولور ۰ اعتیاری اولان اولدقده بر طائفه ایله اختلاط ایده که آنلر صفت غضب غلبه سی ایله فخر ایلیوب و بر تخلیق و صفته شجاعت دیوب و ظلم و تعدی یه رجولیت دیو آد ویروب فخر محلنده انی ذکر ایده چونکه عامی جاهللر اول طائفه ایله مصاحبت ایدوب و بو مقوله سفیهانه کلمات استماع ایده لر جهللرندن انی کمال تصور ایدرلر صفت غضب تقویتنک ارادتی بونلرک درونلرنده ظاهر اولوب قوة غضب بونلرک باطنلرنده محکم اولور و بعضنه غلیان دم یعنی قان قاینق

شدتنده قوه توتون دماغه که محل فکر و عقلدر متصاعد اولوب معدن فکر و حسی قوه کورا ایدر و انوک یا لطمسی شدتی کوزی و قولاغی ادراک مصالح و استماع نصایحدن کور و صاغر ایدر و کاه اولور که بو قوتک نادیتی شویله مستولی و غالب اولور که رطوبت غریزیه بالکلیه زائل اولوب هلاک اولورلر اکثریا خوف غضبه قرین اولیجق بویله اولور

اما تفریط یا قوه غضب اولمق یا بو قوة غایت ضعیف اولمق بونک اکیسی دخی مذمومدر زیرا بوندن غیرتسزلک و دنائت ناشی اولور هرکلکه آندن غیرت اولمیه ناقصدر رسول الله علیه و سلم **ان سعدا لغیور و انا اغیر من سعد و الله اغیر منی** دیمشدر یعنی سعد بن عباده غیرتکودر و بن آندن غیرتلونم و الله تعالی بندن زیاده غیرتلودر و حق جل و علا رسول الله علیه السلام حضرتنه خطاب ایدوب بیوردر

یا ایها النبی جاهد الکفار و المنافقین و اغلظ علیهم

غلظت و غضب اثرلرنده و انوک عدمی مخنثلک و حمیتسزلک

علامتی در و مخنثلك و حمیتسزلك سالكی اولوب و نیمق دن فعل
منكر كوریجك كندو و آنا سینه و قیز قرنداشنه تعرض كبی
و ذلت اختیار ایتمكدر بونلره صبر ایله و طبع طونقنلغی و نفس
خساستی و قدر الچاقلغی و حال نقصانیدر و بو نقصانه علاج واجبدر
و اول بو نقصانك آفاتن ملاحظه قلمقدركه رسول الله صلی الله
علیه و سلم بیورر خیار امتی احداؤها الذین اذا غضبوا
رجعوا یعنی بنم امتمك كزیده لری حدتلو اولانلری در كه
آنلر تیزجك غضب ایدر و غضب ایدیجك تیزجك رجوع ایدر
و هر كمكه آنده قوه غضب اولمیه ریاضت نفسده و سلوك
طریق سعادتده محروم اولور زیرا سالك بصیر كاه قوه مسلط
و غالب اولمق ایله قوای شهوانیه اوزنه عنان نفسی شهوات
حسیه یه میلدن منع ایدر و كاه قوه شهوانیه مسلط
اولمق ایله قوه غضبیه اوزره بو قوتك سورتنی كسر ایدر
پس حقیقتده بو ایكی قوه طائرك قنادلریدركه اعتدال
حركت ایله جناب قربه یتیشدرر و اعتدال وسیله سی ایله

كمال معرفت كسب ایلدی پس بیلكم قوه غضب مذموم دكلدر و حد
اعتدال محمود در و علامت اعتدال اولدركه قوه غضب
منتظر اوله امر شرعه و رای عقله چون شرع و عقل غیرتی
متحرك اوله غضب قوتنی استخدام ایده حركت ایلدره و چون
عقلك عفوی و حلمی غضب قوتنی تسكین ایتمك محلی اوله عقل
نوری اول قوه ناریه یی سوندره و هر كمكه كندو
قوه غضبك ضعفنی احساس ایده كندوده غیرت اولمیه و نفسنده
خساست اوله و ذلت اختیار ایده محلی دكل ایكن اولكیسیه
واجبدركه قوه غضبی قوی قلمق ایچون علاج ایده و هر كمكه
كندوده قوه غضبك افراطن مشاهده ایده كه حد شرعدن
تجاوز ایده و تهور ایدیجی اوله و فحشیات ایله افتخار ایده
كركدر سورت غضبی كسر ایتمك ایچون علاج ایده حتی اعتداله
كوره و بو علاج درت حال ایله میسر اولور اول رضایه
نظر ثانی حكمت ثالث غلبه توحید رابع معجون
علم و عملدن حالت اولیكه رضاء حقه نظرده اول اولدركه

حق تعالینك رضاسن اولدلا قح اولان خصوصن بیلورب
آنوکیچون کمسنه‌یه غضب ایتمیوب لاجرم نور رضا نار غضبی سوندرر
اما حالت ثانیه اولدرکه بونی بیله که هر نسنه تقدیر حق
ایله در و تقدیر حکیم مطلق حکمتدن خالی دکلدر و حکمت الهیه
قبول اولنمق کرك اکرچه کندونك ضررینه بیله هلاکنه
ایسه دخی پس بو معنی مشاهده سی نار غضبی تسکین ایله
اما حالت ثالثه اولدرکه هر نسنه‌که عرصهٔ وجوده
کلور خیر و شردن و صلاح و فساددن و عزت و ذلتدن و
محنت نعمتدن و فرح و غصه‌دن و فائده و زیاندن و زیاده
و نقصاندن جمله حضرت حقدن در و مجموع اشخاص و
افراد قبضهٔ قدرت حقده قلم کبیدر کاتب الینه چونکه
جمله مرتبهٔ وجودده اولانلری حضرت معهوری و مسخری
بیله متصرف حقیقی حق ایدوکن بیلور پس بو حال غلبه‌ء
توحیددر و بو نظرك قوتی نار غضبه غلبه‌سن دفع ایلر
اما تا بر حدده غلبهٔ نور توحید نازل ده و اکا که بو حال

آدیر بر شمشك کبی کیدر و بو حال کچه‌جك نفس کندو طبیعتنه
عودت ایلر کوروز واسطه‌لره نظر ظاهر اولور و اکر دایم
اولیدی رسول الله اکا اولی ایدی و خبرده وارد اولمشدرکه
کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یغضب حتی یحمر
عیناه و وجنتاه کان یقول اللهم انا بشر اغضب
کما یغضب البشر فایما مسلم سببته او لعنته او ضربته
فاجعلها منی صلوة یعنی رسول الله علیه الصلوة والسلام
غضب ایدردی حتی اکی کوزلری و اکی یکاقلری قزارر ایدی
و دیر ایدی یا ربی بن بشرم غضب ایدرم بشر غضب ایتدوکی
کبی و قنغی مسلمانه‌که بن سوکم یا لعنت ایدم یا اورم
انی قل بندن اکا مغفرت و عن علی رضی الله عنه قال کان
رسول الله صلی الله علیه وسلم لا یغضب للدنیا وما دام
اغضبه الحق لم یعرفه احد ولم یقم لغضبه شیء حتی
ینتصر له علی رضی الله عنه‌دن روایت اولنورکه دیمش
رسول الله علیه السلام غضب ایتمزایدی دنیا ایچون

وما دام حق انی قاقیتسه یعنی حق ایچون غضب ایتسه کیمسه انی
بلمز ایدی وانوڭ غضبنه بر نسنه مقاومت ومقابله ایتمزدی
حتی انی دفع ایده ایدی اما حالت رابعه اولدرکه غضب
سورتنی علاجه حاجت اولور واکا بیشنه مفید اولور
اوکه اولدرکه کندو نفسنی حضرت جبارڭ عقوبت و
غضبندن قورقوده ودیه که قدرت حق بنم اوزریمه بنوم
کیمسه قدرتمدن زیاده در وحضرت قهارڭ غضبی اعظمدر
واکر بن بو خشمی بونڭ اوزرنه سوررمشایدکه
باعث غضب جبار اولا وبنوم کرفتارلغمه سبب اولا
واول مصیبت بی نهایت وفضاحت بی غایتدر وحدیث
قدسیده وارد اولمشدر که یا ابن ادم اذکرنی
حین تغضب اذکرك حین اغضب فلا امحقك فیمن
امحق یعنی ای ادم اوغلی اکر بنی غضب ایلدوکڭ حینده
اکا بن بنده سنی غضب ایلدکم حینده سنی هلاك ایتمیاین
هلاك ایتدکلرمدن یعنی سنی عذاب ایتدکلرمدن قلیه یم

ثانی اولدرکه غضبڭ عاقبتن فکر ایده خصمڭ مقابله
وعداوتی افتلرندن حذر ایده که خصم کندویه انتقام
وستم ایدجکن ملاحظه ایده واکرچه بو جمله اعمال
اخرتدن دکلدر و انده مستحق ثواب اولمز اما چون نیتی
بو اولاکه امور معاشی مشوش اولمیه وفراغت طاعت
فوت اولمیه انوڭله مثاب اولور ثالث اولدرکه فکر ایله
شول سببه که انی حلمدن وعفودن مانع اولور وقوت
غضبه انتقام ایتدردکه اول سبب نفس وشیطانڭ قندرمسی
وحیله ادوب صبر ایدرسڭ سنڭ عجزڭه حمل ایدرلر و
خلقڭ نظرنده حقیر اولورسن دیمسیدر بو وقتده کرکدر که
وسوسۀ نفس وشیطانه جواب ویرب دیه بیامبر حوارلغی
وانوڭ رسوایلغی مشکلدر وحضور حقده وانبیاء
وملائکه محضرلرنده نقصان درجه وذلت وحقارت ضرر اولور
که موجب شقاوت ابدیه در العیاذ بالله رابع اولدرکه
ملاحظه ایده که کندونڭ غضبی حق تعالینڭ اراده سی مقتضاسنجه

واقع اولمش نسنه ایچون در بوکا اغنمك حضرت حق ایله نزاع
ایتمکدر کندو نفسنی مرادنی مرادحقدن اولی کوردب بیچون بنم دیدکم
و مراد ایتدیکم اولمدی دیمکدر ایله اولیجق بوکسنه حضرت
جبارك غضبنه مستحق اولور **خامس** اولدرکه غضب کتم ایتمك
وعفو وحلم ایتمك فضیلتی بیاننده واقع اولان دلایلی فکر
ایدوب نفسنی ثواب آخرته ترغیب ایده تاکه طمع ثواب نار
غضبنی سوندیره امیر المؤمنین علی رضی الله عنه دن روایت
اولنورکه رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمشدر **ان الرجل**
المسلم لیدرك بالحلم درجة الصایم القایم وانه یکتب
جبارا وما یملك الا اهل بیته یعنی مسلمان کشی بتحقیق
حلمی ایله کوندز صایم کیجه قایم اولان کمسه نك درجه سینه
اما غضب اهلی اولان رجل مسلم جباردر دیو یازلور اکرچه
اهل بیتندن غیری یه مالك دکل ایسه دخی وقال رسول الله
صلی الله علیه وسلم **من كف غضبه كف الله عنه عذابه**
یعنی هرکیمکه منع ایده غضبنی الله تعالی منع ایدر اندن عذابنی

وقال افضل الصلوة **من کظم غیظا ولو شاء ان یمضیه**
امضاه ملاء الله قلبه یوم القیمة امنا وایمانا
یعنی هرکیمکه خشمی یوده وحال بوکه دیلسه اول خشمنی یورتمکه
قادر اوله کوچ یتکه حق تعالی طولدرر انوك قلبنی یوم قیامتده
امن ایله و ایمان ایله مفهوم حدیث بودرکه هرکیمکه حکم وحکومتی
قوتی ایله ومنصب ودولت شوکتی ایله شدت غضبنی رعایایه
وضعفایه ظلم ایتمکله اجرا ایده بوصفتك بدبخت لیغی سعادت
آخرت یولنی سد ایدوب یوم قیامتده انی امن وایماندن
رد ایده **نظم**

ای غضبی آتشنه اولان سوار	آخرت احوالنی انك زینهار
غیه یدك قادر ظلم اولاسن	بنکون اولکه ایده اجل اوله سن
ظلم بوکون اولدی تماشا سکا	حالت فردای دخی آکه سکا
کندوکی اکی علله حاکم صنان	بنلکی قو ای بر اوج استخوان
ملك رعایای اکر آله سن	مال یتیمه دخی یول بوله سن
حاکم اولاجونکه قیامتده حق	اوله قمو بر یوزی مثل طبق

قاچمغه گزلنمگه یر اولمیه • عسکرک اولدیغی ظهیر اولمیه
چونکه غلو ایلیه اوستنکا ناس • دارمی جوابک گوره ایله قیاس

ای عزیز ظلم وجور و بغی وغضب و اکثر صفات ردیه
واخلاق خبیثه که قفل ابواب سعادت ومفتاح خزاین شقاوت
دررکه بونلرک جمله سی فروع وثمرات کبر وعجبدر و بو ایکی
صفت صفت مهلکاتدندر و بونلری زایل قلمق جمله یه فرض عین
بلکه عین فرضدر و دوالرک برکه ماده سنی بالکلیه کیدرمکدر
نفس اماره دن وعجب شجره سنی چقرمقدر قلب مکدردن ایکی
اصلدن ترکیب اولنور اصل اول معرفت عیوب نفسدر وانک
ذلت وخوارلغی وضعف وآفات و مردارلکنی بلمکدر اصل ثانی
معرفت حضرت حقدر وانک عظمت وکبریا وعزت وجلالنه
نها و کمال حکمت ونفاذ قدرتنی بلمکدر هرکیم که بو ایکی اصلک
حقایق اسرارینه مطلع اولور انک نفسنده تواضع وخضوع و
انوکله خوف وخشوع ظهور بولور • وخوف وخشیت وتذکر احوال
واهوال آخرت غالب اولور وصفت حلم وحیا ورأفت ورحمت

وشفقت ایله متصف اولور وهر کیمسنک همتی ایچون اول حوصله
یوقدرکه هوای فضای عالم ملکوتی وجبروتیده طیران ایده
وقطرات اسرار ذات وصفات جناب عظمت الهیه بحار مکاشفاتندن
اکا جریان ایده امدی گرکدرکه اصل اول که معرفت عیوب و
آفات نفسدر انک استحضارندن ملاحظه وافکارندن
غافل اولمیه وحق جل وعلا طریق هدایت طالبلرینه
وفیض عنایت قابللرینه تنبیه ایچون مراتب بدایت واوسط
ونهایت نفوس انسانیه یی وانک عیوب وحقارتنی بو آیت
کریمه ده ذکر ایدرکه قتل الانسان ما اکفره من ای
شیء خلقه من نطفة خلقه فقدره ثم السبیل یسره
ثم اماته فاقبره ثم اذا شاء انشره بو آیت کلام مجیدده
ایمان واضح وبرهان لایح واردر کیفیت مراتب اول واوسط
واخر احوال نفوس بشریه یه پس غافل اولمه گرکدرکه
نور بصیرت بزله بو آیت مکرمه نک دقایق اسرارینی تأمل
ایده کندونک احوال اول واوسط وآخرنده اندن مشاهده

قوله امّا اوّلی اولدر که بیخچه بیک بیللرکندونک وجودموهومندن

اوّکیدن کیم عدمده عظمت انوار قدیمه ایله منعدم ایدی وصحنه ٔ

وجودده انوک نام ونشاننه هیچ اثر یوق ایدی بونده حقیقت

کم اولا که انوک عدم سابقی غالب اولا وجودنده ونور اندن

ذکرنده زیاده که عدم محض اولوب هرکز وجود اثری اولمیه

پس حکمت خداوندیجون بقدرة کن فیکون انسانک اصلی

وجودنی ظلماتدن ایجاد ایلدی که احسن واحق موجود ایدی

اندن صکره اصل خاکیسنه صورت نطفه ٔ خوار ومردار

ویردی اندن صکره انک جسمی بنیادنی عقله وکرنیه دیواز

اتدرده قویدی اول علقه ٔ بی مقداری مضغه ٔ بی اعتبار

قیلدی وانوک اجزاسنه عظم بکلکنی ارشد ردی وعظامی

ات ودری ایله بوریدن اشته بو انسانک اول احوالی دکر

عدم محضدن انی ارذل اشیاده ایجاد ایلدی واخس اوصاف

واقبح صفاتده انوک اصل وجودنی خلق ایلدی تا بیله که

اوّل فطرتی انوک بر جماد ایدی که انده نه حیات ونه سمع

ونه بصر ونه حس ونه حرکت ونه نطق ونه قوة ونه علم وحکمت وارایدی

پس کمال حکمت انوک نقایص صفاتینی کمال مکارم ومحاسن اوصافی

اوزرینه تقدیم ایلدی که موتی حیاتی اوزره وجهالی علمی اوزره

وعجزی قدرتی اوزره وضعفی قوتی اوزره وعمالی بصیرلغی اوزره

وصاغرلغی سمیع لکی اوزره ودلسزلکی نطقی اوزره وفقری غناسی

اوزره وضلالتی هدایتی اوزره مقدم قیلدی بودر من ای شیء

خلقه من نطفة خلقه فقدره قولنک معناسی وتنبیه

الهیه مقصود بودرکه آدمی کندو مرتبه سینک ابتداسنده نجاست

وحقارتنه عالم اولوب وبویله ایکن حضرت حق جل وعلا

بو دکلو انعام ایتدوکنی ملاحظه قیلوب بو قدر نعمتلره شاکر

اولا وحق تعالی ثبوت انواع احوال ونقصاندن صکره

کمال ظهورنه اشارت بیوردرکه ثم السبیل یسره تا

آدمی بونی بیله که میت بلکه معدوم ایکن حضرت ربوبیت

جلت عظمته اکا حیات وجود ویروب سابقا مذکور اولان

نقایصدن بدل کمالات عطا ایدوب وجودندن صکره شبع

وعریانلقدن صکره لباس احسان ایلدیکی تاکه بودکلو نعم ظاهره و
باطنه نك قدرینی بیلوب وشکرینی قلوب ورعایات آداب عبودیتی
کندو اوزرینه واجب بیلوب وکبر وعجب مجالدن بری اولوب وظلم
وتعدی حضرت حقه کفران نعمه اولدیغنه وتحقیق بیله که
عزت وثنا ودوام وبقا حضرت حقدن غیری یه لایق دکلدر
وتکبر وافتخار اخس الاخسیا واضعف ضعفا اولاندن زیاده
قبیح در وبودکلو نقصان وحقارت ایله امور معیشتی استقلالی
ووجودی دائم قلمقده اختیاری اولیدی عجب وطغیان وتکبر
وکفران فی الجمله جائز اولیدی لیکن شحنه غیرت زمام
اختیاری آنوك الینه ویرمیوب ومفتاح مرادی قبضه قدرتنده
قلیوب بلکه آنی هدف سهام بلیات ومقهور تصاریف حوادث
وآفات قلوب وامراض هائله واسقام مهلکه وآفات مختلفه
وطبایع متضاده عسکرینك اوزرینه حواله ایتمشدر که
دیلردیکه بعض اجزاء بعضنی منهزم ایدرکه کاه صفرا بلغمه
غالب اولوب صفراوی مرضلر دق ویرقان وحمی وصداع متولد

وحادث اولور وکاه بلغم صفرایه غالب اولوب بلغمی مرضلر لقوه و
قولنج وفهق وبرص عارض اولوب وکاه یبوست برودته غالب
اولوب سوداوی مرضلر جنون وسرسام وما یلحق بها پیدا اولور
وکاه برودت یبوسته غالب اولوب اسقام بارده استسقا و
زکام ونزله وسعال وداء الفیل ظاهر اولوب انسانك نه
جلب نفعه ودفع ضرره قدرتی ونه کسب خیره ودفع شره
قوتی وار در اجقممق استسه وصوصممق دیلسه قادر دکلدر
بی اختیار اجیقر وصوسر ویر نسنه نك حقیقتنی بلمك دیلسه
بیلمز وطلب مراد ایتسه بولنی بولمز برغوبی اونتمق دیسه
خاطرینه دوتامز ومکروهی خاطرندن چقرمق دیلسه ایدهمز
طعام لذیذ بوله مزاجنه مساعده اولمز وچون همتنی برامره
صرف ایتمك دیلسه هموم مانع اولور کندو قلبی کندو ضبطنده
دکل وروحی کندونك دکل ونیجه نسنه آنك ایله اما هلاکی
آنده در ونیجه نسنه دن نفرت ایدر لکن حیاتی انوکله در هر
ساعتده حواس وقواسنه امکان زوال وار در هر لحظه اعضاسنه

خطر ترنج واختلال وارددر وهر زماننده انوك عقلنه وهم
انتقال وهر آننده روحنه خوف ارتحال وارددر وحال صحتنده
اسیر نفس وهوا ووقت مرضنده مبتلای آلام وعنادر ونومی
مورث غفلت وحرمان ویقظه سی متمر هموم واحزاندر وغناسی
مقتضی بطر وطغیان وفقری مستدعی ذلتدر وهواده کندودن بر
مکسی دفعنه قدرتی یوق وقولاغنه بر قرنجه کرسه آنی چیقرمغه
قدرتی یوق اولیکه انسان ضعیفدر نه ضعیفدر وبودکی اولان
اما آخر حالی امور انسانك اوسط واعلی اولان حالیدر
اولدرکه حق جل وعلا آخر آیت مذکورده بیان ایتمشدرکه
ثم اماته فاقبره ثم اذا شاء انشره یعنی انسانك وجود
حسی سنك آخری اولدرکه نفسی وعقل وروح وسمع وبصر وعلم
وقدرت وحس وحرکت جمیع قوای طبیعیه ونفسانیه وحیوانیه
ایله که تجلی وجود برکه امانت وعاریتدر آندن آلنسه
کرکدر واول اوکی حالی کبی جمادی جان وخوار بی اذعان
اولوب ما تنده جیفه اولسه کرکدر اول جثه جیفه ظلمت خاکه

دفن اولنسه کرکدر واول جسم که انواع نعیم برکه بسلر ایدی طعمه
مور ومار اولور وجسم نازکی محبس خاکده اسیر قالور ونیجه
ییللر کچوب کتسه انوك نامی دفتر وجودده اوقنمز بلکه هیچ کمسه
موجود ایدوکن انوك نام ونشانندن آکز دویمز کاه کوزه کر انك
طپراغندن برداق دوزرلر کاه اول برداق صنوب مزبله یه دوشر
اما احوالی بودرکه کاشکی حاکم مشیت انی بو عدمده قویه ایدی
وشحنه غیرت انوك وجودنی عدمده طانیدی وقاضی عدل
انی موقف حسابه کوترمیدی وملائکه غلاظ وشداد یوزکه
کوترمیدی وصحایف منشورده فضایح اعمالنه قلمیدی وزبانه
نارك خطاب قهرنه کوش اورمیدی وخوف سلاسل واغلال
کلمیدی وشراب زقوم وصدید ایچمیدی اما حاکم الهی ایله اجزاء
متفرقه سنی جمع ایدرلر وعریان خاکدن دفع ایدرلر وخوف وهیبت
صاعقه لرن اندرلر ومجمع محشر وموقف فزع اکبره کوندررلر و
افعال دنیواسی ایله آکا اوقورلر اکر العیاذ بالله حضرت
قهار صفتی قهر ایله تجلی ایدرسه واول غفار قطره بحر رحمتی

ازكوز مرتبه اول بيچاره عذاب ابدي كرفتاري اولوب قالور نه بر
فرياد رس بولور كه اني عذابدن خلاص ايده نه بر قائد اله كيروركه
دست زبانيه دن وحبس جهنمدن اطلاق ايليه ونه بر شفيع بولوركه بر
لحظه عذابني تخفيف ايله حضور حقده وبو دكلو انبيا واوليا وجمله انام
اخيندن سوا ايلقدن غيري عذاب كرفتارلغي اني بر حاله يتشدروركه كلب
وخنزير بو درجه اندن يكركدركه عدم ديارينه قالوب وهيبت حساب
والام عذابدن اسوده اولمشلردر اكرچه كلب وخنزيري قدروا عشار دكـ
اما اصل عذاب صورتلري انلردن دهشت واردركه خبرده وارد اولمشدركه
اكر قبح صورت عاصي بدكردار وجاني كنهكار اهل عالمه عرض اولنسه جمله
خلق وحشت وهيبت عذابندن مدهوش اولور واكر اهل جهان جهنمك معذب
اولنلرك برينك مردار رايحه سن دويسه اول بد رايحه دن جمله هلاك
اولوردي واكر اول شراب صديد وزقومدن كه اهل ناره ايچورورلر بر
قطره عالمده اولان دريالره دوشسه جمله دكزلرك صوي اجي وبدرايحه لي
كريه اولوردي ايمدي بر كيسنه كه احوال اولي واوسطي ادراك ايدركه اشبونك
واخرينه بونك كبي خطر عظيم اولا اكا محال بوكه شاد اولا وغيره اوزرينه تكبر قله

وجميع انبيا واوليا بو خطر خوفندن حظوظ جسمانيه دن كسلمشلر وكندو ايلو كلرين
يوقلقدن كورمشلردر انكچون رسول الله صلى الله عليه وسلم كمال نبوت ايله
ليت رب محمد لم يخلق محمدا يعني نه اوليدي محمدك ربي محمدي خلق
اتميدي وعمر رضي الله عنه ديمشدر كاشكي بر اوت اولايدم يا قبر حبسني اولمسيدي
وقيامت هيبتني كلسيدي وابو عبيده بن الجراح رضي الله عنه دير ايمش كه ليدي
بن قيون اولايدم باشم كسوب اتم يياليدي ولخبارده واردر اولمشدركه
داود عليه السلام كندو اوزرينه تعجب ايدوب دير ايدي الهي بزم ضعيف
نفسمز سنك افتاب رحمتك حرارتنه طاقت كتورمز اتش غضبكه نيجه
طاقت كتورسه كوركد بكه بو احوال ميدان نبوت مهترلرينك وصفوف
ولايت سرورلرينك احوالي در بزم كبي ضعيف وبدكردارلر بو مقوله
فرياد وزاري قلمغه احق واليق ايدي اما غلبه خوف كمال معرفت
حق وصفاي قلوب حسنجه اولور شكوت جهالت وكثرت ذنوب ايله
اولكن لاجرم پرده غفلت بزم قلبمز كوزلرينه اورتوب بو دكلو حظ
اخرتدن محجوب اولوب دهوانك تحريكي وشياطين جن وانسك
اضلالي عقولمزي مكدر وقلوبمزي معبر قلوب اميدمز اكرم الاكرمين

كرمه ورجانا ارحم الراحمين رحمته فالرب ذو نسأله ان
يعاملنا بما هو اهله • ويستر قبائحنا كما يقتضيه فضله • والحمد لله
العلي الاعلى • والسلام على من اتبع الهدى • تم تأليف شرح كتاب
ذخيرة الملوك في اليوم الاول من ربيع الآخر لسنة ستين وتسعمائه
هجرية هلالية

نظم

چون بکا بو شرحی فرمان ایتدی سلطان صفا • یعنی عالم فخری دشمن قهری سلطان مصطفا
کاه اولوردم خیلنه همراه اولوب بن صید • کاه اولوردم بن خیلی بنه سو بنبن قید
بو بیله ایکی ایکی ایچره تمام اولدی کتاب • همت ایتدکی ایچون اول سرور عالی جناب
نوله کردیسم بن اول سلطانه ذخیر الملوک • کیم بو تنک ایچی کتابک ضبطنه قلدی سلوک
عالم ایچره کتابیله چون اول عامل اوله • عالم عامل اولوب عالملره عادل اوله
یا الهی علی الله آکا توفیق ایت عمل • تا اولا آبا واجدادینه اول نعم البدل
بو جهانی عدل الله انصاف ایله معمور ایده • بو سروری بنم سنک روحنی مسرور ایده

بو دعایه کیمکه آمین دیرسه اولسون برکه
ایکی عالمده مراده ایرشوب اولسون کوکلی شاد

قد فرغ تحرير هذا الكتاب • بعون الله الملك الوهاب لسنة ثلث وستين وتسعمائه
٩٦٣